

I. INTRODUCERE

Documentația “Plan de Amenajare a Teritoriului Județean Vâlcea în Sistem Informațional Geografic” face obiectul contractului nr. 11266/2007 care are ca beneficiar și utilizator Consiliul Județean Vâlcea.

Elaborarea lucrării decurge din necesitatea actualizării periodice a acestui tip de documentație în funcție de politicile sectoriale și programele de dezvoltare județene, regionale și naționale, în conformitate cu prevederile Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul.

Planul de Amenajare a Teritoriului Județean are caracter director și reprezintă expresia spațială a programului de dezvoltare socio-economică a județului, având rolul de a coordona și armoniza dezvoltarea unităților administrative componente la nivelul întregului județ. Studiul va asigura un cadru global și unitar privind posibilitățile de dezvoltare în context regional, național și european.

P.A.T.J. urmărește optimizarea utilizării resurselor naturale ale solului și subsolului, a resurselor de muncă și a modului de repartiție a populației în vederea creării unui echilibru permanent între modul de valorificare a potențialului natural și economic, pe de o parte, și protecția mediului, pe de altă parte, printr-un management responsabil al teritoriului în acord cu principiul dezvoltării durabile.

Un alt principiu de bază avut în vedere la structurarea studiului este cel al integrării P.A.T.J. în planurile statutare elaborate la niveluri teritoriale superioare, precum și corelarea cu prevederile documentațiilor de urbanism aprobate. În acest sens P.A.T.J. Vâlcea este întocmit în conformitate cu:

- Legile privind aprobarea P.A.T.N., respectiv secțiunile aprobate până în prezent: Căi de comunicație (nr. 71/1996, actualizată prin nr. 363/2006), Apa (nr. 171/1997), Zone protejate (nr. 5/2000), Rețeaua de localități (nr. 351/2001), Zone de risc natural (nr. 575/2001);
- Planul Național de Dezvoltare 2007 – 2013;
- Planul Operațional Regional 2007 – 2013;
- Planul de Dezvoltare Regională – Regiunea 4 Sud – Vest, Oltenia;
- Strategiile și programele recente de dezvoltare sectorială pe domeniile specifice amenajării teritoriului;
- Planurile Urbanistice Generale aprobate ale unităților administrativ teritoriale ale județului.

P.A.T.J. vizează rezolvarea unor probleme specifice ale teritoriului în contextul eficienței, echității, transparenței și implicării comunităților în luarea deciziilor. În acest sens și în acord cu Legea nr. 350/2001, documentația va fi supusă consultării populației după elaborarea strategiei și a programului de măsuri.

Raportul de mediu se va elabora conform conținutului cadru prevăzut în Anexa nr. 2 la H.G. nr. 1076/2004 (Evaluare impact de mediu și programe) prin procedura prevăzută la art. 7 (1). În acest scop autoritățile titulare de plan vor contacta un proiectant autorizat în domeniu și vor notifica autoritatea de mediu competentă asupra intenției de elaborare a documentației. Evaluarea de mediu se va desfășura concomitent cu elaborarea P.A.T.J.

P.A.T.J. Vâlcea este întocmit în conformitate cu “Conținutul cadru al documentațiilor de amenajare a teritoriului în concordanță cu prevederile Legii nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul” – redactarea a III-a (în curs de aprobare).

Lucrarea se elaborează în patru faze care se desfășoară în perioada septembrie 2007 – septembrie 2008 și au următorul conținut:

- Faza 1 – Identificarea elementelor care condiționează dezvoltarea, cu evidențierea problemelor și disfuncționalităților;
- Faza 2 – Diagnostic prospectiv și general, evaluarea decalajului dintre situația actuală și cea anticipată și dorită pentru orizontul stabilit;
- Faza 3 – Strategia de dezvoltare spațială și programul de măsuri;
- Faza 4 – Documentații pentru obținerea avizelor și introducerea observațiilor.

Strategia de dezvoltare spațială va viza un orizont temporal de 15 ani, căruia îi corespund propuneri și un program de măsuri etapizat pe termen scurt și mediu (3 – 5 ani), mediu și lung (5 – 10 ani) și de perspectivă (15 ani).

Lucrarea are la bază următoarele studii de fundamentare considerate necesare avându-se în vedere specificul problematicei din județul Vâlcea:

- studiu privind structura activităților economice din județul Vâlcea, analiza situației existente și tendințe de dezvoltare;
- studiu istoric privind patrimoniul cultural din județul Vâlcea, analiză diagnostic și propuneri de conservare, protejare și valorificare.

Actualizarea bazei de date, premergătoare elaborării propriu-zise a documentației, s-a realizat în colaborare cu Consiliul Județean Vâlcea, care a contactat organismele teritoriale județene responsabile cu domeniile specifice amenajării teritoriului.

Un volum important de date este furnizat de Direcția Județeană de Statistică Vâlcea (Anuarul Statistic al Județului, 2006, Fișele localităților 2000 - 2005), precum și de Institutul Național de Statistică. Totodată a fost utilizat Raportul privind starea factorilor de mediu în județul Vâlcea, 2006.

Documentația preia elemente considerate ca rămase în vigoare din P.A.T.J. Vâlcea anterior (elaborat în perioada 1994 - 1995), precum și alte date aflate în gestionarea INCD – URBANPROIECT.

P.A.T.J. Vâlcea este realizat în Sistem Informațional Geografic (GIS) în care se corelează bazele de date alfanumerice cu reprezentările grafice ale unităților administrativ teritoriale, ceea ce a permis elaborarea unor analize prin care se identifică și localizează problemele specifice din teritoriu. În acest mod s-au creat premisele stabilirii direcțiilor de acțiune și a programului de măsuri care stau la baza formulării și localizării concrete a obiectivelor de investiții propuse.

Faza actuală (faza 1) are ca obiectiv identificarea elementelor care condiționează dezvoltarea și s-a elaborat pe componentele cantitative și calitative ale caracteristicilor economico-sociale și de mediu, grupate pe următoarele domenii – țintă: structura teritoriului, structura socio-demografică, structura activităților și contextul interjudețean, regional și național. Analizele teritoriale efectuate în această fază vor fundamenta elaborarea diagnosticului general.

După elaborarea tuturor fazelor menționate anterior, obținerea avizelor necesare și aprobarea de către Consiliul Județean, prevederile cuprinse în P.A.T.J. vor constitui elemente obligatorii de temă pentru planurile de amenajare teritorială și urbanistică ce se vor întocmi pentru unitățile teritoriale administrative din cadrul județului.

II. SITUAȚIA EXISTENTĂ, PROBLEME ȘI DISFUNCȚIONALITĂȚI

1. STRUCTURA TERITORIULUI

1.1. LOCALIZARE GEOGRAFICA, CADRUL ADMINISTRATIV TERITORIAL

Județul Vâlcea este situat în partea central - sudică a României, între creasta principală a Carpaților Meridionali la nord și Câmpia Română la sud. Se întinde de-a lungul bazinului mijlociu al râului Olt pe o suprafață de 5765 km² (2.42% din suprafața totală a țării).

Cadrul administrativ teritorial este reprezentat de 11 orașe, 2 municipii (Râmnicu Vâlcea, reședința județului și Drăgășani), 78 comune și 556 sate.

1.2. CADRUL NATURAL/ MEDIUL

1.2.1. Relieful

Județul Vâlcea prezintă un relief variat cu circa 33% munți incluzând și depresiunea Loviștei, 20% dealuri și depresiuni subcarpatice, 45% dealuri piemontane și 2% lunci, fiind marcat de pronunțate fragmentări, dispus în trepte de la N la S pe o diferență de nivel de 2274 m (între vârful Ciorța de 2426 m, altitudinea maximă și lunca Oltului, aflată la 152 m alt. în aval de Drăgășani).

Zona montană, ocupă treimea nordică a județului Vâlcea și este reprezentată de creasta principală a M-ților Lotrului, partea vestică a M-ților Făgăraș, Munții Coziei și Căpățânii și Dep. Loviștei.

Munții Lotrului, situați la nord de văile Latorița și Lotru au înălțimi de 1800-2200 m în culmile principale, coborând către valea Lotrului la 800-1000m. Se remarcă relieful calcaros în muntele Turcinu, cheile Latoriței sculptate în granite și gnaise și relieful glaciatic din bazinul superior al Latoriței.

Munții Făgăraș sunt reprezentați de culmile cuprinse între Olt și Topolog cu altitudini între 2400 vf. Ciorța și 900m.

Munții Cozia formează un masiv impunător cu înălțimi de până la 1668 m și un relief variat și atractiv.

Munții Căpățânii situați între Latorița, Lotru, Olt și depresiunile subcarpatice prezintă un relief foarte diversificat datorită structurii și litologiei sale cu numeroase creste, turnuri, abrupturi, relieful dezvoltat pe calcare al culmii Buila-Vânturarița și relieful domol al cristalinelor.

Munții Parâng puțin reprezentați în nord-vestul teritoriului județului se remarcă prin culmi înalte de peste 2300 și prin relieful glaciatic bine reprezentat prin circurile și văile glaciare din bazinul superior al Lotrului, în care este cantonat lacul glaciatic Gâlcescu.

Depresiunea Loviștei cu altitudini între 500-800 m este situată transversal față de Olt, este formată din compartimentele: Brezoi la vest de Olt și pe valea Lotrului, Titești la est de Olt și pe văile Titești și Băiaș.

Zona subcarpatică se caracterizează printr-un relief puternic fragmentat de numeroase văi cu direcția generală nord-sud. Se caracterizează printr-un relief colinar cu altitudini cuprinse între 600-800 m, având următoarele subdiviziuni: Muscelele Argeșului, Subcarpații Vâlcei și Subcarpații Olteniei.

Suprafețele relativ netede sunt reprezentate prin depresiunile subcarpatice Horezu și Jiblea, valea largă a Oltului și luncile principalilor săi afluenți. În cadrul acestora sunt concentrate majoritatea localităților, cele mai importante căi de comunicație, precum și cele mai importante activități economice bazate pe valorificarea resurselor teritoriului.

Piemontul Getic formează treapta colinară joasă a județului fiind alcătuit din platouri piemontane care se lătesc pe măsură ce coboară spre sud. Acestea sunt separate de văi largi cu lunci și terase mărginite de versanți puternic sau moderat înclinați. Culoarul larg al Oltului cu lunca extinsă și terase, separă cele două subunități ale Piemontului și anume: podișul Cotmeana și cel al Oltețului de Vest.

Clima

Circulația generală a atmosferei se caracterizează prin advecții frecvente de aer temperat-oceanic din vest și nord-vest (mai ales în semestrul cald), prin pătrunderi frecvente ale aerului temperat-continental din sectorul estic (mai ales în semestrul rece), prin advecții relativ dese de aer tropical maritim din SV și S.

Zona în care se situează județul se caracterizează printr-un climat temperat continental moderat, cu ușoare influențe mediteraneene în zona de deal.

Prin poziția sa fizico-geografică, regiunea analizată cuprinde un teritoriu aparținând mai multor forme de relief, ce se desfășoară în trepte, pe direcția nord-sud, de la altitudini de 1348 m (Obârșia Lotrului), 573 m (Voineasa), la 237 m (Rm. Vâlcea). Configurația reliefului are o mare importanță asupra caracteristicilor climatice, după cum se poate observa în tabelele de mai jos:

Temperatura aerului în jud. Vâlcea

Stația meteorologică	Altitudinea	Temperatura aerului (°C)-2006		
		Maxime absolute	Media multianuala	Minime absolute
Obârșia Lotrului zona montana	1348	29.0 / 20 aug	3.2	-29.5 / 26 ian
Voineasa zona intramontană	573	31.3 / 27 iun	7.3	-20.0 / 25 ian
Rm. Vâlcea zonă de deal	237	33.8 / 20 aug	10.5	-22.7 / 24 ian
Drăgășani zonă de deal	280	33.8 / 24 aug	11.0	-18.6 / 24 ian

Sursa: Starea mediului în județul Vâlcea – 2006

Cantitatea medie multianuala de precipitații atmosferice și viteza vântului în jud. Vâlcea

Stația meteorologică	Cantitatea de precipitații mm	Vântul -2006		
		Direcția predominantă	Viteza maximă m/s	Direcția vitezei maxime
Obârșia Lotrului zona montană	1019.1	V	6	SE, V
Voineasa zona intramontană	773.5	N	9	NV
Rm. Vâlcea zonă de deal	725.7	V	16	SSV
Drăgășani zonă de deal	745.4	N	15	ESE, VSV

Sursa: Starea mediului în județul Vâlcea – 2006

Stratul de zăpadă persistă, în zonele situate la peste 1300 m, din luna noiembrie până la sfârșitul lunii aprilie și începutul lunii mai. La Obârșia Lotrului, grosimea medie a stratului de zăpadă a fost mai mare în perioada ianuarie –martie (50-73 cm), iar la Voineasa a existat strat de zăpadă din noiembrie până în martie, dar grosimea acestuia a fost sub 20 cm. În celelalte zone stratul de zăpadă a fost nesemnificativ, având grosimi medii situate între 1-8 cm (Starea mediului în județul Vâlcea - 2006).

Floră, faună, biodiversitate

Diversitatea condițiilor fizico-geografice determină o mare varietate a învelișului vegetal din spațiul județului, unitățile de vegetație fiind dispuse în fâșii ce se succed, în linii generale de la S la N.

Zona pădurilor de foioase formată din cerete și gârnițe, în mare parte defrișată, alternează cu culturi și pajiști stepizate. *Etajul pădurilor de foioase* este cel mai extins, fiind alcătuit din gorunete întâlnite în zona colinară din dreapta Oltului, în mare parte înlocuite cu livezi, păduri de fag și gorun, păduri amestecate ce cuprind zona subcarpatică și versanții munților.

Etajul pădurilor de molid apare fragmentat pe masive montane, local întâlnindu-se pâlcuri de zadă.

În cadrul acestor etaje, datorită climatului blând de adăpost se întâlnește o mare varietate de elemente sudice precum: nukul, castanul bun, cărpinița, mojdreanul. Din aceeași cauză limita coniferelor urcă mult în altitudine la 1300 m.

Etajele subalpin și alpin ocupă arealele cele mai reduse fiind alcătuite din pajiști de coroană, părușcă și subarbuști.

Bogățiile naturii din județ sunt ocrotite în rezervații: Cozia, caracterizată prin microrelief structural pe gnaise, vegetație cu numeroase plante endemice – trandafirul de Cozia, măceșul argeșan, pesma Coziei, rocoțelele Coziei, plante rare - garofița de munte, iedera albă, laleaua pestriță; pădurea Latorița cu arbori seculari (larice și zâmbbru), frumoasele piramide de pământ din Valea Stăncioiului, trovanții ovoidali și sferici. Pe teritoriul județului se mai întâlnesc frumoasele narcisee de la Milostea, gorunii seculari de la Frâncești, bulbucii de munte, angelica, smârdanul, pâlcurile de tisă.

Fauna este reprezentată prin specii de pădure: urs, cerb, căprior, mistreț, viezure, lup, cocoș de munte, cerbul lopătar și elemente mediteraneene: scorpionul carpatin, vipera cu corn. În domeniul alpin predomină capra neagră, fâsa alpină, mierla gulerată.

La nivelul florei și faunei sălbatice nu se constată dezechilibre ecologice, generate de dezvoltarea unei specii în detrimentul altei specii. De asemenea, nu au fost înregistrate calamități sau incendii și nici alte fenomene, care să afecteze ireversibil fauna și flora sălbatică protejată de lege în rezervațiile și parcurile naționale de pe teritoriul județului Vâlcea. Se remarcă o proliferare a avifaunei acvatice în lacurile de baraj artificiale de pe râul Olt.

Au fost identificate numeroase specii de păsări protejate la nivel comunitar sau specii de păsări pentru a căror conservare este necesară desemnarea de arii de protecție specială avifaunistică, cum sunt numeroase specii de rațe și găște sălbatice: lișița, găinușa de baltă, cormoranul mare și cormoranul mic, stârcul cenușiu, egreta mare și mică, lebăda de vară și de iarnă, barza neagră, cufundacul, specii de pescăruși. Până în prezent au fost declarate ca arii de protecție avifaunistică Parcurile Naționale Cozia și Buila – Vânturarița și Valea Oltului Inferior. În județul Vâlcea au fost identificate un număr de 54 de specii de floră și 67 specii de faună de interes național, respectiv 7 specii de floră și 19 specii de faună de interes comunitar.

1.2.2. Resursele de apa

Apele de suprafață. *Rețeaua hidrografică* a județului aparține în totalitate bazinului râului Olt și afluenților săi de pe tronsonul aval, confl. Vadu – aval confl. Cungra Mică, între care importanți sunt Lotru, Topolog, Oltețul. Râul Olt reprezintă axul hidrografic principal al județului, pe care îl străbate de la N la S pe o lungime de 135 km cu o pantă medie de 1,5 ‰. Pe dreapta primește ca afluenți de ordinul I pe: Lotru (L = 80 km, S = 1000 km²), Olănești (L = 38 km, S = 231 km²), Govora (L = 27 km, S = 122 km²), Bistrița (L = 50 km, S = 416 km²), Luncavăț (L = 57 km, S = 278 km²), Pesceana (L = 45 km, S = 247 km²) și Olteț (L = 70 km, S = 2460 km² din care aprox 60% aparțin județului), și pe stânga pe Boia Mare (L = 22 km, S = 156 km²) și Topolog (L = 95 km, S = 543 km² din care aprox. 35% aparțin județului).

Lacurile

Lacurile naturale, de origine glaciară sunt numeroase dar de dimensiuni reduse, fiind situate în zonele înalte din bazinul superior al Lotrului: Iezerul, Vadu, Zănoaga, Gâlcescu (S = 30200 m², ad = 9,3 m) și al Latoriței: Iezerul Latoriței, Muntinu, Cioaca.

Dintre lacurile antropice se menționează lacurile sărate de la Ocnele Mari și Ocnița, formate în urma prăbușirii unor saline. Importante sunt lacurile de acumulare de pe Olt: Dăești (S = 209 ha), Râmnicu Vâlcea (S = 319 ha), Râureni (S = 174 ha), Govora (S = 477,2 ha), Băbeni (S = 905 ha), Ionești (S = 466 ha), Zăvideni (S = 839 ha), Drăgășani (S = 828 ha), și de pe Lotru: Vidra (S = 940 ha), Malaia. La acestea se adaugă acumulările Jidoaia de pe râul cu același nume și Petrimanu pe Latorița, de dimensiuni mai reduse.

1.2.3. Resursele solului și subsolului

Varietatea zăcămintelor minerale din județul Vâlcea se datorează diversității geologice a teritoriului. Zăcămintele sunt prezente atât în arealul montan alcătuit din formațiuni cristaline, cât și în cel deluros.

Sarea de la Ocnele Mari este cunoscută încă din antichitate, exploatarea fiind cunoscută din timpul romanilor. Zăcămintul are o lungime de peste 7 km, dezvoltarea maximă fiind în arealul Ocnele Mari-Ocnița. Începând cu 1963 exploatarea prin ocne a fost abandonată, locul fiind luat de cea cu sonde prin disoluție pentru a se furniza materie primă Uzinei de Produse Sodice Govora și Combinatului Chimic din Râmnicu Vâlcea.

Cele mai importante zăcămintele de *petrol* sunt legate de structurile de la Băbeni-Bistrița, Mihăești, Șirineasa, Stoilești, Grădiștea, Zătrene, Gușoeni, Alunu, Făurești.

Zăcămintele de *gaze naturale* se găsesc la Tetoiu, Băbeni, Zătrene, Alunu, Grădiștea, iar *zăcămintele de lignit* la Alunu, Berbești, Cucești, Copăcenii.

O altă resursă importantă a județului Vâlcea o reprezintă apele minerale, de acestea legându-și existența vestitele stațiuni balneoclimaterice Călimănești, Olănești, Govora. Izvoarele apar, de obicei, la contactul dintre fâșiile de conglomerate și marne și în funcție de compoziția chimică se clasifică în ape sulfuroase, clorosodice, iodurate, bromurate. Cele mai importante se află la Călimănești-Căciulata, Bujoreni, Muereasca, Cheia, Olănești, Costești, Dobriceni, Pietrari, etc.

Acestora li se adaugă izvoarele legate de formațiunile geologice miocene, dintre ele făcând parte apele clorosodice și clorosodice iodurate care apar în regiunea masivului de sare de la Ocnele mari: Ocnele Mari, Ocnița, Govora, Buleta, Bunești, Teiș, Dobriceni, Păușești.

Pe teritoriul județului Vâlcea se găsesc și unele roci, în rezerve uriașe, folosite ca materiale de construcție. Exploatarea de roci cristaline (șisturi cristaline, calcare cristaline) și

cele sedimentare (gresii, pietrișuri, nisipuri) s-au intensificat în ultima perioadă pe măsura creșterii volumului de construcții atât din județ cât și din țară.

Binecunoscut este gnausul ocular de Cozia extras din carierele din defileul Coziei. De aici este exploatată atât piatra sfărâmată folosită pentru îmbalastarea liniilor de cale ferată, cât și piatra pentru pavaj, construcții și lucrări de artă.

De asemenea alte roci utile care pot fi menționate sunt gresii (Turnu, Tomșani, Căciulata), calcare cristaline (Brezoi, Râul Vadului), gips (Stoenești, Păulești), tufuri dacitice (Ocnele Mari, Buleta, Goranu, Cetașuia) nisip cuarțos (Costești, Bărbătești), argile (Călimănești, Râmnicu Vâlcea), ballast (Ionești, Robești, Râu Vadului), sulf (în depozitele Miocene din jurul localităților Govora și Stoenești).

Destinația și folosința solului

Din suprafața totală a județului de 5765 km², 42.66 % reprezintă zona agricolă, 50,46% păduri și alte terenuri cu vegetație forestieră, curțile și clădirile ocupă 2.1 % din suprafețe, apele și lacurile 2,18%, alte suprafețe ocupând doar 1,52% (Sursa – Starea mediului în județul Vâlcea - 2006).

Suprafața agricolă de 245.866 ha. prezintă următoarea structură și pondere din total: arabil – 35,7 %, pășuni – 44,2 %, fânețe – 12,8 %, vii – 1,6 % și livezi – 5,5 %.

Calitatea solurilor. Gruparea terenurilor după pretabilitatea la arabil

Județul Vâlcea poate fi caracterizat ca aparținând prin excelență zonei montane și deal. În raport cu relieful, natura depozitelor de solificare și condițiile climatice, învelișul de sol prezintă o mare diversitate, de la brune acide, brune feriiluviale, litosoluri sau soluri humicosilicatică în zona montană la brune luviale, brune eumezobazice și argiloiluviale pseudorendzine, vertisoluri, erodisoluri și/sau regosoluri în dealurile subcarpatice și piemontane.

Terenurile agricole se încadrează în 5 clase de pretabilitate la arabil, care evidențiază atât calitatea terenurilor cât și măsurile de prevenire sau ameliorare necesare pentru creșterea productivității acestora. Factorul restrictiv principal al producției agricole din teritoriu este panta terenului asociată frecvent cu soluri slab la puternic erodate.

Unitățile de pretabilitate la arabil din teritoriu au fost stabilite pe baza următorilor factori limitativi de sol-teren: panta și eroziunea variată a solurilor, prezența alunecărilor de teren, gradul de acoperire a terenului cu stânci, excesul de umiditate freatică și stagnantă, textura lutoargiloasă sau argiloasă, aciditatea solului, volumul edafic al solurilor.

În funcție de intensitatea și natura acestor limitări terenurile au fost grupate în 5 clase de pretabilitate la arabil. Din totalul județului de 576.477 ha, au fost grupate în unități de pretabilitate la arabil 251.642 ha reprezentând suprafața agricolă; restul suprafețelor aparțin altor folosințe (păduri, ape, etc.).

Clasa a II-a - terenuri cu limitări reduse în cazul utilizării ca arabil (90.250 ha; 35,9 %) - grupează terenuri cu pericole potențiale de degradare, care pot fi înlăturate prin măsuri, ameliorative simple și tehnologii culturale curente la îndemâna fermierului. Terenurile de clasa a II-a prezintă de la caz la caz următoarele restricții în cazul utilizării ca arabil: pantă slab-moderat înclinată (5-15%) asociată cu eroziune slabă, adâncimea apei freatice la 2-3 m, exces de umiditate stagnantă slab, textura lutoargiloasă în orizontul superior al solului.

După natura și modul de asociere a acestor limitări, au fost separate unități de terenuri de clasa a II-a cu următoarele caracteristici:

- terenuri foarte slab înclinate (culmi largi, local terase fluviale) din Depresiunea Horezu și Dealurile piemontane ale Oltețului, cu soluri argiloiluviale sau brune luvice, cu textură lutoargilooasă afectate sau nu de excesul de umiditate stagnantă;
- luncile și terasele de luncă ale Oltului, Oltețului și afluenților săi cu soluri aluviale, protosoluri și brune eumezobazice gleizate slab-moderat, formate pe depozite fluviale. Prin adâncimea la care se situează (2-3 m) apa freatică constituie un pericol potențial de exces de umiditate freatică;
- terenuri slab înclinate (5-15%) din depresiuni și dealuri subcarpatice sau piemontane (versanți sau culmi) cu soluri brune eumezobazice, brune luvice și brune argiloiluviale cu textură lutoargilooasă afectate în principal de eroziune slabă sau de exces de umiditate stagnantă slab.

Clasa a III-a – Terenuri cu limitări moderate în cazul utilizării ca arabil (37.615 ha; 14,9%) – cuprinde terenuri cu pretabilitate mijlocie, cu restricții moderate care reduc gama culturilor agricole și necesită, pentru prevenirea degradărilor, măsuri de amenajare sau ameliorare din fonduri de investiție. În condiții de neamenajare, asigură producții mijlocii.

Gruparea terenurilor în această clasă s-a făcut pe baza următoarelor limitări: pante moderate înclinate (15-20%), asociate cu eroziune moderată, apa freatică situată la adâncime foarte mică (1-2 m), exces moderat de umiditate stagnantă, textura argilooasă a solului în orizontul superior, aciditate moderată (pH: 5,1 – 5,4)

În cuprinsul județului Vâlcea, au fost separate unități de terenuri de clasa a III-a cu următoarele caracteristici:

- terenuri plane sau slab depresionare, răspândite pe culmi largi specifice podișurilor colinare din sudul județului, cu vertisoluri tipice sau pseudogleizate. Solurile au o textură argilooasă și de la caz la caz prezintă exces moderat de umiditate stagnantă.
- terenuri de luncă cu apa freatică situată la 1-2 m adâncime, cu soluri aluviale lutoase-lutoargilooase, gleizate puternic.
- terenuri plane sau slab înclinate (culmi și terase) din dealuri subcarpatice și piemontane, afectate de exces moderat de umiditate stagnantă, cu soluri argiloiluviale și brune luvice pseudogleizate, cu textură predominant lutoargilooasă în orizontul superior.
- terasele înalte de pe stânga Oltului (sud de confluența cu Topologul) cu luvisoluri albice pseudogleizate și pseudogleice, afectate de exces moderat de umiditate stagnantă și de aciditate moderată.
- terenuri de versant cu pante de 15-20% din dealuri subcarpatice și piemontane, cu soluri brune luvice, brune argiloiluviale și brune eu-mezobazice tipice, frecvent erodate moderat-slab.

Clasa a IV-a – Terenuri cu limitări severe în cazul utilizării ca arabil (91.982 ha; 36,5%) - grupează terenuri cu pretabilitate slabă la arabil, cu următoarele limitări: pante ale terenului de 20-25% asociate cu eroziune puternică, alunecări de teren semistabilizate și active, aciditatea puternică. În cuprinsul județului au fost separate unități de terenuri de clasa a IV-a care prezintă următoarele caracteristici:

- terasele înalte din Depresiunea Horezu cu soluri brune luvice și luvisoluri albice, pseudogleizate, oligobazice, afectate de aciditate puternică (pH < 5) și de exces de umiditate stagnantă.
- terenuri cu soluri brune luvice oligobazice, brune acide sau luvisoluri albice răspândite cu deosebire în Depresiunea Loviștei, pe culmi largi slab înclinate (5-15%).

- versanți și culmi înguste, cu pante de 15-25%, afectate de eroziune puternică, local cu alunecări semistabilizate și active sau cu soluri puternic acide. Aceste terenuri reclamă lucrări complexe de agrotehnică și amenajări antierozionale asociate de la caz la caz, cu eliminarea excesului de umiditate pe pante, amenajarea suprafețelor cu alunecări sau amenajare calcaroasă.

Clasa a V-a – Terenuri cu limitări foarte severe nepretabile pentru culturi de câmp, vii sau livezi, în condiții neamenajate (4.875 ha; 2%) - grupează versanții puternic înclinați (25-35%) din zona montană cu soluri brune acide sau rendzine litice și roci compacte cu un volum edafic mic-foarte mic. Sunt terenuri cu pășuni naturale slab productive, care se exclud de la folosința arabila.

Clasa a VI-a – Terenuri cu limitări extrem severe care nu pot fi folosite ca arabil, vii și livezi (26.900 ha; 10,7%) - caracterizează relieful montan înalt de pajiști slab productive, cu versanți foarte puternic înclinați (> 35%) și culmi înguste. Solurile specifice sunt brunle acide și feriiluviale, podzolurile, solurile humico-silicaticice și litosoluri, inclusiv stâncărie, cu un volum edafic foarte mic și aciditate puternică. Sunt terenuri neameliorabile, impropii pentru agricultură.

Fondul forestier

Pădurile sunt localizate în partea de nord a județului Vâlcea și sunt constituite în cea mai mare parte din pădurile de foioase și rășinoase ce alcătuiesc fondul forestier al județului Vâlcea.

Conform datelor de la Direcția Silvică Râmnicu Vâlcea, în județul Vâlcea fondul forestier totalizează o suprafață de 265.332 ha. din care 111.970 ha aparține fondului forestier de stat și este administrat de către RNP – Romsilva prin Direcția Silvică Vâlcea, iar 153.352 ha aparține fondului forestier reprezentat de pădurile proprietate publică a unităților administrative teritoriale și proprietate privată și este administrat printr-un număr de 7 ocoale silvice private.

Din suprafața totală a fondului forestier, o mare parte este acoperită cu pădure, diferența constituind-o alte terenuri cu destinație silvică (pepiniere, drumuri, răchitării, terenuri destinate împădurii), 220.819 ha sunt păduri cu rol deosebit de protecție (grupa I funcțională), iar 44.503 ha sunt în grupa a II a funcțională (păduri cu rol de producție și protecție).

1.2.4. Calitatea factorilor de mediu

● Aerul

La nivelul județului Vâlcea concentrațiile de poluanți în atmosferă sunt monitorizate prin intermediul unei rețele de monitorizare constituită din 7 puncte de prelevare repartizate astfel:

- 5 în arealul platformei industriale chimice
- 2 pe teritoriul intravilanului municipiului

Localitate	Stația	Tipul stației	Tip poluant	Nr. determinări	Concentrația anuală sau zilnică $\mu\text{g}/\text{mc}$	Frecvența depășirii VL sau CMA
Rm. Vâlcea	APM Vâlcea	Stație urbană	NH ₃	274	9,88	-
			NO ₂	274	12,64	-
			SO ₂	274	5,11	-
			PM10	237	66,48	54,9
	FAVIL		HCl	266	7,87	-
			NH ₃	264	10,1	-
			TSP	267	134,75	31,84
	Liceul Forestier	Stație trafic	HCl	270	15,16	-
			NO ₂	270	33,98	-
			SO ₂	266	7	-
Râureni	Comat	Stație industrială	HCl	266	7,86	-
			NH ₃	266	10,21	-
			NO ₂	266	10,94	-
Căzănești	Compil	Stație industrială	HCl	270	13,6	-
			NH ₃	270	18,59	-
			SO ₂	270	6,7	-
Stolniceni	Vilmar	Stație industrială	HCl	269	17,05	0,37
			NH ₃	269	26,96	1,11
			NO ₂	269	16,87	38,7
Govora sat	Uzina G	Stație industrială	HCl	270	16,01	0,37
			NH ₃	270	33,3	1,11
			TSP	270	145,59	38,7

Sursa: Starea mediului 2006

Emisii de dioxid de sulf

- emisii de dioxid de sulf, oxizi de azot și amoniac (SO₂, NO_x și NH₃) provenite de la arderea combustibililor fosili, de la spălarea combustibililor solizi, din reacții chimice și din transport sunt principalele surse de acidifiere pentru aer, precipitații și sol.
- emisiile de SO₂, la nivelul județului variază anual, fiind legat de activitatea agenților economici. Pentru acest județ principala sursă de SO₂ este SC CET SA prin utilizarea de cărbune și păcură în producerea de agent termic și apă caldă menajeră. Conform programului de conformare impus la autorizare, SC CET Govora SA a realizat măsura privind automonitorizarea emisiilor de SO₂ și NO_x începând cu 31.12.2006.
- alte surse de emisii de SO₂ sunt agenții economici care fabrică produse metalice precum și traficul auto.
- pentru anul 2006 nu s-au înregistrat depășiri la față de concentrația maximă admisibilă, iar valoarea medie anuală pentru toate cele trei puncte de monitorizare a fost 6,27 $\mu\text{g}/\text{mc}$.

Emisii de oxizi de azot:

- cantitatea de monoxid și dioxid de azot variază anual și provin în cea mai mare parte de la utilizarea combustibililor fosili (cărbune și păcură) de către SC CET Govora SA, cât și traficul auto.
- monitorizată în patru puncte concentrația la dioxid de azot nu a înregistrat depășiri față de concentrația maximă admisă, iar media anuală a fost de 18,61 $\mu\text{g}/\text{mc}$.

Emisii de amoniac:

- emisia de amoniac a înregistrat în ultimii ani o scădere, datorită scăderii capacității de producție a complexelor zootehnice.
- pentru anul 2006 în cele 4 puncte de monitorizare din zona industrială, s-a înregistrat o singură depășire față de concentrația maximă admisibilă (de 157,6 µg/mc)
- frecvența de depășire a cma zilnică a fost de 0,093%, față de 2005, iar media anuală ușor crescută față de 2005 (22,27 µg/mc).

Emisiile de compuși organici volatili nemetalici:

- variază anual în funcție de capacitatea de producție a agenților economici; principala sursă a emisiilor de compuși organici volatili nemetalici este activitatea de extracție și distribuție a petrolului și gazelor naturale, la care se adaugă industria chimică, transporturi auto, utilizarea industrială a solvenților și vopselelor;

Emisiile de pulberi în suspensie

- emisiile de tip PM10 și PM 2,5, nu au fost măsurate în anul 2006 în lipsa aparaturii adecvate

Poluarea cu metale grele (mercur, plumb și cadmiu) și poluanți organici persistenți

- denumiți și poluanți sistemici, aceștia nu au fost înregistrați cu cantități semnificative în anul 2006.
- emisiile de metale grele au ca sursă principală activitatea de incinerare a deșeurilor spitalicești (din localitățile Râmnicu Vâlcea, Drăgășani și Mihăești) și traficul, pentru care se remarcă tendința de creștere ușoară.

Emisii de dioxid de carbon

- cea mai mare parte a emisiilor provin din arderea combustibililor fosili pentru producerea de energie electrică și termică. Exploatarea și utilizarea a zăcămintelor de lignit ce se constituie ca resursă proprie, a condus la creșterea emisiilor de pulberi, CO, CO₂ și SO₂.

Emisii de protoxid de azot:

- sunt datorate în principal sectorului agricol, dar evoluția nu prezintă modificări anuale semnificative.

Emisii de metan: se datorează în cea mai mare parte industriei energetice.

Ultimele trei categorii de emisii au o contribuție majoră la amplificarea fenomenului de seră.

Zonele critice sub aspectul poluării atmosferei la nivelul județului Vâlcea sunt:

- platforma chimica Râmnicu Vâlcea Oltchim, USG, CET, Vilmar
- depozitul de zgură și cenușă al CET Govora
- centrele urbane ale CET Govora
- zona industrială a SC Elvila Sucursala Carpatina din Râmnicu Vâlcea
- exploatarea de cărbune de suprafață de la Berbești Alunu
- exploatarea de calcar de la Bistrița – comuna Costești

• Apa

Starea apelor de suprafață

Pentru bazinul hidrografic Olt recoltările de probe de apă efectuate lunar sau trimestrial permit încadrarea pe clase de calitate. Situația pe anul 2006 se prezintă astfel:

Nr. Crt.	Curs de apă	Tronson	Lungime tronson (km)					
			Total	I	II	III	IV	V
1.	OLT	Cornet	47	47	-	-	-	-
		Valea Căldărilor - Drăgășani	77	-	-	77	-	-
	Total OLT	Lungime totală	124	47	77	-	-	-
2.	LOTRU	Gura Latoriței – amonte confluență Olt	83	-	83	-	-	-
		Total LOTRU	Lungime totală	83	-	83	-	-
3.	OLANEȘTI	Izvor – confluența Olt	41	41	-	-	-	-
		Total OLĂNEȘTI	Lungime totală	41	41	-	-	-
4.	BISTRIȚA	Izvor – confluența Olt	50	-	50	-	-	-
		Total BISTRIȚA	Lungime totală	50	-	50	-	-
5.	TOPOLOG	Izvor – confluența Olt	111	-	111	-	-	-
		Total TOPOLOG	Lungime totală	111	-	111	-	-
6.	LUNCAVĂȚ	Izvor – confluența Olt	60	-	60	-	-	-
		Total LUNCAVĂȚ	Lungime totală	60	-	60	-	-
7.	GOVORA	Izvor – Govora sat	29	-	29	-	-	-
		Total GOVORA	Lungime totală	29	-	29	-	-
8.	OLTET	Izvor – Nistorești	84	-	84	-	-	-
		Total OLTEȚ	Lungime totală	84	-	84	-	-
Lungime totală			582	88	494	-	-	-

Sursa: Starea mediului 2006

Încadrarea apei în clasa de calitate se face în funcție de valoarea concentrației la metale și respectiv la micropoluanti organici:

- Lotru la Obârșia Lotrului: clasa I de calitate la concentrația în metale și clasa II la concentrația micropoluanti organici, determinând per total clasa II.
- Topolog la Milcoiu: clasa I de calitate la concentrația în metale și clasa II la concentrația micropoluanti organici, determinând per total clasa II.
- Olteț la Nistorești: clasa I de calitate la concentrația în metale și clasa II la concentrația micropoluanti organici, determinând per total clasa II.
- Olănești la Vlădești: clasa I de calitate la concentrația în metale și clasa II la concentrația micropoluanti organici, determinând per total clasa II.
- Luncavăț la Șirineasa: clasa I de calitate la concentrația în metale și clasa II la concentrația micropoluanti organici, determinând per total clasa II.
- Bistrița la Băbeni: clasa I de calitate la concentrația în metale și clasa I la concentrația micropoluanti organici, determinând per total clasa I.
- Govora aval de pod Băbeni: clasa II de calitate la concentrația în metale și clasa III la concentrația micropoluanti organici, determinând per total clasa II.

Monitorizarea calității apei din lacuri se face prin prelevarea de probe de apă din 5 acumulări, care se încadrează astfel:

- lac Cornet – râul Olt: clasa de calitate globală V (rezultată din clasa I la metale, clasa II la regimul de oxigen și micropoluanti organici și anorganici, clasa IV la salinitate, clasa V la nutrienți, iar pentru procesul de eutrofizare se ating limitele)
- lac Govora – râul Olt: clasa de calitate globală V (rezultată din clasa I la metale, clasa II la regimul de oxigen și micropoluanti organici și anorganici, clasa II la salinitate, clasa I la nutrienți, iar pentru procesul de eutrofizare se ating limitele)
- lac Băbeni: clasa de calitate globală V (rezultată din clasa I la metale, clasa II la regimul de oxigen și micropoluanti organici și anorganici, clasa IV la salinitate, clasa V la nutrienți, iar pentru procesul de eutrofizare se ating limitele)

- lac Vidra: clasa de calitate globală III (rezultată din clasa I la metale, clasa I la regimul de oxigen și micropoluanți organici și anorganici, clasa I la salinitate, clasa I la nutrienți, iar pentru procesul de eutrofizare se atinge la concentrația de fosfor valori de hipertrofie)
- lac Brădișor: clasa de calitate globală III (rezultată din clasa I la metale, clasa I la regimul de oxigen și micropoluanți organici și anorganici, clasa I la salinitate, clasa I la nutrienți, iar pentru procesul de eutrofizare se atinge la concentrația de fosfor valori de eutrofie)

Starea calității apelor subterane

În comparație cu anii anteriori calitatea apelor subterane nu s-a modificat substanțial. Arealele cu poluare a acviferului se înregistrează în zona platformei chimice (unde există o poluare cu compuși chimici greu degradabili sau toxici și cu mercur) și în zona Ocnele Mari - Ocnița (cu concentrație ridicată a clorurilor și produselor petroliere).

De asemenea se constată poluarea acviferului în lungul conductelor de transport a produselor petroliere și a saramurii de la exploatarea zăcămintelor de sare.

Se poate vorbi de poluare istorică a acviferului în arealul de la Ocnele Mari – Ocnița (zona pâraului Sărat și a haldelor de șlam).

Surse majore de poluare datorită apelor uzate

Pe teritoriul județului sursele majore de poluare care generează ape uzate sunt societățile comerciale SC Oltchim SA Rm. Vâlcea și SC Uzinele Sodice SA Govora. Platforma chimică evacuează prin intermediul a trei guri de deversare direct în receptorii naturali (râul Olt și pâraul Govora), reprezentând peste 60% din totalul cantităților pe anul 2006.

Societăți comerciale industriale din municipiul reședință de județ evacuează ape uzate în canalizarea municipală, de unde ajung în stația de epurare biologică a localității.

Printre sursele de poluare a apei se numără următorii agenți economici: Avicola Băbeni (Ferma Frâncești), Suinprod Băbeni, Fabrica de conserve Râureni, Magnetto Wheels Romania SA, SC Acvarim SA, SC CET Govora sector Olănești și sector Călimănești, SC Apavil SA Vâlcea și sector Brezoi.

Industria chimică deține cea mai mare cantitate de substanțe organice, suspensii și săruri minerale evacuate, în timp ce gospodăriei comunale îi revin cele mai mari cantități de azot amoniacal.

Pentru anul 2006 se înregistrează o scădere a volumului de apă uzată evacuată, datorită măsurilor luate de agenții economici de economisire și contorizare. Cu toate acestea cea mai mare parte a apelor uzate rămâne insuficient epurată.

Zone critice sub aspectul poluării apelor de suprafață și al celor subterane

Datorită activității antropice pe teritoriului județului se identifică următoarele zone critice sub aspectul poluării apelor:

- râul Olt, zona Stupărei, aval de evacuarea platformei chimice Rm. Vâlcea și a pâraului Govora
- râul Lotru, zona Cataracte, datorită depozitelor de terasit în albia majoră a râului, ce pot fi antrenate în lacul Brădișor
- râul Olt, zona Râureni, aval de evacuarea stației de epurare a municipiului Rm. Vâlcea și depozitului de deșeuri industriale și menajere al municipiului (aflat în vecinătatea stației)
- pâraul Ranga, zona Băbeni, aval de instalația de reținere a țițeiului și a iazului de reținere produse petroliere din vecinătate
- pânza freatică din zona platformei chimice Rm. Vâlcea
- acviferul din zona extracțiilor petroliere de la Băbeni, Drăgășani, Mădulari
- acviferul din zona depozitului de deșeuri menajere Râureni al municipiului Rm. Vâlcea

• Solul

În conformitate cu Raportul de mediu 2006 în județul Vâlcea „nu sunt soluri afectate de reziduuri zootehnice”.

Poluarea prin depozite industriale se datorează activității următorilor agenți economici:

- SC Oltchim SA Rm. Vâlcea, care deține un batal pentru depozitarea reziduurilor organice; poluarea din acest areal s-a produs și ca urmare a activității industriale de cca. 4 decenii, cu profil complex (industrie anorganică, organică, pesticide, utilaje chimice, alimentară, creșterea animalelor, centrală termică, construcții hidroenergetice etc.)
- SC Uzinele Sodice SA Govora, care deține un batal pentru depozitarea suspensiilor rezultate din activitate.
- SC CET Govora SA – deține un depozit de zgură și cenușă, la care se adaugă și emisiile de la instalațiile de ardere și depozitele de carburant și substanțe chimice
- Sucursala Exploatarea Minieră Rm. Vâlcea – halde de steril la Pietreni și Cataracte
- Exploatarea minieră Berbești – halde de steril de la Olteț – Alunu și Berbești

Pentru anul 2006 situația siturilor contaminate se prezintă astfel:

Agent economic/activitate	Suprafața contaminată (mp)	Tip agent poluant	Starea actuală (inclus în program de conformare)
SEM Berbești, exploatare minieră	566.700	Pulberi CB05	Lucrări de închidere și ecologizare cu finalizare 2007-2009
OLTCHIM, fabricarea produselor anorganice și organice de bază	137.000	- deșeuri organice periculoase - anorganice nepericuloase	- încetarea activității până la 31.12.2006 - încetarea activității până la 31.12.2008
CET, Proucerea și distribuția energiei termice	590.741	Cenușă cu conținut de metale grele	- încetarea activității la 31.12.2012
USG fabricare produse sodice și derivate	1.460.000	Deșeuri nepericuloase anorganice	- încetare activitate 31.12.2012
Primăria Călimănești, depozitare deșeuri menajere	14.000	Deșeuri menajere	- încetare activitate 2009
Primăria Horezu, depozitare deșeuri menajere	20.000	Deșeuri menajere	- încetare activitate 2017
Primăria Drăgășani, depozitare deșeuri menajere	36.000	Deșeuri menajere	- încetare activitate 2009
Primăria Băile Govora, depozitare deșeuri menajere	6.000	Deșeuri menajere	- încetare activitate 2009

Sursa: Starea mediului 2006

Zone vulnerabile la poluarea cu nitrați, unde există surse actuale datorită activității agricole conform Ordinului 241/2005 al Min Mediului, aparțin comunelor: Budești, Băbeni, Mihăești.

Zonele critice sub aspectul poluării solului sunt:

- batalurile de șlam ale SC Uzinele Sodice SA Govora
- batalul de reziduuri organice de la SC Olchim SA Rm. Vâlcea
- batalul de cenușă și zgură de la SC CET Govora SA
- perimetrele de extracție a cărbunelui și haldele de steril de la Berbești – Alunu
- perimetrele de extracție a petrolului de la Băbeni, Drăgășani
- areale din câmpurile de sonde de extracție a saramurii de la Teica – Ocnița

1.2.5. Zonele de risc natural

● Inundații

Pe teritoriul județului sunt identificate zonele cu risc la inundații istorice și anume:

Localitatea	Sate componente	Suprafață afectată (ha)	
		intravilan	extravilan
Rm. Vâlcea*		-	-
Drăgășani*		-	4
Băbeni*		5	-
Bălcești	Otetelișu	9,5	68,5
	Irimești	-	56,8
	Bălcești	10,8	23
Berbești		-	20,6
Horezu	Horezu	0,68	14,6
Ocnele Mari	Buda	10	-
	Cosota	6	-
	Gura Suhașului	79	-
	Lunca	26	-
	Ocnița	29	-
	Slătioarele	7	-
Băile Govora*		-	-
Băile Olănești*		-	-
Brezoi	Brezoi	270	-
	Călinești	40	20
	Drăgănești	0,3	0,3
	Păscoaia	30	-
	Valea lui Stan	-	20
	Vărătica	50	-
Călimănești*		-	15,2
Alunu	Alunu	4,1	2,18
	Igoiu	2,1	1,04
Boișoara	Bumbuiești	4,5	11,3
Budești	Linia	5	5
Bujoreni	Gura Văii	-	3,6
Cerțișoara	Mădulari	4	2
	Modoia	-	20
Câineni	Câinenii Mici	1	3
Copăcenii	Ulmetu	1	5

Dăești	Fedeleșoiu	5	-
Frâncești	Dezrobiți	-	22,75
	Coșani	2,5	27,5
	Balutoia	-	3
	Moșteni	-	9,75
	Viișoara	-	38
	Frâncești	-	91,5
Galicea	Ostroveni	-	12,5
Glavile	Glavile	4,4	-
Golești	Poenița	0,03	2,5
	v. Sâmnice	180	250
Gusoeni	Măgureni	-	7
	Spârteni	3	7
	Burdălești	4	7
Laloșu	Oltețani	-	3,8
Lădești	Măldărești	-	10
	Găgeni	-	6
Mălaia	Mălaia	-	3,6
	Săliște	1,1	-
Mădulari	Mamu	0,03	1,08
	Dimulești	0,08	1,5
Măldărești	Măldărești (Ciupa)	2	-
	Măldărești (sub Râpă)	-	27
	Măldărești de Jos	-	45
Mihăești	Mihăești	-	7,5
	Bârsești	-	0,2
	Govora	-	20
	Munteni	-	0,1
	Stupărei	-	17
Milcoiu	Milcoiu	10	150
Muereasca	Muereasca	-	0,5
	Muereasca de Sus	-	0,7
	Andreiești	-	1
	Găvănești	-	0,4
	Hotarele	-	1,2
Olanu	Casa Veche	-	90
	Olanu - Drăgioiu Gârla Tutana	-	1,2
	Drăgioiu Gârla Stăneasca	1,5	1,5
Păușești	Păușești	0,5	-
Păușești Măglași	Ulmețel	0,5	-
Perișani	Perișani	0,3	-
Pesceana	Pesceana	2,5	3,5
	Negraia	-	3,5
	Cermegești	0,5	17,5
Pietrari	Pietrari	-	17
Roești	Roești	-	17,5
	Bărbărigeni	-	6
	Cueni	-	5
Stoenști	Mogoșești	3,67	3
Stroești	Pojogi Cerna	-	3,6
	Cireșu	-	5,1
	Stroești	2,1	14,9
Sutești	Boroșești	-	40

Sușani	Sușani	1,5	3,5
	Râmești	-	9
	Ușurei	-	6,7
	Sârbi	3	7
Tomșani	Foleștii de Jos	-	4,45
	Bogdănești	-	5
Vaideeni	Vaideeni	5,35	216
	Cerna	2	1,9
Valea Mare	Bătășani	1,5	2
Vlădești	Vlădești	1,25	18,5
	Propoiu	22,8	-
TOTAL		851,09	1534,75

* lipsă date suprafețe

Zonele vulnerabile la inundații identificate în teritoriul județean în perioada 2006 – 2007
sunt:

LOCALITATEA	Suprafață afectată (ha)	Cauzele producerii fenomenului
M. Rm. Vâlcea	3,1	☐ precipitații abundente sub formă de aversă ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor ☐ revărsarea pâraielor Hogeia, Stăncioiului, Hoțului
m. Drăgășani	4,0	☐ precipitații abundente sub formă de aversă ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor
or. Băbeni	5,0	☐ precipitații abundente sub formă de aversă ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor ☐ revărsarea pâraielor Bistrița, Berbenița, Valea Baraii, Luncavăț,
or. Bălcești	8,0	☐ ploi torențiale, depășirea debitului de preluare a canalelor și băltiri ☐ revărsarea pâraielor Olteț și Pesceana
or. Berbești	8,0	☐ precipitații abundente sub formă de aversă ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor ☐ ieșirea din matcă a pr. Danț ☐ ieșirea din matcă a pr. Târaia
or. Horezu	0,275	☐ precipitații abundente sub formă de aversă ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor
or. Ocnele Mari	0,5	☐ ploi torențiale cu scurgeri de pe versanți, debite mari de apă, băltiri, subdimensionarea rețelei de canalizare
Alunu	1,3	☐ precipitații abundente sub formă de aversă ☐ scurgeri pe versanți
Berislăvești	8,5	☐ precipitații abundente sub formă de aversă ☐ scurgeri pe versanți
Budești	43,8	☐ precipitații abundente sub formă de aversă ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor
Bujoreni	7,0	☐ scurgeri pe versanți ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor
Bunești	8,0	☐ scurgeri pe versanți și debite mari de apă ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor
Dănicei	65,2	☐ scurgeri de pe versanți, creșterea debitelor torenților ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor

Fântărești	9,9	<ul style="list-style-type: none"> ☐ scurgeri de pe versanți, debite mari de apă, viitura pr. Omorâcea ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor
Făurești	42,2	<ul style="list-style-type: none"> ☐ precipitații abundente sub formă de aversă ☐ scurgeri de pe versanți ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor
Frânțești	76,8	<ul style="list-style-type: none"> ☐ precipitații abundente sub formă de aversă ☐ scurgeri de pe versanți
Galicea	196,9	☐ scurgeri de pe versanți, debite mari de apă, ieșirea din matcă a pr. Teianca
Ghioroiu	26	<ul style="list-style-type: none"> ☐ scurgeri de pe versanți, creșterea debitului pârâului Mierea. ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor.
Glăvile	12,5	<ul style="list-style-type: none"> ☐ scurgeri de pe versanți, creșterea debitelor torenților. ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor.
Grădiștea	90	<ul style="list-style-type: none"> ☐ scurgeri de pe versanți. ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor.
Ionești	1110	<ul style="list-style-type: none"> ☐ precipitații abundente sub formă de aversă. ☐ scurgeri de pe versanți. ☐ ieșirea din matcă a pârâului Luncavăț.
Lădești	7	<ul style="list-style-type: none"> ☐ scurgeri de pe versanți, creșterea debitelor torenților, revărsarea râului Cerna ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor.
Mihăiești	13,7	<ul style="list-style-type: none"> ☐ revărsare pârâie Govora, Boalca, Arsanca. ☐ băltiri. ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor.
Milcoiu	40,1	<ul style="list-style-type: none"> ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor. ☐ scurgeri de pe versanți ☐ creșterea debitului pârâului Topologu
N. Bălcescu	27,5	<ul style="list-style-type: none"> ☐ creșterea debitului pârâului Topologu ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor
Olanu	10,5	<ul style="list-style-type: none"> ☐ scurgeri de pe versanți ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor
Păușești Măglași	45,7	<ul style="list-style-type: none"> ☐ scurgeri de pe versanți. ☐ depășirea debitului de preluare a canalelor
Pesceana	6,7	<ul style="list-style-type: none"> ☐ precipitații abundente sub formă de aversă. ☐ scurgeri de pe versanți ☐ revărsare pârâie Pesceana, Lupoia, Negraia
Popești	41,7	<ul style="list-style-type: none"> ☐ precipitații abundente sub formă de aversă. ☐ scurgeri de pe versanți. ☐ ieșirea din matcă a pârâului Luncavăț.
Racovița	98,3	<ul style="list-style-type: none"> ☐ precipitații abundente sub formă de aversă. ☐ scurgeri de pe versanți.
Roești	27,3	<ul style="list-style-type: none"> ☐ precipitații abundente sub formă de aversă. ☐ scurgeri de pe versanți
Runcu	1,2	<ul style="list-style-type: none"> ☐ precipitații abundente sub formă de aversă. ☐ scurgeri de pe versanți
Sălătrucel	1,6	<ul style="list-style-type: none"> ☐ precipitații abundente sub formă de aversă. ☐ scurgeri de pe versanți
Sinești	50,4	<ul style="list-style-type: none"> ☐ precipitații abundente sub formă de aversă. ☐ revărsare râu Olteț.

		☐ scurgeri de versanți.
Șirineasa	24,9	☐ precipitații abundente sub formă de aversă. ☐ scurgeri de pe versanți
Slătioara	8,8	☐ precipitații abundente sub formă de aversă. ☐ scurgeri de pe versanți
Stoilești	168,7	☐ precipitații abundente sub formă de aversă. ☐ scurgeri de pe versanți.
Șușani	95,3	☐ precipitații abundente sub formă de aversă. ☐ scurgeri de pe versanți
Tetoiu	9	☐ scurgeri de pe versanți debite mari de apă, creșterea debitelor pârâului Șasa.
Tomșani	50	☐ ploi torențiale. ☐ scurgeri de pe versanți, debite mari de apă, creșterea debitelor pârâurilor
Vaideeni	8	☐ scurgeri de pe versanți, creșterea debitelor pârâurilor Luncavăț și Valea Plopilor.
Valea Mare	16,0	☐ scurgeri de pe versanți, debite mari de apă, creșterea debitelor torenților.
Vlădești	0,2	☐ scurgeri de pe versanți, creșterea debitelor torenților ☐ viitura pârâului Olănești
Zătreni	20	☐ scurgeri de pe versanți, debite mari de apă, creșterea debitelor torenților.
TOTAL	2499,60	

Principalele cauze de producere a inundațiilor sunt ploile abundente, cu debite mari și de mică durată căzute în areale neapărate împotriva inundațiilor. În mare parte nu există lucrări hidrotehnice specifice apărării împotriva inundațiilor, dar sunt situații în care se produc inundații în zone cu acest tip de lucrări, dar care au gradul de apărare pentru care au fost executate depășit. De asemenea, există situații în care lucrările existente nu au fost reparate după trecerea unor inundații produse în trecut.

Acțiunea majoră care trebuie întreprinsă pentru remedierea acestei situații este realizarea hărților de risc la inundații, acțiune prevăzută și în legea 575/2001 – Plan de Amenajare a Teritoriului Național Secțiunea V – Zone de Risc natural. În baza viitoarelor hărți și a prevederilor normativelor pentru acest domeniu, se va putea realiza amenajarea teritoriului județului în condițiile apărării împotriva inundațiilor.

De asemenea, sunt necesare acțiuni de reparare a lucrărilor de apărare existente, de curățare și întreținere a albiilor râurilor. Sunt necesare documentații tehnice actualizate privind apărarea împotriva inundațiilor, care să ia în considerare clasa de importanță a noilor construcții aflate în vecinătatea apelor.

- **Alunecări de teren**

Zonarea teritoriului din punct de vedere al potențialului de producere a alunecărilor de teren

Studiul “Macrozonarea teritoriului din punct de vedere al riscului la alunecări de teren” elaborat de GEOTEC SA în anul 1998, studiu care a stat la baza elaborării Secțiunii a V-a “Zone de risc natural” a Planului de Amenajare a Teritoriului Național, evidențiază, pentru teritoriul studiat, următoarele situații ale terenurilor după potențialul de producere a alunecărilor de teren și a proceselor de eroziune:

- Terenuri afectate de eroziune slabă – moderată cu risc redus de alunecări dar cu risc ridicat de accentuare a eroziunii prin apă

Aceste terenuri se întâlnesc pe terenurile de pajiști cu pante de peste 15% din zona colinară înaltă sau cu pante de peste 30% din zona montană. Riscul de accentuare a eroziunii este foarte ridicat în caz de pășunat abuziv sau alte activități care pot distruge pajiștile (turism supradimensionat). Pentru construcții nu sunt probleme speciale cu excepția celor determinate de panta și configurația terenurilor și riscul declanșării eroziunii de adâncime.

- Terenuri moderat stabile, cu eroziune moderată – puternică, cu alunecări relativ vechi sau/și stabilizate, dar cu risc de activare în anii ploioși sau prin schimbarea folosințelor (defrișări, deșteleniri) sau lucrări de destabilizare a versanților (terasări), încărcare cu construcții grele (clădiri, șosele).

Aceste terenuri sunt caracterizate din punct de vedere geomorfologic de relieful de tip colinar caracteristic zonelor piemontane și de podiș fragmentate de rețele hidrografice mărginite de versanți cu înălțimi medii și înclinări în general până la 45°. În timpul viiturilor se produc atât eroziuni verticale cât și laterale. Nivelul apelor freatice se află la adâncimi mai mici de 5 metri.

- Terenuri din zona montană, înclinate – accidentate (pante mai mari de 15%) predominant sub vegetație naturală (păduri), slab afectate de procese de eroziune, care prezintă fenomene locale de prăbușiri, căderi de stânci și pietre.

Din punct de vedere al substratului litologic nu sunt practic limitări pentru construcții. Limitarea de bază o constituie panta mare a terenului care favorizează căderi de stânci și pietre rezultate prin procese naturale de alterare (îngheț, dezgheț, variații de temperatură).

Zone afectate de alunecări de teren active

În județul Vâlcea zeci de localități au fost afectate de alunecările de teren de la începutul anului 2006. Conform unui studiu efectuat de Inspectoratul pentru Situații de Urgență Vâlcea majoritatea alunecărilor s-au produs datorită fenomenelor meteorologice nefavorabile care au dus la intensificarea instabilității versanților.

Nu au avut de suferit doar gospodăriile localnicilor, ci și obiectivele publice aflate în administrarea consiliilor locale și drumurile. Au fost afectate de alunecări 52 de comune, 6 orașe și un municipiu. Nu mai puțin de 26,5 kilometri de drumuri județene și comunale au fost distruși, au fost afectate de asemenea 27 de poduri și podețe, 1,45 de kilometri - rețele de alimentare cu apă, 0,5 kilometri – rețele de gaze naturale și 5 obiective social-economice. 81 de locuințe au fost afectate grav și au fost evacuate 222 de persoane.

Pentru înlăturarea efectelor alunecărilor de teren din Vâlcea județul ar putea să beneficieze de fonduri de la Comisia Europeană. În acest sens în aprilie 2006 o echipă din cadrul Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului a constatat efectele alunecărilor fiind vizate în principal patru locații din Vâlcea, unde s-au înregistrat cele mai mari pagube. Vâlcea poate deveni astfel un județ pilot în vederea întocmirii unor studii privind alunecările de teren.

Zonele afectate de alunecări de teren active și caracteristicile acestora se regăsesc în tabelul de mai jos:

Localitatea	Localizarea alunecărilor de teren	Supr. (ha)	Teren agric (ha)	Case afectate
Municipiul Rm. Vâlcea	strada Fețeni nr. 85 – 87, Dealu Malului	69,7	35	3 distruse, 9 afectate, 40 în pericol
Orașul Băile Govora	2 alunecări de teren distincte (str. Eroilor și str. Griviței)	55,6	12,5	1 distrusă, 43 afectate, 14 în pericol
Orașul Băile Olănești	Punctele „Vulpoiești, Valea Moașei, Livadia, Tisa, Olănești	295,6	1,4	6 afectate și una distrusă
Băbeni	str. Valea Mare	15,0	-	-
Bălcești	DJ 651– 2km distrus	227,9	-	-
Orașul Berbești	Satele Dămțeni, Valea Mare (cătunul Amzulești, cătunul Chilieni), Târgu – Gângulești (cătunul Delureni), Dămțeni, Dealul Aluniș, Halda steril Panga Nord, Roșioara, Berbești	439,7	73	2 distruse, 14 afectate
Orașul Călimănești	Strada Calea lui Traian nr. 371, nr.24 A, Căciulata	105,0	2	3 afectate
Horezu	DC 143 (Horezu – Olari – Tănăsești)	17,4	-	-
Ocele Mari	Strada Ștrandului, Valea Mănăstirii, Buda, satele Făcăi., Gura Suhașului Lunca Ocița, Slătioara.	51,4	-	-
Comuna Alunu	Satele Alunu, (cătunul Valea Lacului, Poduri, Arsane, Cornet), Ocracu (cătunul Ciobani), Ocracu (punctul Manea Vintilă), DC Coltești – Roșia – Pătrulești, Ilaciu (cătunul Dealu Mare), Ilaciu Sonde km 1+200 – 1+300, DJ 6765 D Alunu – Mateești – Cernișoara, Igoiu (cătunul Râpi), Roșia (cătunul Pătrulești).	978,0	61,2	8 distruse, 51 afectate
Bărbătești	Satele Mierlești, Bodești, Negrulești,	10,5	-	-
Berislăvești	Satele Rădăcinești, Dangești, Robaia, Satul Rădăcinești, alunecare de teren ce a afectat drumul local DC 4 Scăuieni-Rădăcinești km. 8+000	116,1	0,3	7 afectate
Boișoara	DC (Boișoara – Găujani),– D.N. 7 D în punctul „La Nate” Alunecare de teren ce a afectat Satul Găujani, Boișoara .	4,5	-	12 în pericol
Budești	satul Racovița	21,6	0,5	3 în pericol
Bujoreni	satul Bogdănești – pct. Păducei pct. La Maici	12	-	-
Cernișoara	Punctele „Putinei”-Mădulari-Obârșia, „La Pănești”- Obârșia, „La Bobora”- Mădulari	1,5	-	-
Copăcenii	Satele Copăcenii, Hotărâsa – 16.000 mp., Vețelu .	134,5	0,5	2 distruse
Costești	Cariera Bistrița pe o suprafață de 40 ha, ce a determinat deplasarea albiei pârâului Costești spre Est, amenințând blocarea acestuia; Sat Pietreni,Vărățici, Bistrița, Costești (Dealul Costeștilor)	40	-	2 în pericol
Dănicei	Alunecări de teren care au afectat DJ 678 B, DJ 678 E Sat Drăgulești; Sat Udrești – 12.000 mp.	23,1	112,4	3 în pericol
Diculești	Alunecări de teren care au afectat DJ 643	0,1	-	-
Fântărești	Satele Cățetu, Seciu, Cuci, Fântărești, Afânata	915,1	0,5	3 distruse, 4 afectate
Galicea	DJ 678D (Galicea–Nicolae Bălcescu), DJ678A (Tătărani-Câmpu Mare) Sat Cremenari, Sat Bratia de Vale	0,05	-	-
Glăvile	Satul Jarostea, Sat Aninoasa	142,6	14,5	4 afectate
Golești	Satele Blidari, Giurgiuveni, Coasta, Poenița, Drăgăne, Popești, Aldești.	120,2	25	11 distruse, 16 afectate

Grădiștea	Satele Diaconești, Dobricea, Tuturu, Turburea	547,3	4,45	6 distruse, 11 afectate
Gușoeni	Satele Burdălești, Spârleni, Dadiciu, Gușoeni	267,1	-	1 distrusă, 1 în pericol
Ionești	Satul Ionești	138,1	13	1 distrusă
Laloșu	Satul Oltețani	118,7	-	-
Lăcusteni	2 drumuri satești și 1,4 ha teren arabil.	1,4	1,4	3 în pericol
Lădești	Satele Măldărești, punctul „La Țonoiu”, Găgeni, punctul Țeposu, satul Olteanca	613,0	12	5 distruse, 7 afectate
Lăpușata	Satele Broșteni în punctul „Codrul casei”, Berești „Cioculești, Zărnești	-	3,3	5 distruse, 6 afectate
Livezi	Satele Livezi, Tina, Pleșoiu, Pîrîienii de mijloc	156,0	3,5	1 distrusă
Lungești	-	-	1,5	-
Malaia	Satele Ciunget, punctul „Rudăreasa”, Malaia, Salistea, Brădișor	2	-	-
Mateești	Satele Turcești, cătunul Meia, satul Turcești, punctul Zaharia Predescu, satul Turcești – 800 mp.	359,4	10	3 distruse, 2 afectate, 3 în pericol
Măciuca	Satele Ciocănari, Botorani, Bocșa, Popești.	199	15	2 distruse, 2 afectate
Mădulari	Satele Dimulești, Bălșoara, Marmu, Mădulari.	122,5	1,5	7 în pericol
Măldărești	Satele Telechești, cătunul Necșoia punctul Buga, punctul Ionescu, Sat Măldărești de Jos, Măldărești	4	28	2 în pericol
Mihăești	Satul Mihăești, sat Vulpuiești	269,2	1,2	-
Milcoiu	Satul Căzănești Vale, Sat Milcoiu – 300 mp. Sat Suricar – 100 mp.	101,7	-	-
Mitrofani	Satul Izvorașu, DC 98, Km. 11+300, Punctul „La Turmaci”, Sat Mitrofani.	10	10	-
Comuna Muereasca	Satul Frâncești Coastă, DJ 658 (Gura-Văii – Muierasca – Mănăstirea Frăsinei), Cătunul Lunca Stelești, Satele Șuta, Muereasca, Muereasca de Sus, Andreiești, Găvănești, Hotarele.	2,5	6,5	2 afectate
Nicolae Bălcescu	Satul Gâltofani	4,3	40	2 distruse, 3 afectate
Olanu	Satul Casa Veche, Sat Cioboți	7,0	-	-
Otesani	Mal drept p. Luncavat (lung.-1200m, lat- 250m-550m, h-3,80-7,30m)			3 afectate
Păușești	Satul Păușești, Tâlvâci, Serbănești	0,5	-	1 distrusă
Păușești Măglași	Satul Valea Cheii (Patrantasu), Păușești Măglași, „La Diaconescu”, DJ Păușești – Cacova, Satul Valea de Brădet, Dealul Viei, Valea Cheii	172	145,5	4 în pericol
Perișani	DJ 703 M, DC 4 Spinu- Podeni km 0+800, DN 7D km 18+500, DN 7D km 20+500., Sat Poiana, Bratovești, Podeni, Pripoara, Perișani, Spinu, Titești, Cucoiu	1,2	4,13	13 afectate, 20 în pericol
Pesceana	Satul Lupoia (Fundul Văii), Negraia, (Predicești) DJ 677 A Șirineasa – Pescaana – Crețeni, satul Lupoia, „Diaconescu”, Sat Roești.	191,9	9,3	10 afectate
Pietrari	Satul Pietrari	83	83	2 afectate
Popești	Satul Urși	318,9	12	2 afectate
Prundeni	Satul Călina	65,8	-	2 afectate
Roești	Satul Ciocâltei, Mătulești, Saioci.	92,8	1,1	1 distruse, 3 în pericol
Roșiile	Satele Păsărei, Pleșești, Romanești, DC 79 Roșiile – Pleșești – Păsărești – Dozești, Lupulești, Zgubea, Cherăști, Roșiile.	709,5	15	3 distruse, 5 afectate
Runcu	DJ 703 F – 1km distrus, Pct. Lacul Lung, Sat Runcu – 700 mp.	217,1	12	5 distruse, 6 afectate, 3 instituții publice

Scundu	Punctul „Troia” DJ 645 Satele Crângu, Scundu, Crângu, Sat Blejani, Avrămești	405,9	2,5	2 distruse, 6 în pericol
Sălătrucel	Satele Șerbănești – „Dispensar”, Pătești–DC 13 Șerbănești-Pătești-	132,4	-	-
Sinești	Satul Urzica, Popești	319,1	0,65	4 distruse, 4 în pericol
Slătioara	Satul Coasta Cerbului,	137,3	-	1 distrusă
Stănești	Satul Stănești	54,0	2	-
Stoilești	DC 39 – Baia – Bulagei – Geamăna punctul „La Pițigoi”, Satele Bârsoiu, Delureni și Tâmplari	105,8	10	-
Stroești	Satul Obrocești, „La Constantinescu”, DC 132 Stroești – Dianu km 3+244 și 4+280, satul Dianu, punctul Pietroasa, Sat Stoești	1,5	-	1 distrusă, 4 în pericol
Stoenesti	Satele Suseni, Gruieri ; Zmeură, Piscu Mare, Suseni, Neghinești, Bârloguli	45,3	-	7 distruse, 7 afectate
Șirineasa	DJ 677A Șirineasa–Pescana–Crețeni „pădurea Pescenei”	311,1	-	-
Șușani	Satul Șușani	423,5	1,9	2 afectate, 4 în pericol
Tetoiu	Satul Nenciulești, Biserică, DJ 676, Km. 54, Măneasa	113,3	4	-
Titești	Satul Bratovești	1,2	-	1 distrusă
Tomșani	Satul Tomșani, Folești de Sus, Bogdănești	0,5	-	-
Valea Mare	Satul Valea Mare, DJ 643B	297,0	-	-
Vlădești	Sat Valea Ursului, zona Damaschin - Tulburea; Zona Utăști – Bercu, DC 62 Vlădești–Fundătura km 2, sat Vlădești cătunul Valea Ursului.	4,8	16,5	3 distruse, 2 în pericol
Zătreni	Satul Săscioara - punctul Cincu.	87,7	-	1 distrusă

Problema alunecărilor de teren din județul Vâlcea face, de asemenea, obiectul studiului **“Identificarea și delimitarea hazardurilor naturale (cutremure, alunecări de teren și inundații). Hărți de hazard la nivelul teritoriului județean. Regiunea 4 - (Sud-Vest, Oltenia): județele Vâlcea, Olt, Dolj, Gorj, Mehedinți” – IPTANA 2008**, din cadrul căruia se prezintă în continuare, sintetic, principalele elemente ce caracterizează județul Vâlcea.

În ce privește modelarea actuală a reliefului se remarcă pe direcția nord sud diferențieri sensibile:

- În zona montana, subetajului fluvio – torențial înregistrează o amplă dezvoltare, în principal, în Depresiunea Loviștei. În condițiile prezenței marelui eocen, eroziunea în suprafață este amplă, ca de altfel și alunecările de teren și procesele de ravenare (versanții văilor Băișoara, Titești, Ciurii și Perșani).
- În zona subcarpatică, în cazul majorității versanților care includ depozite marno – argiloase se remarcă prezența alunecărilor de teren – în Depresiunea Jibea – Călimănești, pe versanții văilor Coibea, Puturoasa, Valea Satului, de asemenea, pe versanții văilor Muereasca, Olănești, Cheia, Sărata, Govora, Otăsău, Bistrița, Luncavăț, Cerna și Olteț.

- Pe terenurile formate din depozite nisipoase și grezo – conglomeratice (cazul celor din culmea Slătioara, bazinul văii Sărata și al văii Stăncioiului), predominante sunt procesele de ravenare și prăbușire cărora li se adaugă, îndeosebi în depresiunile Horezu, Bunești, Păușești – Măglași și Dăești – Râmnicu Vâlcea, eroziunea în suprafață.
- În dealurile și depresiunile subcarpatice din județ se individualizează două aliniamente principale de manifestare a fenomenelor de degradare: unul corespunzător depresiunilor submontane Horezu, Bărbătești, Bunești, Păușești – Măglași, Muereasca și Jiblea, unde eroziunea în suprafață este asociată alunecărilor de teren și un al doilea care corespunde localităților Mateești (pe Tărăia), Glăvile, Sărsănești, Oteșani, Păușești, Băile Govora, Ocnița și Fedeleșoiu (pe Olt).
- Zona dealurilor piemontane din partea de sud a județului se caracterizează prin existența platourilor interfluviale și reducerea ponderii versanților. Eroziunea de suprafață asociată cu procesele de ravenare și alunecările de teren afectează intens versanții despăduriți din lungul văilor Simnic și Topolog, afluenți de stânga ai Oltului (din Piemontul Cotmeana), Pesceana, Beica, Cerna și Olteț (din Piemontul Oltețului). Intre locatiile in care apare fenomenul de alunecare de teren amintim: rapa Bradisor - mal stang paraul Lotru, aval de acumularea Bradisor; depozitul de mica - mal drept parau Lotru, la Cataracte; cariera Bistrita - mal drept parau Costesti, la Costesti; cariera Panga - mal stang Paraul Taraia la Berbesti; alunecari de teren pe parau Nisipoasa la Scundu.

Studiul stabilește totodată **harta de hazard la alunecari de teren a judetului Valcea**

Estimarea valorii și a distribuției geografice a coeficienților de risc (K_a -h) pentru judetul Valcea s-a realizat pentru cele opt criterii luate în considerare pe baza informațiilor din lucrări de specialitate și a normativelor în vigoare interpretate conform legislației referitoare la zonele de risc natural (HG nr. 447/2003): litologic – K_a , geomorfologic – K_b , structural – K_c , hidrologic și climatic – K_d , hidrogeologic K_e , seismic – K_z , silvic – K_g , antropic – K_h .

Harta de hazard la alunecari de teren a judetului Valcea s-a elaborat pe baza suprapunerii hartilor factoriale realizate pentru fiecare criteriu (factor) în parte.

Criteriile pentru estimarea potențialului și a probabilității de producere a alunecărilor (Conform „Norma metodologica nr.443/2003 privind modul de elaborare si continutul hartilor de risc natural la alunecari de teren” Publicata in Monitorul Oficial, Partea I nr. 305 din 07/05/2003) sunt detaliate in tabelul de mai jos.

Simbol	Criteriul	POTENȚIALUL DE PRODUCERE A ALUNECĂRILOR (p)					
		SCĂZUT		MEDIU		RIDICAT	
		PROBABILITATEA DE PRODUCERE A ALUNECĂRILOR (P) ȘI COEFICIENTUL DE RISC CORESPUNZĂTOR					
		Practic zero	redușă	medie	medie-mare	mare	foarte mare
		0	<0.10	0.10-0.30	0.31-0.50	0.51-0.80	>0.80
Ka	Litologic	Roci stâncoase, masive, compacte sau fisurate	Majoritatea rocilor sedimentare care fac parte din formațiunile acoperitoare (deluvii, coluvii și depozite proluviale) și din categoria rocilor semistâncoase (roci pelitice stratificate, cum sunt șisturile argiloase, marnele și marnocalcare, cretele, rocile metamorfice, îndeosebi șisturile de epizona și mai puțin cele de mezozonă, puternic alterate și exfoliate, unele roci de natură magmatică puternic alterate, etc)		Roci sedimentare detritice neconsolidate – necimen-tate, de tipul argilelor, argilelor grase, saturate, plastic moi – plastic consistente, cu umflări și contracții mari, argile montmorillonitice, puternic expansive, prafuri și nisipuri mici și mijlocii afânate, în stare submer-sata, breția sării, etc		
Kb	Geomorfologic	Relief plan orizontal, afectat de procese de eroziune nesemnfi-cative, văile care constituie rețeaua hidrografică fiind într-un avansat stadiu de maturitate	Relief de tip colinar, caracteristic zonelor piemontane și de podiș, fragmentat de rețele hidrografice cu văi ajunse într-un anumit stadiu de maturitate, marginite de versanți cu înălțimi medii și înclinări în general medii și mici		Relief caracteristic zone-lor de deal și de munte, puternic afectate de o rețea densă de văi tinere cu versanți înalți, majori-tatea văilor fiind subsec-vente (paralele cu direcția stratelor)		
Kc	Structural	Corpuri masive de roci	Majoritatea structurilor		Structuri geologice		

		stâncoase de natură magmatică, roci sedimentare stratificate, cu strate în poziție orizontală, roci metamorfice cu suprafețe de șistuo-zitate dispuse în plane orizontale	geologice cutate și faliate afectate de clivaj și fisurate, structurile diapire, zonele ce marchează fruntea pânzelor de sariaj	caracteristici ariilor geosinclinale în facies de flis și formațiunilor de molasă din depresiunile marginale, structuri geologice stratificate, puternic cutate și dislocate, afectate de o rețea densă de clivaj, fisurație și stratificații
Kd	Hidrologic și climatic	Zone în general aride, cu precipitații medii anuale reduse. Debitele scurse pe albiile râurilor, ale căror bazine hidrografice se extind în zone de deal și de munte, în general sunt controlate de precipitațiile din aceste zone. Pe albiile râurilor predomină procesele de sedimentare, eroziunea producându-se numai lateral în timpul viiturii	Cantități moderate de precipitații. Văile principale din rețeaua hidrografică au atins stadiul de maturitate în timp ce afluenții acestora se află încă în stadiul de tinerțe. În timpul viiturilor se produc atât eroziuni verticale cât și laterale. Importante transport-turi și depuneri de debite solide.	Precipitații lente de lungă durată, cu posibilități mari de infiltrare a apei în roci. La ploi rapide, viteze mari de scurgere cu transport de debite solide. Predomina procesele de eroziune verticală.
Ke	Hidrogeologic	Curgerea apelor freatice are loc la gradienti hidraulici foarte mici. Forțele de filtrație sunt neglijabile. Nivelul liber al apei freatice se află la adâncime mare.	Gradienti de curgere a apei freatice moderați. Forțele de filtrație au valori care pot influența sensibil starea de echilibru a versanților. Nivelul apei freatice, în general se situează la adâncimi mai mici de 5 metri	Curgerea apelor freatice are loc sub gradienti hidraulici mari. La baza versanților, uneori și pe versanți, apar izvoare de apă. Există o curgere din interiorul versanților către suprafața acestora cu dezvoltarea unor forțe de filtrație ce pot contribui la declansarea unor alunecări de teren.
Kf	Seismic	Intensitate seismică pe scara MSK mai mică de gradul 6	Intensitate seismică de gradul 6-7	Intensitate seismică mai mare de gradul 7
Kg	Silvic	Gradul de acoperire cu vegetație arboricolă mai mare de 80%. Păduri de foioase cu arbori de dimensiuni mari.	Gradul de acoperire cu vegetație arboricolă cuprins între 20% și 80%. Păduri de foioase și conifere, cu arbori de vârstă și dimensiuni variate.	Gradul de acoperire cu vegetație arboricolă mai mic de 20%.
Kh	Antropic	Pe versanți nu sunt executate construcții importante, acumulările de apă lipsesc	Pe versanți sunt executate o serie de lucrări (platforme de drumuri și cale ferată, canale de coastă, cariere). Cu extindere limitată și pentru care s-au executat lucrări corespunzătoare de protecție a versanților	Versanți afectați de o rețea densă de conducte de alimentare cu apă și canalizare, drumuri, căi ferate, canale de coastă, cariere, supraîncărcarea acestora în partea superioară cu depozite de haldă construcții grele. Lacuri de acumulare care umezesc versanții în partea inferioară.

Valorile coeficienților de risc corespunzătoare criteriilor luate în considerare la întocmirea hărții de hazard a județului Valcea sunt detaliate în cele ce urmează.

Criteriul litologic. Valorile atribuite coeficientului de risc – K_a – sunt următoarele:

- 0,05 (probabilitate redusă) metamorfitele și rocile eruptive din cadrul Dacidelor Mediane și calcarele masive ale Jurasicului superior;
- 0,15 (probabilitate medie) șisturi sericito – cloritoase din cadrul dacidelor Marginale;
- 0,35 (probabilitate medie) conglomerate, gresii, marne și argile aparținând Cretacicului;
- 0,60 (probabilitate mare) megabrecii, conglomerate, gresii, nisipuri, argile cu intercalații de tufuri și gipsuri paleogene;
- 0,70 (probabilitate mare) conglomerate, marne, pietrișuri, nisipuri și tufuri ale formațiunilor burdigalian – sarmațiene;
- 0,80 (probabilitate mare) pentru deluvii, nisipuri, pietrișuri și argile din cadrul formațiunilor miocen superioare, pliocene și cuaternare;
- 1,0 (probabilitate foarte mare) pentru sare badeniană și deluvii, argile, nisipuri, pietrișuri din areale afectate de alunecări.

Criteriul geomorfologic. Valorile coeficientului de risc – K_b în funcție de particularitățile terenului sunt următoarele:

- 0,09 (probabilitate redusă) pentru arealele practic orizontale;
- 0,20 (probabilitate medie) în cazul pantelor de sub 5°;

- 0,50 (probabilitate medie – mare) pentru pantele de 5 – 9°;
- 0,80 (probabilitate mare) pentru pantele de 10 – 15° și afectate de ravenări;
- 0,90 (probabilitate foarte mare) pentru pante de peste 15°, intens ravenate, pe alocuri afectate de alunecări de teren.

Criteriul structural. Valorile coeficientului de risc – K_c sunt:

- 0,30 (probabilitate medie) pentru formațiunile din cadrul Dacidelor Mediane și Marginale la care se adaugă arealul circumscris Platformei Moesice;
- 0,50 (probabilitate medie – mare) pentru formațiunile sedimentare din cadrul flancului extern al avanfosei;
- 0,80 (probabilitate mare) în cazul arealului ce aparține flancului intern al avanfosei

Criteriul hidrologic și climatic. Coeficientului de risc aferent – K_d îi revin două valori:

- 0,30 (probabilitate medie) în extremitatea sudică a județului;
- 0,50 (probabilitate medie – mare) în partea centrală și nordică a perimetrului.

Criteriul hidrogeologic. Coeficientului de risc – K_e îi revin următoarele valori:

- 0,50 (probabilitate medie – mare) pentru zonele cu izvoare temporare la baza versanților în perioadele cu precipitații;
- 0,80 (probabilitate mare) în cazul zonelor cu emergente permanente la baza versanților și cu freaticul la adâncimi de până la 5 m.

Criteriul seismic. Pentru întreaga suprafață a județului care se situează în zona de intensitate seismică aferentă gradului 7 – MSK coeficientului de risc K_f îi revine valoarea 0,80 (probabilitate mare).

Criteriul silvic. Coeficientul de risc – K_g are următoarele valori:

- 0,09 (probabilitate redusă) în arealele acoperite cu vegetație forestieră în proporție de peste 80 %;
- 0,20 (probabilitate medie) în cazul când gradul de acoperire cu vegetație forestieră se înscrie între 60 și 80 %;
- 0,50 (probabilitate medie – mare) pentru arealele al căror grad de acoperire cu vegetație arboricolă se situează între 20 și 60 %;
- 0,80 (probabilitate mare) în cazul arealelor al căror grad de acoperire cu vegetație forestieră este de sub 20 %.

Criteriul antropic. Coeficientului de risc K_h îi revin următoarele valori:

- 0,30 (probabilitate medie) pentru arealele în care construcțiile sunt disperate și există doar drumuri de interes local;
- 0,70 (probabilitate mare) pentru arealele ocupate de intravilan constituit din construcții nu foarte impunătoare și sunt prezente preponderent drumuri de interes local;
- 0,90 (probabilitate foarte mare) ocupate de localități importante cu rețele de utilități și traversate de drumuri de interes județean sau național.

Fiecarui criteriu luat în considerare îi corespunde o **hartă factorială**.

Harta factorului litologic - K_a

Din harta factorului litologic – K_a (anexa 1), se observă că partea de nord a județului se caracterizează, în general, printr-o probabilitate redusă ($K_a = 0,01; 0,03; 0,05; 0,06; 0,09$) de producere a alunecărilor de teren. Pe suprafețe mai restrânse, tot în treimea nordică a județului, se găsesc și terenuri, caracterizate printr-o probabilitate medie ($K_a = 0,20; 0,25; 0,30$) de producere a alunecărilor de teren.

Tot în această regiune, de o parte și de alta a Oltului, sunt amplasate câteva areale unde apar de asemenea, conglomerate, brecii, gresii și, cu o pondere mai mare, marne. Acest

aranjament litologic a determinat încadrarea acestor areale la terenurile cu probabilitate medie mare de producere a alunecărilor de teren ($K_a = 0,45; 0,50$).

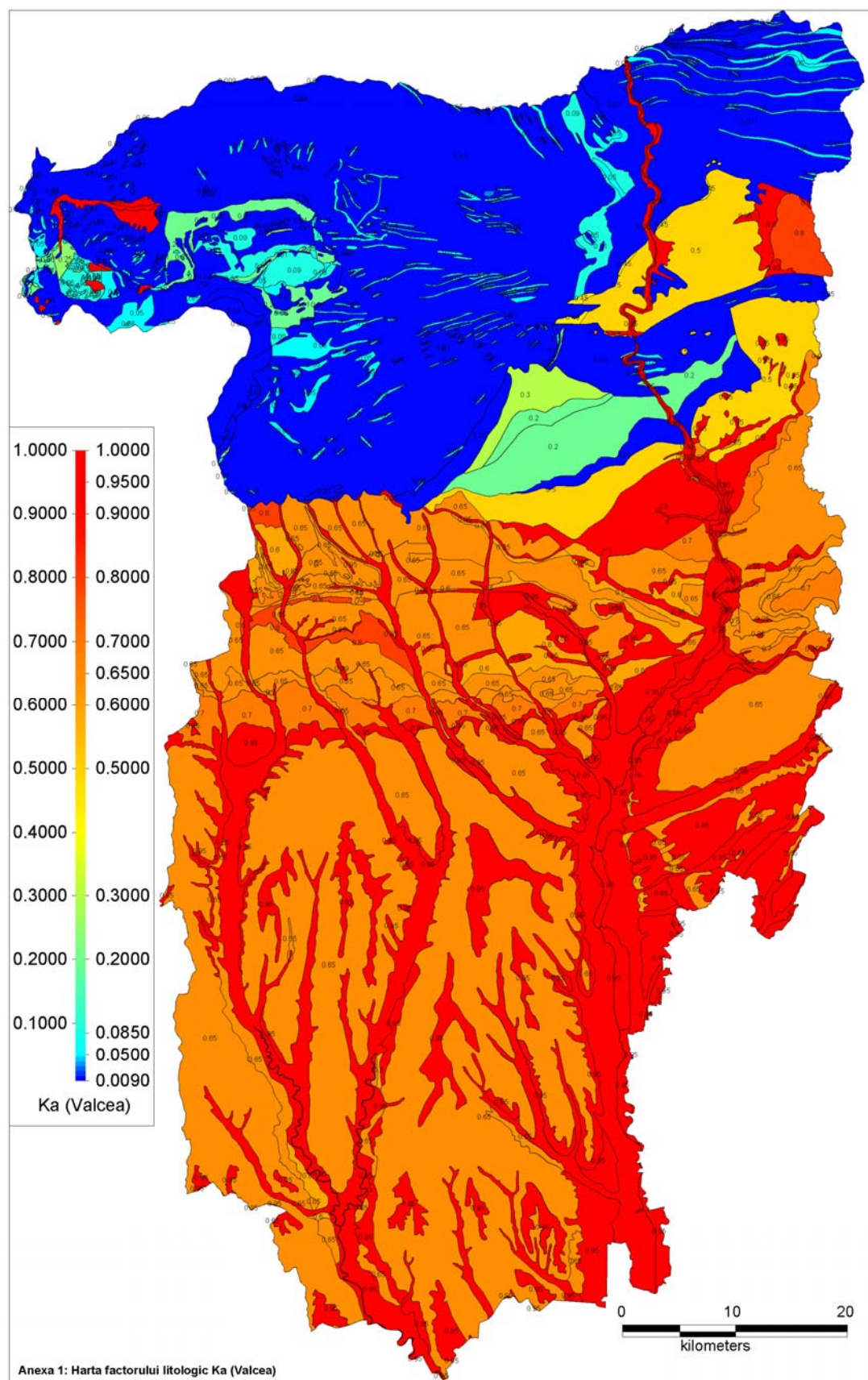
Zona subcarpatică și piemontană, care reprezintă suprafața cea mai mare a județului, se caracterizează printr-o probabilitate mare ($K_a = 0,60; 0,65; 0,70; 0,80$) și foarte mare ($K_a = 0,90; 0,95; 0,99$) de producere a alunecărilor de teren. Această apreciere a fost determinată de dezvoltarea, în aceste regiuni, a formațiunilor sedimentare, mai noi, mio-pliocene și cuaternare, reprezentate prin roci cu o coeziune foarte scăzută (pietrișuri, nisipuri, marne, argile, depozite loessoide), între care, local și subordonat, se intercalează conglomerate, gresii, tufuri, gipsuri, sare și cărbuni. Areele cu probabilitate foarte mare de producere a alunecărilor de teren sunt situate, în general, în lungul cursurilor de apă.

Harta factorului geomorfologic - K_b

Situat în partea de sud a țării, județul Valcea se caracterizează printr-o mare varietate de forme de relief ce aparțin Carpaților Meridionali, depresiunii Brezoi – Titești, Depresiunii Getice și Platformei Moesice. Carpații Meridionali, prin poziția lor, separă două zone depresionare majore: la nord Depresiunea Transilvaniei și Depresiunea Getică la sud. În partea sudică a județului apare un relief colinar, ușor vălurit, care aparține de platforma Cotmeana. Ca urmare a diversității condițiilor fizico – geografice, solul se prezintă ca un înveliș complex, cu variații de la solurile pajiștilor alpine până la solurile brune de pădure și la cele slab evoluuate din largul văilor largi, care, în general, aparțin solurilor podzolice.

Elaborarea hărții factoriale morfologice K_b s-a realizat prin conturarea poligoanelor cu valori constante ale pantelor. Pentru gruparea categoriilor de pante ale terenului au fost utilizate (respectându-se indicațiile *Hotărârii Guvernului nr. 447/10.04.2003 pentru aprobarea normelor metodologice privind modul de elaborare și conținutul hărților de risc natural la alunecări de teren și inundații*) următoarele atribuiri ale valorilor factorilor K_b : $0 - 5^0 - 0,05$; $5 - 10^0 - 0,4$; $10 - 20^0 - 0,7$; $> 20^0 - 0,9$. Analiza hărții factoriale indică cuprinderea pe teritoriul județului a unor valori de la 0,05 la 0,9.

- Intervalul 0,05 – 0,10 corespunde arealelor de câmpie și de-a lungul albiilor majore ale marilor cursuri de apă și a afluenților acestora care penetrează puternic spre nord celelalte forme de relief.
- În etajul subcarpatic (depr. Jiblea–Călimănești, v. Satului, v. Puturoasa, v. Muereasca, v. Olăneștiului, v. Bistriței) și piemontan (Cotmeana – Olteț) valorile coeficientului K_b sunt între 0,10 – 0,70. Și aici pentru văile principale și unii afluenți ai acestora valorile coeficientului sunt $< 0,10$.
- Sectorului muntos alcătuit din tronsoane ale Carpaților Meridionali – Munții Făgăraș (Bulzu, Zănoaga), Munții Cozia, Munții Căpățâni, în care sunt incluse și depresiunile subcarpatice, masivul Vânturarița – Boila, i se atribuie valori cuprinse în intervalul 0,40 – 0,90, crescătoare pe versanți și moderate pe platourile din interfluvii. Și în acest sector valorile mai mici de 0,10 sunt legate de terasele și versanții cursurilor de apă care fragmentează puternic relieful.

Harta factorului structural - K_c

Harta factorului structural – K_c (anexa 3) indică, pentru zonele carpatice și parțial subcarpatice, o probabilitate medie ($K_c = 0,30$) de producere a alunecărilor de teren. Partea de sud a județului, care se suprapune, structural, pe flancul extern al depresiunii getice cu depozite sedimentare puțin înclinate și slab tectonizate, se caracterizează printr-o probabilitate medie mare de producere a alunecărilor de teren ($K_c = 0,50$).

Cea mai mare suprafață a județului, ce cuprinde subcarpații Olteniei și piemonturile Oltețului și Cotmeana, și care se suprapune pe flancul intern al depresiunii getice, cu formațiuni sedimentare cutate și faliat, se caracterizează printr-o probabilitate mare ($K_c = 0,80$) de producere a alunecărilor de teren. Doar un mic areal, situat pe zona diapirelor de sare de la Ocele Mari, se caracterizează printr-o probabilitate foarte mare de producere a alunecărilor de teren ($K_c = 0,90$).

Harta factorului hidroclimatic - K_d

Precipitațiile, uneori abundente și sub formă de averse, în special primăvara și toamna, care antrenează o pată din sol, intensificând șiroirea, torențialitatea, acumulările coluviale și proluviale, la care se adaugă fenomenele de îngheț-dezghet, conferă terenului potențial pentru alunecări, care variază de la nord spre sud.

Media precipitațiilor anuale scade de la nord spre sud. Astfel, în extremitatea nordică a județului, pe un areal restrâns, corespunzând zonei montane înalte (Munții Lotrului), în nord-vest, pe un areal corespunzând Munților Parâng, media precipitațiilor anuale este de 1400, iar la sud de acestea, pe un areal corespunzând părții sudice a Munților Lotrului, către Voineasa, Munților Latoriței, Căpățânii, Făgăraș și vârfului Cozia, media precipitațiilor anuale este de 1200 mm, iar factorului de influență hidroclimatic, K_d , i s-a atribuit *valoarea de 0,75*. La poalele zonei montane înalte, media precipitațiilor anuale scade la 1000 mm, iar în zona subcarpatică (Subcarpații Olteniei în partea central-vestică, Muscelele Argeșului până la Dealul Negru, pe rama estică a județului), precipitațiile scad la 800 mm. Pentru aceste areale, factorului de influență hidroclimatic, K_d , i s-a atribuit *valoarea de 0,65*. În jumătatea estică a județului, corespunzătoare zonei piemontane (Depresiunea Loviștei în nord, Depresiunea Brezoi, în centru, Piemontul Oltețului în jumătatea sudică, precum și în sud-est în Piemontul Cotmeana), media precipitațiilor anuale este de 700 mm, iar la sud de această zonă, media precipitațiilor anuale scade la 600 mm. Factorului de influență hidroclimatic, i s-a atribuit în această zonă, *valoarea de 0,55*. Pe două areale restrânse, în extremitatea sud-estică și sud-vestică a județului, corespunzând culuarului Băbeni-Voișes, respectiv Ghioroiu-Laboșu, media precipitațiilor anuale este de 550, iar factorului de influență hidroclimatic, i s-a atribuit *valoarea de 0,5*.

Harta factorului hidrogeologic – K_e

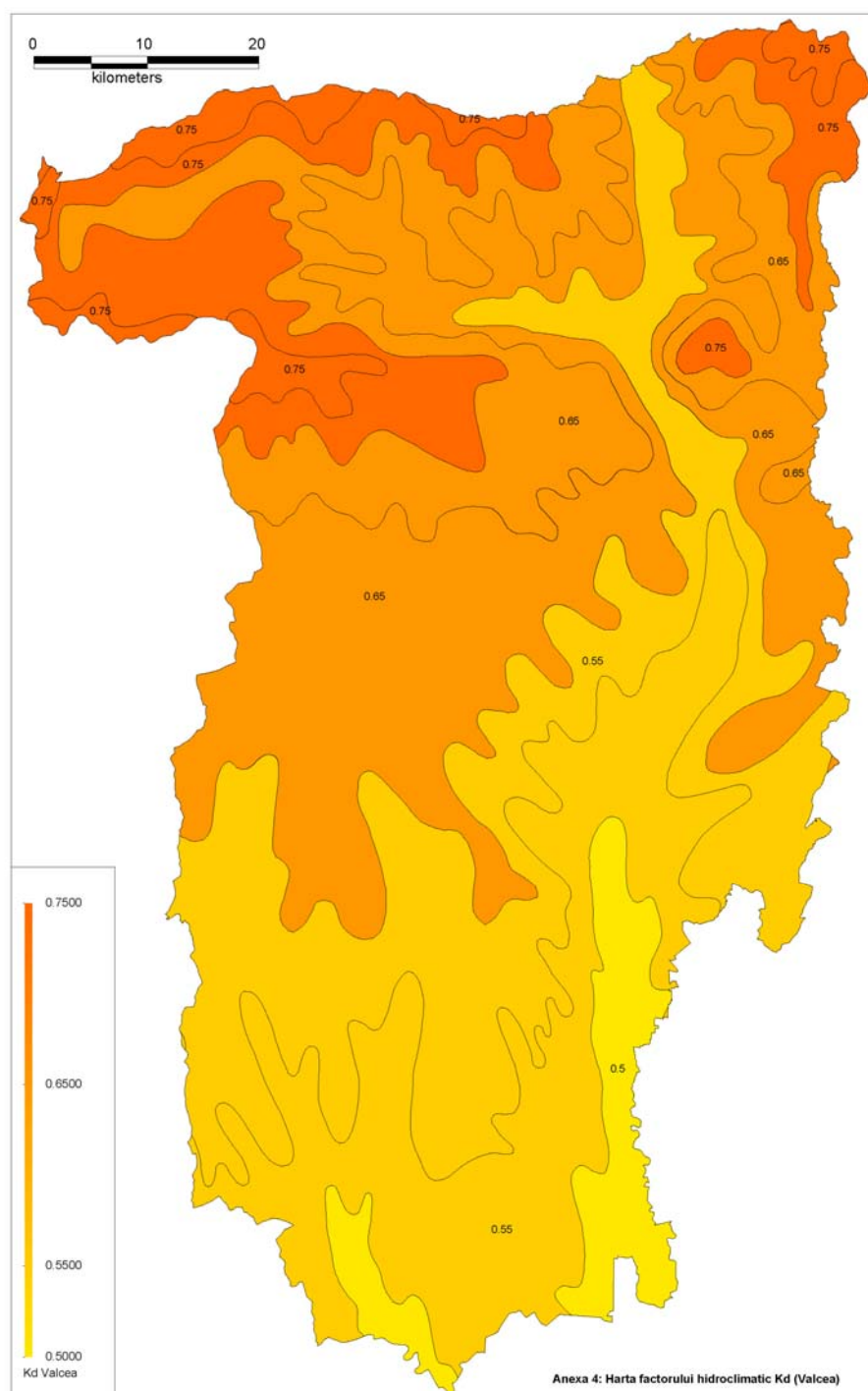
Sectorului central și nordic al județului Vâlcea (zona submontană și montană), areal compus din depozite neogene, respectiv mezozoice, în care informațiile de ordin hidrogeologic sunt punctuale (cercetări pe zone restrânse, cu obiective diverse - studii pentru ape minerale, studii pentru ape potabile, studii hidrogeologice-miniere etc.), i-a fost atribuit un coeficient mediu de risc hidrogeologic ($K_e = 0,4$).

În acest sector se întâlnesc zone în care apele circulă la adâncime (> 5 m), areale în care există o circulație superficială ce are loc la nivelul solurilor de grosimi reduse depuse peste roca vie, sau prin zonele de alterare ale majorității tipurilor de rocă ce aflorază (< 5 m), precum și zone de descărcare ale acviferelor (izvoare, zone de izvoare). Există deci cele 3 tipuri de suprafețe cu probabilitate de producere a alunecărilor din punctul de vedere al coeficientului de risc hidrogeologic, fără însă a putea fi delimitate cu precizie. Din acest motiv s-a estimat un coeficient mediu de risc hidrogeologic ($K_e = 0,4$).

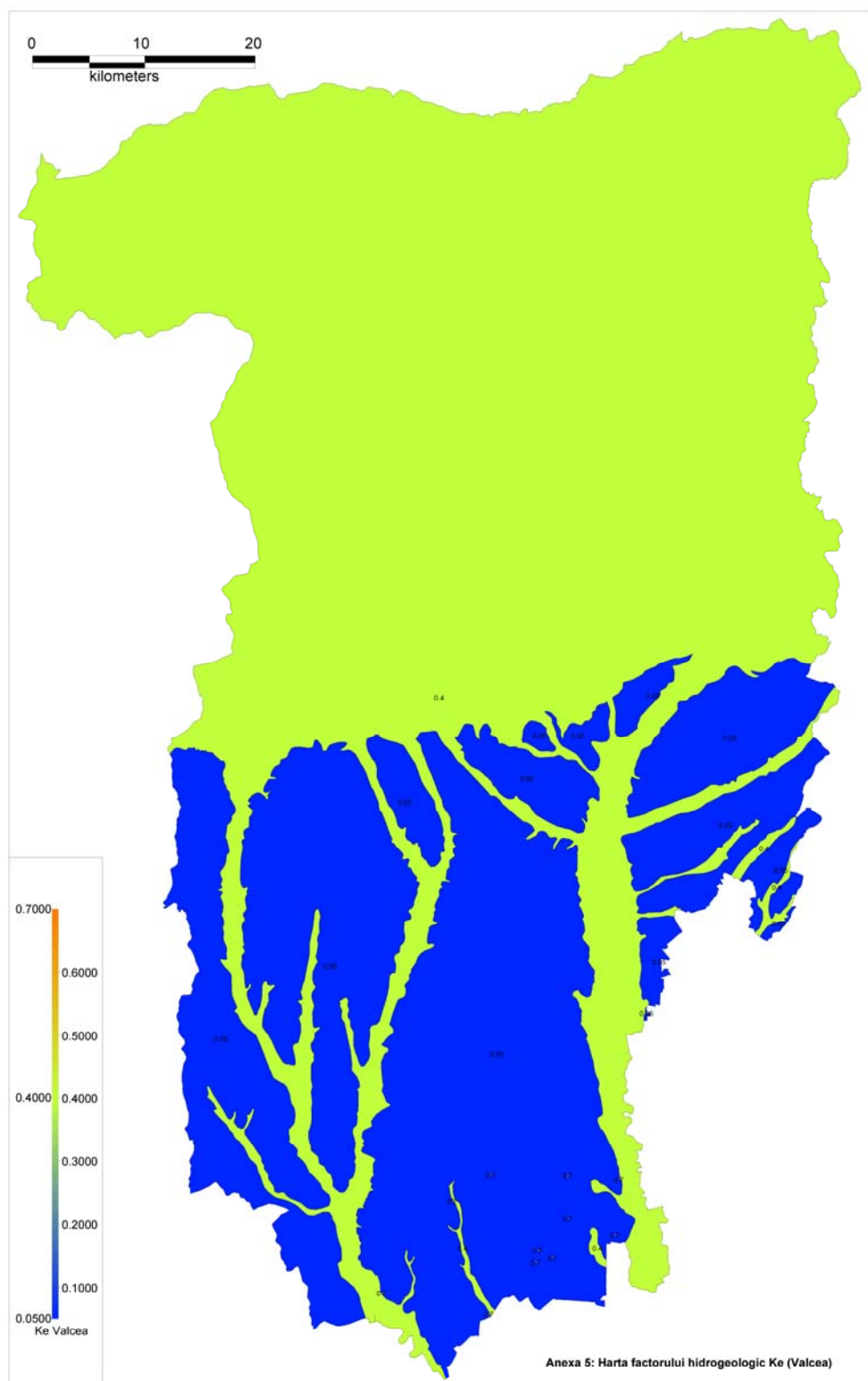
Harta factorului seismic - K_f

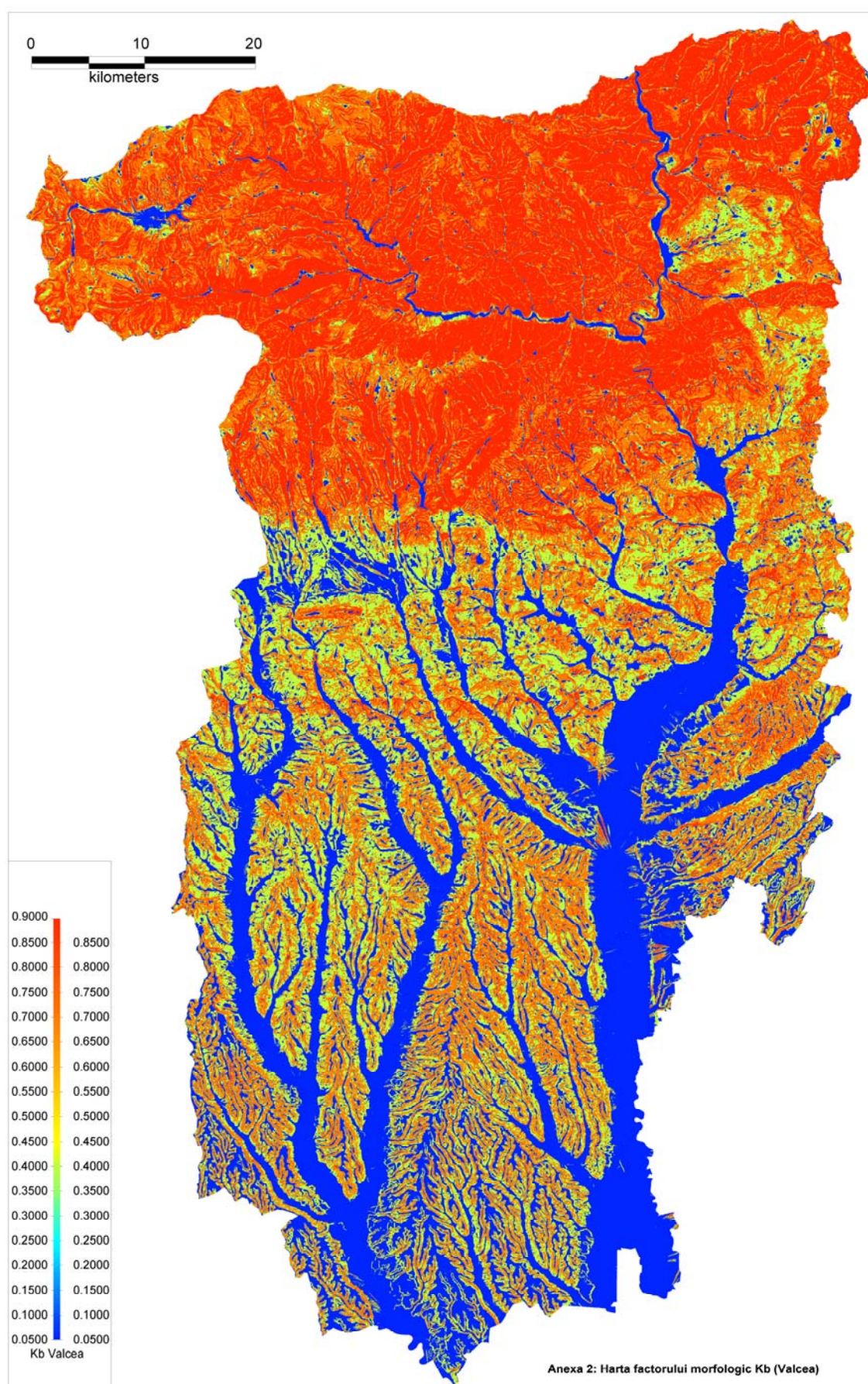
La elaborarea hărții factorului seismic a fost utilizată zonarea macroseismică a teritoriului României din punct de vedere al intensității cutremurelor, scara MSK (SR -11100 - 93), cuprinsă în Anexa 2, din Ghidul de redactare a hărților de risc la alunecarea versanților pentru asigurarea stabilității construcțiilor - indicativ GT 019-98 și în acord cu prevederile Ghidului privind identificarea și monitorizarea alunecărilor de teren și stabilirea soluțiilor cadru de intervenție, în vederea prevenirii și reducerii efectelor acestora, pentru siguranța în exploatare a construcțiilor, refacerea și protecția mediului - indicativ GT 006 - 97.

Din harta factorului seismic – K_f , rezultă că cea mai mare suprafață a județului Vâlcea, se caracterizează printr-o probabilitate mare de producere a alunecărilor de teren ($K_f = 0,70; 0,75$), determinată de amplasarea acestuia în zonele de intensitate seismică 6 (scara MSK), respectiv 7 (scara MSK). Doar o mică suprafață, situată în nord-est, pe zona de intensitate seismică 8 (scara MSK), se caracterizează printr-o probabilitate foarte mare de producere a alunecărilor de teren ($K_f = 0,90$).

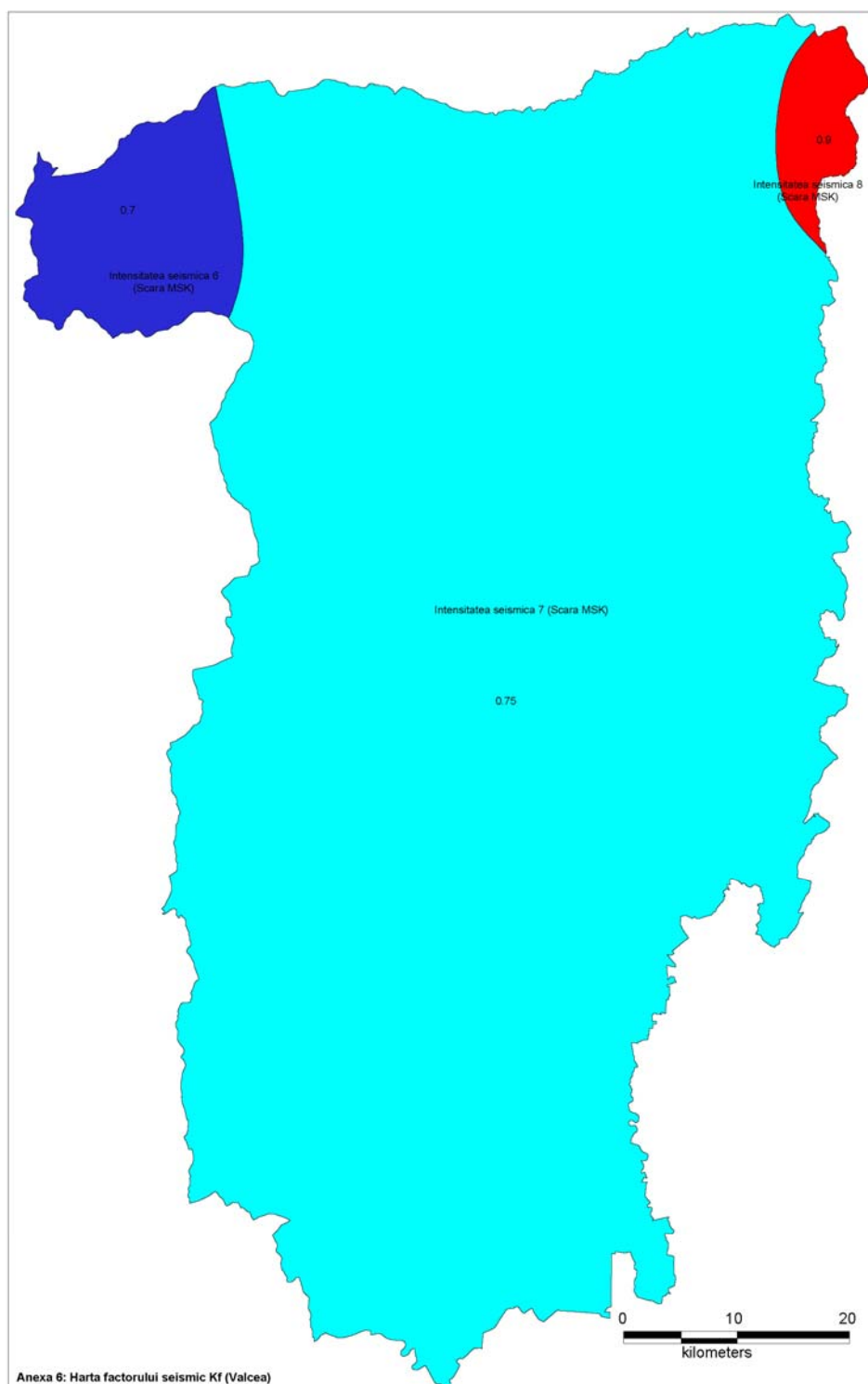

Harta factorului silvic - K_g

Vizualizând harta factorului silvic, K_g , realizată pentru județul Vâlcea, se poate aprecia că aproximativ jumătate din teritoriul județului, se caracterizează printr-o probabilitate medie de producere a alunecărilor de teren, determinată atât de prezența unor zone întinse de pădure ($K_g = 0,10$), răspândite pe tot teritoriul, dar predominante în treimea nordică, pe zona muntoasă, cât și, subordonat, de livezile ($K_g = 0,20$) și culturile de viță de vie ($K_g = 0,30$), concentrate mai ales în zona centrală, subcarpatică, și respectiv în sud-est, în regiunea viticolă Drăgășani.

Cealaltă jumătate a suprafeței județului, este ocupată de areale pentru care s-au apreciat grade mai ridicate de probabilitate, și anume medie - mare, mare, și, în proporție mai redusă, foarte mare.

Astfel, perimetrele localităților, unde se dezvoltă o vegetație complexă, de la ierboasă la arboricolă ($K_g = 0,40$), care sunt amplasate începând din zona subcarpatică către sud, împreună cu pășunile și fânețele ($K_g = 0,50$), concentrate mai ales în zona montană și subcarpatică, se caracterizează printr-o probabilitate medie - mare de producere a alunecărilor de teren.

În jumătatea sudică a județului, în special în vecinătatea văilor care formează bazinele hidrografice ale Oltețului și Oltului, sunt amplasate terenurile agricole ocupate cu culturi, preponderent cerealiere, caracterizate printr-o probabilitate mare de producere a alunecărilor de teren ($K_g = 0,80$).

Probabilitatea foarte mare de producere a alunecărilor de teren corespunde arealelor cu vegetație fluvio-lacustră ($K_g = 0,95$), situate în lungul Oltului și în perimetrul lacului Vidra, din nord-vestul județului.

Harta factorului antropic - K_h

Din punct de vedere al impactului factorului antropic asupra probabilității de producere a alunecărilor de teren, în județul Vâlcea se constată un risc redus, pe cca 75% din suprafața acestuia, coeficientul factorului antropic fiind de 0,10.

Partea nordică a județului, (reprezentată de Munții Lotrului, Munții Latoriței, SV-ul Munților Făgăraș și depresiunea Loviștei) până la limita cu Subcarpații Olteniei, pe cca 95%, este caracterizată de valoarea de 0,10 a factorului antropic, corespunzând unui risc redus de producere a alunecărilor de teren. În zona centrală și cea sudică a județului, îndeosebi pe interfluviile dintre râurile principale (Olt, Topolog, Olănești, Bistrița, Cerna, Olteț), pe o arie însumată de 70-75%, factorul antropic are aceeași valoare menționată mai sus.

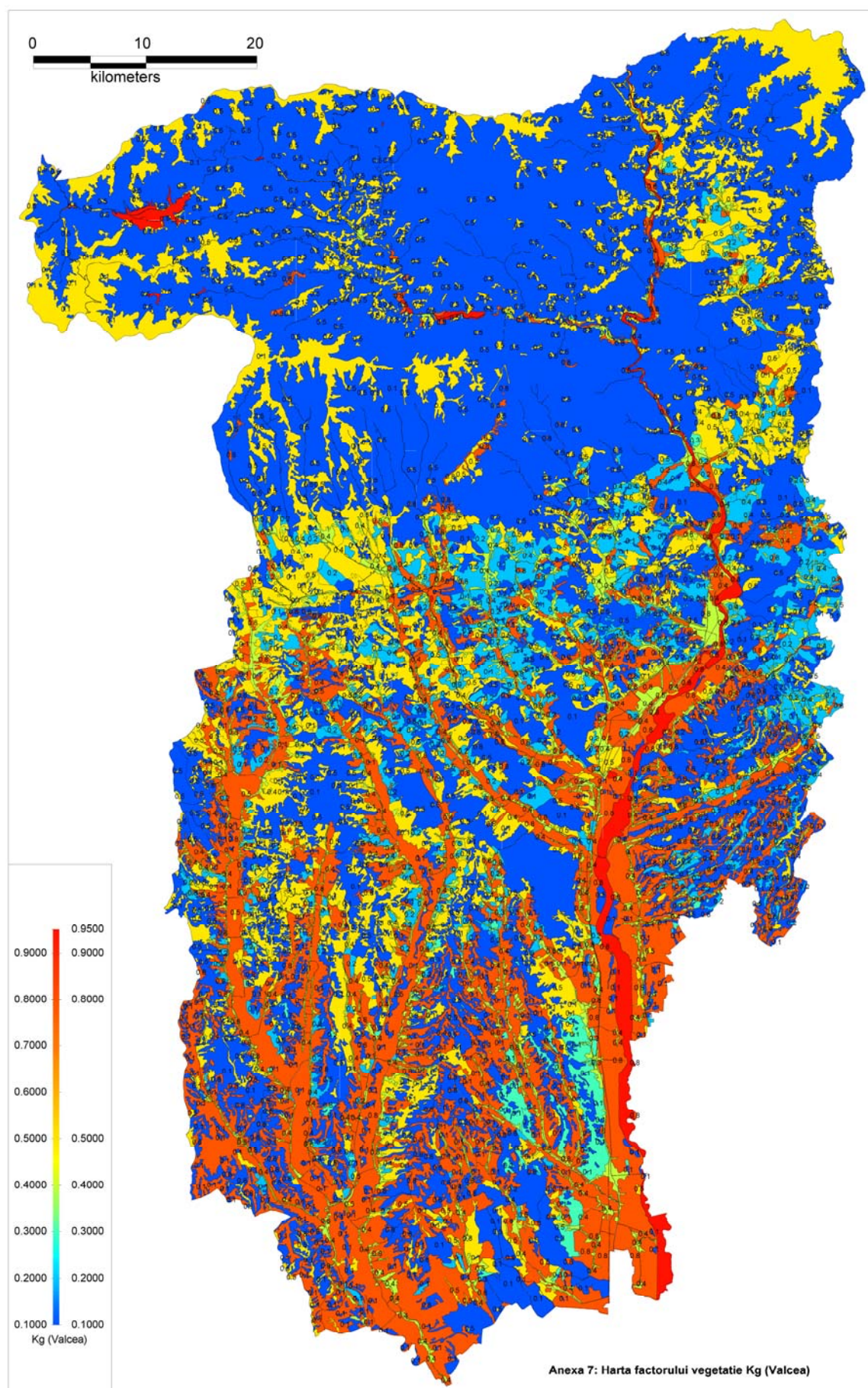
În depresiunea Loviștei (în raza localităților Boișoara, Titești, Perișani), în Subcarpații Olteniei și într-o zonă situată la E de Rm. Vâlcea, coeficientul factorului antropic este 0,20, corespunzând unui risc mediu de producere a alunecărilor de teren.

În versantul drept al v. Oltului, între Orlești și Ștefănești, corespunzând unor așezări rurale, sunt areale restrânse, unde factorul antropic are coeficientul 0,30, ceea ce semnifică un risc mediu de producere a alunecărilor de teren.

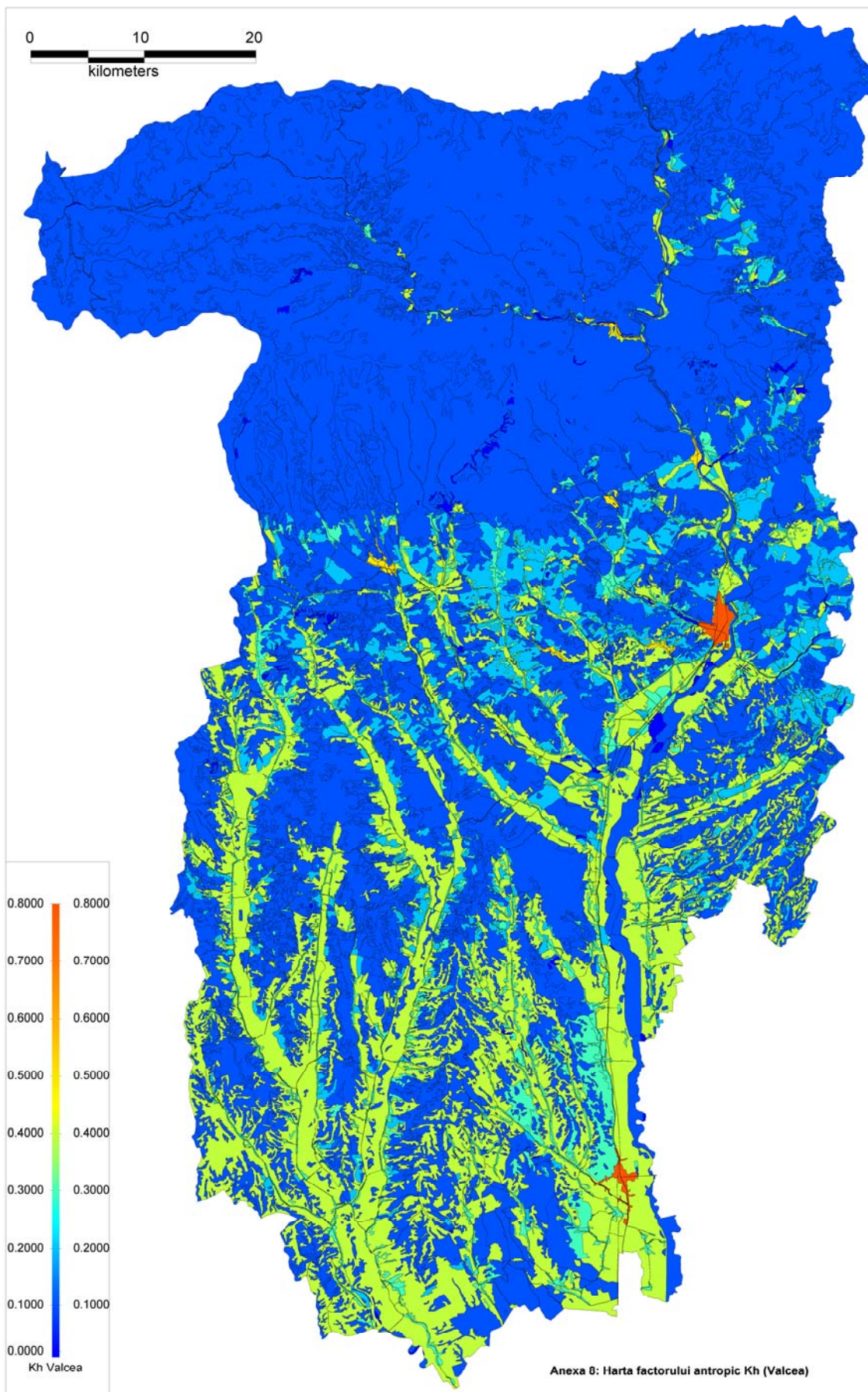
În partea centrală, dar în special în cea sudică a județului, pe cursurile principalelor râuri (Jiu, Cerna, Olteț), unde sunt terenuri agricole, pe o suprafață însumată de cca. 15-20% din suprafața totală a județului, factorul antropic (K_h) are coeficientul 0,40, corespunzând unui risc mediu - mare de declanșare și manifestare a alunecărilor de teren.

Pe v. Oltului (în raza localităților Căineni, Racovița, Brezoi - 6820 locuitori), pe v. Lotrului (în raza localității Voineasa) și în Subcarpații Olteniei (în raza localităților Horezu - 5587 locuitori, Călimănești - 8418 locuitori, Olănești - 4651 locuitori), coeficientul factorului antropic are valoarea 0,50, corespunzând unui risc mediu - mare de declanșare a alunecărilor de teren.

În raza municipiului Rm. Vâlcea (75070 locuitori) și a orașului Drăgășani (16290 locuitori), coeficientul factorului antropic are valoarea 0,80, care indică un risc mare - foarte mare de producere a alunecărilor de teren.

Harta de hazard la producerea alunecărilor de teren - coeficientul mediu de hazard K_m

Pentru calculul coeficientului mediu de hazard K_m , corespunzător fiecărei suprafețe poligonale delimitate prin suprapunerea celor 8 hărți factoriale s-a utilizat următoarea formulă:

$$K_m = \sqrt{\frac{K_a \times K_b}{6} (K_c + K_d + K_e + K_z + K_p + K_h)}$$

În final a rezultat harta cu distribuția geografică a coeficientului mediu de hazard realizată prin utilizarea unui program specializat (Auto Cad sau Map GIS). Harta cu distribuția geografică a coeficientului mediu de hazard în sistem GIS, sintetizează următoarele categorii de zone:

- 0,00-0,30 (probabilitate medie) pentru zonele situate în albia majoră a râurilor, sau la partea superioară a formelor de relief;
- 0,31-0,50 (probabilitate medie-mare);
- 0,51-0,80 (probabilitate mare);
- 0,81-1,0 (probabilitate foarte mare);

Harta de hazard la alunecări de teren a teritoriului administrativ al județului Vâlcea s-a realizat prin combinarea celor opt hărți tematice în MapInfo. Harta reprezintă o serie de suprafețe poligonale divers colorate, cărora le corespund diferite valori ale coeficientului mediu de hazard - K_m .

Valorile coeficientului mediu de hazard K_m rezultate se înscriu într-un interval larg, de la 0,0935 (factor minim), până la 0,7212 (factor maxim), ceea ce semnifică un potențial de producere al alunecărilor de teren de la redus la mare.

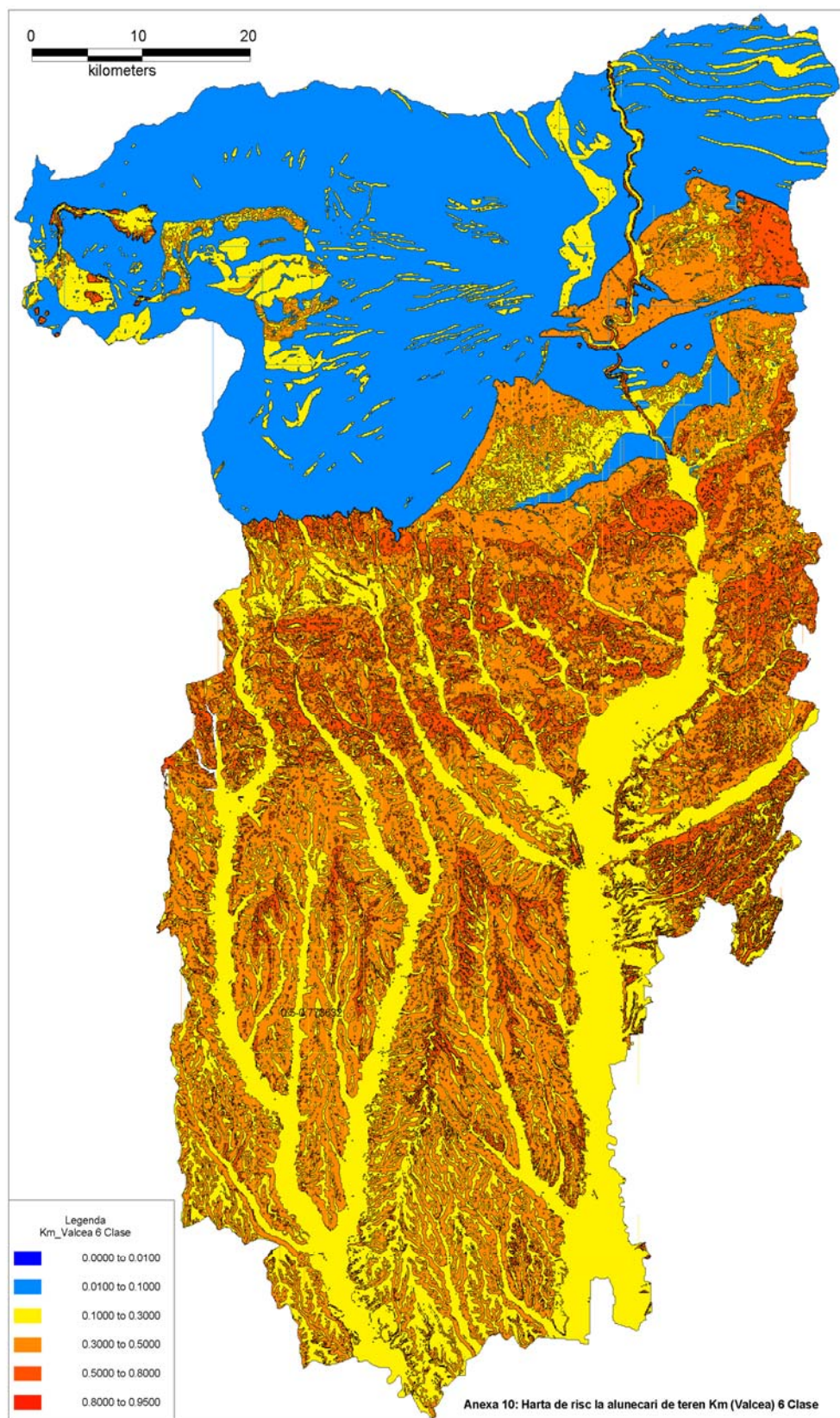
În vederea încadrării potențialului de producere a alunecărilor de teren s-au utilizat categoriile specificate în legislație, conform tabelului:

Probabilitate (Potențial) de producere a alunecărilor de teren	Valoarea benzii factorului mediu K_m
Practic zero (lipsă)	0
Redusă	< 0,10
Medie	0,10 – 0,30
Medie - Mare	0,31 – 0,50
Mare	0,51 – 0,80
Foarte mare	0,81 – 1,00

Harta de hazard la alunecările de teren (Harta factorului mediu K_m) obținută pentru județul Vâlcea este prezentată în cartograma următoare. Analiza acestei hărți, pe lângă figurarea detaliată a zonelor cu diversele valori ale potențialului de declanșare și evoluție a alunecărilor de teren, indică următoarele trăsături generale ale județului :

- zona montană poate fi catalogată cu probabilitate scăzută de manifestare a alunecărilor de teren ($K_m = 0,0 - 0,10$). Este un areal fragmentat de cursuri de apă (izvoarele acestora) și care fac ca valoarea factorului K_m să aibă valori medii (0,10 – 0,30) de-a lungul versanților văilor.
- Mare parte din teritoriu, mai ales de-a lungul marilor cursuri de apă și a afluenților lor, poate fi catalogată cu un potențial de manifestare a alunecărilor de teren mediu ($K_m = 0,10 - 0,30$). Printre acestea pot fi menționate v. Oltului, v. Oltețului, v. Călimăneștiului, v. Muereasca.
- În cea mai mare parte a zonei subcarpatice, dezvoltată în zona mediană a județului, care este și ea fragmentată puternic de cursuri mari de apă și de afluenții acestora, coeficientul K_m poate fi încadrat în clasele mediu – mare și mare (0,30 – 0,80). Este vorba de interfluvii și versanții văilor.
- Pentru valori mai mari ale coeficientului K_m (0,80 – 0,95) se conturează suprafețe reduse situate în lungul versanților cursurilor de apă.

- **Cutremure**

În conformitate cu datele înscrise în PATN – Secțiunea - “Zone de risc natural”, din punct de vedere al intensității cutremurelor – scara MSK (SR –11100 – 93), teritoriul studiat se încadrează în zonele 7 și 8 de intensitate seismică:

7₁– cu perioada medie de revenire de cca. 50 ani

8₂ – cu perioada medie de revenire de cca. 100 ani

Coeficientul seismic - K_S (conform Normativ P 100 – 92) înregistrează valori crescătoare de la Sud la Nord (între 0,20 și 0,08), valoarea predominantă fiind $K_S = 0,16$.

C - coeficient seismic - K_S - 0,20

D - coeficient seismic - K_S - 0,16

În ceea ce privește perioada de colt, teritoriul județului include zone cu următoarele valori: $T_c = 1.5$ sec, $T_c = 1.0$ sec, $T_c = 0.7$ sec. Valoarea predominantă este 1.0 secunde (conf. Normativ P 100 – 92).

Conform valorilor de mai sus, ținând seama de faptul că valoarea cea mai ridicată a intensității seismice la nivelul teritoriului național este 9 și valoarea cea mai ridicată a coeficientului seismic - K_S este 0,32 (în zona seismică A), se consideră că teritoriul de studiu aparține unei zone în care există o expunere medie a construcțiilor la riscul seismic.

Problema cutremurelor face, totodată, obiectul studiului “*Identificarea și delimitarea hazardurilor naturale (cutremure, alunecări de teren și inundații)*. Hărți de hazard la nivelul teritoriului județean. Regiunea 4 - (Sud-Vest, Oltenia): județele Vâlcea, Olt, Dolj, Gorj, Mehedinți. Județul Vâlcea” – IPTANA 2008.

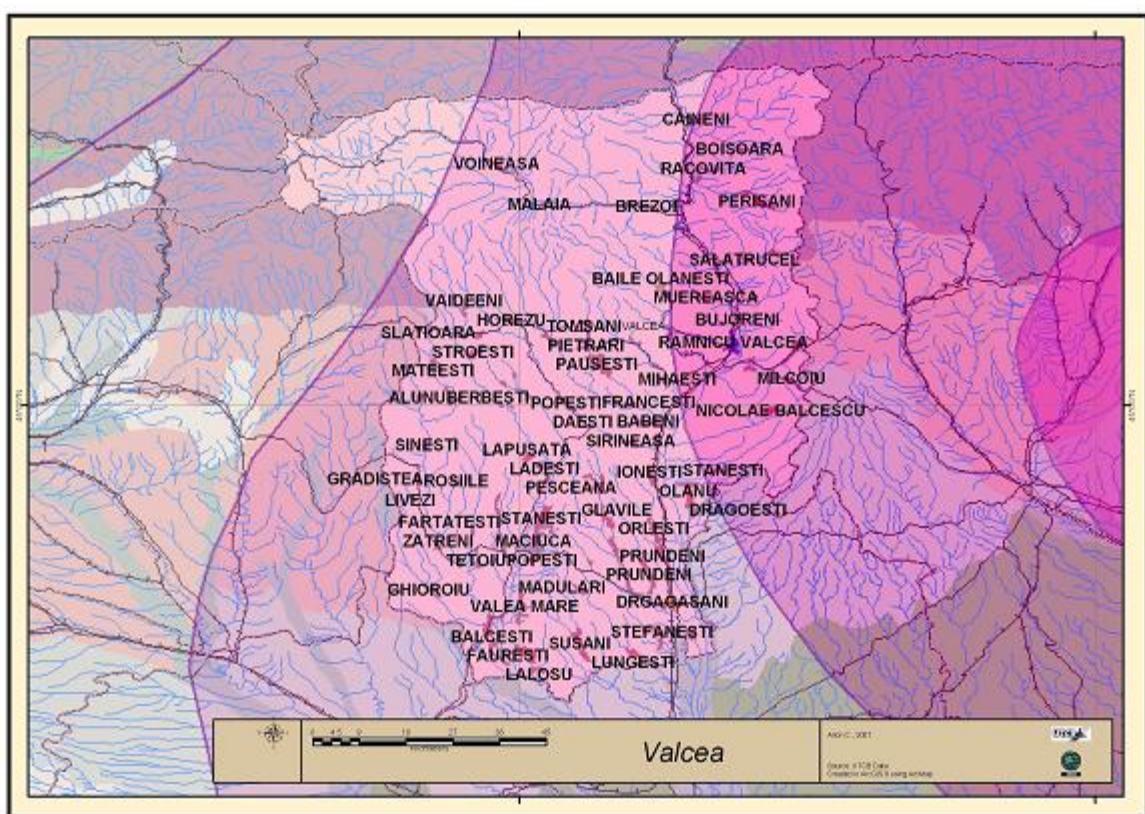
Conform Secțiunii I a acestui studiu, “Analiza fizico-geografică a teritoriului, analiza stării hazardurilor naturale, cutremure, alunecări de teren, inundații identificate și delimitate la nivelul teritoriului județean și al unităților administrativ teritoriale componente”, pot fi evidențiate cateva consideratii teoretice asupra problemei cutremurelor in judetul Valcea.

Hazardul seismic nu poate fi modificat de oameni (exceptie facand zonele cu potential de lichefiere sau de alunecari de teren unde ar fi posibile imbunatatiri ale terenului). Expunerea constructiilor la hazardul seismic nu poate fi nici ea redusa. Astfel reducerea riscului seismic se realizeaza prin reducerea vulnerabilitatii constructiilor existente.

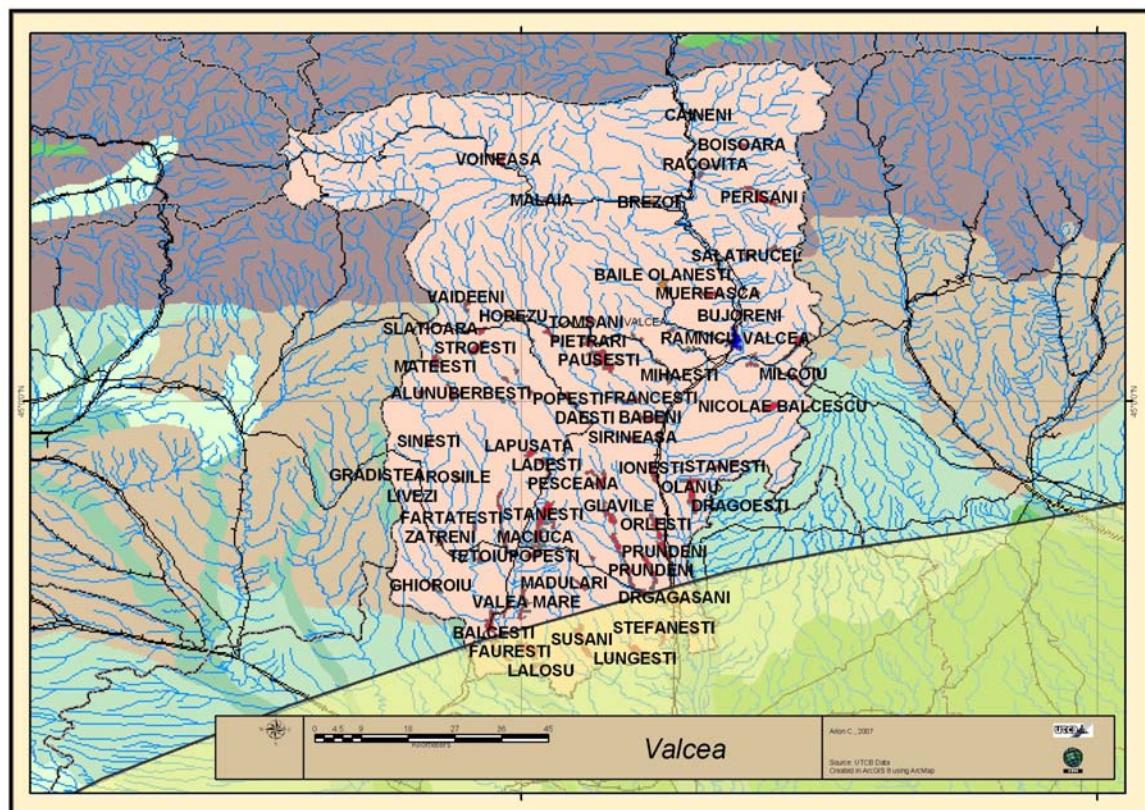
Evaluarea cat mai corecta a hazardului seismic intr-un anumit amplasament este importanta in vederea punerii in siguranta a fondului construit existent si/sau viitor (desigur viitoarele evenimente seismice vor confirma sau nu studiile de hazard). Pentru proiectarea constructiilor noi si pentru consolidarea celor existente si vulnerabile seismic este necesara intelegerea caracteristicilor miscarilor seismice precum si a comportarii constructiilor in timpul cutremurelor.

Figurile de mai jos reprezinta harta de hazard seismic pentru o perioada de recurenta de 100 de ani, si zonarea perioadei de colt, T_C a spectrului de raspuns (valoarea perioadei de colt este influentata de conditiile de amplasament).

Valoarea de varf a acceleratiei terenului pentru proiectare, a_g pentru cutremure avand intervalul mediu de recurenta $IMR = 100$ ani (reprezentarea judetului Valcea)

Zonarea teritoriului României în termeni de perioada de control (colț), T_c a spectrului de raspuns (reprezentarea judetului Valcea)

În tabelele următoare sunt prezentate date statistice reprezentative pentru Județul Valcea, privind populația municipiilor/oraselor dar și numărul total de locuințe, caracterizând astfel expunerea la hazard seismic a acestui județ precum și caracteristicile macroseismice ale principalelor localități din Valcea.

Fondul de locuințe și populația în Valcea (Anuarul Statistic al României – 2006)

Locuințe	Locuitori	Municipii/Orase	Locuitori
171245	415181	Râmnicu Valcea	111701
		Dragasani	20974
		Băbeni	9767
		Băile Govora	2977
		Băile Olanesti	4610
		Bălcești	5794
		Berbesti	5831
		Brezoi	7001
		Calimănești	8814
		Horezu	6939
		Ocnele Mari	3421

Caracteristicile macroseismice ale principalelor localități din Valcea

Localitate	T_C (sec)	a_g pentru $IMR=100$ ani
Râmnicu Valcea	0,7	0,20g
Dragasani	1,0	0,16g
Băbeni	0,7	0,16g
Băile Govora	0,7	0,16g
Băile Olanesti	0,7	0,20g
Bălcești	1,0	0,16g
Berbesti	0,7	0,16g
Brezoi	0,7	0,20g
Calimănești	0,7	0,20g
Horezu	0,7	0,16g
Ocnele Mari	0,7	0,20g

1.2.6. Zone expuse la riscuri tehnologice

Riscurile tehnologice cuprind o gamă largă de accidente legate de activitățile industriale (explozii, incendii, scurgeri de substanțe toxice, exploatarea necontrolată a unor substanțe minerale, emisii și poluări accidentale etc.) și de managementul defectuos al întreprinderilor, cu impact asupra omului și mediului ambiant. Sunt și situații în care accidentele tehnologice cum sunt ruperile de baraje sau exploziile unor instalații sunt inițiate de cauze naturale (inundații, cutremure) având loc o succesiune de evenimente extreme complexe sub forma unor reacții în lanț.

Existența obiectivelor industriale în arealele intens poluate, cu densitate mare a populației și a construcțiilor amplifică riscul producerii unor accidente de amploare.

Riscuri legate de industria chimică și petrochimică

Dintre ramurile industriale care prezintă riscul potențial al unor accidente tehnologice, cele mai numeroase sunt în industria chimică și petrochimică. În județul Vâlcea există numeroase întreprinderi care utilizează substanțe periculoase: substanțele foarte toxice, substanțele cu

proprietăți toxice specifice (alergice, cancerigene, mutagene), substanțele inflamabile, explozive și oxidante și substanțele cu impact dăunător asupra mediului.

Poluări accidentale cu hidrocarburi și alte substanțe periculoase sunt legate de gradul ridicat de uzură și de proiectarea necorespunzătoare a instalațiilor din industria energetică și din rețeaua de distribuție și transport a hidrocarburilor. Accidentele sunt localizate în arealele de exploatare și prelucrare a petrolului și produc o accentuată poluare a solului, apelor de suprafață și a pânzelor freatice. Spargerea conductelor este datorată unor cauze diferite – inundații, fisurări în timpul cutremurelor sau furturi din conducte generează scurgerea unor cantități mari de combustibili lichizi.

Zonele care prezintă riscuri legate de industria chimică sunt următoarele :

- Potențial mare de poluare cu clor (1000 – 10000) tone – Rm Vâlcea
- Potențial mic de poluare cu amoniac (0 – 100) tone - Govora
- Potențial mediu de poluare cu amoniac (1000 – 2000) tone - Rm Vâlcea
- Potențial mediu de explozie (1000 – 50000) tone - Rm Vâlcea, Horezu

Riscuri legate de industria minieră

Accidentele tehnologice legate de industria minieră cuprind prăbușiri ale galeriilor de mină, alunecări și lichefierii ale haldelor de steril insuficient consolidate și ruperi ale iazurilor de decantare. Prăbușirea galeriilor de mină însoțită de victime se înregistrează mai ales în industria carboniferă.

Haldele de steril și iazurile de decantare au un impact direct asupra rețelei de râuri, asupra apelor subterane, solurilor, vegetației și faunei.

Poluarea datorată activităților miniere se păstrează pentru perioade îndelungate în bazinele hidrografice. Punctele miniere abandonate pot conține mari cantități de deșeuri cu conținut ridicat de metale, care, prin drenajul de către râuri sau apele din precipitații, sunt preluate și reintroduse în circuitul acvatic, de aceea punctele miniere abandonate constituie surse potențiale de poluare pe scară largă a râurilor.

Metalele grele nu sunt biodegradabile, ele rămân depozitate în diferite componente ale ecosistemelor acvatice, urmând ca, în anumite condiții favorabile (schimbări în compoziția chimică a apei râurilor, modificări în procesele de eroziune și acumulare, perturbări în configurația albiei ca urmare a schimbărilor globale ale mediului), acestea să fie remobilizate și introduse din nou în râuri (poluare secundară). Sursa principală de pătrundere a metalelor grele în râu o constituie apele uzate industriale și municipale, cât și apele care drenează arealele miniere.

Cea mai importantă zonă care prezintă potențial de accident tehnologic legat de industria minieră din județul Vâlcea se găsește la Berbești.

Riscuri legate de construcțiile hidrotehnice

Hazardele legate de avarierea construcțiilor hidrotehnice pot să afecteze lucrările de îndiguire și barajele pentru acumulări de apă. Cedarea parțială sau distrugerea digurilor și a barajelor este produsă de viituri puternice și este urmată de inundații cu efecte catastrofale.

Zonele care prezintă potențial de accident tehnologic legat de avarierea construcțiilor hidrotehnice în județul Vâlcea sunt de două categorii, cele care privesc lacurile de acumulare mai mari de 100 mil. m³ (Vidra) și cele care privesc lacurile de acumulare mai mici de 100 mil. m³. Construcțiile hidrotehnice de acest tip sunt lacurile de acumulare de la: Brădișor, Turnu, Călimănești, Dăești, Rm. Vâlcea, Răureni, Govora, Băbeni, Ionești, Zăvideni, Drăgășani.

Riscuri legate de poluarea cu petrol și apă sărată

Elementul de mediu cel mai afectat de activitățile de exploatare și de prelucrare a petrolului este solul, suprafețele cu sol poluat cu substanțe specifice (produse petrolifere sau apă sărată) fiind legate de industria de exploatare și prelucrare a petrolului. Poluarea solului poate fi întâlnită în perimetrele de exploatare și prelucrare, dar și accidental, prin spargerea conductelor de distribuție a petrolului și a produselor petrolifere.

Există arealele cu potențial de poluare cu petrol și apă sărată localizate în partea centrală a județului Vâlcea, dar cea mai mare parte este localizată în sudul județului.

Riscuri de accident nuclear

Partea de sud a județului face parte din « Zona de planificare de urgență în caz de accident nuclear », în cazul expunerii prin ingestie a materialului radioactiv provenit de la centrala nucleară de la Koslodui.

Reprezentarea grafică a elementelor expuse mai sus este realizată pe planșa de Mediu, secțiunea « Riscuri tehnologice ».

1.3. PATRIMONIUL NATURAL ȘI CONSTRUIT

Patrimoniul natural și cultural al unui teritoriu include valorile culturale materiale sau spirituale (istorice, arheologice, arhitecturale, urbanistice, etnografice) ale unei localități, precum și valorile naturale (rezervații și monumente ale naturii, parcuri, peisaje) situate în proximitatea unei localități sau într-un teritoriu mai larg căruia îi aparține aceasta. Valorile de patrimoniu natural și cultural oferă o oportunitate de dezvoltare socio-economică a așezărilor umane prin valorificarea potențialului turistic pe care îl constituie.

Importanța acestora ca rezervă și alternativă de dezvoltare a determinat conștientizarea necesității unei amenajări responsabile a teritoriului care să aibă în vedere reabilitarea, conservarea, protejarea și punerea în valoare corespunzătoare a patrimoniului natural și cultural.

În acest sens, a apărut necesitatea delimitării unor *zone protejate* ca teritorii valoroase din punct de vedere al importanței și complexității valorilor naturale sau culturale cuprinse, teritorii care asigură prestigiul și identitatea unității administrative căreia îi aparțin, indiferent de nivelul de referință (regional, județean sau local).

Cadrul legislativ în vigoare stabilește zonele protejate mari naturale și culturale la nivel național, în cadrul cărora, pe baza unor documentații de amenajare a teritoriului și urbanism, se stabilesc direcțiile de acțiune și se impun anumite norme și restricții de intervenție care să asigure protejarea valorilor de patrimoniu. Totodată se identifică valorile naturale și culturale de interes național.

Județul Vâlcea dispune de un bogat patrimoniu natural și cultural important și diversificat, care îl plasează printre județele de mare interes turistic la nivel național, cu potențial de integrare în circuite internaționale.

Se prezintă în continuare analiza cantitativă și calitativă, precum și dispersia în teritoriu a valorilor de patrimoniu natural și cultural, în vederea identificării zonelor și localităților cu resurse deosebite din teritoriul județean.

1.3.1. Patrimoniul natural

Zone naturale valoroase

Protecția ariilor naturale valoroase constituie o cerință vitală pentru păstrarea echilibrului ecologic în zona. Zonele naturale prin valoarea estetică, dar și prin cea științifică, constituie un potențial valoros pentru dezvoltarea turismului, dar și a activităților de producție.

Astfel, în conformitate cu *Legea privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național – Secțiunea a III-a – zone protejate, H.G. 1581/ 2005 (privind instituirea regimului de arie naturala protejată pentru noi zone) precum și H.G. 2151/2004 și H.G. 1284/2007 (hotărâri privind instituirea ariilor de protecție specială avifaunistică)* s-au identificat o serie de valori de patrimoniu natural care necesită instituirea lor ca zone protejate pentru asigurarea protecției lor. Acestea sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Zonele naturale protejate ale județului Vâlcea

Nr crt.	Categoria ariei protejate	Categ. IUCN	Suprafata (ha)	Localizare geografica	UAT	Tip rezervatie	Declarata conform
I. PARCURI NATIONALE							
1	<u>Parcul National Cozia</u>	II	17100	M-tii Cozia + M-tii Capatânii	Calimanesti, Brezoi, Racovița, Perișani, Sălătrucel, Berislăvesti	Geologică, peisagistică, floristică, faunistică, forestieră, geomorfologică	Legea 5/2000
2.	<u>Parcul National Buila-Vânturarița</u>	II	4186	M-tii Capatânii	Com Costesti, com. Barbatesti Băile Olănești	Floristică, faunistică, hidrologică, geologică, paleontologică, speologică	H.G. 2151/2004
II. MONUMENTE ALE NATURII							
1	<u>Piramidele din Valea Stancioiului</u>	III	12	Subcarpatii Getici	Rm. Vâlcea	Geologica. geomorfologica	Legea 5/2000
2	<u>Piramidele de pamânt de la Slatioara</u>	III	10,5	Subcarpatii Getici	Slatioara, Stroesti	Geomorfologica	Legea 5/2000
3	<u>Pestera Caprelor *</u>	III	0,5	M-tii Capatanii Cheile Cheii	Baile Olanesti	Speologica	Legea 5/2000
4	<u>Pestera Munteanu-Murgoci *</u>	III	1	M-tii Capatanii Cheile Cheii	Baile Olanesti	Speologica	Legea 5/2000
5	<u>Pestera cu Lac*</u>	III	0,1	M-tii Capatanii Cheile Cheii	Baile Olanesti	Speologica	Legea 5/2000
6	<u>Pestera Pagodelor *</u>	III	0,3	M-tii Capatanii Cheile Cheii	Baile Olanesti	Speologica	Legea 5/2000
7	<u>Pestera cu Perle*</u>	III	0,5	M-tii Capatanii Cheile Cheii	Baile Olanesti	Speologica	Legea 5/2000
8	<u>Pestera Clopot*</u>	III	0,1	M-tii Capatanii Cheile Cheii	Baile Olanesti	Speologica	Legea 5/2000
9	<u>Pestera Rac*</u>	III	0,2	M-tii Capatanii Cheile Cheii	Baile Olanesti	Speologica	Legea 5/2000

10	<u>Pestera Arnautilor*</u>	III	0,4	M-tii Capatanii Cheile Folea	Baile Olanesti	Speologica	Legea 5/2000
11	<u>Pestera Liliecilor *</u>	III	1	M-tii Capatânii Cheile Bistritei	com. Costesti	Speologica	Legea 5/2000
12	<u>Pestera Valea Bistrita *</u>	III	0,25	M-tii Capatânii Cheile Bistritei	com. Costești	Speologica	Legea 5/2000
13	<u>Avenul Piciorul Boului</u>	III	0,1	M-tii Fagaras	com. Căineni	Speologica	Legea 5/2000
III. REZERVATII NATURALE							
1	<u>Caldarea Gâlcescu</u>	IV	200	M-tii Parâng	Voineasa	Floristica, faunistica, geomorfologica peisagistica	Legea 5/2000
2	<u>Iezerul Latoritei</u>	IV	10	M-tii Latoritei	Malaia	Peisagistica, floristica, geomorfologica	Legea 5/2000
3	<u>Cristesti</u>	IV	3	M-tii Lotrului	Voineasa	Floristica, geomorfologica	Legea 5/2000
6	<u>Miru-Bora</u>	IV	25	M-tii Latoritei	Voineasa	Floristică, faunistică	Legea 5/2000
5	<u>Sterpu-Dealul Negru</u>	IV	5	M-tii Lotrului	Voineasa	Floristica, faunistica	Legea 5/2000
6	<u>Padurea Latorita</u>	IV	7,1	M-tii Capatânii	Malaia	Geologica, floristica, faunistica, forestiera	Legea 5/2000
7	<u>Muntele Stogu*</u>	IV	10	M-tii Capatanii	Baile Olanesti	Geologica, floristic, faunistic	Legea 5/2000
8	<u>Padurea Valea Cheii *</u>	IV	1,5	M-tii Capatanii	Baile Olanesti	Geologic, floristica, forestiera	Legea 5/2000
9	<u>Radita Mânzu</u>	IV	10	M-tii Capatanii	Baile Olanesti	Geologica + floristica	Legea 5/2000
10	<u>Jnepenisul Stricatul</u>	IV	15	M-tii Lotrului	Voineasa	Geologica, floristica, faunistica	Legea 5/2000
11	<u>Padurea Silea</u>	IV	25	Piemontul Oltetului	Lungesti	Floristica, faunistica, forestiera	Legea 5/2000
12	<u>Padurea Tisa Mare</u>	IV	50	Piemontul Oltetului	Lungesti	Faunistică, forestieră	Legea 5/2000
13	<u>Calinesti – Brezoi</u>	IV	200	M-tii Lotrului	Brezoi	Geologica, floristica	Legea 5/2000
14	<u>Mlastina</u>	IV	0,25	Subcarpatii	Baile Olanesti	Floristica	Legea

	<u>Mosoroasa</u>			Getici			5/2000
17	<u>Râpa Corbului</u> <u>Ocnele Mari</u>	IV	15	Subcarpatii Getici	Ocnele Mari	Geomorfologica	Legea 5/2000
18	<u>Rezervatia</u> <u>Paleontologica</u> <u>Golesti</u>	IV	10	Subcarpatii Getici	Golesti	Geomorfologica paleontologica	Legea 5/2000
19	Muzeul Trovantilor	IV	1.10	Subcarpatii Getici	Costesti	Geologica	H.G. 1581/ 2005
	TOTAL		21900,9				
Arii de protectie speciala avifaunistica							
1	Cozia – Buila – Vânturarița		21.769	M-tii Cozia + M-tii Capatânii	Calimanesti, Brezoi, Băile Olănești, com.Racovița, Perișani, Sălătrucel, Berislăvesti, Costesti, Barbatesti		H.G. 1284/2007
2	Valea Oltului Inferior (include Lacul Strejesti declarat prin H.G. 2151/2004)			Valea Oltului Inferior	Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Băbeni, Budești, Drăgoești, Galicea, Ionești, Mihăești, Olanu, Orlești, Prundeni, Voicești		H.G. 1284/2007
3	Frumoasa				o. Brezoi, com.Câinenii Mari,Malaia, Voineasa		H.G. 1284/2007

* monumente ale naturii și rezervații naturale incluse în Parcul Național Buila - Vânturarița

Din totalul ariilor protejate (2 parcuri naționale, 13 monumente ale naturii, 19 rezervații și 3 arii de protecție specială avifaunistică, cu mențiunea că cele două parcuri naționale sunt declarate și arii de protecție avifaunistică), un număr de 11 sunt încredințate în custodie, respectiv un număr de 6 sunt luate în custodie de Direcția Silvică Rm. Vâlcea, și un număr de 3 de către Organizația Națională „Cercetașii României”, Filiala Vâlcea, iar celelalte două de către Asociația Kogayon, respectiv de administrația Parcului Național Buila-Vânturarița. Pentru ariile protejate, aflate în custodia Direcției Silvice Rm. Vâlcea s-au realizat panouri metalice avertizoare, care au fost refăcute și amplasate în teren la loc vizibil sau în locuri de interes turistic. De asemenea, majoritatea rezervațiilor au fost delimitate în teren și pentru fiecare arie au fost elaborate regulamente precum și planuri de management avizate de Academia Română.

În comparație cu anul 1994 (când s-a elaborat P.A.T.J. Vâlcea anterior) se constata unele schimbări în situația ariilor protejate. Un număr de monumente ale naturii: Pestera Caprelor, Avenul Piciorul Boului, Peștera Murgoci, Peștera Pagodelor, Peștera Rac, Peștera cu Lac, Peștera Valea Bistrita, Peștera cu Perle, Peștera Clopot și rezervația botanică Sâmbotin Dăesti au fost incluse în Parcul Național Buila – Vânturarița, deci suprafețele lor nu mai apar înregistrate și distinct. Au fost mărite suprafețele monumentului Piramidele Slatioara și a rezervației Mlaștina Mosoroasa de la 7 ha. la 10,5 ha. în cazul primei arii și de la 0,2 ha. la 0,25 ha. în cazul celei de-a doua.

Prin Ordinul nr. 1964 din 13 ianuarie 2008 privind declararea *siturilor de importanță comunitară ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România*, Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile instituie regimul de arie naturală protejată, ca arie specială de conservare pentru următoarele areale din județul Vâlcea:

1. Buila-Vânturarița (com. Bărbătești, Costești, Olănești) cu o suprafață de 4186 ha, face parte din regiunea biogeografică alpină, cu un număr de 17 tipuri de habitate de interes comunitar, 6 specii de faună și 3 specii de floră; se suprapune în totalitate peste suprafața *Parcului Național Buila – Vânturarița*;
2. Cozia (com. Berislăvești, orașul Brezoi, orașul Călimănești, com. Perișani, Racoviță, Sălătrucel) cu o suprafață de 17100 ha, face parte din zona biogeografică alpină în care au fost inventariate 17 tipuri de habitate naturale, 16 specii de faună și 4 specii de floră; se suprapune în totalitate peste suprafața *Parcului Național Cozia*;
3. Frumoasa (orașul Brezoi, Căinenii Mari, com. Malaia, Voineasa) face parte din zona biogeografică alpină, în care au fost inventariate 11 tipuri de habitate naturale de interes comunitar, 20 specii de faună și 5 specii de floră;
4. Munții Făgăraș (com. Boișoara, Perișani, Țițești, Căinenii Mari) face parte din zona biogeografică alpină, în care au fost inventariate 23 tipuri de habitate naturale de interes comunitar, 23 specii de faună și 7 specii de floră;
5. Nordul Gorjului de Est (com. Malaia, Vaideeni);
6. Oltul Mijlociu (Căinenii Mari, Racoviță);
7. Parâng (com. Malaia, Voineasa pe teritoriul județului Vâlcea) cu o suprafață totală de 6.000 ha, face parte din zona biogeografică alpină, în care au fost inventariate 19 tipuri de habitate naturale de interes comunitar, 7 specii de faună și 1 specie de floră; cuprinde rezervațiile naturale Căldarea Cîlcescu, Miru Bora și Iezerul Latoriței;
8. Târnovu Mare-Latorița (com. Malaia) face parte din zona biogeografică alpină, în care au fost inventariate 10 tipuri de habitate naturale de interes comunitar, cuprinde rezervația naturală „Pădurea Latorița”.

Se menționează că în conformitate cu H.G. nr. 1284/2007 ariile de protecție specială avifaunistică sunt de asemenea considerate parte integrantă a rețelei ecologice Natura 2000 în România, deci aceasta include și Valea Oltului Inferior.

1.3.2. Patrimoniul construit

● Istoricul judetului - evolutia teritorial administrativa.

Primele organizari teritoriale ale populatiei romanesti, legate de aria carpatica, se realizeaza in unitati numite cnezate (judecii) organizare adaptata unor diviziuni naturale geografice ale teritoriului.

Pe actualul teritoriu al judetului Valcea au existat grupari ale populatiei in sate a caror cristalizare este mentionata intr-un act de daniel din 1233-“Terra Loystho”/”Tara Lovistei”este data de catre principele Bela al Ungariei , contelui Conrad de Talmaciu.¹

Urmatorul document istoric important este Diploma Cavalerilor Ioaniti² in care se amintesc mai multe voievodate –voievodatul lui Litovoi pe Jiu, al lui Seneslau pe Arges si voievodatul lui Farcas³, in tinutul Valcii, la sud de munti.

Originea judetelor, ca impartiri teritoriale, este in uniunile de obste, definirea functiilor lor administrative realizandu-se in mod treptat, dupa intemeierea Tarii Romanesti.

Pe teritoriul judetului, in noiembrie 1330, la Posada (localizata in Tara Lovistei, la Perisani), Basarab I obtine victoria impotriva lui Carol Robert de Anjou, regele Ungariei, victorie ce insemna nasterea Tarii Romanesti.

Prima atestare documentara ca judet pentru Valcea este datata la 8 ianuarie 1392, in Cronicile Manastirii Cozia, printr-un hrisov semnat de domnitorul Mircea cel Batran, care daruieste ctitoriei Cozia albinariul din”judetul Valcea pe fiecare an”.

Prima consemnare cartografica a judetului se realizeaza mult mai tarziu, la 1700, in harta Stolnicului Cantacuzino, harta aparuta la Padova, cu cele 17 judete ale Tarii Romanesti.

Dupa pacea de la Passarowitz (1718), Oltenia intra sub stapanire habsburgica, sub denumirea de “Kleine Walachei”, Muntenia fiind “Grosse Walachei”, granita vestică a Tarii Romanesti devenind raul Olt, pana in 1739 cand in urma tratatului de la Belgrad, Oltenia este realipita Tarii Romanesti. Toate aceste modificari administrative sunt in buna parte consemnate in harta provinciei “Kleine Walachei”intocmita de Fr.Schwantz in 1722. In aceasta harta nu sunt trecute “plasile” ca subimpartiri ale judetelor.

In 1723 se face o copie a acestei harti de catre inginerul militar Berndt, care contine stemele judetelor, ce lipsesc din harta originala si sunt trecute 1165 de localitati, din care 878 se afla in Oltenia.

Alte lucrari, mentioneaza existenta “plaiurilor”, echivalente ale plasilor, in cazul judetului Valcea existand “plaiurile” Lovistea, Hurez si Cozia.⁴

In a doua jumatate a sec. XIX, impartirea judetului Valcea este in 7 ocoale, cele 2 din zona montana fiind denumite “plaiuri”- Cozia, Hurez iar restul de 5 din zona de sud fiind denumite “plasi”-Oltul, Ocolu, Oltetul de Sus, Oltetul de Jos, Otasau.

Anul 1882 aduce modificari in delimitarea plasilor, judetul Valcea fiind alcatuit din 10 “plasi”, 3 comune urbane (Ramnic, Dragasani, Ocnele Mari) si 163 comune rurale.⁵

---

¹ I. Conea, 1935, pag.1-28

² Intelegere intre regele Bela al IV-lea si perceptorul Ordinului Ioanitelor , la 2 iunie 1247(Istoria Romaniei, 1962, pag.142-143)

³ Farcas-lup si valc- lup, legatura directa cu numele Valcea (Istoria Romaniei, 1962, pag.144)

⁴ Ana Tosa Turdeanu, Oltenia in cartografia sec.XVIII, Biblioteca Institutului de Geografie, 1968

⁵ C.Alessandrescu, Dictionar geographic al judetului Valcea, 1893

In 1908 teritoriul valcean era impartit in 18 “plasi”, ca in 1926 numarul acestora sa fie 9- Balcesti, Cerna, Cozia, Dragasani, Govora, Horezu, Oltul, Oltetul, Zatreni.

Judetul Valcea (interbelic) a fost una din cele 71 unitati administrative ale Regatului Romaniei si era impartit in 5 “plasi”-Cerna, Cozia, Dragasani, Horezu, Zatreni (1930).

In 1938, regele Carol al II-lea, introduce prin decret, organizarea administrativa bazata pe tinuturi.

Impartirile administrative adoptate intre 1950 si 1960, elimina pentru fostul judet Valcea , dezavantajul limitarii la malul stang al raului Olt.

In 1950 se infiinteaza regiunea Valcea, pentru ca in 1952 sa fie desfiintata, fiind trecuta la regiunea Arges (cu subdiviziunile”raioane”-Ramnicu Valcea, Dragasani, Horezu, Babeni, Ladesti, Lovistea) iar raionul Oltet fiind trecut la regiunea Oltenia.

In 1968, ia fiinta actualul judet Valcea, structurat in jurul axei geografice si de circulatie, reprezentate de raul Olt, axa ce corespunde unuia dintre cele mai vechi drumuri transcarpatice.

Actualul judet Valcea are o suprafata de 5765 km², fiind impartit in 2 municipii, 9 orase si 78 comune.

Pana la inceputul sec.XVIII, stema judetului Valcea era reprezentata printr-un taran tinand un cal de capastru langa o fantana. Dupa pacea de la Passarowitz(1718), stema judetului se imbogateste cu un copac, simbol al bogatiei padurilor.

● Consideratii de geografie istorica si istorie a teritoriului

Tinuturile care intra in alcatuirea actualului judet Valcea, reprezinta limita nordica a Olteniei si granita cu Transilvania.

Delimitarea muntilor, intre Tara Romaneasca si Transilvania, inscrisa intr-un document, se face in 1520, in timpul domniei lui Neagoe Basarab pe linia - Raul Vadului-Caineni-Muntele Negru-Muntele Voinesei- Piatra Alba – Magura.⁶

a) Urme și vestigii arheologice (preistorie și antichitate)

Privind în timp evoluția locuirii pe teritoriul județului Vâlcea, descoperirile datând din paleoliticul timpuriu, făcute în **punctul fosilifer Tetoiu - Bugiulești**, pe Valea Grăunceanului, de o deosebită importanță sub aspect paleontologic și arheologic, atestă prin piesele de os cu început de prelucrare, prezența unui act comportamental deliberat al hominidelor (*fie dintre Australopithecine sau din grupa Homo habilis*), descoperiri similare fiind făcute, în Europa, la Sainzelles (Polignac, Haute-de-Loire, Franța).

Prezența așezărilor umane, în neolitic, este atestată pe teritoriul unui număr de 11 localități vâlcene, cea mai cunoscută fiind așezarea de la Valea Râii (Copăcelu - Râmnicu Vâlcea), aparținând neoliticului timpuriu (Cultura Starčevo-Criș) Această prezență crește semnificativ, (descoperiri făcute în peste 25 de localități), în epoca bronzului, reprezentată în Vâlcea prin culturile Cotofeni, Glina, Verbicioara. În prima perioadă a fierului (Hallstatt), specifică arealul vâlcean este Cultura Bârsești - Ferigile, iar începând cu cea de-a doua perioadă a fierului - Latené, pe teritoriul vâlcean își face apariția Cultura geto-dacilor a cărei prezență este semnalată în peste 30 de localități vâlcene.

Buridava dacică, sec. II î. Hr. – I d. Hr., localizată la Ocnele Mari pe "Dealul Coșota", important centru economico – militar și religios, este una din cele mai mari dave din nord-vestul

---

⁶ Documenta Romaniae Historica, B.Tara Romaneasca, I,p.378

Olteniei. Zăcămintul de sare de la Ocnele Mari a favorizat continuitatea în timp a așezărilor umane, explicând prezența în zonă a purtătorilor culturilor Coțofeni, Glina, Verbicioara, Basarabi și Ferigile. Geto-dacii au introdus sarea în comerțul cel mare cu negustorii greci și romani, lucru confirmat prin prezența în sit a obiectelor de import și a monedelor grecești și romane. La Buridava dacică s-a descoperit un bogat material arheologic, cele mai importante descoperiri fiind fragmentul de vas cu inscripție în limba greacă - "Basileys Thiamarkos epoiei", o mască de bronz, figurine antropomorfe, ceramică pictată, numeroase fibule din argint și bronz.

Interesul pentru exploatarea zăcămintelor de sare de la Ocnele Mari, a determinat o prezență importantă a romanilor în zonă, materialul arheologic descoperit în așezarea civilă romană de la Stolniceni - **Buridava Romană** - demonstrând prezența romanilor aici, încă de la sfârșitul primului război daco-roman (anul 102). Primele construcții au fost făcute în vremea împăratului Traian și la realizarea lor au participat legiunile *I Italica*, *a V-a Macedonica*, *a XI-a Claudia*, precum și unitățile auxiliare *cohors II Flavia Bessorum*, *cohors IX Batavorum* și *pedites singulares*. Buridava Romană, o așezare înfloritoare pe tot parcursul stăpânirii romane în Dacia, dă la iveală, prin ultimul nivel de locuire (sf. sec. al III-lea, post 275 și primele decenii ale sec. al IV-lea) continuitatea comunităților formate din daco-romanii rămași pe loc și dacii liberi, după retragerea stăpânirii romane din Dacia.

Castrele romane de pe firul Oltului – Căineni (Pons Vetus), Racovița (Praetorium I și II), Titești, Călimănești (Arutela), Rădăcinești, Dăești (Castra Traiana), Ionești (Pons Aluti) erau legate prin importantul drum roman "Via Traiana", menționat în lucrarea cartografică *Tabula Peutingeriana*. Numeroasele așezări civile din perioada romană, suprapuse uneori peste așezări geto - dace sau culturi anterioare, din epoca bronzului sau a fierului, locuite ulterior de populațiile daco-romane din care s-a plămădit poporul român, dau dimensiunea istorico-culturală a spațiului vâlcean.

b) Arta și arhitectura medievală (sec. XIV - XVI) și modernă (sec. XVII -XVIII)

Strâns împletită cu coordonatele naturale și geografice ale ținuturilor vâlcene, începând cu Evul Mediu, pe văile de la poalele munților, s-a cristalizat o însemnată viață monahală, frumusețea peisajului și siguranța locurilor favorizând construirea mănăstirilor în vetre consacrate, preferate anterior de sihaști de-a lungul vremurilor, încă de la începuturile creștinării poporului român.

Din perspectivă cronologică, patrimoniul cultural imobil de valoare națională excepțională existent în prezent pe teritoriul județului Vâlcea, are ca repere principale **marile ansambluri monastice**.

Pe Valea Oltului, **Mănăstirea Cozia**, deschide șirul marilor ctitorii voievodale și boierești de pe meleagurile vâlcene, puternice centre de iradiere spirituală, culturală și artistică în teritoriile românești, dar și de rezonanță balcanică, acoperind secolele XIV - XVIII: Govora, Bistrița, Arnota, Hurezi.

Mircea cel Bătrân, marcantă personalitate a sud-estului european de la sfârșitul secolului al XIV - lea și începutul celui de-al XV-lea, principe cruciat, care obține prestigioase victorii împotriva Imperiului Otoman aflat în plină expansiune în Europa, a început, imediat după preluarea domniei în Țara Românească, construirea necropolei sale în Călimănești, la poalele Muntelui Cozia. Biserica mare a Mănăstirii Cozia, închinată "Sfântei Treimi" (1386 - 1388), realizare artistică de mare rafinament, integrând organic tradiția bizantină, caracteristicile arhitecturii balcanice și arta autohtonă a zidirii bisericilor din secolele XIII – XIV, se distinge prin "*simțul măsurii și gustul logicii ce caracterizează tradiția bizantină*". Soluția constructivă – planul triconc, care o înrudește, cu bisericile construite în aceeași epocă pe Valea Moravei – și componentele artistice integrate monumentului voievodal de la Cozia, îl situează într-o poziție privilegiată, acesta devenind, "*atât din cauza reușitei lui artistice, cât și datorită prestanței ctitorului, model și prototip pentru edificiile monastice ulterioare din cuprinsul Țării Românești*"

Pictura murală în stil bizantin, păstrată la Cozia, este o inestimabilă valoare a patrimoniului artistic românesc și european. La Cozia sunt prezente: frescă datând de la sfârșitul secolului al XIV-lea, încadrată stilistic în sfera artei constantinopolitane, realizare incontestabilă a unor meșteri aduși din metropolă și frescă datând din secolul al XVI-lea (1542 – 1543), un ansamblu pictural bine conservat și impresionant prin calitățile sale de fast decorativ, prin compoziție, culoare și în mod deosebit prin expresivitatea portretelor, păstrat în **Bolnița Coziei**, ea însăși o importantă realizare arhitectonică, ctitorie a domnitorului Radu Paisieș și o valoroasă fresca brâncovenească, de la începutul secolului al XVIII-lea.

În secolele următoare, pe Valea Oltului se construiesc mănăstirile: **Ostrov** (1521 - 1522) ctitorie a voievodului Neagoe Basarab și a doamnei Despina, fiica despotului sârb Ioan Brancovici, **Cornet** (1666), **Turnu** (1676), **Fedeleşoiu** (1673 - 1702), **Berislăvești** (1754 - 1762) – realizări arhitectonice de valoare națională excepțională, precum și, o serie de schituri și mănăstiri mai mici care au conferit Văii Oltului statutul de "Athos românesc".

Pe Valea Bistriței, la Poalele Muntelui Buila, în anul 1491–1492 a fost construită **Mănăstirea Bistrița**, o altă mare așezare monahală vâlceană, ctitori fiind marii boieri Craiovești, banu Barbu Craiovescu și frații săi Pârvu, Danciu și Radu. Aducerea la Bistrița a moaștelor Sfântului Grigorie Decapolitul, în anul 1497, a consacrat Valea Bistriței și împrejurimile sale ca vatră spirituală majoră în arcul extracarpatic. Mănăstirea Bistrița a fost de la bun început un focar de cultură și spiritualitate românească, prin care s-au conservat tradițiile vechi până târziu, în secolul al XVIII-lea. Aici s-a întreținut o bogată activitate de scriptoriu, s-au copiat numeroase manuscrise în limba slavonă, iar în secolul al XVII-lea a existat o școală în limba română. Distrugerile succesive suferite, au făcut ca doar biserica bolniței de la Bistrița să dureze peste timp. Pictura, care împodobește această biserică, atribuită zugravilor Dumitru și Chirtop, este o realizare artistică remarcabilă a secolului al XVI-lea, a doua ca vechime din Oltenia, (după cea din pronaosul Mănăstirii Cozia). La rândul său, Mănăstirea Bistrița a stat la baza apariției unui număr impresionant de schituri care au împânzit văile din localitatea Costești: bisericile rupestre din Peștera Liliecilor, **Schitul Ovidenia** (sf. sec XV - înc. sec XVI) și **"Sfinții Îngeri"** (1653), **Schitul Păpușa** (sf. sec. XV - înc. sec. XVI), **Schitul Peri** (1689 - 1693), **Schitul Grămești** (1664), **Schitul "44 de izvoare"** (1701 - 1702).

Tot la Costești, pe Muntele Arnota, voievodul Matei Basarab a construit, între anii 1633 - 1637, **Mănăstirea Arnota** care i-a devenit după moarte necropolă. Arhitectura, fresca de mare valoare, realizare a zugravului Stroe din Târgoviște și iconostasul sculptat în lemn de tei aurit, expus la Paris în anul 1936, dau dimensiunea valorică a acestei ctitorii voievodale.

În secolul al XV-lea, voievodul Radu cel Mare reface **Mănăstirea Govora** (1492 - 1496), ctitorie mai veche, legată de numele mai multor domnitori ai Țării Românești, între care Vlad Dracul, Dan al II-lea, Mircea cel Bătrân. Importanța Mănăstirii Govora în contextul cultural românesc este dată de valoarea arhitecturală și artistică a ansamblului, refăcut în timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu și de înființarea aici, în secolul al XVII-lea, a tipografiei și școlii de tipografi, din porunca domnitorului Matei Basarab. La sfârșitul secolului al XV-lea a început, în sudul județului, construirea **Schitului Dobrușa**, o realizare arhitectonică interesantă, finalizată la începutul secolului al XVI-lea, iar în apropiere, pe teritoriul actualei localități Lugești, în 1536, a fost refăcută **Mănăstirea Stănești**, inedită în spațiul vâlcean din punct de vedere arhitectonic prin transformările de la începutul secolului al XVII-lea și înscrisă în istoria majoră a picturii murale prin fresca realizată în 1536 de zugravul Dmitrie din Târgoviște.

Calea deschisă de marile așezări monahale construite în ținuturile vâlcene înainte de debutul secolului al XVI-lea, au constituit unul dintre argumentele înființării la Râmnicu Vâlcea, în anul 1503, a **Episcopiei Râmnicului**, al cărei rol în cultura și spiritualitatea românească a fost de cea mai

mare însemnătate. Supus unui lung șir de vicisitudini de-a lungul celor cinci secole de existență, ansamblul episcopal de la Râmnicu Vâlcea, în înfățișarea sa actuală, se remarcă prin armonia distribuirii volumelor arhitectonice construite în diverse etape și epoci într-un peisaj conceput cu acuratețe și subordonat funcțiunilor unui centru eparhial.

La sfârșitul secolului al XVI-lea, în zona centrală a județului, a fost construită prima biserică a **Mănăstirii Dintr-un Lemn**, după legendă din lemnul unui singur stejar. Începând cu anul 1635, Preda Brâncoveanu zidește biserica mare cu hramul "Nașterea Maicii Domnului", ansamblul fiind întregit, în stil brâncovenesc, prin construirea în 1715 a turnului clopotniță și a palatului arhieresc.

Patrimoniul Cultural Mondial.

Valorile istorice, spirituale și artistice acumulate în decursul timpului, pe teritoriul județului Vâlcea, au ca punct culminant construirea **Mănăstirii Hurezi** la sfârșitul secolului al XVII-lea, capodoperă a stilului brâncovenesc. Marele domnitor martir Constantin Brâncoveanu, spirit european de aleasă cultură, sanctificat de Biserica Ortodoxă Română, urmând exemplul înaintașilor săi din ramura Basarabilor, Mircea cel Bătrân și Matei Basarab, alege ca loc de ctitorire al necropolei pentru familia sa, dar și pentru a-i servi drept curte domnească, tot meleagurile vâlcene.

Mănăstirea Hurezi, împreună cu toate schiturile sale, inaugurează în istoria artei românești, o gândire de tip nou, fiind concepută și organizată volumetric în mod unitar, pe baza principiilor de simetrie ale Renașterii. Arhitectura brâncovenească este o sinteză artistică, din care s-a încheat o nouă expresie stilistică, contopind tradițiile autohtone muntenesti, elemente ale goticului moldovenesc, renaștentiste și baroce, provenite din surse diverse, atât dinspre Occident, cât și dinspre Orient. Gustul artistic care a orientat realizarea arhitecturală de la Hurezi a avut o rafinată rigoare, punând în valoare un simț al măsurii și echilibrului de factură clasică. Stilul picturii brâncovenești s-a cristalizat la Hurezi prin activitatea echipei de zugrăvi coordonată de Constantinos. Școala de pictură de la Hurezi a iradiat în întregul areal sud-est european.

Apartenența legitimă a Mănăstirii Hurezi la valorile europene de prim rang, a fost confirmată prin înscrierea în **Lista Patrimoniului Cultural Mondial** (criteriul:iiș referatul 597 din *Raportul la cea de-a 17 - a sesiune a World Heritage Committee*, Cartagena, Colombia, 6 - 11 decembrie 1993).

În Vâlcea, arhitectura brâncovenească a lăsat urme deosebit de consistente, atât prin contribuția directă a marelui domnitor la construirea și refacerea unui număr important de mănăstiri și biserici, cele mai importante din prima categorie fiind mănăstirile **Surpatele** (1706 - 1707) și **Mamu** (1699), dar și prin influența pe care a exercitat-o asupra arhitecturii civile în general, începând cu secolul al XVIII-lea.

c) Arhitectura tradițională.

Meșteșugul și tehnica utilizării lemnului în construcții, conservată *in situ* în județul Vâlcea sunt reprezentate de **bisericile de lemn**, păstrate cu precădere în jumătatea sudică a județului. Construite din resursele comunităților rurale, bisericile de lemn păstrate pe teritoriul județului Vâlcea au fost construite în secolele XVIII și XIX, cu două excepții, bisericile de la **Grămești**, comuna Costești (1684) și **Marița**, comuna Vaideeni (1556 - 1557), ambele clasate pe lista monumentelor istorice în categoria valorică A.

Arhitectura tradițională vâlceana, având ca material și tehnică de construcție lemnul și vizând multiple funcțiuni, precum locuința, anexele gospodărești, instalațiile tehnice (mori, joagăre ș.a.) este conservată și valorificată muzeistic în **Muzeul Satului Vâlcean de la Bujoreni**.

Culele, construcții de zid cu funcțiunea de locuință fortificată, cu extensie inițială balcano-asiatică, sunt în prezent conservate în număr semnificativ pe teritoriul Olteniei. Reprezentative

pentru ansamblul culelor din Oltenia, **Culele de la Măldărești**, respectiv **Cula Greceanu** (sec. XVIII) și **Cula Duca** (sec. XIX) sunt clasate pe lista monumentelor istorice în categoria valorică A. Lor li se adaugă **Cula Zătreanu** (sec. XVIII, cu adăugiri în sec. XX), situată în comuna Zătreni și **Cula Bujoreanu** (sec. XVIII), în jurul căreia a fost amenajat Muzeul Satului de la Bujoreni. Ca tip de construcție, culele au influențat arhitectura tradițională vâlceană, în mod explicit regăsindu-se în variantele de case de tip culă construite la sfârșitul secolului al XIX-lea, în acest sens fiind reprezentative cele șase case păstrate în comuna Măciuca.

d) Arhitectura civilă din perioada contemporană.

Arhitectura balneară. O categorie apartine în structurarea tipurilor de arhitectură performate pe teritoriul județului Vâlcea revine **arhitecturii balneare**, dezvoltată începând cu sfârșitul secolului al XIX-lea pe măsura dezvoltării stațiunilor balneoclimaterice de pe Valea Oltului: Călimănești, Băile Olănești, Băile Govora, Ocnele Mari. Având în vedere valoarea construcțiilor – între care cele reprezentative, cu semnificație de «*brand*» sunt **Pavilionul Central (Hotel Central)** din Călimănești (1881 -1886) remodelat în 1910 - 1911 de arhitectul Gheorghe Mandrea și **Hotelul Palace** din Băile Govora (1914), operă a arhitectului Ernest Doneaud (unul dintre arhitecții care au pus în operă Casa Armatei din București) – și atmosfera de Belle Époque care, arhitectural, se mai conservă încă parțial în stațiunile balneoclimaterice vâlceane, dau una din notele distincte ale fondului construit, și conservarea acestor valori se înscrie în cerințele Convenției Europene a Peisajului de la Florența, adoptată în anul 2000 și ratificată de Parlamentul României prin Legea nr. 451/2002.

De asemenea, trebuie să fie menționat faptul că la nivelul Comunității Europene este în derulare un program de protejare și valorificare a patrimoniului arhitecturii de vilegiatură, program în care este implicat Ministerul Culturii și Cultelor din România, primul atelier național al arhitecturii de vilegiatură fiind organizat la Călimănești (octombrie 2003).

Construcții administrative și cu destinație economică (Primăria Râmnicului, sediile Tribunalului, Judecătoriei și Parchetului Vâlcea, Poșta veche din Râmnicu Vâlcea, Colegiul Național Alexandru Lahovari ș.a.).

- **Structura patrimoniului cultural imobil din județul Vâlcea**

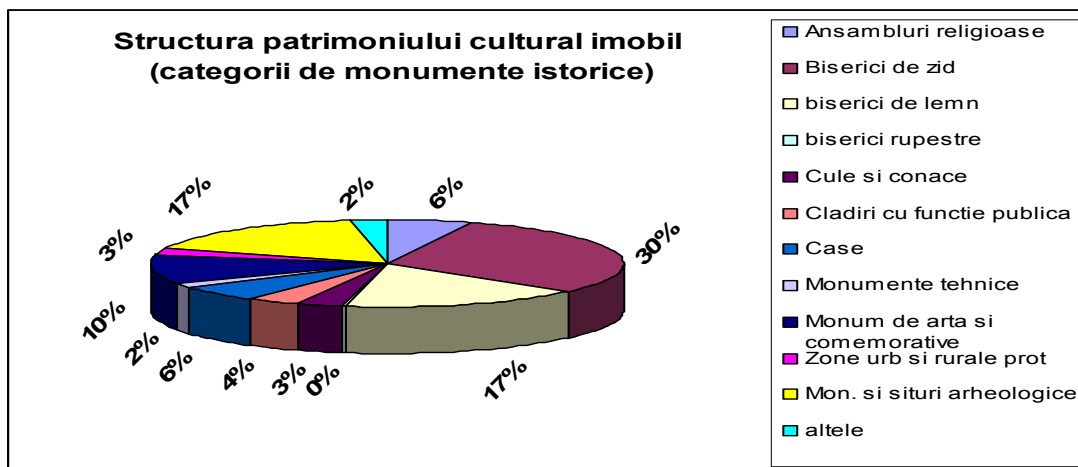
Lista monumentelor istorice, conform prevederilor Legii 422/2001 republicată, privind protejarea monumentelor istorice este publicată prin **Ordinului nr. 2314/2004 al ministrului culturii și cultelor privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată, și a Listei monumentelor istorice dispărute** (M.O. 646 bis din 16 iulie 2004), cu modificările și completările din **Ordinului nr. 2182 din 10 noiembrie 2005, al ministrului culturii și cultelor - pentru aprobarea Listei monumentelor istorice 2004 – modificări și completări – și a Listei monumentelor dispărute – modificări și completări** (M.O. nr. 996 bis / 10 noiembrie 2005).

Lista monumentelor istorice din județul Vâlcea cuprinde 525 de obiective acoperind toate epocile istorice din pre-paleolitic până în perioada contemporană, din care 32 sunt ansambluri de arhitectură (31 reprezentând arhitectura religioasă – mănăstiri, schituri și biserici – și ansamblul culelor de la Măldărești) și 49 sunt situri arheologice cu straturi succesive de încărcătură arheologică (a se vedea mai jos). Monumentele istorice, ansamblurile de arhitectură împreună cu componentele lor nominalizate în lista monumentelor istorice și siturile arheologice în cazul cărora sunt indicate straturile succesive de urme arheologice aparținând unor culturi diferite, totalizează un număr de cca. 800 de coduri cu care județul Vâlcea se înscrie în Lista monumentelor istorice aprobată, în condițiile legii, în anul 2004 (a se vedea anexa 1).

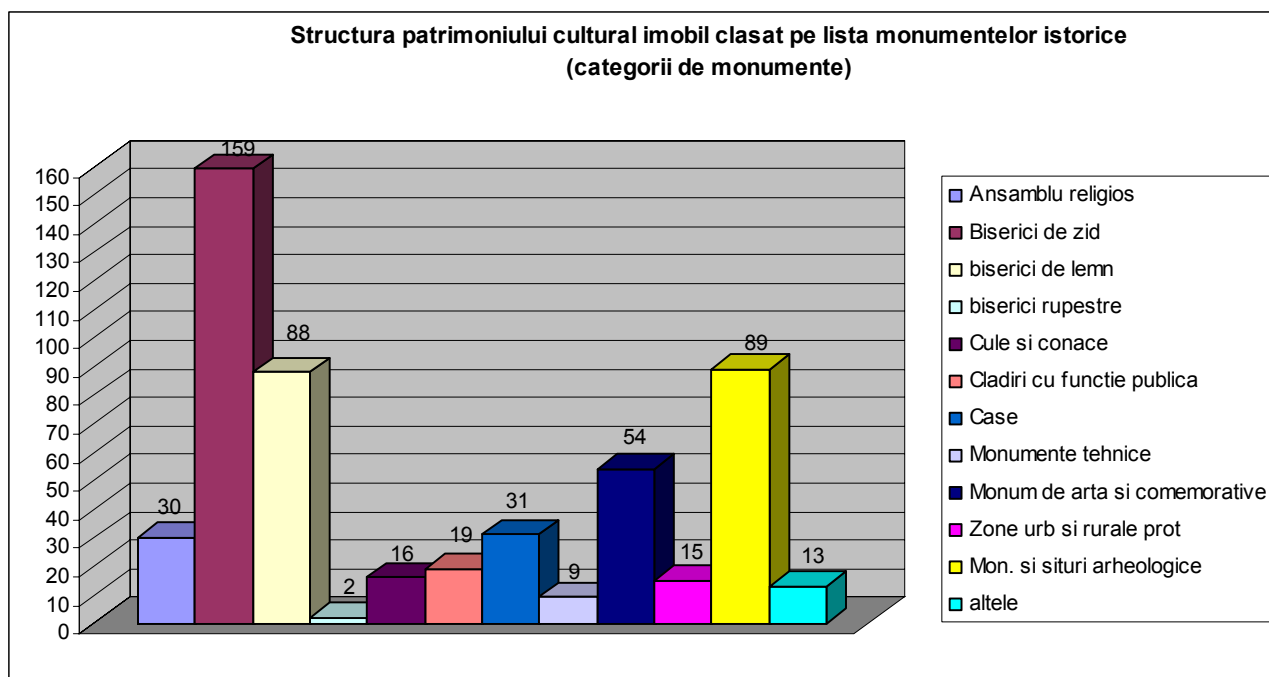
Tipologia monumentelor istorice

Tipuri (categorii) de monumente istorice	Preistorie si antichitate	sec XIV - XV	Sec XVI	sec. XVII	sec. XVIII	sec. XIX	sec XX	TOTAL
Ansambluri								
religioase	0	3	6	9	11	1	0	30
Biserici de zid	0	5	9	13	61	70	1	159
Biserici de lemn	0	0	1	1	42	43	1	88
Biserici rupestre	0	1	0	1	0	0	0	2
Cule si conace	0	0	0	0	5	8	3	16
Cladiri cu functie publica	0	0	0	0	0	3	16	19
Case	0	0	0	0	5	15	11	31
Monumente tehnice	0	0	0	0	0	9	0	9
Monumente de arta si comemorative	0	0	0	3	27	8	16	54
Ruine	0	0	1	1	5	2	0	9
Zone urbane si rurale protejate	0	0	0	0	0	8	7	15
Monumente si situri arheologice	89	0	0	0	0	0	0	89
Altele	0	0	0	0	3	0	1	4
Total monumente	89	9	17	28	159	167	56	525

Tipuri (categorii) de monumente istorice din punctul de vedere al funcțiunii (destinației)

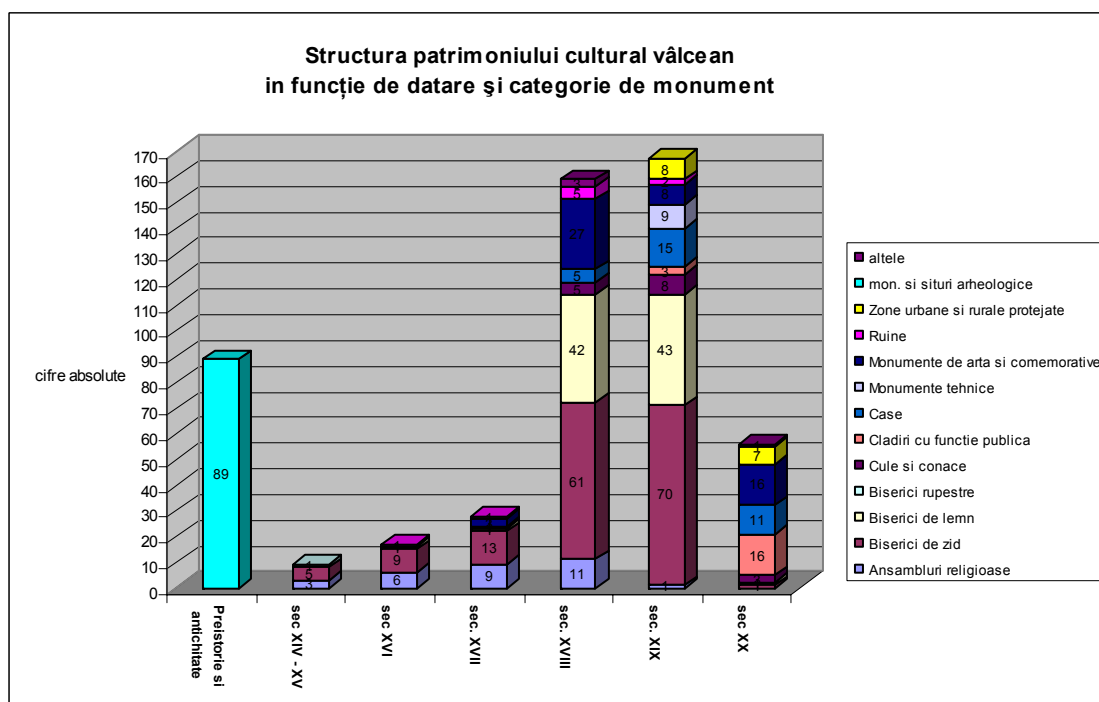

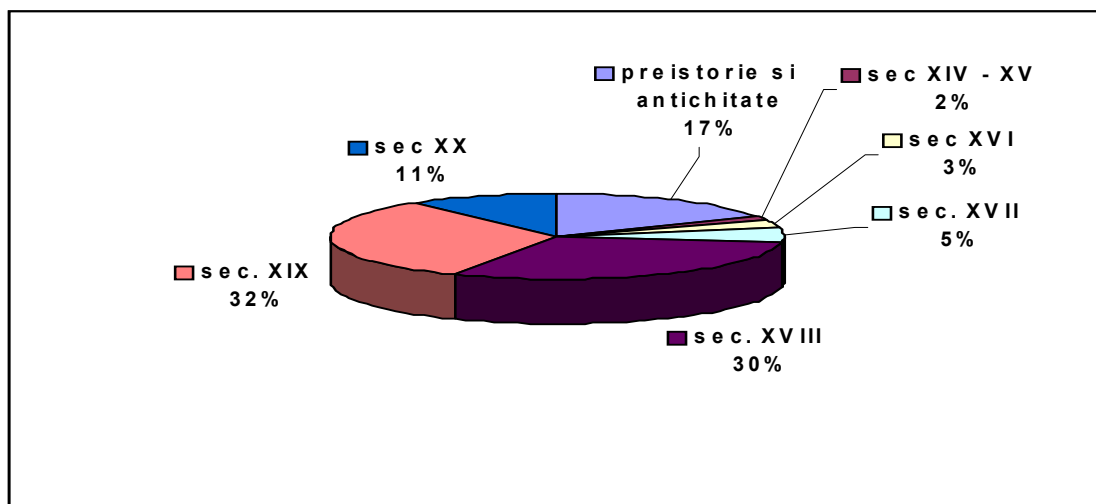

O particularitate a patrimoniului cultural imobil din județul Vâlcea este aceea că, Biserica Ortodoxă Română deține în județului Vâlcea cca. 53,1% dintre bunurile aparținând patrimoniului cultural național clasate pe lista monumentelor istorice.

Structura valorică a patrimoniului cultural imobil din județul Vâlcea.

Vechimea patrimoniului

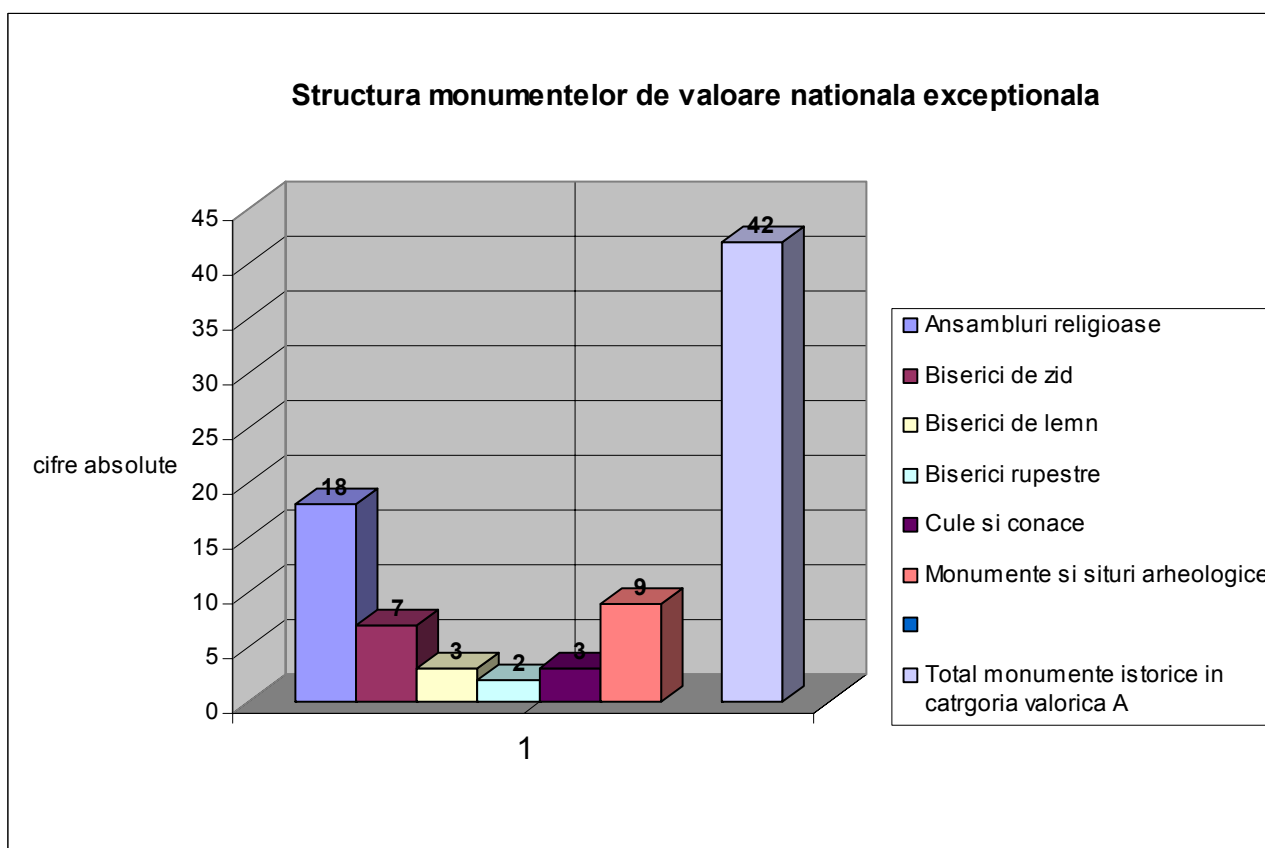
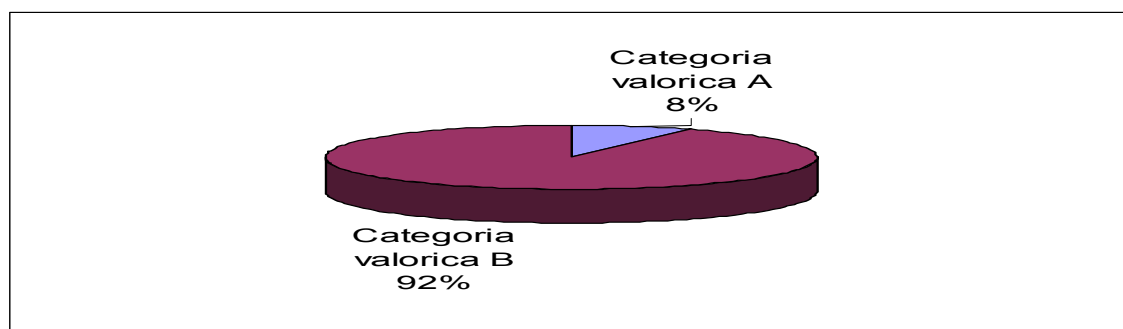

Categoria valorică a patrimoniului cultural imobil vâlcean

Tipuri de monumente istorice	categ. valorica A	Categ. valorica B
Ansamblul Mănăstirii Hurezi-		
Obiectiv înscris în Lista		
Patrimoniului Mondial	1	-
Ansambluri religioase	17	12
Biserici de zid	7	152
Biserici de lemn	3	85
Biserici rupestre	2	0
Cule si conace	3	13
Cladiri cu functie publica	0	19
Case	0	31
Monumente tehnice	0	9
Monumente de arta si		
comemorative	0	54
Zone urbane si rurale protejate	0	15
Mon. si situri arheologice	9	80
Altele	0	13
Total	42	483

Structura patrimoniului cultural național de valoare națională și universală excepțională

- Analiza concentrării în teritoriu a monumentelor istorice din județul Vâlcea cultural imobil din județul Vâlcea**

Evaluarea potențialului zonelor cu impact cultural și turistic major se fundamentează pe criteriul distribuției teritoriale a patrimoniului cultural imobil de valoare națională și universală excepțională. Obiectivele majore ale patrimoniului arhitectural și artistic, în cazul județului Vâlcea, sunt marile ansambluri monahale, în principal ctitorii voievodale. Centre religioase de prestigiu, începând din secolul al XIV-lea cu Mănăstirea Cozia, acestea au avut ca efect, de-a lungul timpului, dezvoltarea unei arhitecturi ecleziale în teritoriul arondat proprietăților mănăstirești, prin crearea de schituri, metocuri, precum și biserici de mir pentru locuitorii satelor de pe moșiile lor. Astfel,

teritoriul județului Vâlcea, din punctul de vedere al valorii moștenirii patrimoniale culturale se structurează, după cum urmează:

a. Zonă cu patrimoniu de importanță mondială - Orașul Horezu

Statutul de monument U.N.E.S.C.O. al **Mănăstirii Hurezi**, conferă orașului Horezu o importanță deosebită prin înscrierea sa în rândul localităților pe teritoriul cărora se află valori de vârf ale artei și culturii mondiale.

În imediata vecinătate a orașului Horezu, în comuna Măldărești este situat Complexul muzeal Măldărești cuprinzând **ansamblul Culei Greceanu** și **ansamblul Culei Duca** monumente istorice de valoare națională excepțională, care, împreună cu cele șase biserici monumente istorice din orașul Horezu, adăugându-se ansamblului Mănăstirii Hurezi, constituie o zonă cu potențial cultural și turistic de excepție.

Legea nr. 564/2001 pentru aprobarea Ordonanței Guvernului nr. 47/2000 privind stabilirea unor măsuri de protecție a monumentelor istorice care fac parte din Lista patrimoniului mondial prevede:

- instituirea titlului de "Localitate cu monument înscris în Lista patrimoniului mondial";
- elaborarea și actualizarea documentațiilor de amenajarea a teritoriului și urbanism pentru zonele care cuprind monumente istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial din resurse alocate de la bugetul de stat prin bugetul Ministerului Amenajării Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuinței.
- Aprobarea prin hotărâre de Guvern a planurile zonale de amenajare a teritoriului și, după caz, a planurile urbanistice generale sau zonale pentru localitățile care cuprind monumente înscrise în Lista patrimoniului mondial;
- elaborarea *Programul de protecție și gestiune* pentru monumentele istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial, de către Ministerul Culturii și Cultelor, pentru o perioadă de 5 ani, program aprobat prin hotărâre de Guvern;
- întocmirea de către consiliul județean pe al cărui teritoriu de competență există monumente istorice înscrise în Lista patrimoniului mondial, a *planului anual de protecție și gestiune* cuprinzând măsuri cu caracter tehnic și administrativ privind protecția, conservarea, restaurarea și punere în valoare a monumentului, fundamentate pe:
  - evaluarea măsurilor de protecție și gestiune a monumentului U.N.E.S.C.O.: paza, protecție, semnalizare, stabilirea zonei de protecție și a condițiilor de intervenție asupra monumentului și în zona sa de protecție.
  - evaluarea stării de conservare a monumentului U.N.E.S.C.O. și identificarea problemelor cu care se confruntă;
  - asigurarea accesului publicului la monumentul U.N.E.S.C.O. și eficientizarea turismului cultural: cai de acces, servicii turistice, panouri și indicatoare rutiere de informare și semnalizare.
  - identificarea vulnerabilităților: evaluarea riscurilor (seism, alunecări de teren, inundații), identificare factorilor naturali și umani care amenință integritatea și autenticitatea monumentului (poluare chimică, vizuală etc.)

b. Zone cu patrimoniu dens de valoare națională și universală excepțională:

Valea Oltului - cu obiective principale: mănăstirile Cozia, Ostrov, Cornet, Turnu, Berislăvești, fostul Schit Fedeleșoiu, ansamblul Episcopiei Râmnicului, bisericile din Râmnicu Vâlcea ("Țoți Sfinții", "Cuvioasa Paraschiva" și "Buna Vestire"), Mănăstirea Govora, Mănăstirea Iezer – este delimitată la nord de localitatea Căineni și la sud de municipiul Râmnicu Vâlcea. Zona include stațiunile balneare Călimănești, Băile Olănești, Băile Govora și Ocnele Mari - caracteristică pentru această zonă fiind întrepătrunderea între valorile arhitecturii medievale cu arhitectura civilă influențată de stilul brâncovenesc și cu arhitectura balneară importată din stațiuni balneare de renume european.

Valea Bistriței - Comuna Costești - având ca obiective majore mănăstirile Bistrița și Arnota, bisericile rupestre din Peștera "Sfântul Grigore Decapolitul" și fostele schituri Grămești, Păpușa, Peri, "44 de izvoare".

Comuna Frâncești - cu obiective majore, mănăstirile Dintr-un Lemn și Surpatele și bisericile unor foste schituri înființate de acestea (Colnic, Mănăilești).

Comunele Lungești și Ștefănești, comune învecinate din în sudul județului - care au ca obiective majore mănăstirile Mamu, Dobrușa și fosta Mănăstire Lunca - Stănești.

c. Zone cu arhitectură tradițională valoroasă: comunele Bujoreni (Muzeul Satului Vâlcean - rezervație de arhitectură tradițională vâlceana), Stoenesti, Vaideeni, Bărbătești, Slătioara, Malaia, Alunu.

d. Zone cu patrimoniu arheologic reperat - importante din perspectiva amenajării teritoriale având în vedere restructurile rezultând din legislația în vigoare privind protejarea patrimoniului arheologic - Oronanța Guvernului nr. 43/2000 republicată privind protejarea patrimoniului arheologic.

Distribuirea teritorială a siturilor arheologice - în funcție de datare este prezentată în anexa 2.

Diverse sub aspect istorico-funcțional, bunurile culturale imobile din județul Vâlcea, cu valoare patrimonială pentru cultura națională și locală, comportă, din perspectiva protejării, conservării, restaurării și punerii în valoare, o paletă complexă de strategii, direcții de acțiune, proiecte, programe.

Păstrarea și punerea în valoare într-un mod corespunzător a acestor bunuri de patrimoniu cultural construit este în același timp și o problemă de amenajare responsabilă a teritoriului, modul de protejare a teritoriilor deținătoare de astfel de valori fiind reglementat prin ***Legea nr. 5/2000 privind aprobarea P.A.T.N. – Secțiunea a III-a – Zone protejate***.

Aceasta constituie cadrul legal prin care, pentru teritoriile care dețin valori de patrimoniu cultural, se declară instituirea de zone protejate care să contribuie în mod esențial la păstrarea monumentelor istorice în integritatea lor ca bunuri de interes public și a potențialului estetic pe care acestea îl însumează.

Metodologia de stabilire a zonelor construite protejate de interes național a constatat în aplicarea criteriilor de evaluare a teritoriului privind patrimoniul cultural construit, respectiv valoarea istorică, urbanistică, etnografică și memorială. Ierarhizarea zonelor construite protejate s-a realizat pe patru grade de interes, în funcție de complexitatea și concentrarea valorilor de patrimoniu cultural, respectiv: concentrare foarte mare, mare, medie și mică.

Conform Legii nr. 5/2000, în județul Vâlcea sunt menționate ca având concentrare foarte mare a patrimoniului construit următoarele unități administrativ teritoriale situate în arealul nordic, montan și submontan al județului:

- municipiul Râmnicu Vâlcea;
- orașele: Băile Govora, Băile Olănești, Brezoi, Călimănești, Horezu, Ocnele Mari;
- comunele: Alunu, Bărbătești, Berislăvești, Boișoara, Budești, Bujoreni, Bunești, Căineni, Costești, Dăești, Frâncești, Golești, Goranu, Lungești, Mateești, Măldărești, Mihăești, Perișani, Pietrari, Racovița, Runcu, Sălătrucel, Slătioara, Stoenești, Ștefănești, Tomșani, Vaideeni, Vlădești, Voicești.

Protecția și punerea în valoare a patrimoniului cultural construit trebuie privită însă în concordanță cu protejarea și conservarea cadrului natural.

În Legea nr. 5/2000, care identifică de asemenea zonele naturale protejate de interes național, sunt incluse parcuri naționale, rezervații și monumente ale naturii care pot fi situate în teritoriul administrativ al unor orașe sau comune care se caracterizează și prin prezența valorilor de patrimoniu cultural construit. În județul Vâlcea dintre aceste localități se pot menționa: Brezoi, Lungesti, Ocnele Mari, Goranu, Olanesti, Malaia, Golesti, Slatioara, Caineni, Daesti.

● Situația delimitării zonelor de protecție în cadrul documentațiilor de urbanism

În vederea conservării calității cadrului arhitectural urbanistic dar și a cadrului natural ce înconjoară monumentele, se elaborează studii de delimitare a zonelor protejate în cadrul localităților care dețin valori naturale și construite protejate de lege.

Din punctul de vedere al documentațiilor de urbanism, toate localitățile din județ au elaborate documentații la nivel de PUG, aflate în diferite faze de avizare. În conformitate cu prevederile *Legii 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice*, în perioada 2004 - 2007 au fost avizate 52 de PUG de către Ministerul Culturii și Cultelor. și după caz, de Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Vâlcea.

Referitor la obligațiile ce revin primăriilor cu privire la elaborare documentațiilor pentru delimitarea zonelor de protecție a monumentelor istorice, a zonelor construite protejate și a regulamentelor de urbanism pentru zonele respective, cf. art. 46 din *Legea 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice*, doar municipiul Râmnicul Vâlcea a elaborat o asemenea documentație în vederea fundamentării PUG-ului.

La nivel de PUZCP (Plan Urbanistic Zonă Construită Protejată) nu există documentații decât pentru localitățile în care sunt situate următoarele monumente de arhitectură:

- Muzeul satului - sat Bujoreni
- Manastirea Cozia
- Manastirea Horezu - oraș Horezu, (sit UNESCO din 1993)
- Zona centrală oraș Horezu - oraș Horezu
- Zona centrală Baile Govora - oraș Govora

Se constată că nu s-au elaborat documentații de amenajare a teritoriului și de urbanism pentru zone protejate (PATZ/PUZCP) pentru două zone distincte, cu concentrare foarte mare a patrimoniului cultural construit, respectiv:

- zona montană și subcarpatică, situate la nord de axa Rm. Vâlcea - Ocnele Mari - Govora - Horezu – Măldărești - Slătioara

- zona de sud a județului – Dragasani – Stefanesti – Lungesti

Delimitarea zonelor de protecție a monumentelor istorice și a zonelor construite protejate pe baza reperelor topografice, geografice și urbanistice în scopul de a se asigura conservarea integrală și punerea în valoare a monumentului istoric și a cadrului său construit sau natural, cf. art. 9, alin (1) - (4) din Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice - este obligatorie având în vedere faptul că în zonele de protecție se instituie servituti de utilitate publică și reglementări speciale de construire prin planuri și regulamente de urbanism aprobate conform legii.

Situația prezintă în ceea ce privește protejarea și valorificarea integrată a valorilor patrimoniului cultural și a cadrului său construit și natural întâmpină dificultăți. În lipsa unei strategii și a unor direcții de acțiune clar definite, materializate în documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism la nivel local, intercomunal și județean, pe termen mediu și lung poate ajunge la compromiterea unor zone valoroase din punct de vedere cultural și turistic.

Problemele în protejarea valorilor de patrimoniu sunt determinate și de factorii de mediu care pot afecta starea fizică a acestora prin fenomene de eroziune sau alunecări de teren și de poluare a mediului, ca urmare a activităților economice și sociale.

Alunecări de teren și eroziuni de suprafață afectează zona montană și subcarpatică, situate la Nord de axa Râmnicu Valcea – Govora - Horezu, o altă zonă cu eroziuni de adâncime este de-a lungul culoarului Oltului, de la Râmnicu Valcea până la Dragasani. Zona Suseni-Balcești-Zătreni-Rosiile-Berbesti este de asemenea afectată de alunecări de teren.

În zonele afectate de poluare din nordul județului (Rm. Valcea - Bistrita Pietreni - Alunul Berbesti Copaceni) vor fi necesare intervenții în vederea evitării oricărei acțiuni daunătoare asupra patrimoniului cultural construit - în special în zona Horezu, unde patrimoniul UNESCO necesită măsuri de prevenire a degradărilor mediului din proximitate.

● **Monumente aflate în pericol**

Fenomenele naturale sau antropice menționate anterior, perioadele foarte mari în care nu s-au executat lucrările necesare de reparații, reabilitare, restaurare au determinat existența unui număr important de monumente aflate în stare nestăpănită.

În urma studiilor întreprinse de Direcția județeană pentru cultură, culte și patrimoniu cultural Vâlcea au fost identificate monumente cu diverse stadii de degradare a părților componente sau chiar de ansamblu. Localitățile în care sunt situate monumentele semnalate vor fi trecute ca priorități de intervenție în cadrul programelor de dezvoltare durabilă a teritoriului.

Lista unităților administrativ teritoriale care dețin monumente istorice aflate în pericol, prezentată în tabelul alăturat, indică un număr de 8 localități urbane și 36 de comune în care prezența unor monumente avariate constituie o problemă ce trebuie avută în vedere.

Se constată faptul că, din totalul de 82 de monumente istorice, majoritatea (80%) aparțin arhitecturii religioase, iar restul (16 monumente) fac parte din arhitectura civilă.

Trebuie semnalate totodată cele 13 monumente istorice aparținând unor lăcașe de cult, ca și 3 monumente laice aflate în stare critică (cu structura grav afectată, stare de colaps sau precolaps, în proces de ruinare accelerată, în pericol de prăbușire)

Localizarea monumentelor istorice aflate în pericol din județul Vâlcea

Localizare	Numărul monumentelor istorice aflate în pericol			
	Lăcașe de cult	din care în stare critică	Construcții civile	din care în stare critică
Municipiul Râmnicu Vâlcea	4	1	2	-
Oraș Băbeni	1	-	-	-
Oraș Băile Govora	-	-	1	-
Oraș Băile Olănești	-	-	2	1
Oraș Bălcești	1	-	-	-
Oraș Brezoi	2	-	1	-
Orașul Horezu	6	1	-	-
Oraș Ocnele Mari	4	2	-	-
Amarăști	1	-	-	-
Bărbătești	2	-	-	-
Berislăvești	2	2	-	-
Boișoara	-	-	1	-
Budești	1	-	1	-
Bunești	1	-	-	-
Câineni	1	-	-	-
Cerțișoara	1	-	-	-
Copăceni	1	1	-	-
Costești	4	1	1	-
Dăești	1	-	-	-
Dănicei	2	1	-	-
Fântânești	5	-	-	-
Galicea	1	-	-	-
Glăvile	1	-	-	-
Golești	2	-	-	-
Grădiștea	1	-	1	1
Ionești	1	-	-	-
Livezi	1	-	-	-
Măciuca	1	-	-	-
Măldărești	1	-	-	-
Mihăești	1	-	1	-
Nicolae Bălcescu	2	-	-	-
Păușești Măglași	1	-	-	-
Pietrari	1	-	-	-
Popești	1	1	-	-
Roșiile	1	-	-	-
Sinești	1	1	2	-
Slătioara	2	1	-	-
Stroești	1	-	-	-
Ștefănești	2	1	-	-
Titești	1	-	-	-
Vaideeni	2	-	-	-
Valea Mare	1	-	-	-
Voicești	-	-	1	-
Zătreni	-	-	1	1
Total	66	13	16	3

● Peisajul / peisajele culturale

În conformitate cu CONVENTIA EUROPEANĂ A PEISAJULUI (Florența) din 2000 a Consiliului European, se introduce în preocupările de dezvoltare durabilă a teritoriului, componenta peisaj. Prin semnarea acestei convenții, România își însușește ca obiective promovarea protecției peisajelor, managementul și amenajarea acestora.

“Statele membre, conștiente că peisajul contribuie la formarea culturilor locale și că acesta este o componentă de bază a patrimoniului natural și cultural european, recunoscând că peisajul este o parte importantă a calității vieții pentru oameni de pretutindeni: în areale urbane sau rurale, în areale degradate sau în cele care se prezintă într-o stare perfectă, în spații recunoscute ca fiind de o frumusețe deosebită, precum și în cele obișnuite” - se angajează să integreze peisajul în politicile de amenajare a teritoriului și urbanism, în cele culturale, de mediu, agricole, sociale și economice”. (art. 5, cap. II)

Pornind de la acest document, și de la Convenția Patrimoniului mondial, vom defini peisajele culturale ca ”opera combinată a naturii și omului”, împartite în 3 categorii majore:

- *Peisajul clar definit*, proiectat și creat deliberat - aceasta include grădini, parcuri dar și ansambluri religioase unele
- *Peisajul evolutiv*, care reflectă acest proces în formă și compoziție; are 2 subdiviziuni: peisajul relicvă (fossil), cu procesul evolutiv oprit undeva în trecut și peisajul viu, peisaj ce își păstrează un rol social activ în cadrul societății contemporane, ce poate oglindi un mod de viață tradițional în cadrul căruia procesul evolutiv continuă (ex. cultura viei în zone tradiționale)
- *Peisajul cultural asociativ*, în care fenomenele religioase, artistice și culturale se asociază cu naturalul.

În cadrul acestor 3 categorii, județul Valcea prezintă valori remarcabile:

- peisaj clar definit - stațiunile balneare Calimănești, Baile Govora, Baile Olanesti;
- pentru peisajele evolutive - Valea Oltului (Parcul Național Cozia, vestigii antice, ansamblul Mănăstirii Cozia, al Mănăstirii Turnu, arhitectura balneară, arhitectura tradițională etc.), Dragășani, comunele Lungesti și Ștefănești (zona viticolă tradițională);
- pentru peisajele culturale asociative - Zona Horezu - Măldărești, Valea Bistritei (comuna Costești), comuna Barbănești.

Semnarea zonelor cu potențial cultural și peisagistic în cadrul PATJ trebuie să stea la baza elaborării unor studii pentru determinarea valorilor de peisaj natural și antropic la nivelul unităților administrativ teritoriale și a unui **program județean de protecție și gestiune** a acestor resurse care să ia în considerare toate aspectele legate de păstrarea, conservarea/restaurarea, întreținerea și valorificarea socio-economică a patrimoniului cultural și natural al județului Valcea.

1.4. REȚEAUA DE LOCALITĂȚI

1.4.1. Număr, structură, repartitie în teritoriu, categorii de mărime

Analiza elementelor de structură ale rețelei de localități se bazează pe definițiile și conceptele cuprinse în Decretul lege nr. 38/1990, conform căruia teritoriul județean se compune din următoarele tipuri de unități administrativ-teritoriale:

- **Municipiul** – unitatea administrativ-teritorială cu caracter general urban care are un număr mai mare de locuitori, o însemnătate deosebită în viața economică, social politică și cultural științifică a țării, un important fond de locuințe și dotări edilitar-gospodărești, o rețea complexă de unități de învățământ, sănătate și cultură; se compune din una sau mai multe localități, componente, în unele cazuri chiar și sate;
- **Orașul** – unitatea administrativ-teritorială cu caracter urban alcătuit din una sau mai multe localități componente (uneori poate cuprinde și sate), având dimensiuni variabile; cuprinde dotări edilitare speciale, cu funcție politic-administrativă, industrială, comercială sau culturală;
- **Comuna** este unitatea administrativ-teritorială alcătuită din unul sau mai multe sate care cuprind populație rurală unită prin comunitate de interese și tradiții, fiind organizată în funcție de condițiile economice, social-culturale și geografice.

Conform Legii nr. 2/1968 cu privire la organizarea administrativ-teritorială, republicată în 1981, precum și modificărilor ulterioare (Decretul nr. 38/1990 prin care comunele suburbane au trecut în categoria comunelor, alte legi și decrete publicate până în iulie 2006 prin care au fost declarate noi municipii, orașe sau comune), județul Vâlcea prezintă următoarea structură administrativ teritorială: 2 municipii, 9 orașe și 78 de comune.

Actuala structură teritorial – administrativă este rezultatul unei evoluții determinată de factori geografici, istorici și politici. În ultimii 5 ani s-a remarcat o dinamică accentuată a declarării de noi municipii, orașe și comune, evidențiată în tabelul alăturat.

Dinamica structurii administrativ - teritoriale

Categorie U.A.T.	Număr unități administrativ-teritoriale		
	1992	2002	2005
Municipii	1	2	2
Orașe	7	6	9
Comune	77	77	78
Total	85	85	89

Se constată că în această perioadă un oraș – Drăgășani, a devenit municipiu, iar trei comune – Băbeni, Bălcești și Berbești – au devenit orașe mici, centre de polarizare locală, care mai păstrează parțial fizionomie sau funcționalități rurale. Totodată în anul 2004 s-au înființat 4 comune noi – Diculești, Lăcusteni, Mitrofani și Titești – ca rezultat al tendinței de fragmentare prin desprinderea unor sate, adesea situate periferic la nivelul structurilor administrative preexistente.

Declararea de noi municipii, orașe sau comune a corespuns aspirației locuitorilor și administrațiilor locale, dar, în cazul orașelor, se manifestă încă decalaje semnificative față de nivelul de dotare corespunzător unui statut urban, în conformitate cu Legea nr. 351/2001 de aprobare a Secțiunii a IV-a a Planului de Amenajare a Teritoriului Național.

Structura pe tipuri de localități a județului s-a realizat pe baza registrului SIRUTA (Sistemul Informatic al Registrului Unităților Administrativ Teritoriale). Sunt puse în evidență cele două categorii principale de localități, respectiv localitățile urbane și cele rurale, definite, conform Legii nr. 351/2001, ca fiind:

- **localitatea urbană** – localitate în care majoritatea resurselor de muncă este ocupată în activități neagricole, cu un nivel diversificat de dotare și echipare, exercitând o influență socio-economică constantă și semnificativă asupra zonei înconjurătoare;
- **localitatea rurală** – localitate în care:
  - a) majoritatea forței de muncă se află concentrată în agricultură, silvicultură, pescuit, oferind un mod special și viabil de viață locuitorilor săi, și care prin politicile de modernizare își va păstra și în perspectivă specificul rural;
  - b) majoritatea forței de muncă se află în alte domenii decât cele agricole, silvice, piscicole, dar care oferă o dotare insuficientă necesară pentru declararea ei ca oraș, și care, prin politicile de modernizare, va putea evolua spre localitățile de tip urban.

Fiecare din aceste două categorii principale de localități sunt formate din mai multe tipuri, clasificate distinct în registrul SIRUTA.

Localitățile urbane cuprind **localități componente**, definite ca „așezări umane cu populație urbană constituind o categorie social-teritorială complexă” sau „aglomerări de case și construcții gospodărești anexe mai dezvoltate din punct de vedere edilitar-gospodăresc”. Localitățile componente în care își au sediul organele de conducere administrativă ale municipiului sau orașului sunt localități componente reședință ale municipiului, respectiv orașului.

Localitatea rurală este denumită **sat** (definită anterior) și poate aparține, din punct de vedere administrativ, atât comunelor cât și municipiilor sau orașelor. Satele în care își au sediul organele de conducere administrativă ale comunei sunt numite sate-reședință de comună.

Structura pe tipuri de localități a județului Vâlcea, conform definițiilor anterioare, este prezentată în tabelul alăturat.

Tipuri de localități	număr	%din total
Localități urbane	50	8,3
Localități componente ale municipiilor, din care:	15	2,5
reședință	2	0,3
altele	13	2,2
Localități componente ale orașelor, din care:	35	5,8
reședință	9	1,5
altele	26	4,3
Localități rurale	556	91,7
sate ce aparțin orașelor	28	4,6
sate reședință de comună	78	12,9
sate ce aparțin comunelor	450	74,2
Total	606	100

Analiza structurii pe tipuri de localități pune în evidență faptul că, din totalul de 606 localități, preponderente sunt localitățile rurale care reprezintă 91,7 % față de numai 8,3 % localități urbane. Localitățile rurale preponderente sunt satele ce aparțin comunelor. Localitățile componente ale municipiilor și orașelor au, în majoritate, statut urban chiar dacă nu totdeauna corespund acestuia ca nivel de dotare și echipare.

Din punct de vedere al numărului de localități județul Vâlcea ocupă unul din primele locuri la nivel național. Acest aspect este evidențiat de densitatea ridicată a localităților, care are valori mult mai mari decât mediile pe țară: 1,91 localități urbane la 1000 km² (față de 1,34 media națională) și 9,64 localități rurale la 100 km² (comparativ cu 5,47 la nivel național).

Densitatea ridicată a localităților din județ se datorează, în principal, zonei montane și submontane în care este situat acesta, care a generat forme de locuire specifice – sate de dimensiuni mici, adaptate condițiilor naturale.

Prin analiza **dispersiei în teritoriu pe forme de relief** se constată că majoritatea localităților (peste 90%) sunt concentrate în partea centrală și de sud a județului, în zona dealurilor și depresiunilor subcarpatice, precum și în zona de platformă. În aceste teritorii densitatea medie a localităților se ridică la 16,5 localități la 100 km². Cele mai mari densități se remarcă în jurul municipiului Râmnicu Vâlcea, precum și în partea centrală (comunele Roești, Lădești, Fârtătești) și de est a județului (Milcoiu, Dănicei, Stoilești) unde se ating valori de 30 localități la 100km².

În zona montană sunt prezente doar 47 localități care s-au dezvoltat în depresiunea Loviștei și pe văile Oltului și Lotrului.

Condițiile specifice ale reliefului din zona de dealuri au determinat dezvoltarea localităților în lungul văilor cu orientare nord-sud, ceea ce a condus la apariția unor formațiuni lineare de localități cu accentuată tendință de contopire.

În analiza structurii rețelei de localități **categoriile de mărime** ale localităților urbane și rurale reprezintă o particularitate cu semnificație deosebită în domeniul organizării spațiului.

Mărimea **localităților urbane** depinde de particularitățile demografice, funcționale și organizarea teritorială. Categoria de mărime este determinată de numărul de locuitori al localității. În geografia românească s-au stabilit următoarele categorii de mărime: *orașe mici* cu o populație sub 20.000 de locuitori, *orașe mijlocii*, cu o populație între 20.000 și 100.000 de locuitori și *orașe mari*, cu peste 100.000 de locuitori. În funcție de particularitățile demografice și funcționale, fiecare categorie de orașe se divide în mai multe subcategorii.

Gruparea localităților urbane din județul Vâlcea în categorii de mărime după numărul de locuitori în anul 2005, este prezentată în tabelul alăturat:

Categorii de mărime ale municipiilor și orașelor	Număr orașe	%	populația	%
Orașe mari 100.000 – 200.00	1	9,1	111.701	59,5
Orașe mijlocii 20.000 – 50.000	1	9,1	20.974	11,2
Orașe mici, total din care	9	81,8	55.154	29,3
5.000 – 10.000	6	54,5	44.146	23,5
sub 5.000	3	27,3	11.008	5,8
Total	11	100	187.829	100

Se constată că județul Vâlcea prezintă o structură particulară a rețelei de localități urbane, în care o parte din intervalele de mărime nu sunt prezente. Municipiul Râmnicu Vâlcea este singura localitate care depășește 100.000 locuitori, iar municipiul Drăgășani se încadrează în categoria orașelor mijlocii, dar la limita inferioară a dimensiunii demografice.

Rezultă predominanța orașelor mici (81,8%), dintre care 6 (Călimănești, Brezoi, Băbeni, Horezu, Berbești și Bălcești) au o populație până în 10.000 de locuitori, iar 3 orașe (Băile Govora, Băile Olănești, Ocnele Mari) cu profil turistic sunt orașe foarte mici, sub 5.000 locuitori. Structura relativ dezechilibrată pe categorii de mărime este evidențiată de numărul redus de centre urbane mijlocii reprezentative, precum și de volumul demografic scăzut al orașelor mici.

Din cauza faptului că predomină orașele foarte mici, mărimea medie a orașului în județul Vâlcea este de 17.075 locuitori, mult inferioară mărimii medii a orașului în România (37.347 locuitori sau chiar 31.392, dacă nu se ia în calcul municipiul București care distorsionează indicatorul).

Alături de orașe **comuna** reprezintă o unitate de bază a organizării administrativ-teritoriale. Delimitarea comunelor are în vedere condițiile naturale care să favorizeze unități administrative puternice, cu capacitatea de a valorifica resursele naturale și umane din mediul rural, să faciliteze legături economice și socio-culturale între satele componente, și cu reședința județului.

Din punct de vedere demografic, comunele din județul Vâlcea au fost grupate în 4 categorii de mărime după numărul de locuitori în anul 2005, conform tabelului alăturat:

Categorii de mărime ale comunelor	Număr comune	%	Număr locuitori	%
5.000 și peste	3	3,9	1.7575	7,7
3.000 – 4.999	28	35,9	105.360	46,5
2.000 – 2.999	32	41,0	80.285	35,3
1.000 – 1.999	15	19,2	23.865	10,5
Total	78	100	227.352	100

Sursa datelor: Fișa localităților 2005

Din analiza acestora rezultă că predomină hotărâtor categoriile cuprinse între 2.000 și 5.000 de locuitori (circa 77%), ceea ce reflectă o structură echilibrată. Comunele mai mari de 5.000 de locuitori sunt o excepție: Mihăești, Budești, Frâncești. Nu există comune sub 1.000 de locuitori.

Din punct de vedere al ponderii populației cuprinse în fiecare din cele 4 categorii de mărime se remarcă faptul că majoritatea (81,8%) este inclusă în categoriile comunelor cu 2.000 – 4.999 locuitori.

Mărimea medie a comunei după numărul de locuitori este de 2.915, ceea ce reprezintă o valoare mai mică decât media națională de 3.388 locuitori. Numărul foarte redus al comunelor mari este factorul care determină această diferență, dar el nu poate fi considerat o disfuncționalitate deoarece este în acord cu condițiile geografice ale județului.

Gruparea unităților administrativ teritoriale (municipii, orașe și comune) după numărul de locuitori este reprezentată grafic în cartograma nr. 2

Gruparea comunelor din județ după numărul de sate componente este prezentată în tabelul următor:

Număr sate ce alcătuiesc o comună	Număr comune	% din total comune
3 - 2	8	10,3
4 - 5	22	28,2
6 - 8	31	39,7
9 - 14	14	18,0
15 - 20	3	3,8
Total	78	100

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică 2005

Se remarcă faptul că majoritatea comunelor se încadrează în categoria cu 6 – 8 sate (circa 40 %) dar și cu 4 – 5 sate (circa 28 %). Numărul mare de sate, care este o caracteristică a județului Vâlcea, face ca numărul mediu de sate ce revin la o comună să fie de 6,8, cu mult peste media pe țară de 5 sate/o comună.

Satul este o formă veche de organizare și locuire a teritoriului țării noastre, fiind comunitatea umană dominantă în peisajul geografic românesc. Preocupările geografice asupra satului, atât la nivel național, cât și la nivel regional, au scos în evidență marea neuniformitate a acestora, precum și diferențierile existente din punct de vedere demografic. În ceea ce privește distribuția acestora pe forme de relief, câmpiile și depresiunile intramontane și subcarpatice cuprindeau satele mari și foarte mari, iar munții, dealurile și podișurile satele mici și foarte mici.

Gruparea satelor din județul Vâlcea pe categorii de mărime după numărul de locuitori în anul 2002 este prezentată în tabelul alăturat:

Categorii de mărime ale satelor	Număr sate	%	Număr locuitori	%
2.000 – 4.000	3	0,5	8.984	3,6
1.000 – 1.999	40	7,2	52.378	21,3
500 - 999	127	22,9	87.685	35,6
200 - 499	228	41,0	79.152	32,1
100 - 199	99	17,8	14.810	6,0
sub 100	59	10,6	3.516	1,4
Total	556	100	246.525	100

Sursa datelor: Institutul Național de Statistică 2002

La nivelul județului se remarcă preponderența numerică a satelor mici, de 200 – 499 locuitori (41%), dar și un procent important de sate între 500 – 999 locuitori. Condițiile specifice de relief, care au mai fost menționate, au determinat formarea unui număr ridicat de sate foarte mici, dintre care 10,6% au sub 100 de locuitori.

Mărimea media a satului este de 443 locuitori, cu mult sub valoarea indicatorului la nivel național, respectiv 738 de locuitori.

Analiza dispersiei în teritoriul județului Vâlcea a localităților urbane și rurale conduce la identificarea unei **zone profund rurale**, lipsite de orașe pe o rază de circa 25 – 30 km, care necesită acțiuni prioritare pentru dezvoltarea de localități cu rol de servire intercomunală. Arealul cuprinde o fâșie ce se desfășoară de la est la vest în partea central sudică a județului.

Revitalizarea zonelor profund rurale depinde în mare măsură de nivelul de dezvoltare al orașelor mici și mijlocii care trebuie să devină centre polarizatoare ale acestor zone. Dezvoltarea unor centre rurale cu rol intercomunal este o altă opțiune pentru asigurarea serviciilor teritoriale în zonele rurale.

1.4.2. Ierarhizarea și funcțiunile localităților

Ierarhizarea presupune ordonarea localităților în ordine descrescătoare în funcție de valorile unui set de indicatori considerați relevanți, prin analize foarte complexe care conduc la stabilirea rangului corespunzător fiecărei localități.

Pentru ierarhizarea pe ranguri a localităților se are în vedere **Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național – Secțiunea a III-a – Rețeaua de localități**, prin care s-a stabilit ierarhizarea funcțională a localităților urbane și rurale, în funcție de importanța și de rolul teritorial. Se vizează astfel asigurarea unui sistem eficient de servire a populației din punct de vedere economic și social și o dezvoltare echilibrată a localităților în teritoriu.

Pentru încadrarea localităților urbane în rangurile stabilite prin această lege s-au luat în considerare următoarele aspecte: localizarea geografică, puterea demografică, accesibilitatea, nivelul de dezvoltare și diversificare a funcțiunilor economice, nivelul de dotare social-culturală și de echipare, statutul administrativ.

Conform legii menționate localitățile urbane se clasifică în 4 ranguri (de la 0 la III), iar localitățile rurale în două ranguri (IV și V).

Localitățile urbane din județul Vâlcea se încadrează în următoarele ranguri stabilite prin Legea nr. 351/2001:

- **Rangul II:** 2 localități urbane – municipiile Râmnicu Vâlcea și Drăgășani, cu niveluri de dezvoltare și roluri teritoriale foarte diferite.

Municipiul reședință de județ Râmnicu Vâlcea este un centru de importanță interjudețeană, cu poziție geografică favorabilă - pe axa transcarpatică valea Oltului și într-o zonă cu resurse naturale deosebite - care a stimulat dezvoltarea economică și creșterea demografică și a contribuit la dezvoltarea unui centru industrial, administrativ și cultural important, cu o arie de influență extinsă. Având o populație de 111.701 locuitori este singurul oraș mare al județului.

Municipiul Drăgășani, declarat după 1992, cu dimensiune demografică mult mai redusă, (20.974 locuitori), are o importanță județeană, fiind un centru industrial cu un nivel relativ ridicat de dotare socio-culturală și influență extinsă în zona de sud – est a județului.

- **Rangul III:** 9 localități urbane, orașe de importanță județeană sau zonală, cu rol de echilibru în rețeaua de localități sau de servire în cadrul zonei imediate.

Ca dimensiune demografică orașele din județ se încadrează în categoria localităților urbane având sub 10.000 de locuitori și nu au totdeauna un potențial economic important. Orașele Horezu și Brezoi, situate în zona montană sunt centre industriale mici dar cu dotări relativ corespunzătoare. Dintre orașele recent înființate Băbeni și Berbești s-au dezvoltat prioritar pe seama industriei, dar nivelul lor de dotare și echipare este nesatisfăcător.

Orașele Călimănești, Băile Govora și Băile Olănești, beneficiind de condiții climatice și peisagistice deosebite, au devenit stațiuni balneare de importanță națională.

Prin Legea nr. 351/2001 se stabilește **ierarhizarea localităților rurale** pe două ranguri (succesive celor în care se încadrează localitățile urbane), conform cărora, în județ sunt prezente:

- **Rangul IV:** 78 sate reședință de comună cu influență asupra satelor componente, cu dotări administrative și sociale care trebuie să asigure serviciile pentru toate satele incluse în comuna respectivă. În cazul celor 4 comune nou înființate, satele ce au devenit reședințe de comună trebuie să-și dezvolte în continuare nivelul de dotare și echipare.

• **Rangul V:** 556 sate, dintre care 450 sate componente ale comunelor și 28 sate care aparțin orașelor. Pentru satele având peste 200 de locuitori sunt prevăzute prin lege ca dotări minime obligatorii: școală primară, punct sanitar, magazin pentru comerț.

În județ se constată numeroase probleme legate de dotarea acestora, în special în arealul montan în care dispersarea satelor mici, care au accesibilitate redusă face dificilă asigurarea în condiții optime chiar și a dotărilor elementare.

Satele de rangul V reprezintă ultimul nivel în ierarhia rețelei de localități stabilită prin Legea nr. 351/2001.

Tipologia funcțională a localităților, ca și categoria de mărime, a acestora este reprezentată grafic în planșa nr. 2 - Rețeaua de localități și populația.

Identificarea profilului funcțional al fiecărei localități se bazează pe ocuparea populației pe principalele ramuri de activitate ale economiei. Structura rețelei de localități urbane și rurale în raport cu dezvoltarea funcțiunilor economice reflectă, în general, dezvoltarea socio-economică a județului în perioada recentă.

Mai puțin evidente la Recensământul populației din 1992, dar pregnante la începutul mileniului III, noile particularități ale dezvoltării României generează o restructurare a dimensiunilor și a funcțiilor urbane. Întregul sistem urban al României, în consecință și orașele județului Vâlcea, intră într-un profund proces de restructurare iar procesul de urbanizare capătă dimensiuni și caracteristici noi.

În județul Vâlcea se pot identifica 3 categorii funcționale de orașe: industriale (50% și peste populație ocupată în industrie și construcții), de servicii (50% și peste în sectorul terțiar) și mixte (nici un sector nu înregistrează valori peste 50%).

În prezent, trecerea de la orașul industrial la orașul de servicii corespunde unei întregi tranziții economice și social-politice a țării. Funcțiile industriale rămân importante în continuare - mult mai importante ca în economiile dezvoltate vest-europene - industria și tehnologia modernă trebuind să faciliteze sistemului urban românesc o dezvoltare viitoare compatibilă cu exigențele integrării în sistemul urban european. După 1989, ca urmare a crizei economice dar și urbane ce a urmat, destructurarea funcțională a orașelor readuce în actualitate modelul funcțional urban bazat pe terțiarizarea orașelor. După 1990, serviciile s-au caracterizat printr-o dinamică pozitivă în orașe.

Orașele de servicii, majoritare în județ, au cel puțin 50% populație ocupată în sectorul terțiar, celelalte sectoare, aflate în dependență unul de altul, dețin sub 50% ocupați. În această categorie se încadrează:

- municipiul Râmnicu Vâlcea – cu funcție de servicii datorită rolului de reședință de județ, principal centru economico-social cu funcțiuni complexe terțiare (administrative, politice, culturale, de învățământ superior, cercetare - dezvoltare) și industriale;
- municipiul Drăgășani – centru economico – social, cu profil terțiar – industrial și dotări cu rol teritorial;
- orașele Horezu (care are și funcție turistică), Berbești și Băbeni.
- orașele stațiuni turistice Călimănești, Băile Olănești, Băile Govora.

Din categoria *orașelor industriale complexe și de servicii* (populația ocupată în sectorul secundar este cuprinsă între 50-75%, cea din servicii este între 25-50% iar în agricultură are valori de până la 25%) face parte doar orașul Ocnele Mari, oraș în care extracția sării ocupă un rol important în baza economică.

Orașele mixte, în număr de 2, au cea mai mare parte a populației ocupate în sectoarele secundar și terțiar, dar și în cel primar. Această categorie include orașele Brezoi (oraș în care industria de prelucrare a lemnului a înregistrat un declin accentuat) și Bălcești (agricultura și serviciile dețin ponderi de peste 40% fiecare).

Tipologia funcțională a *localităților rurale* cuprinde următoarele categorii:

- sate predominant agricole, tipul dominant, din care fac parte circa 95% din totalul satelor;
- sate mixte - agricole, industriale și de servicii, reprezintă doar 2,5% din total, printre acestea fiind incluse: Frâncești, Șirineasa, Galicea, Stoilești, Olanu, Drăgoești, Crețeni, Alunu, Bujoreni, Dăești, Căinenii Mici, Păușești;
- sate agricole terțiare, circa 1%: Ionești, Orlești, Slătioara, Sălătrucel, Sinești, Berislăvești;
- sate turistice și agricole: Voineasa (care este stațiune turistică), Măldărești.

Analiza dispersiei teritoriale a tipurilor de localități rurale indică o relativă concentrare a satelor mixte de-a lungul axei Oltului de la Râmnicu Vâlcea la Drăgășani, iar a celor agricole terțiare în zona subcarpatică.

1.4.3. Satisfacerea indicatorilor minimali de definire a localităților urbane

Prin Legea nr. 351/2001 se stabilește atât ierarhizarea localităților pe ranguri cât și definirea acestora prin principalele categorii și tipuri de dotări și echipări specifice fiecărui rang.

Legea stabilește 16 indicatori cantitativi și calitativi minimali de definire a localităților urbane (municipii și orașe). Pe baza acestora se reglementează promovarea localităților în rangurile ierarhiei funcționale, stimulându-se competitivitatea între localități, prin trecerea acestora de la un statut la altul (comună – oraș, oraș – municipiu).

Domeniile considerate reprezentative în definirea localităților urbane sunt: dimensiunea demografică și profilul ocupațional, dotarea socio-culturală (învățământ, sănătate, cultură, sport, servicii în turism) și echiparea edilitară (dotarea localităților cu instalații de apă și canalizare, nivelul de modernizare a străzilor, nivelul de echipare a străzilor cu rețele de alimentare cu apă, canalizare, epurare, managementul deșeurilor urbane, prezența spațiilor verzi amenajate în intravilan).

Principalii indicatori cantitativi și calitativi minimali de definire a localităților urbane stabiliți prin Legea nr. 351/2001 cât și valorile minimale ale acestora sunt prezentați în tabelul următor:

Nr. crt.	Indicatori minimali	Municipiu	Orașe
1.	Număr locuitori	25.000	5.000
2.	Populația ocupată în activități neagricole (% din totalul populației ocupate)	85 %	75 %
3.	Dotarea locuințelor cu instalații de alimentare cu apă (% din totalul locuințelor)	80 %	70 %
4.	Dotarea locuințelor cu baie și WC în locuință (% din totalul locuințelor)	75 %	55 %
5.	Număr de paturi în spital la 1.000 de locuitori	10	7
6.	Număr medici care revin la 1.000 de locuitori	2,3	1,8
7.	Unități de învățământ	Post liceal	Liceal sau altă formă de învățământ secundar

8.	Dotări culturale și sportive	Săli de spectacol, eventual teatre, instituții muzicale, biblioteci publice, stadion, săli de sport	Săli de spectacol, biblioteci publice, spații pentru activități sportive
9.	Locuri în hotel	100	50
10.	Străzi modernizate (% din lungimea totală a străzilor)	60 %	50 %
11.	Străzi cu rețele de distribuție a apei (% din lungimea totală a străzilor)	70 %	60 %
12.	Străzi cu conducte de canalizare (% din lungimea totală a străzilor)	60 %	50 %
13.	Epurarea apelor uzate	Stație de epurare cu treaptă mecanică și biologică	Stație de epurare cu treaptă mecanică
14.	Străzi cu rețele de hidranți exteriori pentru stingerea incendiilor (% din lungimea totală a străzilor)	70 %	60 %
15.	Spații verzi (parcuri, grădini publice, scuaruri) – m ² /locuitor	15 parcuri publice	10 grădini publice
16.	Depozit controlat de deșeuri cu acces asigurat		

Se menționează că, în prezent acești indicatori reprezintă, cel mai adesea, o situație ideală care trebuie atinsă. Legea reprezintă un reper care trebuie să orienteze politicile de dezvoltare socio-economice promovate de autoritățile administrației publice locale și județene.

Situația privind satisfacerea indicatorilor minimali de definire a localităților urbane din județul Vâlcea este prezentată în tabelul alăturat. Analiza modului de îndeplinire a unora dintre indicatorii analizați conduce la formularea câtorva constatări.

Majoritatea localităților urbane (7 din cele 11) îndeplinesc indicatorul referitor la numărul minim de locuitori. Excepțiile se referă la stațiunile balneare Băile Olănești și Băile Govora, care au devenit orașe datorită acestei funcțiuni, dar și orașul Ocnele Mari, în care sectorul extractiv a avut o pondere importantă, iar în prezent se reafirmă funcția turistică.

Principalele probleme se semnalează în dotarea locuințelor cu instalații de alimentare cu apă, precum și cu baie și WC în locuință, indicatorii respectivi nu sunt îndepliniți în circa 82% din localitățile urbane, singurele excepții fiind municipiul Râmnicu Vâlcea și orașul Băile Govora.

Procentul străzilor cu rețele de distribuție a apei, îndeplinit de numai 54 % din numărul de localități urbane, precum și procentul străzilor cu rețele de canalizare care exprimă o situație și mai dificilă (doar 18 % din numărul total de localități urbane) sunt indicatori care reflectă disfuncționalitățile cele mai grave cu care se confruntă rețeaua de localități urbane. De asemenea, și în privința procentului de străzi modernizate se constată că doar 45% din localități îl îndeplinesc.

Dotarea socio – culturală a municipiilor și orașelor este, în general, mai bine asigurată atât în municipii cât și în orașe. Totodată se constată că în privința ponderii populației ocupate în activități neagricole, orașul Bălcești este singurul care nu corespunde, din cauză profilului său în care agricultura are încă un rol important.

Centralizarea numărului total de indicatori neîndepliniți pe fiecare localitate urbană demonstrează faptul că, exceptând municipiul Râmnicu Vâlcea (care are probleme doar în privința suprafețelor de spații verzi) toate celelalte orașe mai au de îndeplinit câte 3 – 10 indicatori. Cele mai mari disfuncționalități de dotare și echipare există în localitățile Ocnele Mari, Băile Olănești, precum și în orașele nou declarate Băbeni și Berbești, care nu s-au desprins încă total de caracteristicile rurale.

**SATISFACEREA INDICATORILOR CANTITATIVI ȘI CALITATIVI MINIMALI DE DEFINIRE A LOCALITĂȚILOR URBANE
CONFORM LEGII NR. 351/2001**

Nr. crt.		Număr indicatori neatinși conf. Legii nr. 351/2001	Număr de locuitori	Populația ocupată în activități neagricole (% din tot. pop.)	Dotarea locuințelor cu instal. aliment. cu apă (% din tot loc.)	Dotarea locuințelor cu baie și WC în loc. (% din tot)	Număr paturi în spitale la 1000 locuitori	Număr medici ce revine la 1000 locuitori	Unități de învățământ	Dotări cultural sportive	Locuri în hoteluri	Străzi modernizate (% din tot)	Străzi cu rețele de distribuție a apei (% din tot)	Străzi cu conducte de canalizare (% din tot)	Epurare a apelor uzate	Străzi cu rețele de hidranți exteriori (% din tot)	Spații verzi mp/locuitor	Depozit controlat de deșeuri cu acces asigurat
			*	◆	**	**	*	*	*	*	*	*	**	**	●		**	●
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
	Valori minime municipale/oraș		25000/5.000	85/75	80/70	75/55	10/7	2,3/1,8	Postliceal /liceal		100/50	60/50	70/60	60/50	Stație epurare	70/60	15/10	
	JUDEȚUL VÂLCEA																	
1	m. Râmnicu Vâlcea	1	111701	98,80	91,3	87,9	12,2	3,2	DA	DA	419	76,7	89,6	72,7	DA		9,4	DA
2	m. Drăgășani	7	20974	91,47	73,0	64,2	13,1	2,7	DA	DA	65	56,0	69,6	49,3	DA		8,22	DA
3	o. Băbeni	9	9767	90,78	39,3	26,2	-	0,5	DA	DA	-	22,2	48,2	44,4	DA		2,1	DA
4	o. Băile Govora	2	2977	94,87	75,2	57,1	-	2,4	DA	DA	788	52,2	67,3	52,1	DA		70,3	DA
5	o. Băile Olănești	8	4610	93,76	49,0	36,2	-	2,4	DA	-	1834	30,1	20,5	9,4	DA		135,8	DA
6	o. Bălcești	7	5794	51,95	14,6	10,2	9,5	2,1	DA	-	-	67,8	12,5	5,4	DA		10,3	DA
7	o. Berbești	9	5831	93,14	53,7	47,1	-	0,4	DA	DA	45	22,9	13,8	11,7	DA		3,4	DA
8	o. Brezoi	6	7001	93,67	63,2	58,6	10,0	2,1	DA	DA	-	43,3	61,1	41,3	DA		8,6	DA
9	o. Călimănești	3	8814	96,14	63,2	47,7	10,3	2,0	DA	DA	2120	54,2	70,8	19,8	DA		42,4	DA
10	o. Horezu	4	6939	85,26	60,1	44,8	21,6	3,2	DA	DA	-	89,7	60,8	41,4	DA		17,3	DA
11	o. Ocnele Mari	10	3421	91,80	25,1	12,6	-	0,6	-	DA	-	43,5	18,3	5,7	DA		17,6	DA

Sursa datelor: * Direcția Județeană de Statistică 2005
 ** Institutul Național de Statistică 2004
 ◆ Institutul Național de Statistică 2002
 ● Cercetarea statistică „Activitățile privind utilitatea publică de interes local 1999” și date din teritoriu

NOTĂ: - Au fost marcate cu bold depozitele ecologice de deșeuri
 - Au fost marcați pe gri indicatorii neîndepliniți

1.4.4. Infrastructura socio – culturală

• Dotări și servicii în domeniul învățământului

Educația și abilitățile profesionale constituie o dimensiune importantă a capitalului uman direct implicat în dezvoltare. Pregătirea profesională depinde în mare măsură și de infrastructura educațională. Accesul la serviciile de educație pentru întreaga populație înseamnă șanse egale în ceea ce privește calitatea vieții fiecărui individ.

Capitolul de față propune o analiză a câtorva indicatori de bază, reprezentativi până la nivel de UAT (Unitate Administrativ Teritorială), esențiali pentru desfășurarea unui act de învățământ, care se dorește a fi calitativ, cum ar fi: numărul de elevi ce revin unui cadru didactic (înțelegând prin elevi-copiii înscriși în școli gimnaziale, cei din licee, școli profesionale și de ucenici și din școlile postliceale) și numărul de elevi dintr-o sală de clasă. Un alt scop al analizei îl reprezintă stabilirea nivelului de dotare a localităților din zona de studiu în ceea ce privește rețeaua de învățământ, pentru identificarea acelor centre polarizatoare cu rol teritorial în furnizarea de servicii educaționale și de pregătire profesională.

Analiza dotărilor din domeniul învățământului s-a făcut pe baza datelor din “fișa localităților” (anul 2005), furnizate de Direcția Județeană de Statistică Vâlcea, din informațiile primite de la unele Consilii Locale și de la direcțiile teritoriale ale ministerelor.

În general se poate observa din analiza datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, pentru anul 2005, ca mediile celor doi indicatori, elevi/cadru didactic și elevi/sală de clasă, au valori foarte apropiate de mediile naționale din același an.

Numărul mediu de elevi pe cadru didactic și pe sala de clasă, comparativ cu media națională

Denumire teritoriu	Nr.elevi/cadru didactic	Nr.elevi/sală de clasă
Județul Vâlcea	10,57	23,36
România	10,44	23,35

Sursa de date: INS, 2005

Și în cazul celui de-al doilea indicator, valoarea este foarte apropiată de cea la nivel național, în ceea ce privește numărul de elevi repartizați într-o clasă. Se poate afirma că există condiții medii pentru obținerea de rezultate în ceea ce privește educația la acest nivel.

Vom vedea însă că, odată cu plasarea analizei pe tipuri de învățământ, la nivel de liceu, pe școli profesionale și de ucenici și pe școli postliceale, lipsa cadrelor de specialitate devine evidentă, mai ales în cazul școlilor profesionale și de ucenici, unde numărul mediu de elevi ce revine unui profesor depășește cifra 215, cum reiese din tabelul alăturat. Dacă numărul de elevi înscriși în învățământul profesional și de ucenici a scăzut de la 5845 elevi în anul 1995 la 4523, în anul 2006 situația cadrelor didactice e mult mai dramatică numărul acestora scăzând de la 287 cadre didactice în anul 1995 la 21 cadre didactice în anul 2006.

Analiza la nivel de UAT arată că 14 UAT-uri au valori peste medie în ceea ce privește numărul de elevi/cadru didactic și că această situație se întâlnește mai ales în zonele urbane din județ, cu valori maxime în orașul Drăgășani de 13,88 elevi/cadru didactic.

**Numărul de elevi/cadru didactic, pe tipuri învățământ în cadrul județului Vâlcea
la nivelul anului 2005**

Unitatea de învățământ	Număr unități de învățământ	Număr elevi înscriși	Număr cadre didactice	Nr.elevi/cadru didactic
Învățământ preșcolar	24	13252	762	17,4
Învățământ primar si gimnazial	173	35116	3175	11,1
Licee	26	16601	1409	11,8
Școli profesionale și de ucenici	3	4523	21	215,4
Școli postliceale și de maiștri	2	529	28	18,9
Învățământ superior	2	3191	40	79,8
TOTAL	230	73212	5435	

Sursa de date primare: baza de date TEMPO a INS din 2007 și "Fișa localităților" din anul 2005

Pentru cel de-al doilea indicator, 12 UAT-uri au valori peste medie, maxime înregistrându-se în orașul Berbești de 61,38 elevi/sală de clasă dar și în comuna Voicești de 67,7 elevi/sală de clasă, iar minime în comuna Golești 7,05 elevi/sală de clasă (cartograma Dotări în domeniul învățământului).

Din totalul de 8 UAT-uri unde sunt mai mult de 30 elevi/sala de clasă doar 2 sunt în mediul rural ceea ce demonstrează nevoia extinderii spațiului în unele unități de învățământ în special în mediul urban al județului. În 9 UAT-uri din mediul rural se semnalează valori de sub 10 elevi/sală de clasă ceea ce creează premisele unei reorganizări a unităților școlare în aceste zone, însă trebuie avut în vedere ca o eventuală reorganizare să ia în considerare asigurarea transportului elevilor până la aceste unități pentru a evita creșterea situațiilor de abandon școlar.

Analiza teritorială a celor doi indicatori demonstrează clar că avem în județul Vâlcea zone compacte de comune cu un număr mai mic de 10 elevi/cadru didactic, situate în nordul și centrul județului, ceea ce indică urgentarea unor măsuri de reorganizare a învățământului gimnazial din aceste zone. Dintr-un total de 89 comune, 64 au un număr mai mic de 10 elevi/cadru didactic.

De asemenea din punctul de vedere al grupării unităților administrativ teritoriale după numărul de elevi pe sală de clasă se observă o grupare a comunelor cu valori sub 11 elevi/clasă în sudul și în estul județului.

**Gruparea comparativă a UAT-urilor pe valorile
indicatorului elev/cadru didactic, în anul 2005**

Categorii de valoare ale indicatorului	Nr. UAT-uri pentru indicatorul: elev/cadru didactic
4,32 – 6,31	9
6,32 - 8,23	28
8,24 - 9,75	27
9,76 – 12,36	21
12,37 – 17,58	4

Sursa de date: INS, 2005

Rețeaua de unități de învățământ cu rol teritorial este relativ echilibrată, în ceea ce privește învățământul gimnazial și liceal, însă municipiile sunt cele care concentrează unitățile de învățământ de specialitate, profesional și postliceal.

Numărul de unități de învățământ a înregistrat o dinamică negativă pe parcursul ultimilor ani, această tendință evolutivă debutând încă din primii ani după 1990, dar s-a agravat în prezent pentru că s-au acumulat efectele sale negative la nivelul comunităților locale. Numărul total al unităților de învățământ s-a diminuat între anii 2000 și 2005 cu 68%.

Evoluția numerică a unităților de învățământ

		2000 / 2001	2001 / 2002	2002 / 2003	2003 / 2004	2004/ 2005	2005/ 2006
Învățământ-total	Nr. unități	720	737	724	228	228	236
Învățământ preșcolar	Nr. grădinițe de copii	344	355	350	26	26	24
Învățământ primar și gimnazial, din care:	Nr. școli	347	353	345	173	173	173
• învățământ primar	Nr. școli	181	175	172	-	-	-
• învățământ gimnazial	Nr. școli	164	178	173	172	172	172
Învățământ liceal	Nr. licee	27	27	27	27	27	27
Învățământ profesional și complementar	Nr. școli	2	2	2	2	2	3
Învățământul postliceal de specialit:	Nr. școli	-	-	-	-	-	2
Învățământul superior public	Institute de învățământ superior	-	-	-	2	3	-
Învățământul superior privat	Institute de învățământ superior	3	4	4	3	3	7

Sursa: www.valcea.insse.ro

În urma analizei evoluției procesului de învățământ s-au desprins următoarele concluzii:

- față de anul 2000 populația școlară a scăzut cu aproape 11 % (58208 elevi înscriși în anul 2005 față de 65195 elevi înscriși în anul 2000) ;
- numărul cadrelor didactice crește cu 2 % față de anul 2000 (5505 cadre didactice în anul 2005 față de 5403 cadre didactice în anul 2000);
- numărul de unități școlare a scăzut cu 68 % față de anul 2000 (229 unități școlare în anul 2005 față de 720 în anul 2000). Scăderile se concentrează asupra grădinițelor de copii (76%), mediul rural al județului Vâlcea pierzând în totalitate acest tip de dotare. De asemenea numărul de școli din învățământul primar și gimnazial a scăzut la jumătate datorită reorganizării sistemului educațional la acest nivel. Singurele categorii unde se înregistrează creșteri ușoare sunt la numărul de școli postliceale și numărul de școli profesionale, complementare sau de ucenici.

Baza materială a învățământului de toate gradele a avut o dinamică strâns relaționată cu cea a unităților de învățământ, așa încât se remarcă o reducere a numărului de săli de clasă (cu 3%), a laboratoarelor școlare (cu 3%), a atelierelor și chiar a sălilor de sport, în ciuda programului de construcție a unor astfel de obiective școlare, atât în orașe, cât și în localități rurale.

Evoluția bazei materiale a învățământului de toate gradele

		2001/ 2002	2002/ 2003	2003/ 2004	2004/ 2005	2005/ 2006
TOTAL JUDEȚ	Săli de clasă	2.566	2.548	2.475	2.442	2.492
	Laboratoare	336	329	320	326	326
	Ateliere	150	128	138	141	133
	Săli de gimnastică	104	107	105	98	95
Învățământ primar și gimnazial	Săli de clasă	1.904	1.872	1.743	1.734	1.750
	Laboratoare	194	194	181	178	175
	Ateliere	45	38	27	28	27

	Săli de gimnastică	79	84	81	74	71
Învățământ liceal	Săli de clasă	607	629	661	619	642
	Laboratoare	133	125	128	132	135
	Ateliere	77	69	83	87	78
	Săli de gimnastică	23	21	22	23	23
Învățământ profesional, complementar sau de ucenici	Săli de clasă	36	28	42	40	48
	Laboratoare	4	5	6	9	9
	Ateliere	28	21	28	26	25
	Săli de gimnastică	2	2	2	1	1
Învățământ tehnic de maiștri și postliceal de specialitate	Săli de clasă	-	-	-	-	-
	Laboratoare	-	-	-	-	-
	Ateliere	-	-	-	-	-
	Săli de gimnastică	-	-	-	-	-
Învățământ superior privat	Săli de clasă	19	19	29	45	45
	Laboratoare	5	5	5	7	7
	Ateliere	-	-	-	-	-
	Săli de gimnastică	-	-	-	-	-

Sursa: www.valcea.insse.ro

Analiza cantitativă și structurală a infrastructurii serviciilor educaționale indică o serie de evoluții generalizate la nivelul întregului județ Vâlcea, rezultate însă din dinamicele cumulate ale indicatorilor statistici specifici la nivelul localităților urbane și rurale vâlcene: o reducere semnificativă a numărului total de unități de învățământ în toate unitățile administrativ-teritoriale ale județului, cu translatarea acestora în clase de mărime inferioare în anul 2005, comparativ cu anul 2000; modificări importante ale structurii unităților de învățământ, în sensul dispariției din structură a unităților de învățământ preșcolar (grădinițe), pe fondul general al diminuării numerice și a școlilor generale cu clase I – VIII; conturarea unor areale foarte extinse în mediul rural unde populația foarte tânără nu mai are posibilitatea să fie încadrată în sistemul de învățământ preșcolar, astfel că dispar și premisele pentru o educație primară corectă și normală, știut fiind faptul că intrarea în școala primară este condiționată de un an pregătitor în cadrul grădinițelor.

Din analizele efectuate reiese că cele 26 de licee sunt repartizate în toate localitățile urbane cu excepția orașului Ocnele Mari dar și în 2 comune (Gușoieni și Lăpușata), asigurând în general o deservire bună a teritoriului.

Învățământul superior este prezent în municipiul Râmnicu Vâlcea, reședința de județ și este particular, în speță Universitatea "Constantin Brâncoveanu" cu Facultatea de Management Marketing în Afaceri Economice și Universitatea "Spiru Haret" cu Facultățile de Drept și Administrație Publică și cea de Contabilitate și Finanțe.

În concluzie, se poate afirma că, datorită valorilor foarte apropiate de mediile naționale, în domeniul învățământului regăsim și aici problemele legate de actul educațional, care au fost identificate pentru întreaga țară, păstrând problemele specifice pentru cele două medii rezidențiale.

● Dotări și servicii în domeniul sănătății și asistenței sociale

Accesul la serviciile de sănătate reprezintă o altă dimensiune ce condiționează calitatea vieții individului și se referă atât la distanța parcursă până la cea mai apropiată unitate sanitară din localitate sau în afara localității, cât și la gradul de asigurare cu servicii medicale, pe de o parte prin dotarea cu echipamente fizice, pe de altă parte prin asigurarea cu personal medical de specialitate. Ca și-n cazul învățământului, analiza își propune să scoată în evidență gradul de dotare al localităților privind rețeaua de sănătate, condițiile de asigurarea a asistenței medicale primare și posibilitățile de acces la asistența medicală de specialitate a locuitorilor din cadrul județului Vâlcea.

Numărul mediu de locuitori ce revine unui medic și, respectiv, unui cadru sanitar mediu, în zona de studiu, comparativ cu media națională

Denumire teritoriu	Nr. locuitori/medic	Nr. locuitori /cadru sanitar mediu
Județul Vâlcea	635,8	175,8
România	456,3	175,2

Sursa de date: INS, 2005

Analiza indicatorului locuitori/medic și distribuția instituțiilor de sănătate în teritoriu demonstrează că serviciile sanitare în zonele rurale se situează cu mult sub nivelul serviciilor medicale practicate în zona urbană. În majoritatea comunelor, serviciile sanitare sunt asigurate atât de un medic cât și de un cadru mediu sanitar. Aceasta situație este caracteristică județului Vâlcea, la nivel național existând situații în care comunele sunt lipsite în totalitate de servicii medicale primare (atât fără medici cât și fără cadre medii sanitare). Comuna Lăcusteni, nou înființată, este singura din județ lipsită atât de serviciile oferite de un medic cât și de cele ale unui cadru mediu sanitar.

Astfel, în spațiul rural revin în medie 1568 locuitori la 1 medic, față de o medie de aproximativ 4-5 ori mai mică în zona urbană, după cum se poate citi în tabelul 5, ceea ce reflectă o slabă calitate a asistenței medicale în ansamblul zonei rurale studiate.

Numărul de locuitori pe medic în județul Vâlcea, pe medii

Denumire teritoriu	Populație 2005	număr medici	locuitori/medic
Urban	187.829	508	369,7
Rural	227.352	145	1.567,9
Total județ	415.181	653	635,8

Sursa de date: INS, 2005

Analiza teritorială a celor doi indicatori relevă faptul că în județul Vâlcea avem valori de sub 500 locuitori/medic și sub 372 locuitori/cadru sanitar mediu în principalele orașe și municipii cu excepția orașului Berbești. Nu pot fi identificate zone compacte de comune cu valori favorabile pentru acești indicatori, comunele fiind dispersate. Singura zona relativ compactă identificată se situează în zona central-sudică a județului unde avem valori ridicate de peste 1696 locuitori/ cadru sanitar mediu.

Gruparea comparativă a UAT-urilor pe valorile indicatorului numărul de locuitori pe medic în anul 2005

Categorii de valoare ale indicatorului	Nr. UAT-uri pentru indicatorul: numărul de locuitori/medic
Sub 500	7
500 – 1499,99	30
1500 – 2499,99	40
Peste 2500	10

Sursa de date: INS, 2005

În anul 2005, din 89 UAT-uri se înregistrau 5 UAT-uri cu o valoare a indicatorului de peste 2500 locuitori la medic, din care doar unul este oraș (Berbești), și doar 4 UAT-uri cu valori sub 500 locuitori/medic, toate în mediul urban.

Accesul dificil la serviciile de sănătate pentru spațiul rural este dublat și de slaba dotare cu clădiri și cu aparatura medicală, de regula învechita sau chiar inexistentă.

Serviciile din domeniul sănătății din județul Vâlcea suferă din cauza lipsei resurselor financiare, așa cum se întâmplă în cadrul tuturor direcțiilor județene sanitare. Din punct de vedere cantitativ, infrastructura sanitară a înregistrat modificări însemnate pe parcursul ultimilor

ani: se remarcă o diminuare a tipurilor de unități sanitare din sectorul de stat (dispensare medicale, dispensare din policlinici) o sporire a celor din sectorul privat (mai ales cabinete medicale, cabinete stomatologice).

Farmaciile sunt foarte puține raportate la numărul comunelor, un procent de 44,9% din totalul lor neavând nici măcar un punct farmaceutic.

Dinamica unităților sanitare

Sector majoritar de stat

	2001	2002	2003	2004	2005
Spitale	8	8	8	8	8
Dispensare medicale-total	5	9	6	4	4
Dispensare-policlinici	7	7	8	2	1
Centre de sănătate	2	2	2	2	2
Farmacii – total	11	12	10	10	11
Creșe (unități)	9	9	9	9	12
Paturi în creșe	277	277	287	277	599
Copii înscriși în creșe	372	395	357	345	620
Paturi în spitale	2.832	2.791	2.339	2.344	2.339

Sector majoritar privat

Cabinete medicale	114	107	117	122	142
Cabinete stomatologice	68	68	74	93	96
Laboratoare medicale	1	1	1	1	1
Laboratoare de tehnică dentară	16	16	17	16	16
Farmacii	62	70	70	72	65
Puncte farmaceutice	34	34	34	32	36
Policlinici	4	4	4	7	10
Depozite farmaceutice	4	4	4	4	4

Sursa: www.valcea.insse.ro

Distribuția unităților publice de sănătate pe medii și pe unități administrativ teritoriale,

Denumire teritoriu		Număr UAT-uri	Cabinete stomatologice	Cabinete medicale	Farmacii sau puncte farmaceutice	Policlinici	Spitale - sector public
Urban	Municipii	2	100	184	56	5	3
	Orașe	9	19	40	19	6	3
Rural	Comune	78	24	138	38	0	2
Total județ		89	143	362	113	11	8

Sursa de date: INS, 2005

Majoritatea unităților medicale sunt de stat, iar restul sunt unități foarte mici (sub 10 salariați). Funcționează spitale în orașele Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Horezu, Brezoi, Bălcești și în Mihăești și Drăgoești, iar cabinete medicale în marea majoritate a comunelor, în multe dintre ele, funcționând și câte un cabinet stomatologic.

Rețeaua de unități de sănătate prezintă un dezechilibru din punct de vedere al distribuției teritoriale a spitalelor din sectorul public și a policlinicilor, putându-se constata o grupare a acestora în zona estică și sudică a județului, ceea ce înseamnă că accesul locuitorilor din celelalte zone la serviciile de urgență este dificil. O zonă fără acoperire a serviciilor medicale asigurate de spital sau policlinică din sectorul de stat se identifică în jurul orașului Berbești, care la rândul lui e lipsit de o astfel de unitate. Zona continuă de o parte și de alta a limitei

administrative dintre județul Vâlcea și județul Gorj având valori negative și în ceea ce privește numărul de locuitori ce revin unui medic.

Celelalte servicii medicale sunt localizate cu mici excepții în localități urbane. Sunt câteva comune (21) în care funcționează cabinete stomatologice și chiar cabinete de specialitate. Însă acestea sunt excepții, pentru că atunci când au nevoie de servicii de specialitate, locuitorii din rural, trebuie să apeleze, de regulă, la unitățile medicale din orașe și municipii, distanțele până la primul oraș fiind în unele cazuri mari și foarte mari.

În ceea ce privește capacitatea de supraveghere medicală a pacienților în interiorul unităților de sănătate, spitale, sanatorii sau preventorii, putem constata că este mai redusă în județul Vâlcea decât media națională.

***Numărul mediu de paturi la mia de locuitori în județul Vâlcea,
comparativ cu media națională și județele regiunii***

Denumire teritoriu	Total paturi în spitale	Populație 2006	Paturi la mia de locuitori
Dolj	715.989	4.657	6,50
Gorj	383.557	2.307	6,01
Mehedinți	301.515	1.781	5,91
Olt	479.323	2.377	4,96
Vâlcea	413.511	2.344	5,67
Regiunea Sud-Vest Oltenia	2.293.895	13.466	5,87
România	21.584.365	140.594	6,51

Sursa de date: INS, 2007

Analiza indicatorului pe județe în cadrul regiunii arată că Vâlcea și Olt au o posibilitate redusă de asistență medicală de durată, în interiorul unităților cu paturi, acestea situându-se sub medie regională de paturi la mia de locuitori, precum și sub media națională.

Serviciile de asistență socială și protecție specială a persoanelor aflate în imposibilitatea de a-și exercita drepturile și obligațiile legale (copii, persoane cu dizabilități, persoane vârstnice) în cadrul județului Vâlcea includ 11 centre publice pentru copii (9 centre în Râmnicu Vâlcea și 2 în Băbeni), 5 centre private pentru copii (4 în Râmnicu Vâlcea și 1 în Ocnele Mari) și 5 centre publice pentru îngrijirea adulților (situate în Lungești, Zătreni, Măciuca și Păușești Maglași).

***Numărul persoanelor incluse în sistemul de protecție a copilului
în dificultate din județul Vâlcea***

Instituții	Nr. total de copii	Nr. copii pe grupe de vârstă (ani împliniți)						
		<1	1-2	3-6	7-9	10-13	14-17	≥18
Centre publice	718	47	13	45	65	132	231	185
Centre OPA	56	3	3	13	1	7	7	22
Total general	774	50	16	58	66	139	238	207

Sursa de date: Strategia direcției județene de asistență socială și protecție a copilului Vâlcea - 2005

În general putem spune că asistența medicală primară în județul Vâlcea este relativ asigurată, prin cabinetele medicale, dar asistența medicală de specialitate este dificil de asigurat, mai ales pentru localitățile rurale aflate la distanțe mari de policlinici sau spitale. Chiar dacă o parte din aceste servicii sunt preluate de rețeaua de sănătate privată, menționăm că cei mai defavorizați locuitori sunt cei din localitățile rurale aflate departe de un centru cu rol de deservire teritorială și că nivelul lor scăzut de trai împiedică accesul la serviciile medicale plătite.

Din cauza prezenței farmaciilor sau a punctelor farmaceutice în doar mai puțin de jumătate dintre comunele componente ale județului (36 de comune dintr-un total de 76), trebuie sprijinită crearea de noi puncte farmaceutice particulare sau de stat, astfel încât localitățile rurale să fie deservite de cel puțin o astfel de unitate în fiecare sat reședință de comună.

● **Dotări culturale**

Rețeaua de dotări culturale cu rol teritorial existente în județul Vâlcea este reprezentată, alături de celelalte dotări în planșa nr. 2 “ Rețeaua de localități și populația”.

Principalele dotări culturale din mediul urban și rural de care dispune județul Vâlcea sunt:

- Teatrul de Stat "Anton Pann" și Teatrul Municipal “Ariel” în municipiul Râmnicu Vâlcea;
- Filarmonica de Stat "Ion Dumitrescu" în municipiul Râmnicu Vâlcea;
- 2 case de cultură municipale: Râmnicu Vâlcea și Drăgășani;
- Casa de Cultură a Sindicatelor în municipiul Râmnicu Vâlcea;
- 7 case de cultură orășenești – Băbeni, Bălcești, Băile Govora, Brezoi, Călimănești, Horezu, Ocnele Mari și o casă de cultură în comuna Slătioara;
- 129 cămine culturale;
- Biblioteca Județeană "Antim Ivireanul" Râmnicu Vâlcea;
- 85 biblioteci publice dintr-un total de 272 biblioteci;
- 3 muzee:
  - *Muzeul Județean Vâlcea* cu secțiile: Muzeul de Istorie a Județului Vâlcea, Muzeul de Artă "Casa Simian" Râmnicu Vâlcea, Muzeul Satului Vâlcean, Bujoreni, Complexul Muzeal Măldărești, Casa Memoriala "Anton Pann" Râmnicu Vâlcea, Muzeul de arheologie și artă religioasă "Gh.Petre-Govora", Băile Govora, Colecția de artă plastică "Alexandru Balintescu", Costești
  - *Memorialul "Nicolae Bălcescu"*, comuna Nicolae Bălcescu.;
  - *Muzeul Viei și Vinului*, Drăgășani;

Orașele din județul Vâlcea în care nu există imobile cu destinația de case de cultură sunt Berbești și Băile Olănești. De asemenea în județul Vâlcea există 8 comune care nu au imobile cu destinația de cămin cultural: Alunu, Amărăști, Copăcenii, Dănicei, Lăcusteni, Măciuca, Milcoiu, Pesceana. Se constată starea necorespunzătoare a unor cămine culturale care necesită reabilitare (în comunele Budești, Crețeni, Frâncești, Glăvile, Golești, Gușoieni, Mitrofani, Sinești, Tetoiu, Valea Mare și satul Jiblea Nouă – Călimănești).

În județul Vâlcea se înregistrează 57.915 abonamente la radio și 61.221 la televiziune.

● **Dotări pentru sport**

Dotările sportive cu rol teritorial din județul Vâlcea sunt prezente, în principal, în municipiul Râmnicu Vâlcea care dispune de: sală de sport (2.000 locuri), Arenele Traian (5.000 locuri), complexul sportiv Zăvoi (stadion cu 15.000 locuri), Fundația română pentru tineret (cu piscină, teren de tenis, popicărie etc.).

În celelalte localități urbane sunt amenajate terenuri de sport la: Drăgășani (3.000 locuri), Călimănești (3.000 locuri), Brezoi (3.000 locuri), Berbești (3.000 locuri), Ocnele Mari (2.000 locuri), Băbeni (2.000 locuri).

Rețeaua unităților pentru sport a crescut în ultimii ani prin realizarea sălilor de sport prevăzute de programul Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuințelor, prin intermediul Companiei Naționale de Investiții „CNI” SA, localizate în următoarele unități școlare:

- Colegiul Național Alexandru Lahovari Rm.Vâlcea
- Școala Tache Ionescu Rm.Vâlcea
- Școala generală nr. 10, Ostroveni , Rm.Vâlcea

- Școala generală nr. 9, Ostroveni , Rm.Vâlcea
- Liceul Agricol Drăgășani
- Școala Generală Călimănești
- Liceul Constantin Brâncoveanu Horezu
- Grup Școlar Preda Buzescu .sat Tg.Gângurești , Berbești
- Școala Generală, sat Mazili, comuna Sutești
- Brezoi
- Alunu

● Dotări financiar bancare

Se constată că sectorul unităților bancare și financiare a cunoscut o dezvoltare deosebită după 1990. Băncile existente și-au menținut și întărit rolul și poziția au apărut bănci particulare și societăți de asigurare cu capital privat. Astfel în mun. Râmnicu Vâlcea sectorul bancar este cel mai dezvoltat – 11 bănci. Principalele unități de profil au următoarea răspândire în județ:

- Bănci:
  - Banca Comercială Română cu sucursale în Municipiul Râmnicu Vâlcea și Municipiul Drăgășani și în orașele Băile Govora, Horezu și Călimănești;
  - Banca Română pentru Dezvoltare, Groupe Societe Generale S.A. cu sucursale în Municipiul Râmnicu Vâlcea și Municipiul Drăgășani și în orașele Horezu și Băile Govora;
  - Raiffeisen Bank cu sucursale în Municipiul Râmnicu Vâlcea și Municipiul Drăgășani și în orașele Horezu, Călimănești și Bălcești;
  - Banca Transilvania cu sucursale în Municipiul Râmnicu Vâlcea și Municipiul Drăgășani;
  - Alpha Bank cu sucursală în Municipiul Drăgășani;
  - Unicredit Tiriac Bank, Bancpost, MKB Romexterra Bank, OTP Bank, Libra Bank, Banca Comercială Carpatica cu sucursale în Municipiul Râmnicu Vâlcea;
  - Sucursale ale Casei de Economii și Consemnațiuni CEC în Municipiul Râmnicu Vâlcea și Municipiul Drăgășani, în toate localitățile urbane (Brezoi, Horezu, Băile Govora, Călimănești, Ocnele Mari, Băile Olănești, Bălcești, Berbești și Băbeni) și în 21 de comune: Tomșani, Vaideeni, Alunu, Lădești, Voineasa, Perișani, Stroiști, Pietrari, Stoenști, Matești, Cernișoara, Copăceni, Grădiștea, Roșiile, Olanu, Măciuca, Zătreni, Glăvile, Oteșani, Făurești, Căineni.
- Trezorerii în Municipiul Râmnicu Vâlcea și Municipiul Drăgășani, în toate localitățile urbane (Brezoi, Horezu, Băile Govora, Călimănești, Ocnele Mari, Băile Olănești, Bălcești, Berbești și Băbeni) și în comuna Lădești;

● Dotări juridice

Instituțiile juridice din cadrul județului Vâlcea sunt prezente după cum urmează:

- tribunal în municipiul Râmnicu Vâlcea;
- judecătoria în municipiile Râmnicu Vâlcea și Drăgășani precum și în orașele Bălcești, Brezoi, și Horezu;
- 21 notari în municipiile Râmnicu Vâlcea și Drăgășani precum și în orașele Brezoi și Horezu;

În domeniul juridic își desfășoară activitatea 4 executori judecătorești și 177 experți judiciari.

1.4.5. Echiparea tehnico-edilitară

• Echiparea hidroedilitară

Se prezintă situația actuală a alimentării cu apă potabilă și a canalizării apelor uzate la nivelul localităților din județul Vâlcea:

Alimentări cu apă

Alimentarea cu apă potabilă prin instalații centralizate se realizează în toate cele 11 localități urbane și în 29 comune din totalul de 78 existente în prezent.

Alimentarea cu apă a localităților din județ are următoarele caracteristici:

Unitatea administrativ teritorială	Nr. locuitori	Nr. locuitori bransați la sistemul de apă	Sursa de apă	Capacități (m ³ /zi)	Cantitate de apă distribuită în rețea (mii m ³ /an)	Lungime totală rețea de distribuție apă (km)
0	1	2	3	4	5	6
Rm. Vâlcea	107.307	84.580	suprafață, subterană	57.888	12.619	177,4
Drăgășani	20.783	16.250	subterană	1.574	53,5	54
Băile Govora	2.891	2.193	subterană	6.336	322	53
Băile Olănești	4.608	2.125	suprafață	4.380	364	21,4
Brezoi	6.828	4.641	suprafață, subterană	106.704	17.896	52,7
Băbeni	9.518	3.217	subterană	3.420	175	47,5
Bălcești	5.785	598	subterană	24	3	4,1
Berbești	5.707	3.850	subterană	620	221	24
Călimănești	8.598	6.745	suprafață	10.000	846	34
Horezu	6.813	5.575	suprafață	3.500	580	61
Ocnele Mari	3.578	1.960	suprafață, subterană	500	170	21,6
Alunu	-	-	-	4.962	7	22
Boișoara	-	-	-	267	734	22,5
Bujoreni	-	-	-	74	63	21
Câineni	-	-	-	839	280	4,3
Costești	-	-	-	748	271	11,3
Dăești	-	-	-	-	48	20
Dănicei	-	-	-	440	151	13,5
Fârțănești	-	-	-	150	13	42
Lădești	-	-	-	400	50	11
Mălaia	-	-	-	310	4	5
Măldărești	-	-	-	38	14	10,3
Mihăești	-	-	-	-	48	35
Milcoiu	-	-	-	150	4	7
Muereasca	-	-	-	50	3	0,8
N. Bălcescu	-	-	-	34	12	3
Orlerști	-	-	-	200	70	12
Păușești	3.065	186	subterană	1.140	36	15,5
Perișani	-	-	-	340	120	6,3
Roești	-	-	-	560	200	22
Șirineasa	-	-	-	100	36	24
Slătiora	3.688	200	subterană	1.590	-	32

0	1	2	3	4	5	6
Ștefănești	-	-	-	77	18	19,6
Stoenești	-	-	-	75	26	1,5
Stoilești	-	-	-	205	10	6,4
Stroiești	3.141	130	subterană	300	60	5
Țitești	-	-	-	170	30	4
Vaideeni	4.368	86	subterană	2.014	133	46,2
Valea Mare	3.250	200	subterană	15.000	30	21
Voineasa	-	-	-	345	61	10,6
TOTAL	199.928	132.536		225.524	35.781,5	1.008,5

În mediul urban rezerva de înmagazinare a apei potabile este distribuită astfel:

- m. Rm. Vâlcea: $4 \times 5000\text{m}^3$, $3 \times 750\text{m}^3$, $1 \times 535\text{m}^3$, $1 \times 300\text{m}^3$;
- m. Drăgășani: $2 \times 1000\text{m}^3$, $1 \times 2500\text{m}^3$;
- or. Băile Govora: $2 \times 600\text{m}^3$, $2 \times 500\text{m}^3$, $1 \times 270\text{m}^3$;
- or. Băile Olănești: $1 \times 750\text{m}^3$, $2 \times 500\text{m}^3$;
- or. Brezoi: $2 \times 750\text{m}^3$;
- or. Băbeni: $1 \times 750\text{m}^3$, $1 \times 50\text{m}^3$;
- or. Bălcești: $1 \times 300\text{m}^3$, $1 \times 600\text{m}^3$;
- or. Berbești: $4 \times 100\text{m}^3$;
- or. Călimănești: $2 \times 750\text{m}^3$, $1 \times 100\text{m}^3$;
- or. Horezu: $1 \times 2500\text{m}^3$, $2 \times 500\text{m}^3$;
- or. Ocnele Mari: $1 \times 500\text{m}^3$.

Canalizare ape uzate

Canalizarea apelor uzate se realizează prin instalații centralizate în toate cele 11 localități urbane și numai în 9 comune din cele 78.

Apele uzate din mediul urban (ape uzate menajere și ape uzate industriale) sunt epurate în stații de epurare al căror proces tehnologic nu asigură în totalitate epurarea lor. Cauzele acestei situații sunt, în cea mai mare parte obiective, și anume: parametrii de proiectare nerealiști, lipsa unor utilaje, lipsa personalului calificat, inexistența unor programe de întreținere continuă. Există și cauze subiective, care țin nu atât de ignoranța manifestată de administratorii stațiilor de epurare, cât mai ales de preocuparea scăzută a edililor și autorităților publice locale pentru problemele de protecție a mediului.

Localitățile urbane din județ: Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Horezu, Călimănești, Olănești, Govora, Voineasa, Ocnele Mari, Brezoi, Bălcești, Băbeni și Berbești au stații de epurare ale apelor uzate menajere, care fie nu funcționează cu randament maxim (Călimănești și Drăgășani au randamente între 42 – 51%, iar Râmnicu Vâlcea are randament între 60 – 70%), fie funcționează defectuos, sunt subdimensionate sau necorespunzător exploatate (Bălcești, Călimănești, Brezoi).

În municipiul Râmnicu Vâlcea funcționează o stație de epurare mecano – biologică având capacitatea de 1020 l/s. Colectarea apelor uzate din municipiul Rm. Vâlcea se face în proporție de cca 85%, nefiind racordați la canalizare toți utilizatorii casnici de apă potabilă. Apele uzate supuse epurării sunt un amestec de ape menajere, ape industriale și meteorice, actualul sistem de canalizare nefiind realizat cu posibilitatea separării acestora. Acest lucru crează dificultăți în asigurarea unui randament de epurare eficient, în caz de precipitații abundente sau de încărcări excesive cu ape industriale.

În orașul Govora funcționează o stație de epurare a apelor uzate menajere cu treaptă mecano-biologică, neasigurând însă o epurare eficientă.

În municipiul Drăgășani stația de epurare funcționează cu treaptă de epurare mecano - biologică, cu randament scăzut și depășiri frecvente la indicatorii: azot amoniacal și substanțe organice.

În Călimănești stația de epurare funcționează cu randament scăzut, depășind constant limitele maxime admise la indicatorii: substanțe organice, azot amoniacal și reziduu filtrabil uscat. O mențiune specială este aceea că în stație intră o cantitate însemnată de ape minerale (sulfuroase, clorurate și sodice), provenite din curele balneare externe și apele geotermale utilizate ca agent termic, fapt care îngreunează și mai mult funcționarea stației la parametri normali. Procesul tehnologic, nu ia în considerare și aportul acestor ape, care au un însemnat conținut de minerale de proveniență naturală.

Canalizarea apelor uzate din localități are următoarele caracteristici:

Unitatea administrativ teritorială	Lungime totală rețea de canalizare ape uzate (km)	Debitul stațiilor de epurare în funcțiune (m ³ /zi)
Rm. Vâlcea	309,5	88.128
Drăgășani	145	14.515
Băile Govora	12,5	5.400
Băile Olănești	38	1.225
Brezoi	6,6	3.283
Băbeni	38	2.160
Bălcești	3	110
Berbești	5,6	260
Călimănești	9,5	11.213
Horezu	12	1.100
Ocnele Mari	1,4	83
Alunu	6,2	-
Bunești	18,6	501
Costești	0,9	14
Lădești	4,3	691
Roiști	15	2.500
Sălătrucel	10	691
Vaideeni	5,6	691
Voineasa	1	1.900
Valea Mare	5,7	691
TOTAL	648,4	135.156

Principalele *probleme* care reies din situația prezentată sunt:

- sursele de apă, atât cele de suprafață, cât și cele subterane nu asigură cantitatea de apă pentru care au fost realizate, cauzele fiind exploatarea intensive, nivelul hidrostatic al apelor subterane scăzut datorat amenajărilor hidrotehnice existente, secetele din ultimii ani;
- alimentarea cu apă a localităților din rural este nesatisfăcătoare. Îmbunătățirea situației necesită investiții mari pentru asigurarea serviciilor de alimentare cu apă în toate localitățile;
- stațiile de epurare aflate în funcțiune nu asigură calitatea efluentului, cerută de normele în vigoare, datorită faptului că primesc un amestec de ape uzate (menajere, industriale și pluviale) într-o cantitate mai mare decât cea pentru care au fost proiectate;

- procesul tehnologic cu care funcționează stația de epurare din orașul Călimănești nu asigură și epurarea apelor minerale provenite din curele balneare și a apelor geotermale utilizate ca agent termic;
- numărul mic de comune (9) care au sistem de canalizare și epurare al apelor uzate;
- rețelele de canalizare existente funcționează în sistem unitar, sistem care supraîncarcă stațiile de epurare.

Pentru îmbunătățirea alimentării cu apă potabilă și canalizării apelor uzate în mediul rural, consiliile locale din județ au promovat proiecte pentru investiții în acest domeniu, în cadrul *Programului de dezvoltare a infrastructurii în spațiul rural*. Prin Hotărâri de Guvern date în anul 2006, acestea au primit fonduri pentru realizarea documentațiilor tehnico – economice. Comunele pentru care s-au primit fonduri și obiectivele de investiție necesare sunt prezentate în continuare:

Nr. crt.	COMUNA	Număr locuitori	Localități componente prevăzute în proiect	Valoare (lei)	Capacități
1	RACoviȚA	1865 354 244 481 143	Racovița Brad – Clocotici Copăceni Gruia Lupului	3.400.000	Q = 5,4 l/s lungime rețea: 26,2 km înmagazinare: 1x200m ³
2	TITEȘTI	1220 663 360 197	Titești Bratovești Cucoiu	3.120.000	Q = 4,4 l/s lungime rețea: 17,6 km înmagazinare: 1x200m ³
3	SĂLĂTRUCEL	2295 1408	Sălătrucel	516.163	Q = 4,16 l/s lungime rețea: 3 km înmagazinare: 1x80m ³
4	CĂINENI	2831 811 985 217	Câinenii Mari Greblești Robești	3.865.042	Q = 7,28 l/s lungime rețea: 14,7km înmagazinare: 1x50m ³ ; 1x100m ³ , 1x150m ³
5	BOIȘOARA	1820 797 411 612	Boișoara Bumbuiești Găujani	4.000.000	Q = 10 l/s lungimea rețea: 17km stație epurare mecano – biologică: 2 buc.
6	VOINEASA	1915 1276 546	Voineasa Voineșița	1.326.121	Q tratat = 8,3 l/s lungime rețea: 8,9 km reabilitare stație epurare

Sursa: *Nordul județului Vâlcea. Prezent și perspective*, Consiliul Județean Vâlcea, 2006

În general, asigurarea serviciilor de alimentare cu apă și canalizare în localitățile urbane ale județului se confruntă cu uzura morală și fizică a obiectelor sistemelor de apă și canalizare, cu stații de tratare a apei captate și a apei uzate depășite tehnologic și din punct de vedere al procesului de tratare, respectiv epurare aplicat.

• Alimentarea cu energie electrică a localităților

În județul Vâlcea localitățile urbane sunt în totalitate alimentate cu energie electrică, dar în mediul rural se constată că există încă un număr important de gospodării neelectrificate.

Analiza situației alimentării cu energie electrică a localităților din județul Vâlcea în anul 2008 pune în evidență problemele existente și intervențiile necesare pentru remedierea acestora, după cum urmează:

- 2 localități neelectrificate: Teiu (comuna Amărăști) – 6 gospodării și Schitul Pahomie (Băile Olănești) – 8 gospodării total neelectrificate. Sunt necesare 2 posturi de transformare 1/0,4 kV (putere totală 20 KVA), 1,35 km rețea 0,4 kV;
- 87 localități rurale în care sunt 283 gospodării neelectrificate. Pentru alimentarea acestora (necesar de putere – 237,56 kW) sunt necesare lucrări de investiții ce constau în 29 posturi de transformare 20/0,4 kV (putere totală 1.168 kVA), 13 posturi de transformare 1/0,4 kV (putere totală 289 kVA), 31,41 km racorduri de 20 kV, 53,42 km rețea de 0,4 kV.;
- 6 localități urbane – Rm. Vâlcea, Drăgășani, Băile Olănești, Bălcești, Băbeni, Călimănești – ce necesită extinderi ale rețelelor electrice. În total sunt în mediul urban 52 gospodării neelectrificate, puterea necesară totalizând 68,41 kW. Pentru electrificarea acestora sunt necesare lucrări de investiții ce constau în 8 noi posturi de transformare 20/0,4 kV (putere totală 711 kVA), 8,83 km rețea 20 kV, 8,87 km rețea 0,4 kV.

În total în județul Vâlcea sunt 349 gospodării neelectrificate (putere necesară 317,038 kW). Sunt necesare 37 noi posturi de transformare 20/0,4 kV, 15 posturi 1/0,4 kV, 40,238 km rețea 20 kV, 63,64 km rețea 0,4 kV.

• Accesul la telefonie

Populația județului Vâlcea de 415.181 locuitori (187.829 în mediul urban, 227.352 în mediul rural) este concentrată în 11 localități urbane (2 municipii) și 78 comune care cuprind 556 sate.

Pe întregul județ la nivelul anului 2005 erau 51.006 abonamente la telefonie fixă, din care 45.011 persoane fizice, ceea ce reprezintă o densitate medie de 12,29 posturi la 100 locuitori.

La nivel județean, numărul de abonamente telefonice a crescut în ultimii zece ani cu aproximativ 39% iar serviciile s-au diversificat mult datorită atât intrării pe piață a companiilor de telefonie mobilă, cât și evoluției companiei de telefonie fixă cu poziție de monopol (Romtelecom), care a fost nevoită să-și multiplice gama de servicii oferite clienților, în condițiile mediului economic din ce în ce mai competitiv. La un nivel spațial inferior, apar diferențe ale tendințelor evolutive, astfel că statisticile indică diminuări ale numărului de abonați la telefonie fixă într-o serie de localități cu mărime demografică redusă, relativ izolate și cu putere economică mică. Însă, în majoritatea comunelor din județul Vâlcea, numărul de abonamente telefonice a crescut, o importanță semnificativă pentru sporirea gradului de accesibilitate comunicațională având telefonie mobilă, mai ales în centrele urbane și în spațiile rurale situate în areale cu condiții de relief pretabile unui astfel de tip de comunicare.

1.4.6. Locuirea

Zona de studiu dispunea la nivelul anului 2002 de un stoc de 169.542 locuințe din care aproximativ 1,1% de locuințe erau în proprietate publică, 98,9% fiind locuințe în proprietate privată. Conform datelor preliminare ale Recensământului populației și al locuințelor 2002, situația locuințelor la nivelul județului Vâlcea se prezintă astfel:

	Județul Vâlcea	Urban	%	Rural	%
Număr locuințe	169.503	60.248	35,5	109.255	64,5
Număr camere de locuit	435.886	150.774	34,6	285.112	65,4
Suprafață locuibilă (mp)	5.526.755	2.134.228	38,6	3.392.527	61,4
Număr gospodării	144.575	55.613	38,5	88.962	61,5
Populație	413.570	161.755	39,1	251.815	60,9

Din acest tabel se poate observa că în cazul situației locuințelor există o discrepanță între cele două medii, mediul rural având valori superioare celor din mediul urban.

Se remarcă în mediul rural o pondere crescută a numărului de camere de locuit (65,4 %) comparativ cu cea a numărului de locuitori. În mediul urban, situația se prezintă astfel, procentul numărului camerelor de locuit (34,6 %) este inferior celui care reprezintă ponderea populației (39,1 %).

Principalii indicatori de locuire la nivelul județului Vâlcea (2002), comparativ cu media pe țară, se prezintă astfel:

Indicatorul	Județul Vâlcea	România
Numărul de locuințe/1.000 locuitori	410	374
Suprafața locuibilă (mp) pe:		
o locuință	32,6	37,5
o persoană	13,4	14,2
o cameră	12,68	14,7
Număr de persoane/cameră	0,95	1,05
Număr de camere/locuință	2,57	2,6

Gradul de confort al locuirii este determinat de suprafața locuibilă aferentă unei locuințe, numărul de persoane ce revin la o cameră și de echiparea locuințelor.

În județul Vâlcea numărul de locuințe la 1.000 locuitori este superior indicelui pe țară, însă suprafața locuibilă/o locuință (32,6 mp), pe o persoană (13,4), precum și cea pe o cameră (0,95%) sunt inferioare mediei pe țară. Valoare pentru numărul de camere/locuință este relativ egală cu media pe țară.

Analiza teritorială a celor doi indicatori demonstrează faptul că în județul Vâlcea avem trei zone compacte de comune cu valori apropiate pentru numărul de locuințe/1.000 locuitori și numărul de locuitori/locuință. Astfel în zona sud-vestică a județului și în partea estică a acestuia, în vecinătatea Municipiului Râmnicu Vâlcea avem zone cu valori pe peste 514 locuințe/1000 locuitori și valori de sub 1,94 locuitori/locuință ceea ce înseamnă că în aceste zone fondul de locuințe este bogat iar în consecință numărul de locuitori dintr-o unitate are valori scăzute. În comunele din jurul Municipiului Râmnicu Vâlcea, cu excepția celor din partea de est, avem o zonă cu valori diametral opuse, unde fondul de locuințe este scăzut prin raportare la populație (sub 397 locuințe/1000 locuitori) și în consecință numărul de locuitori dintr-o unitate are valori mari (peste 2,63 locuitori/locuință).

**Gruparea comparativă a UAT-urilor pe valorile
Indicatorului număr de locuințe/1000 locuitori, în anul 2005**

Categorii de valoare ale indicatorului	Nr. UAT-uri pentru indicatorul: număr locuințe/1000 locuitori
313 – 397,9	27
398 – 493,9	43
494 - 596,9	14
597 – 688	5

Sursa de date: INS, 2005

Fondul de locuințe pe forme de proprietate și dotarea cu instalații se structurează astfel:

	Total	Urban	Rural
LOCUIŢE total:	169.503	60.248	109.255
A. Locuințe pe forme de proprietate			
· Proprietate publică	1.935	1.227	708
· Proprietate privată	167.568	59.021	108.547
· % proprietate privată	98,9	98	99,4
B. Locuințe după dotarea cu instalații (nr., %, față de total)			
· Alimentare cu apă în locuință	60.583 (35,7 %)	48.905 (81,2 %)	11.678 (10,7 %)
· Canalizare	57.883 (34,1 %)	47.676 (79,1 %)	10.207 (9,3 %)
· Instalație electrică	160.121 (94,5 %)	58.823 (97,6 %)	101.298 (92,7 %)
· Încălzire	39.871 (23,5 %)	38.349 (63,7 %)	1.522 (1,4 %)

Aceste valori reprezintă datele statistice preluate din “Recensământul populației și al locuințelor 2002” (rezultate preliminare).

Calitatea fondului construit precum și gradul de dotare a locuințelor cu instalații pot influența în mod hotărâtor condițiile de locuire. Procentele dotării cu instalații de alimentare cu apă și canalizare sunt inferioare mediei pe țară (53,2% respectiv 51,1%) în timp ce valorile pentru instalațiile electrice și de încălzire sunt superioare celor pe România (96,3% respectiv 36,4%).

Urmărind valorile cantitative ale indicatorilor de locuire și la nivelul unităților administrativ – teritoriale se remarcă următoarele (a se vedea cartograma Locuire – suprafața locuibilă):

- *suprafața medie locuibilă pe o persoană* variază între 11,1 mp în comuna Frâncești și 21,8 mp în comuna Ghioroiu; (media pe țară 14,2).

Valori pentru suprafață locuibilă / locuitor de peste 14,2 mp / locuitor se înregistrează în 4 localități urbane (36,4 %) (Băile Govora – 17,1 mp, Băile Olănești – 14,9 mp, Ocnele Mari – 14,6 mp, Bălcești – 16,6 mp) și 35 de comune (44,9 %).

- *numărul mediu de persoane care revin la o cameră* este pe total județ de 0,88, mai mic decât cel pe țară; pe unități administrativ teritoriale valorile oscilează între 0,33, în comuna Făurești, și 1,20 în comuna Racovița. Deasupra valorii pe țară (1,05) la acest indicator se situează 18 unități administrativ-teritoriale, reprezentând 21,4 % din total.

În județul Vâlcea, indicatorul *număr persoane / gospodărie* (2,86) este puțin mai mare decât media pe țară (2,64), ceea ce înseamnă o supraaglomerare, iar indicatorul *număr de gospodării / locuință* este inferior (0,85) mediei pe țară (0,91) ceea ce reprezintă o îmbunătățire a confortului locuirii.

Pentru localitățile urbane cei doi indicatori au următoarele valori:

Nr. crt.	Unitatea administrativ-teritorială	Număr persoane / gospodărie	Număr gospodării / locuință
1.	m. Râmnicu Vâlcea	2,86	0,95
2.	m. Drăgășani	2,98	0,92
3.	o. Băbeni	3,48	0,93
4.	o. Băile Govora	2,79	0,85
5.	o. Băile Olănești	3,00	0,79
6.	o. Bălcești	2,61	0,79
7.	o. Berbești	3,13	0,73
8.	o. Brezoi	3,04	0,83
9.	o. Călimănești	3,09	0,87
10.	o. Horezu	2,98	0,93
11.	o. Ocnele Mari	3,18	0,77

Se constată că în majoritatea localităților urbane (10 din 11) indicatorul *număr de persoane / gospodărie* depășește media pe țară (2,64), fapt ce indică o situație defavorabilă, de confort al locuirii mai redus.

Evoluția fondului de locuințe și a structurii sale, în perioada 1992 – 2002, exprimată în procente, se prezintă astfel:

	2002 în % față de 1992		
	Total județ	Urban	Rural
Număr locuințe	106,5	108,5	105,4
Număr camerelor de locuit	110,6	110,9	110,4
Suprafața locuibilă	117,2	118,9	116,1
Locuințe la 1.000 locuitori	112,2	110,6	114
Numărul mediu de camere la 100 locuințe	104,4	106,1	102,7
Suprafața locuibilă (mp) pe o:			
locuință	110,1	109,6	110,3
cameră	105,8	107,6	104,4
persoană	123,9	124,1	122,7

În această perioadă se constată că fondul de locuințe la nivelul județului a crescut cu 6,5 %, în localitățile urbane cu 8,5 %, iar în localitățile rurale cu 5,4 %.

Astfel, în județ numărul camerelor de locuit și suprafața locuibilă au crescut cu 10,6 % (10,9 % în urban), respectiv 17,2 % (18,9 % în urban), în timp ce numărul de camere pe locuință a crescut numai cu 4,4 %. De asemenea, suprafața locuibilă, ce revine la o locuință, o cameră și o persoană au crescut, cu 10,1 % (9,6 % - urban), respectiv 5,8 % (7,6 % - urban) și 23,9 % (24,1 % - urban).

La nivelul anului 2006, față de situația din cadrul Regiunii 4 Sud-Vest Oltenia, din care face parte, județul Vâlcea are o valoare ridicată a numărului de locuințe la 1000 locuitori (415, a doua după județul Mehedinți) însă valorile pentru suprafața locuibilă pe locuitor sunt foarte reduse (13,7 mp/locuitor) ceea ce denotă faptul că locuințele în județul Vâlcea au dimensiuni reduse în comparație cu locuințele din celelalte județe din aceeași regiune de dezvoltare.

	Numărul de locuințe la 1000 locuitori	Suprafața locuibilă pe locuitor
Dolj	382	14,8
Gorj	401	14,2
Mehedinți	434	15,6
Olt	391	14,0
Vâlcea	415	13,7

Situația locuințelor construite în perioada 2000 – 2006 (conform bazei de date TEMPO a INS din 2007) se prezintă astfel:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Total județ, din care:	565	537	492	545	549	441	570
Municipii și orașe	151	162	147	213	214	129	155
Comune	414	375	345	332	335	312	415

Locuințele construite din fondurile populației reprezintă un procent foarte mare, astfel în: 2000 - 100 %, 2001 – 90,7 %, 2002 - 100 %, 2003 – 86,8 %, 2004 - 84 %, 2005 – 98,6 %, 2006 – 99,6 %.

Se constată că din fondurile publice, mixte etc. s-au realizat locuințe, majoritar, în mediul urban.

Locuințele noi construite în perioada 2001 – 2005, conform Anuarului statistic al județului Vâlcea ediția 2007, după numărul de camere, se prezintă astfel:

	2001	2002	2003	2004	2005
Locuințe – total	537	492	545	549	441
cu 1 cameră	45	25	43	31	8
cu 2 camere	129	120	146	138	105
cu 3 camere	182	159	157	149	129
cu 4 camere	110	102	103	116	117
cu 5 camere și peste	71	86	96	115	82

Analizând datele prezentate în tabelul de mai sus se constată că ponderea cea mai mare o reprezintă apartamentele cu 3 camere, urmate de cele cu 2 camere cu excepția anului 2005 când ponderea apartamentelor cu 4 camere o depășește pe cea a apartamentelor cu 2 camere.

În concluzie, Județul Vâlcea nu înregistrează valori semnificativ diferite față de mediile naționale pentru principalii indicatori analizați privind locuirea. Calitatea locuirii, atât în mediul rural, cât și în cel urban, se confruntă cu probleme diferite. Dacă în rural putem vorbi de probleme legate de racordarea locuințelor la utilități, spre exemplu, în urban sunt mult mai des întâlnite problemele legate de supraaglomerarea locuințelor sau de accesul inegal la o locuință.

1.5. INFRASTRUCTURILE TEHNICE MAJORE

1.5.1. Gospodărirea apelor

Rețeaua hidrografică a județului, cu o lungime codificată de 2.344km, aparține în întregime bazinului mijlociu și inferior al râului Olt, principalul curs de apă care străbate județul Vâlcea de la N la S, pe o distanță de 135 km. În arealul județului Vâlcea, râul Olt primește numeroși afluenți, între care Boia, Băiaș, Sălătrucel, Topolog (pe stânga), Călinești, Lotru, Muereasca, Olănești, Bistrița, Luncavăt, Olteț și Cerna (pe dreapta). Numărul cursurilor de apă cadastrate este de 144.

În funcție de caracteristicile fizice și geografice ale zonelor străbătute, râul Olt se caracterizează prin două sectoare ale bazinului hidrografic: sectorul de nord al județului, care corespunde zonei muntoase și sectorul de sud, care corespunde zonei deluroase. Râurile din sectorul muntos au un potențial hidroenergetic important. Pe râul Olt și pe râul Lotru s-au construit mai multe lacuri de acumulare în scop hidroenergetic și de alimentare cu apă.

Pe lângă rețeaua de ape curgătoare cu debite relativ bogate și scurgere permanentă, pe teritoriul județului Vâlcea se află câteva lacuri de origine glaciară (Călcescu, Iezerul Latoriței, Găuri, Cioara, Singuraticu, Zănoaga Mare ș.a.) și lacurile de acumulare din sistemele hidroenergetice Lotru și Olt.

• Resurse de apă teoretice și tehnic utilizabile

Județul Vâlcea este străbătut de o rețea hidrografică relativ densă și are întreaga suprafață cuprinsă în bazinul hidrografic Olt. Resursele de apă ale județului sunt constituite:

- din ape de suprafață (râuri interioare, lacuri naturale și artificiale);
- ape subterane.

Categoria de resurse	Resursa potențială (mil. m ³)	Resursa tehnic utilizabilă (mil. m ³)
Ape suprafață	4.697,00	1.440,00
Ape subterane	163,17	108,70
TOTAL	4.860,17	1.548,70

Sursa: C.N.Apele Române – Direcția Apelor Olt

Raportat la populația actuală a județului, rezultă o resursă specifică, utilizabilă în regim natural, de cca. 3.750,5 m³/loc/an, superioară mediei pe țară, de 2.705 m³/loc/an și apropiată de media europeană, care este de 4.000 m³/loc/an.

• Prelevări de apă

Prelevările de apă din sursele existente în județul Vâlcea asigură satisfacerea cerințelor utilizatorilor din industrie, agricultură, zootehnie și de consumatorii casnici. Se observă tendința scăderii volumelor prelevate din subteran, urmare a măsurilor de protecție a acviferului, luate de Agenția Națională Apele Române.

Sursa de apă				Prelevări de apă (2005) (mii m ³)	
				industrial	populație
1	Apă de suprafață	49.323	17.132	46.719	15.490
2	Apă subterană	3.045	1.989	4.336	2.215

Sursa: Compania Națională „Apele Române” – Direcția Apelor Olt

Cele mai importante foraje pentru prelevări de apă subterană sunt localizate astfel:

LOCALITATE	DEBIT CAPTAT			
	Foraj H<50m		Foraj>50m	
	(l/s)	(miim ³ /an)	(l/s)	(miim ³ /an)
Rm. Vâlcea	6,7	43	-	-
Băbeni	5,68	148,1	4,98	34,48
Brezoi	0,23	7,4	-	-
Băile Olănești	1,5	10,8	-	-
Berbești	-	-	17,24	252,1
Călimănești	0,57	18	-	-
Drăgășani	3,76	127,8	51,55	880,5
Alunu	-	-	2,2	48,9
Bălcești	-	-	0,6	23
Berislăvești	-	-		
Budeni	0,36	11,5		
Budești	-	-	0,22	7
Brădișor	0,26	8,21		
Căzănești	13,84	436,4	1,3	9,6
Drăgoești	0,6	19		
Făurești	-	-	5	52,6
Frâncești	-	-	2,52	79,5
Grădiștea	-	-	0,6	4,5
Lădești	-	-	0,3	9,6
Lotrișor	0,5	16,8		
Mălaia	3,9	123,8		
Mihăești	-	-	3,47	76,5
N. Bălcescu	0,1	3,6		
Orlești	-	-	0,38	12
Popești	3,8	33	4,56	57
Sălătrucel	-	-		
Stoilești	1,2	8,1		
Stroiești	0,6	4,05		
Suici	-	-	0,14	4,8
Ștefănești	-	-	0,4	15,6
Tătărani	91,9	2940		
Păușești Otăsău	12,6	399,6		
Vlădești	1,26	39,6		
TOTAL	149,36	4398,76	95,46	1567,68

Din punct de vedere al calității apelor de suprafață și subterane situația este următoarea:

Apele râului Olt se înscriu în categoria a II-a de calitate, pe toată lungime sa, de la intrare și până la ieșirea din județ. Aportul județului Vâlcea la poluarea râului a scăzut considerabil, deoarece Platforma Chimică a închis multe din instalațiile tehnologice care evacua apă puternic impurificate. De asemenea, având în vedere că o mare parte a râului este în regim amenajat, lacurile de acumulare funcționează ca adevărate decantoare.

Râul Lotrul se încadrează în categoria I de calitate, de la izvor până la vărsare, ceea ce îl face să reprezinte principala sursă de alimentare cu apă a orașului Râmnicu Vâlcea.

Râul Olteț are apă de pe cursul superior (care se găsește în județul Vâlcea) încadrată în categoria I de calitate.

Râul Topolog se încadrează și el în categoria I de calitate pe tot parcursul din județul Vâlcea.

O situație deosebită prezintă râul Luncavăț, care cu puțin înainte de confluență cu râul Olt, este puternic poluat, datorită evacuării de ape uzate neepurate provenite de la fermele de păsări și suine din localitatea Băbeni.

Celelalte râuri din rețeaua hidrografică, de mică importanță, nu pun probleme sub aspectul calitatii.

Lacurile de acumulare existente sunt colmatate, depunerile în cuveta lacului fiind în unele lacuri în cantități excesiv de mari. Cele mai afectate sunt lacurile Mălaia (depuneri de terasit de la exploatarea de mică de la Cataractele Lotrului), Dăești și Râmnicu Vâlcea (depuneri de aluviuni aduse de torenți și afluenți), care au cuveta colmatată în proporție de 50%.

În ceea ce privește calitatea globală a apei din lacurile de acumulare de pe râurile Olt și Lotru se pot afirma următoarele:

- Lacurile de acumulare Vidra și Brădișor prezintă o apă bine oxigenată, săracă în nutrienți și în plancton, încadrându-se din punct de vedere biologic în categoria oligosaprobă;
- Lacurile de acumulare Dăești, Râmnicu Vâlcea, Băbeni, Zăvideni, și Drăgășani, fiind mai expuse activităților antropice, calitatea lor variază în funcție de calitatea evacuărilor. Apa este suficient oxigenată, dar este mult mai bogată în nutrienți și prezintă plancton diversificat. Din punct de vedere biologic aceste lacuri se încadrează în categoria mezotrofă.

În general, partea cea mai importantă a poluanților deversați în emisarii naturali, revine unităților din domeniul gospodăriei comunale, industriei chimice, industriei extractive și zootehniei, dar și surselor de poluare difuze datorate tratării cu îngrășăminte și pesticide a unor suprafețe întinse de teren.

Calitatea apelor subterane este staționară. Comparativ cu perioadele anilor trecuți, modificarea compoziției acestor ape se produce foarte lent. Astfel, rămâne în continuare poluat acviferul din zona platformei chimice, atât cu compuși chimici greu degradabili (sau toxici), cât și cu mercur, fapt care nu permite folosirea lui în scopuri potabile, ca și cel din zona Ocnele Mari - Ocnița, unde concentrația de cloruri și produs petrolier depășește cu mult limitele de potabilitate. De asemenea, în ultimii ani se constată o deteriorare a acviferului de pe traseele conductelor de transport țiței și saramură, datorată deselor spargerii (voite sau accidentale) ale acestora, cu toate că nu s-au identificat decât cazuri izolate.

Dotările improvizate (fose septice neimpermeabilizate, rigole și șanțuri, latrine), precum și ceea ce rezultă din activitățile gospodărești (gunoi menajer, gunoi de grajd, etc.) contribuie direct sau indirect la poluarea pânzei freatice, cu toate consecințele negative privind sănătatea populației și a mediului.

Pentru zona Rm. Vâlcea forajele din rețeaua hidrogeologică, mai ales cele din Râureni, Copacelu, cele de pe conturul haldelor de șlam ca și cele din Băbeni, situate în lunca Oltului, au pus în evidență poluarea orizontului acvifer freatic pe direcția de curgere. Mineralizarea puternică în zona de terasă (1g/l – 16 g/l) în zona pârâului Sărat și 100 g/l în zona haldelor de șlam constatăată prin analize de laborator, certifică poluarea istorică pe acest areal.

● Amenajarea bazinului hidrografic

Principalele lucrări hidrotehnice din teritoriul județului sunt acumulările de apă pentru diverse destinații, derivațiile de apă și lucrările de apărare împotriva inundațiilor, regularizări și îndiguiri de maluri.

Caracteristicile tehnice ale **acumulărilor** sunt:

ACUMULARE	CURS DE APĂ	VOLUM (mil.m ³)	DESTINAȚIE
Cornetu	Olt	7,9	complexă
Gura Lotrului	"	8,2	"
Turnu	"	13,1	"
Călimănești	"	5,0	"
Dăești	"	11,2	"
Rm. Vâlcea	"	19,0	"
Râureni	"	7,3	"
Govora	"	18,5	
Băbeni	"	59,6	"
Ionești	"	24,9	"
Zăvideni	"	45,0	"
Drăgășani	"	48,0	"
Vidra	Lotru	340	energie
Mălaia	"	3,4	"
Brădișor	"	38,0	"
Galbenu	Latorița	2,4	"
Petrimanu	"	2,5	"
Jidoaia	Jidoaia	0,48	"
Tomșani	Bistrița	0,12	"
Vlădești	Olănești	0,8	"
Boia I, II, III	Boia	0,04, 0,025, 0,035	"
TOTAL		655,5	

Principalele **derivații** sunt:

DENUMIRE	LOC PRIZĂ	LOC DEBUȘARE	LUNGIME (km)	DEBIT TRANZITAT (m ³ /s)	DESTINAȚIE
Brăneasa-Câineni	Brăneasa	Ac. Vidra	1,0	0,1880	hidroenergetic
Brăneasa-Sterpului-Câineni	Brăneasa	Ac. Vidra	1,0	0,237	hidroenergetic
Sfârcașului-Câineni	Sfârcașului	Ac. Vidra	1,0	0,169	hidroenergetic
Garcu 2-Câineni	Garcu	Ac. Vidra	1,0	0,97	hidroenergetic
Garcu 1-Câineni	Garcu	Ac. Vidra	1,0	0,135	hidroenergetic
Pârâul Cailor-Câineni	Pârâul Cailor	Ac. Vidra	1,0	0,130	hidroenergetic
Uria-Câineni	Uria	Ac. Vidra	1,0	0,190	hidroenergetic
Mănăileasa-Voineasa	Mănăileasa	Mănăileasa	1,0	0,0660	hidroenergetic
Voinești-Voineasa	Voinești	Lotru	1,0	0,788	hidroenergetic
Latorița-Mălaia-Ciunget	Latorița	Ac. Vidra	1,0	1,902	hidroenergetic
Rudăreasa 2-Mălaia-Ciunget	Rudăreasa	Ac. Vidra	1,0	0,011	hidroenergetic
Rudăreasa 1-Mălaia-Ciunget	Rudăreasa	Ac. Vidra	1,0	0,208	hidroenergetic
Păscoia-Brezoi	Păscoia	Brădișor	1,0	0,337	hidroenergetic
Bistrița-Bistrița	Bistrița	Ac. Vidra	1,0	0,052	hidroenergetic
Horezu 1-Horezu	Horezu		1,0	0,284	
Bistricioara-Romanii de Sus	Bistricioara		1,0	0,056	hidroenergetic
Luncavăț-Horezu	Luncavăț		1,0	0,304	hidroenergetic
Olteț-Polovragi	Olteț		1,0	0,461	hidroenergetic
Cerna-Cerna	Cerna		1,0	0,461	hidroenergetic
TOTAL			19	6,949	

Lucrările de regularizare a cursurilor de apă din județ sunt:

Denumire amenajare	Curs de apă	Lungime sector (km)	Destinație
r. Lotru la Brădișor	Lotru	0,5	Apărare împotriva inundațiilor
pr. Tisa la Olănești Băi	Olănești	0,1	"
consolidare versanți pr. Tisa , zona izvoare minerale Olănești Băi	Olănești	546	"
regularizare pr. Șerbăneasa la Stoiceni	Șerbăneasa	4,0	"
Regularizare pr. Bujoreanca la Bujoreni	Bujoreanca	4,0	"
regularizare pr. Topolog la Milcoiu	Topolog	0,3	"
regularizare pr. Olănești la Olănești Băi	Olănești	5,9	
consolidare mal pr.Olănești la Olănești Băi	Olănești	1,5	"
regularizare pr.Olănești la Măglași	Olănești	5,0	"
regularizare V.Cazanelor la Călimănești	V. Cazanelor	0,27	"
amenajare torenți Capela	torent Capela	0,5	"
amenajare pr.Coisca la Berislăvești	Coisca	0,208	
Regularizare pr. Govora la Bunești	Govora	1,3	"
refacere dig și apărare mal pr. Govora la Bunești	Govora	cons. mal = 290m ref. dig = 530m	"
regularizare pr. Govora la Mihăești	Govora	3,8	"
regularizare pr. Luncavăț la Vaideeni	Luncavăț	3,0	"
regularizare pr. Otăsău la Otăsău	Otăsău	6,0	"
regularizare pr. Otăsău la Bărbătești	Otăsău	7,0	"
consolidare pr. Otăsău la mănăstirea dintr-un lemn	Otăsău	ref. dig = 100m, reg. albie = 193m, zid beton = 22,8m	"
regularizare pr. Morii la Pietreni	pr. Morii	3,0	"
regularizare pr. Bistrița la Bistrița	Bistrița	1,0	"
pereu din piatră pr. Otăsău la Frâncești	Otăsău	0,816	"
canal Iazul Morii la Frâncești	Iazul Morii	0,574	"
Canal pr. Runcu la Frâncești	Runcu	0,219	"
regularizare pr. Pesceana la Drăgășani	Pesceana	0,8	"

regularizare pr. Stăneasca la Olanu	Stăneasca	2,0	"
regularizare pr. Olteț la Alunu		11,9	"
regularizare pr. Olteț la Alimpești	Olteț	3,0	"
regularizare pr. Olteț la Grădiștea	Olteț	4,7	"
regularizare pr. Olteț la Laloșu	Olteț	0,08	"
regularizare pr. Taraia la Berbești	Taraia	8,85	"
regularizare pr. Cerna la Copăceni	Cerna	6,2	"
regularizare pr. Geamăna la Drăgoiești	Geamăna	6,1	"
refacere apărare mal și regularizare pr. Geamăna la Drăgoiești	Geamăna	0,426	"
regularizare pr. Muierasca la Muierasca	Muierasca	reg. = 700m, zid sprijin=65m, praguri=3buc	"
regularizare pr. V. Satului, la Brezoi	Valea Satului	reg = 1km	"
regularizare pr. Boișoara, la Boișoara	Boișoara	reg = 0,1km	"
regularizare pr. Găujani, la Boișoara	Găujani	reg = 0,3km	"
regularizare pr. Bistrița, la Băbeni	Bistrița	reg = 2,2km	"
regularizare pr. Hintă, la Băile Govora	Hintă	reg = 1km	"
regularizare pr. Luncavăț, la Marcea	Luncavăț	reg = 1km	"

Principalele **probleme** care reies din prezentarea situației existente a gospodăririi apelor, la nivel județean, sunt:

- poluarea puternică a râului Luncavăț, înainte de confluența cu râul Olt, datorită evacuării de ape uzate neepurate provenite de la fermele zootehnice din orașul Băbeni;
- lacurile de acumulare existente sunt colmatate, depunerile în cuveta lacului fiind în unele lacuri în cantități excesiv de mari. Cele mai afectate sunt acumulările Mălaia, Dăești și Râmnicu Vâlcea, care sunt colmatate în proporție de 50%;
- calitatea surselor de apă este influențată de evacuările din unitățile de gospodăriei comunale, industriei chimice, industriei extractive și zootehniei, dar și de sursele de poluare difuze datorate activităților agricole;
- lucrările de apărare împotriva inundațiilor, aflate în zonele în care s-au produs inundații, nu au fost reparate după trecerea unor inundații produse în trecut, de asemenea unele au gradul de apărare pentru care au fost realizate depășit;
- în general, albiile cursurilor de apă sunt neîntreținute, respectiv au vegetație crescută necontrolat, au depozitate gunoaie sau diverse alte materiale.

1.5.2. Amenajări pentru agricultură – lucrări de îmbunătățiri funciare

Pentru înlăturarea efectelor negative ale fenomenelor climatice extreme (alternarea pe o lungă perioadă de timp a perioadelor de secetă cu cele de exces de umiditate pe aceleași terenuri) și pentru prevenirea degradării terenurilor prin alunecări de teren și eroziuni ale solurilor, în zona județului Vâlcea au fost executate, în majoritate înainte de 1990, lucrări de irigații, desecări și de combatere a eroziunii solului.

● Amenajări pentru irigații

Conform datelor furnizate de Direcția Agricolă Vâlcea, amenajările de irigații au fost executate pe o suprafață de 10.541 ha. Distribuția în teritoriu a acestor amenajări pe stații de pompare și localități este următoarea:

Amplasare stație de pompare	Suprafața amenajată total ha.	Localități deservite -ha-
Ionești	502	502
Mihăești	734	734
Budești	484	484
Marcea	200	200
N. Bălcescu	410	410
Băbeni	378	378
Galicea	376	376
Olanu	510	510
Buciumeni	492	Olanu-492
Drăgoești	492	492
Luncavăt	235	Ionesti-235
Zăvideni	1652	Orlesti-805, Prundeni-847
Drăgășani	848	Prundeni-46, Dragasani-802
Voicesți	2943	Dragasani-1151, Voicesti-810, Stefanesti-982
Strejești -Plotul Lungești	285	Lungesti-285
Total	10.541	

Sursa datelor: Direcția Agricolă Vâlcea 2007

● Amenajări pentru desecare

Solurile cu exces de umiditate specifice zonelor de luncă a râurilor, afectate de nivelul ridicat al pânzei freatice (1 – 2 m) necesită lucrări de desecare sau numai de drenaj, acolo unde terenul este mai înalt. Pentru înlăturarea efectelor excesului de umiditate s-au executat lucrări de desecare și drenaj, pe o suprafață de aproximativ 13.031 ha.

Situația actuală a suprafețelor deservite de sisteme de desecare se prezintă astfel:

Amenajarea	Localități deservite	Suprafata ha
Galicea	Galicea	590
Mihăești-Băbeni	Mihăești, Babeni	1616
Olanu-Drăgoești	Olanu, Drăgoești	1120
Făurești-Lalos	Diculești, Făurești, Laloșu	1924
Trepteanca-Cungrea Mare		455
Bucșani-Cioroiu	Ionești, Orlești, Prundeni, Voicesti, Ștefănești, Lungești	7326
Total		13.031

Sursa datelor: Direcția Agricolă Vâlcea 2007

● **Amenajari pentru Combaterea Eroziunii Solului**

Pe teritoriul județului au fost amenajate lucrări de Combaterea Eroziunii Solului, executate în majoritate înainte de 1990, pe o suprafață de 33.897 ha.

Situatia actuală a suprafețelor pe care au fost executate lucrari de combaterea eroziunii solului este urmatoarea :

Amenajarea	Localitati deservite	Suprafata ha
Drăgășani	Drăgășani	20
Călimănești	Călimănești	30
Scundu	Scundu	190
Pășune Tisa	Olănești	150
BH Tiria- Mateești	Mateești	235
Plant.Pomi Berbești	Berbești	456
Plant.Pomi Livezi	Livezi	470
Plant.Pomi Sinești	Sinești	266
Plant.Pomi Mosoroasa	Păușești-Maglași	385
Plant.Vii Cerna-Fartatesti	Fartatești	700
Vii Drăgășani-Dealul Olt	Drăgășani	223
Vii Drăgășani-Mitrofani	Mitrofani	820
Vii Drăgășani-Prundeni	Prundeni	437
Vii SCPVV Drăgășani-Jiblea	Jiblea	87
Vii Statiunea Drăgășani	Drăgășani	104
Babeni	Băbeni	345
Balcești	Bălcești	355
Creteni	Creteni	360
Bazin HidrograficBoișoara	Boișoara	180
B.H.Coisca	Berislavești, Calimănești	150
B.H.Govora	Govora, Bunești, Stoenesti	4158
B.H.Olănești	Olănești,Vlădești, Păușești - Maglași	3998
B.H.Olanu-Drăgoești	Olanu , Drăgoești	100
B.H.Oltet Mal Stang Lalosu-Babeni	Diculești,Făurești,Lalosu	1518
B.H.Stăneasca	Olanu	340
B.H.Verdea-Mitrofani	Mitrofani	140
CES B.H.Acumulare Daesti	Dăești	1113
CES B.H.Acumulare Rm.Valcea	Rm.Valcea	1730
Aninoasa Bercioiu	Budești	1353
CES B.H.Bistrita	Francești, Pietrari, Tomșani	7072
CES B.H.Cerna	Copăcenii, Lăpusata, Lădesti, Fartatesti,	3720
	Stănești, Măciuca, Valea Mare	
CES B.H.Luncavat	Sirineasa, Popesti, Oteșani, Măldărești	7076
CES B.H.Oltet	Roșiile,Tetoiu	515
CES B.H.Oltet Subbazin Horezu	Horezu, Slătioara, Alunu,	2334
CES B.H.Oltetul Mijlociu	Zătreni, Lacusteni, Bălcești	11419
CES B.H.Paraul Sarat	Ocele Mari	500
CES B.H.Pesceana	Amărăști, Glavile, Pesceana	850
CES B.H.Sirineasa-Orlești	Sirineasa, Ionesti, Orlești	1254
CES B.H.Topologul Inferior	N. Bălcescu , Galicea	3493
CES B.H.Trepteanca-Cungrea-Mare	Olanu Drăgoești	913
CES B.H.Bucșani-Cioroiu	Orlesti, Prundeni, Drăgășani, Stefănesti	4075
Compl.CES Mihăești-Babeni	Mihăesti, Băbeni	729

Compl.CES Balcești-Irimești	Bălcești	303
Modernizări Vii la Statiunea Drăgășani	Drăgășani	40
Perimetrul Etalon Cheia	Olănești	10
Plantatii Pomi Rm.Valcea	Rm.Valcea	162
Plantatii Vii IAS Drăgășani-Gusoieni	Gusoieni	224
Total		33897

Sursa datelor: Direcția Agricolă Vâlcea 2007

În județ mai există o categorie de *amenajări complexe de irigații, desecare și combaterea eroziunii solului* care funcționează simultan sau alternativ primavara, vara sau toamna în funcție de necesitățile zonei:

Denumire amenajare	Irigații (ha)	Desecare (ha)	CES (ha)
Bucșani - Cioroiu	0	28.367	2.414
Bucșani - Cioroiu	4.099	0	0
Bucșani - Cioroiu	5.562	0	0

Sursa datelor: HG 1582/2006 - lista amenajărilor de IF de utilitate publică

Lucrările de îmbunătățiri funciare sunt executate în majoritate înainte de 1990 și necesită măsuri de reabilitare și modernizare, unele din acestea fiind nefuncționale din cauza lipsei echipamentelor de exploatare, a neasigurării fondurilor pentru realizarea lucrărilor de întreținere și exploatare conform planurilor tehnice și regulamentelor de exploatare.

Supradimensionarea unor sisteme de desecare mai ales, procesele de degradare și distrugere petrecute după 1990 au avut drept consecință imposibilitatea de exploatare, în condiții de eficiență economică, a suprafețelor amenajate. Pe de altă parte, gradul de utilizare a irigațiilor înregistrează nivele deosebit de scăzute.

Proiectele de extindere a suprafețelor irigate sunt limitate. Cauzele acestui regres sunt multiple: epuizarea suprafețelor favorabile construirii acestor amenajări, costul ridicat al acestor proiecte, prețul scăzut al alimentelor, opoziția cetățenilor pentru astfel de lucrări, concurența puternică a altor sectoare economice pentru resursele de apă, interesul sporit acordat refacerii și modernizării sistemelor existente etc.

1.5.3. Infrastructura de transport

Rețeaua de transport a județului Vâlcea a fost analizată în contextul legăturilor cu județele învecinate și a legăturilor de transport național și internațional.

În cadrul echipărilor de infrastructură, rețeaua de căi de comunicație și transport ocupă un loc important, fiind compusă din:

- rețeaua rutieră ;
- rețeaua feroviară;
- transportul combinat

Județul Vâlcea face parte din Regiunea 4 Sud -Vest, regiune care ocupă locul cinci în ceea ce privește lungimea rețelei rutiere și locul șapte în ceea ce privește lungimea rețelei feroviare. Drumurile publice au o lungime de 10460 km, cu o densitate de 35,8 km/ 100 km², fiind peste densitatea pe țară (33,5 km/ 100 km²), deținând locul cinci, în ceea ce privește lungimea de drumuri naționale – 2043 km și drumuri locale – 8417 km. Rețeaua de căi ferate are o lungime de 1006 km, ocupând locul șapte , cu o densitate de 34,4 km/ 1000 km², fiind sub densitatea pe țară (45,9 km/1000 km²) și cu o lungime a liniilor electrificate de 512km, ocupând locul patru.

De asemenea beneficiază de coridorului rutier pan-european :

- **Coridorul IV** Frontiera Nădlac – Arad – Timișoara – Lugoj – Deva – Sebeș – Sibiu – Râmnicu Vâlcea – Pitești – București – Lehliu – Fetești – Cernavodă – Constanța.

• Rețeaua rutieră

În cadrul Regiunii 4 sud-vest județul Vâlcea ocupă *locul trei* în ceea ce privește total lungime drumuri publice-2167 km, *locul întâi* în ceea ce privește total lungime drumuri naționale - 529 km și *locul patru* în ceea ce privește total lungime drumuri locale - județene și comunale - 1638 km.

Județul beneficiază de un tronson al Coridorului IV pan-European de transport rutier pe direcția Pitești – Râmnicu Vâlcea – Sibiu.

Din analiza echipării tehnice a județului Vâlcea cu drumuri publice – drumuri naționale, drumuri județene și comunale – a rezultat următoarea structură a rețelei de drumuri*:

➤ 9 trasee de drumuri naționale, din care :

1 traseu de drum european, E 81 (compus din DN 7 și DN 7CC) pe direcția Satu Mare – Sibiu – Râmnicu Vâlcea – București – Giurgiu (din care 91 km în jud. Vâlcea)

2 trasee de drumuri naționale principale, DN 64 și DN 67 – 125 km;

6 trasee de drumuri naționale secundare, DN 7A, DN 7D, DN 65C, DN 67B, DN 67C și DN 73C – 313 km;

➤ 57 trasee de drumuri județene ;

➤ 157 trasee de drumuri comunale .

Lungimea drumurilor publice din județul Vâlcea este de 2167 km, reprezentând 2,7% din totalul drumurilor publice din România (79904 km). Densitatea drumurilor publice în județul Vâlcea este de 37,6 km/100 km², situând județul pe primele locuri din țară, fiind peste densitatea pe țară care este de 33,5 km/100 km² și cu puțin peste densitatea Regiunii Sud - Vest (35,8km/ 100 km²).

---

* Sursa datelor HGR 540/2000 , HGR 43/1998, anuarul statistic 2006

Din total lungime drumuri publice, 529 km, respectiv 24 %, sunt drumuri naționale, iar 1.638 km (76 %) sunt drumuri județene și comunale.

Drumurile naționale sunt modernizate pe 79 % din lungimea totală pe județ au îmbrăcămînți asfaltice uşoare pe 48 km (respectiv 9 %). Aceste drumuri situându-se în clasele tehnice III și IV, având o stare tehnică considerată ca fiind bună.

Drumurile județene și comunale sunt modernizate pe 216 km (13%), au îmbrăcămînți asfaltice uşoare pe 542 km (33%) și sunt nemodernizate pe 880 km (54%). Drumurile județene sunt de clasă tehnică IV și V, având o stare tehnică considerată în general satisfăcătoare, iar cele comunale, sunt de clasă tehnică V, având o stare tehnică considerată în general nesatisfăcătoare.

Drumurile publice, în cea mai mare parte, traversează localități, viteza de circulație fiind redusă pe aceste sectoare. De asemenea, lățimea platformei drumului nu este corespunzătoare, datorită frontului îngust al limitei de proprietate.

Drumurile județene și comunale, în mare parte nu asigură o suprafață de rulare corespunzătoare pentru desfășurarea unui trafic de călători și de marfă în condiții de siguranță și confort cât mai optime.

Analiza situației existente a scos în evidență următoarele:

- legătura directă cu județele învecinate trebuie îmbunătățită, analizând situația drumurilor județene care îndeplinesc condiții pentru a fi clasate ca drumuri naționale;
- legătură cât mai directă între drumurile județene existente, cu cele naționale, între centrele de comună, sau între satele aparținând unor comune învecinate, trebuie îmbunătățită, analizând situația drumurilor comunale care îndeplinesc condiții pentru a fi clasate ca drumuri județene;
- accesul de la centrul comunei la satele componente, legătura între satele aparținând comunelor învecinate și legătura directă a unor localități cu drumurile naționale și județene, trebuie rezolvată, analizând situația drumurilor care pot fi clasate ca drumuri comunale.

Pe rețeaua de drumuri naționale și locale există lucrări de artă (pasaje, poduri și podețe). Lucrările de artă de pe traseul drumurilor naționale au o stare tehnică bună, dar nu toate sunt la clasa de încărcare E. De asemenea din analiza stării de viabilitate a drumurilor locale, județene și comunale, s-a observat că de regulă starea de viabilitate a podurilor este similară cu cea a drumurilor, necorespunzând cerințelor de capacitate portantă (clasa E de încărcare), și cerințelor traficului actual.

Legătura județului cu capitala țării este asigurată , în prezent, de drumul național DN 7 (drumul european E 81).

Situația drumurilor publice se prezintă astfel:

Regiune / județ	Drumuri publice total	Din care:		Din total drumuri publice						Densitatea drumurilor publice pe 100 km ² teritoriu
		Modern izate	I.A.U	Drumuri naționale	Din care:		Drumuri județene și comunale	Din care:		
					Moder nizate	I.A.U		Moder nizate	I.A.U	
4SudVest	10460	3384	2351	2043	1665	266	8417	1719	2085	35,8
Vâlcea	2167	634	573	529	418	48	1638	216	542	37,6

Sursa: Anuarul Statistic al României 2006

• Rețeaua feroviară

În cadrul regiunii Sud-Vest, județul Vâlcea ocupă *locul patru* în ceea ce privește lungimea căilor ferate (163 km) și *ultimul loc* în ceea ce privește lungimea liniilor electrificate (0 km).

Rețeaua de căi ferate din județul Vâlcea reprezintă 1,4 % din total rețea de căi ferate pe țară care este de 10948 km.

Situația liniilor de cale ferată în exploatare, în județ, se prezintă astfel:

Regiune / județ	Total	Din care: electrificate	Din total:				Densitatea liniilor pe 1000 km ² teritoriu
			Linii cu ecartament normal			Linii cu ecartament larg	
			Total	Cu o cale	Cu două căi		
4Sud - Vest	1006	512	1006	758	248	-	34,4
Vâlcea	163	-	163	137	26	-	28,3

Sursa: Anuarul Statistic al României 2006

Județul dispune de o rețea feroviară în lungime de 163 km din care 137 km (84 %) linie cu o cale și 26 km (16%) linie cu două căi.

Densitatea căilor ferate este de 28,3 km/1000km², situând județul printre ultimele locuri din țară, fiind cu mult sub densitatea pe țară care este de 45,9 km/1000km² și de asemenea sub densitatea din Regiunea Sud - Vest (34,4 km/1000 km²).

Teritoriul județului este deservit, în prezent, de:

- linia 201:Piatra Olt– Podu Olt
  - cale ferată dublă neelectrificată pe: sectorul Râmnicu Vâlcea – Cozia
  - cale ferată simplă neelectrificată pe: sectorul Cozia – Podu Olt
  - sectorul Râmnicu Vâlcea – Piatra Olt
- linia 205: Băbeni – Alunu
  - cale ferată simplă neelectrificată pe: sectorul Băbeni – Alunu

În *anexa 2* se prezintă datele statistice furnizate de Compania Națională de Căi Ferate “C.F.R.” S.A. – Regionala C.F.R. Craiova, respectiv: lungimea liniilor de cale ferată clasificate după caracteristici (simple sau duble, din domeniul public și privat), stații de cale ferată existente pe teritoriul județului și pozițiile kilometrice ale acestora față de limita administrativă a județului Vâlcea, intersecții dintre drumuri și linii ferate, situația terenurilor CFR din domeniul public (al statului concesionat C.F.R.) și domeniul privat C.F.R., pe unități feroviare.

Starea tehnică a rețelei de cale ferată din județul Vâlcea este în general bună. Nivelul dotărilor și starea tehnică a liniilor nu permit viteze mai mari de 60 - 80 km/h.

Lucrările de artă întâlnite pe rețeaua de căi ferate a județului, sunt: viaductele, podurile cu deschideri mai mari de 10 m și podețe cu deschideri între 0,5 și 10 m.

Există treceri la nivel cu calea ferată care nu dispun de instalații automate, de semnalizare rutieră fără bariere și nu sunt păzite. Trecerile la nivel cu dotări necorepunzătoare sunt cele din municipiul Râmnicu Vâlcea de la km 291+562, km 292+380, km 292+894 și km 293+262, precum și trecerea la nivel dintre stațiile Drăgășani – Arcești la km 239+571.

Pasajele denivelate, superioare sau inferioare de pe traseul căilor ferate sunt într-un număr foarte mic.

Toate stațiile cf de pe raza județul Vâlcea sunt dotate corespunzător în ceea ce privește: clădirea de călători, peroane, săli de așteptare, informare călători etc. Există halte de mișcare lipsite de surse potabile de apă. Acestea sunt: Copăcenii, Cornet, Fișcălia, Zăvideni și Zlătărei.

Există o singură stație dotată cu terminal pentru transcontainere, stația Bujoreni Vâlcea.

Conform ultimelor date statistice în 24 de ore numărul trenurilor de călători este de 38 trenuri, iar cel de marfă de 50 trenuri. Volumul de marfă transportat pe lună este de 210000 t, iar pe an de 2520000 t.

● **Transportul combinat**

România este parte semnatară a Acordului European privind marile linii de transport combinat și instalații conexe (AGTC). La Râmnicu Vâlcea funcționează un terminal de transport combinat de mărfuri – Bujoreni Vâlcea.

Problemele și disfuncționalitățile referitoare la rețelele de transport, vizează:

- Densitatea scăzută a rețelei feroviare -28,3 km/1000km² - sub densitatea pe țară
- Pondere mică a drumurilor naționale și europene -24 %- din total drumuri publice
- Lipsa autostrăzilor, având ca efect intensificarea nejustificată a traficului rutier pe drumurile neadecvate transporturilor inter-regionale și internaționale
- Drumuri naționale care nu corespund cerințelor traficului actual: DN 64, care au o capacitate portantă scăzută a structurii cu efecte de degradare accelerată
- Lipsa inelelor de centura care îngreunează traficul în interiorul localităților și cresc durata deplasării
- Procent ridicat de drumuri locale nemodernizate care necesită lucrări de întreținere și reparații
- Circulație îngreunată pe tronsoanele de drumuri afectate de alunecări de teren: DN 7A, DN 67, DN 65C, DN 67B, DN 7D, DJ 678B, DJ 678E, DJ 643, DJ 678A, DJ 658, DJ 703M, DJ 703F, DJ 676, DJ 677A, DJ 643B, DC 62, DC 110, DC 143, DC 98, DC 4, DC 79, DC 13, DC 132, DC 39
- Difuncții în traficul rutier din cauza stării podurilor de pe: DN localitățile Slătioara, Costești, Tomșani, Bârzești, Mihăiești, Copăcelu, DN 67B – localitatea Șutești, DN 7 viaductul Cârligu Mic și pasajul Râu Vadului
- Numărul scăzut al variantelor ocolitoare ale localităților, factor de poluare fonică și cu noxe a acestora
- Trecuri la nivel ale rețelei rutiere cu calea ferată neamenajate, de exemplu cele din municipiul Râmnicu Vâlcea de la km 291+562, km 292+380, km 292+894 și km 293+262, precum și trecerea la nivel dintre stațiile Drăgășani – Arcești la km 239+571
- Halte de mișcare lipsite de surse potabile de apă: Copăcenii, Cornet, Fișcălia, Zăvideni și Zlătărei.
- Necesitatea modernizării unei mari părți a rețelei feroviare
- Viteză de circulație pe calea ferată mult mai scăzută decât standardele europene, datorită stării avansate de uzură a rețelei feroviare
- Declinul transportului feroviar în favoarea transportului rutier.

1.5.4. Producția și transportul energiei electrice

● **Surse de producție a energiei electrice**

Sursele de producere a energiei electrice fac parte din categoria centralelor hidroelectrice de mare și mică putere, precum și termoelectrice.

În județul Vâlcea există un mare potențial hidroenergetic bine exploatat, ceea ce a determinat situarea județului pe unul dintre primele locuri pe țară în ceea ce privește producția de energie nepoluantă.

Din anul 2002, Sucursala Hidrocentrale Rm. Valcea administrează potențialul hidroenergetic al râului Lotru și al sectorului mijlociu al râului Olt (Gura Lotrului Drăgășani).

În prezent sistemul hidroenergetic complex al râului Olt Inferior este alcătuit din 14 hidrocentrale, 3 stații de pompaj energetic și 9 microhidrocentrale ce aduc o contribuție importantă la producția de energie electrică în HIDROELECTRICA S.A.: 2769GWh (producție de energie electrică în anul mediu hidrologic) ceea ce reprezintă cca. 15 % din producția de energie electrică în centralele hidroelectrice din România, având 1118MW putere totală instalată.

În tabelele 1 și 2 sunt prezentate principalele caracteristici ale hidrocentrelor precum și a centrelor electrice de mică putere (microhidrocentrale) din județul Vâlcea.

Producția totală de energie electrică obținută în S.H. Râmnicu Vâlcea în anul 2006 a fost de 3.157.886 MWh.

În județul Vâlcea se produce energie electrică și în Centrala Electrică de Transformare Govora, care are în componență 6 agregate – turbine de 50 MW fiecare, puse în funcțiune în perioada 1969 – 1986. CET Govora este primul producător independent de energie electrică și termică din România. Combustibilii utilizați sunt lignitul, păcura și gazele naturale.

Tabelul 1

Amenajarea hidroenergetică Olt – Lotru
Hidrocentrale în județul Vâlcea

Nr. crt.	Cursul de apă și denumirea CHE	PIF	Parametrii		Nr. grupuri tip, puterea unitară (nr. x MW)	Lacul de acumulare
			P _{inst} (MW)	E _{med} (GWh/an)		
1.	Lotru – Ciunget	1972 1975	510	1100	3 P x 170	Vidra
2.	Lotru – Brădișor	1982	115	229	2 F x 37,5	Brădișor
3.	Olt – Turnu	1982	70	194	2 K x 35	Turnu
4.	Olt – Râureni	1977	48	141	2 K x 24	Râureni
5.	Olt – Râmnicu Vâlcea	1974 1975	46	135	2 K x 23	Rm. Vâlcea
6.	Olt – Govora	1975	45	135	2 K x 22,5	Govora
7.	Olt – Drăgășani	1980 1981	45	140	2 K x 22,5	Drăgășani
8.	Olt – Călimănești	1981	38	106	2 K x 19	Călimănești
9.	Olt – Ionești	1978	38	125	2 K x 19	Ionești
10.	Olt – Zăvideni	1978	38	120	2 K x 18,5	Zăvideni
11.	Olt – Băbeni	1978	37	120	2 K x 18,5	Băbeni
12.	Olt – Dăești	1976	37	107	2 K x 18,6	Dăești
13.	Olt – Căineni		30	54,4		Căineni
14.	Olt – Robești		30	56,5		Robești
15.	Olt – Cornetu	2007	30	62,4		Cornetu
16.	Olt – Gura Lotrului	1986 1987	24,8	58	2 K x 12,4	Gura Lotrului
17.	Lotru – Malaia	1978	18	34	2 K x 9	Malaia
18.	Olănești – Vlădești	1984	1,7	6,5	2 K x 0,5 1 x 0,7	Vlădești

Tabelul 2

Centrale hidroelectrice de mică putere și microhidrocentrale

Nr. crt.	Denumire centrală	PIF	Râul	Parametrii		Nr. grupuri tip turbină
				P _{inst} (MW)	E _{med} (GWh/an)	
1.	Alunu	1987	Olteț	0,02	0,12	1 MLU
2.	Horezu 1	1985	Luncavăț	0,03	0,27	1 FO 90/390
3.	Horezu 2	1986	Luncavăț	1,00	3,80	2 FO 90/570
4.	Tomșani 1	1986	Bistrița	1,40	4,30	2 FO 230/720
5.	Tomșani 2	1986	Bistrița	1,40	4,20	2 FO 230/720
6.	Tomșani 3	1987	Bistrița	1,40	5,50	2 FO 230/720
7.	Baia	1990	Baia	2,00	4,30	1 KOS 1100
8.	Păușa	1983	Păușa	0,08	0,40	1 BANK 1
9.	Voineasa 3	1985	Mănăileasa	0,50	1,50	2 FO 90/390
10.	Voineasa 2	1986	Mănăileasa	0,44	1,60	2 FO 90/390
11.	Voineasa 1	1986	Mănăileasa	0,66	2,00	3 FO 190/720
12.	Bistrița Prislop	2007		2,1		

• **Rețele de transport a energiei electrice**

C.N.T.E.E TRANSELECTRICA S.A. – Sucursala de transport Pitesti deține pe raza județului Vâlcea următoarele rețelele de transport al energiei electrice:

LEA 400 kV

- Urechești – Domnești (60,8 km în județul Vâlcea) (SC)
- Țânțăreni – Bradu (60,8 km în județul Vâlcea) {SC}

Starea tehnică a liniilor LEA 400 kV este bună. În ultimii ani s-au executat lucrări de reparații capitale.

LEA 220 kV

- Bradu – Stuparei (24,035 km în județul Valcea) (SC)
- Raureni – Stuparei (12,7 km în județul Valcea) (SC)
- Arefu - Raureni (17,2 km în județul Valcea) (SC)

C.N.T.E.E TRANSELECTRICA S.A. – Sucursala de transport Sibiu are următoarele instalații energetice pe teritoriul județului Vâlcea :

LEA 400 kV

- Țânțăreni – Sibiu Sud (18,2 km în județul Vâlcea) (SC)

LEA 400kV este echipată cu fibră optică de tip OPGW36 și asigură interconexiunea cu sudul țării. Traseul liniei pornește din stația Țânțăreni, până în stația Arefu, iar de aici își continuă traseul până în stația Sibiu Sud. În perioada 2006 – 2008 s-au executat lucrări de reparații capitale (RK).

LEA 220 kV

- Lotru – Sibiu Sud (55,7 km în județul Vâlcea) (DC)

Linia dublu circuit de 220 kV asigură evacuarea puterii din centrala hidroelectrică Lotru (Ciunget). Ea este echipată cu fibră optică de tip OPGW36. În prezent aceasta linie se afla în procesul de reparații curente (RC) cu termen de finalizare decembrie 2010. Acestea constau în:

- lucrări ce se vor executa la baza stâlpilor (defrișări vegetație, nivelări, drenări),

- lucrări ce se vor executa asupra fundațiilor (tencuieli sclivisite, reparații căciuli, hidrofobizări),
- lucrări ce se vor executa la prizele de legare la pământ (remedieri prize, măsurarea rezistenței prizelor stâlpilor și refacerea prizelor necorespunzătoare),
- realizarea de ziduri de protecție pentru stâlpii de la bornele 47 și 66,
- protecția anticorozivă a stâlpilor,
- înlocuirea sau dublarea barelor deformate precum și completarea barelor și suruburilor lipsă,
- montare dispozitive treaptă de scară pentru toți stâlpii,
- montarea plăcuțelor de numerotare noi,
- montarea plăcuțelor de avertizare și interdicții noi,
- montarea plăcuțelor de numerotare aeriene din 5 în 5 borne,
- montare conductoare active noi în zonele unde s-au observat deteriorări vizibile,
- montare antivibratoare pe conductoarele active pe toată linia,
- montare conductor de protecție nou tip OL 70mm² în porțiunea 168-264,
- montare antivibratoare pe conductorul de protecție nou OL 70mm² și pe conductorul de protecție ALOLS 160/95 în porțiunile 161-168 și 264-268,
- înlocuirea elementelor capă-tijă sparte din componența lanțurilor de izolatoare,
- înlocuirea clemelor de susținere tip SOL cu cleme de susținere din aliaj de aluminiu de tip CSA-4,
- reglementarea încrucișărilor cu alte obiective noi apărute, asigurarea gabaritului față de sol în deschidere cu probleme,
- reamenajarea drumurilor de acces la borne,
- balizare de zi a stâlpilor și a conductoarelor de protecție în deschiderile de traversare peste DN și ape cu lungimi mai mari de 100km,

Starea tehnică a liniilor LEA 220 kV este bună.

• Rețele de distribuție a energiei electrice

Linii de 110 kV

Rm. Vâlcea – Jiblea (CHE Călinești) – CHE Turnu – CHE Gura Lotrului – CHE Brădișor – Brazi – CHE Malaia – CHE Lotru Ciunget	(DC)
CHE Lotru Ciunget – Petrimanu	(SC)
CHE Lotru Ciunget – Balindru	(SC)
CHE Lotru Ciunget – CHE Lotru – Jidoaia – CH Sadu	(SC)
Rm. Vâlcea (Stuparei) – CHE Băbeni – Marcea – CHE Ionești – CHE Zăvideni – Traian – Drăgășani – Slatina	(DC)
Rm. Vâlcea (Stuparei)– Pitești	(SC)
Rm. Vâlcea – Lădești – Berbești – Pojaru	(SC)
Rm. Valcea – Horezu - Berbesti	(SC)
Berbesti – Alunu	(DC)

Lungimea rețelelor LEA 110 kV este de 520,5 km.

• Stații de transformare

În județul Vâlcea sunt două stații electrice de conexiune și transformare, respectiv 220/110kV Răureni și Stupărei, aflate în gestiunea C.N.T.E.E. TRANSELECTRICA C.A. –

Sucursala de Transport Pitești. Stația electrică de la hidrocentrala Ciunget trimite energie prin liniile electrice aeriene de 220 kV către Sibiu, prin cele de 110 kV către stațiile de pompare, iar după interconectarea cu liniile electrice de 110 kV ce vin de la centralele Malaia și Bradisor, livrează energie către Sadu.

Stațiile de transformare 110/20 kV sunt gestionate de Sucursala Hidroelectrică Râmnicu Vâlcea și de S.C. CEZ DISTRIBUTIE SA Râmnicu Vâlcea.

În tabelele 3 și 4 sunt prezentate aceste stații de transformare.

Tabelul 3

Stații de transformare din gestiunea S.H. Rm. Vâlcea

Nr. crt.	Stația	P instalată (MVA)	Tensiunea (kV)
1.	Stația electrică (220 kV) Ciunget	670	220/110
2.	Ciunget	225	110/20/6
3.	Petrimanu	48	110/6
4.	Jidoaia	32	110/6
5.	Lotru – Aval	20	110/20/6
6.	CHE Malaia	25	110/6,3
7.	CHE Brădișor	130	110/20/10,5
8.	CHE Gura Lotrului	40	110/10,5
9.	CHE Turnu	80	110/10,5
10.	CHE Călimănești	63	110/10,5
11.	CHE Dăești	63	110/10,5
12.	CHE Rm. Vâlcea	63	110/10,5
13.	CHE Râureni	63	110/10,5
14.	CHE Govora	63	110/10,5
15.	CHE Băbeni	63	110/10,5
16.	CHE Ionești	63	110/10,5
17.	CHE Zăvideni	63	110/10,5
18.	CHE Drăgășani	63	110/10,5

În ultimii ani s-au executat modernizări la stațiile 110 kV CHE Turnu, Ciunget, Rm. Vâlcea, Govora.

Tabelul 4

Stații de transformare, în gestiunea S.C.CEZ Distribuție

Nr. crt.	Stația	Tensiunea (kV)
1.	Vâlcea Nord	110/20
2.	Valcea Sud	110/20
3.	Berbești	110/20
4.	Horezu	110/20
5.	Lădești	110/20
6.	Traian	110/20
7.	Drăgășani	110/20
8.	Jibla	110/20
9.	Marcea	110/20
10.	Alunu	110/20
11.	Brezoi	110/20
12.	Balcesti	110/20
13.	Cazanesti	110/20
14.	Pojaru	110/20

- **Rețele de distribuție de medie tensiune**

Rețelele de distribuție de medie tensiune (20 kV) au o răspândire mare atât în mediul rural cât și în cel urban.

Lungimea rețelelor aeriene LEA 20 kV din județ se ridică la cca 2400 km iar a celor subterane – LES 20 kV existente în localitățile urbane la 230 km.

- **Rețele de distribuție de joasă tensiune**

În mediul rural rețelele de joasă tensiune sunt de tip aerian (LEA 0,4 kV), iar în mediul urban sunt atât aeriene cât și subterane.

Sunt 3.890 km de linii aeriene și 2000 km subterani.

- **Volum instalații energetice aflate în gestiunea CEZ Distribuție**

- linii electrice aeriene de medie tensiune – 2.000 km
- linii electrice subterane de medie tensiune – 200 km
- linii electrice aeriene de joasă tensiune – 3.690km
- linii electrice subterane de joasă tensiune –1000 km
- posturi de transformare – 1400

- **Volum instalații energetice aflate în gestiunea terților**

- linii electrice aeriene de medie tensiune – 3 - 400 km
- linii electrice subterane de medie tensiune – 30 km
- linii electrice aeriene de joasă tensiune –200 km
- linii electrice subterane de joasă tensiune –1000 km
- posturi de transformare – 600

- **Indicatori energetici**

- densitatea liniilor electrice de medie tensiune – 0,46 km/kmp
- densitatea liniilor electrice de joasă tensiune – 1,02 km/kmp
- lungimea medie a liniilor de medie tensiune deservite de un post de transformare – 1,31 km/post
- lungimea medie a liniilor de joasă tensiune deservite de un post de transformare – 2,95 km/post

1.5.5. Producția și transportul energiei termice

• Alimentarea cu energie termică

Resursele naturale utilizate ale teritoriului județului Vâlcea sunt hidrocarburile, cărbunele și lemnul.

Sisteme de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) au fost realizate în Municipiul Râmnicu Vâlcea și în alte localități ale județului, ele fiind în prezent într-un proces de restrângere ca urmare a extinderii rețelelor de distribuție a gazelor naturale și a montării de surse de energie termică care folosesc acest combustibil, precum și a creșterii prețului energiei termice livrată centralizat.

Cantitățile de energie termică livrate de sistemele centralizate în localitățile județului Vâlcea sunt următoarele:

Localitatea	Energie termică distribuită (Gcal/an)				
	2001	2002	2003	2004	2005
Râmnicu Vâlcea	345421	307725	288789	273896	278183
Drăgășani	8799	-	-	-	-
Băile Govora	2176	1050	-	-	-
Băile Olănești	1400	1220	608	514	1319
Călimănești	3864	6871	7842	7395	6497
Horezu	5726	3497	2775	2444	1889
Ocele Mari	45	-	-	-	-
Costești	189	189	189	230	-
Voineasa	-	564	960	960	970
TOTAL	367620	321116	301163	285439	288858

Pentru comparație, cantitatea anuală de energie termică livrată populației a fost în 1995 de 402655 Gcal/an, ea scăzând în fiecare an, în principal din cauza creșterii costului energiei și a creșterii posibilităților de debranșare și montare de surse proprii de energie termică.

Pentru anul 2006, cantitatea de energie termică care s-a estimat a fi livrată centralizat la Horezu era de 1480 Gcal/an (78% din cantitatea livrată în anul anterior) la un preț local de referință de 209,54 lei/Gcal (inclusiv TVA), iar la Băile Olănești de 1601 Gcal/an (un spor de circa 21% față de 2005) la un preț de 224,94 lei/Gcal (al doilea ca mărime din țară).

În Municipiul Râmnicu Vâlcea sursa centralizată de energie termică este constituită din CET Govora echipată cu 7 cazane de abur industrial de câte 420 t abur / h fiecare funcționând pe hidrocarburi și un cazan de abur industrial de 100 t abur / h.

Unele din aceste echipamente au durată normală de utilizare expirată, reparațiile și înlocuirile conducând la creșterea prețului energiei termice livrate.

În Municipiul Râmnicu Vâlcea din 32987 apartamente sunt debranșate 2144 (circa 6,5%), ceea ce reflectă faptul că SACET asigură condițiile de confort pentru abonații săi la un preț rezonabil.

În celelalte localități menționate mai sus, locuințele colective au fost prevăzute a fi alimentate în sistem centralizat, combustibilul folosit inițial fiind cel lichid și/sau solid, ulterior trecându-se, acolo unde a fost posibil, pe gaze naturale.

De asemenea, funcționarea centralelor de zonă care aparțineau industriei a fost în mare măsură dependentă de cererea de energie și de funcționarea respectivelor unități industriale, centralele de zonă fiind dezafectate odată cu respectivele platforme industriale, micile industrii

care le-au luat locul fiind alimentate de la centrale termice proprii funcționând în special pe gaze naturale.

În localitățile Drăgășani, Băile Govora, Ocnele Mari, Costești sistemul centralizat de alimentare cu energie termică și-a încetat activitatea, alimentarea centralizată a locuințelor condominiale și a clădirilor de utilitate publică aferente făcându-se din surse individuale, centralizat (de la centrale termice proprii pe diverși combustibili) sau local, uneori utilizându-se sisteme improvizate, cu pericol de incendiu și explozie.

La sistemele centralizate de asigurare cu energie termică cele mai importante cauze care au condus sau conduc la livrarea unor cantități insuficiente de energie termică, necorespunzătoare cu condițiile climatice sau cu cererile utilizatorilor sunt:

- neechilibrarea corespunzătoare a consumatorilor de energie termică, în special ca urmare a debranșărilor aleatorii,
- expirarea duratei normale de utilizare a echipamentelor
- starea tehnică necorespunzătoare a echipamentelor de la sursă la consumator, situație care se perpetuează din cauza lipsei resurselor financiare și uneori a interesului pentru revizii, reparații (curente sau capitale) sau investiții,
- pierderile nejustificate de mari de energie termică și agent termic
- lipsa contorizării energiei termice pe parcursul sursă – rețele termice primare – puncte termice – rețele termice secundare – condominiu – consumator, fapt care conduce la ocolirea responsabilității fiecăreia din părți: producător, intermediar, utilizator final,
- aceste probleme specifice producerii și distribuției energiei termice apar deseori cumulate cu probleme rezultate din activitatea necorespunzătoare din domenii colaterale: canale termice prost executate și în special neîntreținute, inundate de ape meteorice sau din canalizare, deteriorate de rădăcinile copacilor și, de asemenea, punerea în posesie a proprietarilor pe terenuri pe care se află și astfel de canale termice și la care cei responsabili cu întreținerea au acces cu mare greutate.

Lipsa izolării termice a clădirilor constituie un element negativ care conduce la scădere accentuată a confortului locatarilor și la creșterea costurilor întreținerii atât a clădirilor racordate la sistemele centralizate, cât și a celor cu sisteme individuale de încălzire.

În localitățile județului, majoritatea clădirilor din sectorul terțiar și-au instalat centrale termice proprii, acolo unde a fost posibil alimentate pe gaze naturale.

Locuințele individuale folosesc sistemul de încălzire locală cu sobe cu combustibil solid (lemne și cărbune), în localitățile cu distribuții de gaze naturale fiind în creștere continuă numărul celor care folosesc sistemele de alimentare locală sau centrală pe acest combustibil.

• Resurse regenerabile de energie

În județul Vâlcea o importantă resursă energetică regenerabilă este constituită de *apele geotermale*.

Zăcămintele de ape geotermale sunt cantonate în zona Cozia – Căciulata, caracteristicile principale ale acestor ape geotermale fiind următoarele:

Sistemul hidrogeotermal	Adâncimea medie a sondelor [m]	Temperatura medie a apei [°C]	Debitul mediu pe sondă [l/s]	Mineralizația totală a apei [mg/l]
Cozia - Căciulata	3000	90	20	13...15

Apele geotermale sunt utilizat în special la hotelurile cu baze de tratament de la Căciulata: Traian (SIND ROMANIA), Vâlcea, Căciulata, Cozia, Oltul.

În aceste hoteluri apa geotermală este utilizată în mai multe trepte succesive: pentru încălzire, prepararea apei calde menajere, tratamente balneare și, înainte de reintroducerea în zăcământ, în sere (parțial).

Din cauza gradului ridicat de mineralizare este necesară separarea circuitelor hidraulice prin intermediul schimbătoarelor de căldură cu plăci între circuitul primar al apei geotermale și cel secundar din instalația de încălzire. De asemenea, este de remarcat faptul că, datorită temperaturii ridicate a apei din zăcământ, sursele de energie termică de vârf prevăzute la consumatori a funcționa pe combustibil lichid sunt practic nefolosite.

În ceea ce privește **energia solară**, partea de nord a județului, inclusiv Municipiul Râmnicu Vâlcea se află în zona de eficiență energetică I, iar partea de sud în zona II, zonarea energetică referindu-se la gradul de acoperire energetică pe care îl pot asigura sistemele pasive de încălzire solară.

Zona I cuprinde regiunile subcarpatice și zonele montane, perioadele de încălzire cuprinzând și lunile de primăvară și toamnă caracterizate de intensități semnificative ale radiației solare.

Zona II reprezintă zona de șes, caracterizată de performanțe care nu diferă semnificativ de cele ale zonei I, dar care se situează cu circa 20% sub cele caracteristice acesteia.

În România, în momentul de față, energia solară este insuficient utilizată, chiar și pe litoralul Mării Negre (aflat în zona de eficiență energetică 0). Acest tip de energie poate fi utilizat în principal pentru prepararea apei calde menajere în perioada de vară, în primul rând la dotările turistice utilizate numai în această perioadă a anului, inclusiv în județul Vâlcea.

O problemă comună utilizării acestor 2 tipuri de surse de energie regenerabilă o constituie stocarea ei, care se poate realiza în cazul utilizării combustibililor lichizi, solizi și chiar gazeoși.

De asemenea, o problemă de care trebuie să se țină seama este aceea că, în general, forajele de ape geotermale au un debit constant atât iarna, cât și vara, ceea ce creează probleme în ce privește temperatura de utilizare, cât și temperatura de injectare în straturile acvifere subterane.

În ceea ce privește energia solară utilizată pentru prepararea apei calde menajere, în cazul unui consum redus care coincide în general cu perioada maximă de însorire, apa din captatoare poate ajunge la fierbere, fiind necesară recircularea ei cu pompe și, de asemenea, stocarea ei în rezervoare cu sau fără serpentine alimentate din surse auxiliare.

Este de asemenea, important de menționat faptul că trebuie realizate sisteme care să utilizeze energia în mai multe trepte, un exemplu grăitor fiind constituit din utilizarea apelor geotermale în hotelurile cu baze de tratament, dar aceasta se poate realiza și în pensiuni turistice de mai mică capacitate, cu condiția ca mai mulți proprietari sau manageri să realizeze împreună forajele și gospodărirea energiei extrase.

1.5.6. Gaze naturale și fluide combustibile

La nivel național, rețeaua de transport prin conducte a gazelor naturale s-a dezvoltat inițial în sistem radial, unind zăcămintele de gaz metan din centrul țării și cele de gaze asociate cu consumatorii de gaze, Municipiul București fiind cel mai important.

Aceste conducte sunt componente ale **Sistemului național de transport al gazelor naturale**. Presiunea maximă de lucru a conductelor este de 50 bari. Din punct de vedere al condițiilor de exploatare, la presiunea de lucru de peste 6 bar, conductele intră în categoria

conductelor de presiune înaltă. Conductele de transport gaz sunt fabricate în totalitate din oțel și, în proporție de 80-90%, sunt protejate contra coroziunii.

Teritoriul județului Vâlcea dispune de *resurse naturale* de gaze asociate din câmpurile petrolifere situate în zona de sud a județului : Băbeni, Stoilești, Mădulari, Făurești, Strejești.

Țițeiul brut de la sonde trece prin separatoare, iar de aici este introdus în sistemul de transport prin conducte sau în cisterne de cale ferată spre rafinării, în timp ce componenta gazoasă de la separatoare se introduce în conductele de transport a gazelor spre centrele populate (caz în care este obligatoriu să fie odorizate) sau sunt folosite pentru utilizări proprii în cadrul schelelor petrolifere (preparare abur în centrale termice sau extracția țițeiului prin metoda gaz-lift). Conductele de țiței și gaze asociate sunt reprezentate în planșa alăturată.

În ultimii ani, alimentarea cu energie termică a localităților din județul Vâlcea este din ce în ce mai corelată cu alimentarea cu gaze naturale, pe de o parte prin înființarea continuă de noi distribuții de gaze naturale, prin debransarea de la sistemele de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) și prin montarea de centrale termice individuale (la nivel de imobil, bloc, scară de bloc sau apartament) alimentate pe gaze naturale.

În județul Vâlcea alimentarea cu gaze se face în principal prin intermediul unor conducte de transport de înaltă presiune care urmăresc 3 trasee principale :

- din zona Gorjului (Țicleni) intră în județ în zona Zătrei trei conducte de transport gaze naturale 3 DN 500 mm, împreună cu o conductă de țiței și una de gazolină. Conductele de transport gaze traversează județul de la vest la est ieșind pe la sud de Drăgășani spre Corbu (județul Olt), în final două dintre aceste conducte alimentând zona București.
- în zona Rusănești – Drăganu din conductele de mai sus se ramifică o conductă de transport DN 500 mm pe văile Cernei și Oltețului spre com. Iancu Jianu din județul Olt.
- de-a lungul Oltului, pe malul drept, este amplasată o conductă de transport DN 400 mm între Drăgășani și Râmnicu Vâlcea, care apoi se îndreaptă spre Schitul Golești (județul Argeș) având DN 500 mm. Conducta se ramifică la Drăgășani din cele trei conducte DN 500 mm care tranzitează județul de la vest la est.

Majoritatea localităților în care s-au realizat distribuții de gaze naturale sunt amplasate de-a lungul acestor conducte de transport, prin intermediul unor stații de reglare măsurare predare (SRMP) pentru coborârea presiunii gazelor de înaltă la medie și apoi la redusă.

În prezent localitățile din județul Vâlcea în care au fost înființate distribuții de gaze sunt : Municipiile Râmnicu Vâlcea și Drăgășani, orașele Băbeni, Băile Govora, Bălcești, Ocnele Mari, precum și comunele Bujoreni, Frâncești, Mihăești, Orlești, Prundeni, Vlădeștii, Zătrei, fiind în curs de realizare distribuții în Călimănești, Olănești, Păușești – Măglași.

În tabelele de mai jos sunt prezentate consumurile de gaze naturale pentru uz casnic și lungimea conductelor de distribuție pe localități în perioada 2000-2006.

Localitatea	Mii mc / an pentru uz casnic						
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Râmnicu Vâlcea	41971	17147	16284	18115	16820	15739	15306
Drăgășani	9477	7540	6087	7402	7085	6835	6713
Băbeni	2577	2054	1605	1675	1412	1330	1231
Băile Govora	1968	1759	1034	947	906	965	879
Bălcești	244	211	229	287	254	261	247
Ocnele Mari	--	--	9	--	77	80	79
Bujoreni	--	--	--	--	70	--	--
Frâncești	--	--	--	--	--	--	3
Mihăești	41	160	98	178	247	247	238
Orlești	--	--	--	--	--	--	118
Prundeni	973	1018	879	889	892	788	777
Vlădești	111	239	235	339	324	336	334
Zătreni	--	--	--	--	--	68	--
TOTAL	57362	30128	26460	29832	28087	26649	25925

Localitatea	Lungimea totală a conductelor de distribuție gaze (km)					
	1990	1995	2000	2004	2005	2006
Râmnicu Vâlcea	81,1	106,2	136,1	152,6	157,3	161,6
Drăgășani	9,1	28,0	41,8	43,8	45,3	44,7
Băbeni	7,8	36,8	44,7	30,1	28,2	28,4
Băile Govora	16,5	23,0	23,0	11,1	11,1	11,1
Bălcești	--	--	2,0	5,9	5,9	5,9
Ocnele Mari	--	--	--	2,5	2,5	2,5
Bujoreni	--	--	--	0,7	0,9	0,2
Frâncești	--	--	--	0,8	--	0,8
Mihăești	1,8	--	2,1	28,6	29,1	29,7
Orlești	--	--	--	--	--	12,0
Prundeni	--	--	21,1	26,9	28,8	29,8
Vlădești	--	--	5,8	6,6	7,5	7,2
Zătreni	--	--	--	--	--	0,7
TOTAL	116,3	194,0	276,6	310,3	316,6	334,6

În general, din anul 2000 consumul de gaze a scăzut lent și practic continuu, ceea ce reflectă atât încălzirea climei, cu ierni mai blânde, cât și creșterea prețului gazelor naturale ceea ce obligă la o utilizare mai economicoasă a acestui combustibil.

Cea mai importantă disfuncționalitate din cadrul județului Vâlcea în ceea ce privește alimentarea cu gaze este constituită din faptul că înființarea distribuțiilor de gaze naturale s-a realizat numai în zonele care sunt traversate de conductele de transport realizate înainte de 1990, zonele de vest și nord a județului nefiind racordate la sistemul de transport și distribuție a gazelor naturale.

Micșorarea lungimii conductelor distribuțiilor de gaze se datorează în principal faptului că, la începutul înființării distribuțiilor, s-au pozat în localități conducte fără respectarea tuturor condițiilor impuse de normativele în vigoare la data respectivă (în special din punct de vedere al dimensiunilor), astfel încât aceste tronsoane au trebuit să fie scoase din funcțiune.

În ceea ce privește conductele de transport, aceste conducte sunt realizate din oțel fiind montate subteran.

În conformitate cu prevederile *Normelor tehnice pentru proiectarea și executarea conductelor de alimentare din amonte și de transport gaze naturale*, aprobate prin Decizia

președintelui ANRGN nr. 1220/2006 și publicate în MO 960 bis / 29.11.2006. (care a înlocuit Normativul Departamental pentru proiectarea și construcția conductelor colectoare și de transport gaze naturale - indicativ ND 3915/1994), în vederea asigurării funcționării normale a conductelor și evitarea punerii în pericol a persoanelor, bunurilor și mediului, în zona de siguranță și în zona de protecție se impun terților restricții și interdicții.

Cea mai importantă disfuncționalitate în ce privește rețelele de transport gaze naturale, o constituie faptul că, în conformitate cu Legea fondului funciar 18/1991, s-au făcut împroprietăririi și pe terenurile de deasupra rețelelor de transport sau în vecinătatea lor. Din această cauză au apărut situații în care locuințele sau alte obiective (cu pericol mai mare sau mai mic de incendiu) nu pot fi amplasate pe aceste terenuri sau, mai grav, au fost amplasate la distanțe care pun în pericol atât siguranța respectivelor clădiri, dar și a conductelor de transport. Este necesar ca, în zonele unde s-au realizat astfel de construcții, să se realizeze lucrări de creștere a gradului de siguranță a conductelor de transport.

Pentru remedierea unor avarii apărute pe traseul conductelor, trebuie îndeplinite de către firma care are în administrare rețelele o serie de formalități care necesită timp. Este de remarcat și faptul că traseul conductelor nu este în general paralel cu căile de comunicație, ceea ce conduce la dificultăți în aducerea utilajelor și personalului de remediere la fața locului.

1.5.7. Rețelele de telecomunicații

Sectorul de telecomunicații, parte importantă a infrastructurii unei țări, a avut o dezvoltare importantă în ultimii 10 ani. Direcția principală urmărită a constat în aliniere la noile tehnologii utilizate în țările dezvoltate.

Această politică s-a manifestat în special prin instalarea de centrale telefonice digitale în toate localitățile județului, susținute în parte și de o rețea aliniată la standardele internaționale.

Traseele de cable de fibră optică (de înaltă și joasă frecvență) ce deservește județul Vâlcea sunt: Târgu Jiu – Horezu – Govora – Râmnicu Vâlcea – Curtea de Argeș.

Râmnicu Vâlcea este un nod regional pentru magistralele de fibră optică ce străbat teritoriul României.

1.5.8. Amenajări pentru gestionarea deșeurilor menajere și industriale

• Depozite de deșuri menajere

Eliminarea deșeurilor menajere în județul Vâlcea se face pe 9 depozite din care 4 și-au sistat activitatea de depozitare (Băbeni, Brezoi, Bălcești, Voineasa), începând cu 31.12.2006.

Date generale privind depozitarea de deșuri existente în județ și dotarea acestora (2003):

- Număr depozite urbane - 6
- Număr depozite rurale amenajate - 3
- Număr locuri de depozitare neamenajate în localitățile rurale – 76

Denumire depozit/localitate	An deschidere/ an închidere	Suprafața proiectată (ha)
Râmnicu Vâlcea (Râureni)	1978 / 2009	11,5
Voineasa	1992 / 2006	0,3
Bălcești	1981 / 2006	0,5
Horezu	1972 / 2017	2,0
Brezoi	1988 / 2006	0,4
Drăgășani	2000 / 2009	3,6
Băile Govora (Gătejești)	1975 / 2009	0,6
Călimănești	1962 / 2009	1,4
Băbeni	2001 / 2006	0,5

Sursa: APM Valcea

Cele 5 depozite care mai funcționează în prezent sunt total neconforme cu legislația de mediu, având capacitate și suprafețe mici de depozitare. Doar două sunt autorizate din punct de vedere al protecției mediului, deținând autorizație de mediu cu program de conformare în vederea închiderii și anume cele de la Gătejești – Govora și Jiblea - Călimănești. Alte două sunt în procedură de autorizare. Aceste depozite vor trebui închise în 2009 (Drăgășani, Gătejești și Călimănești) respectiv 2017 – cel de la Horezu.

Autoritățile de mediu consideră că depozitul de deșuri de la Râureni funcționează ilegal. Acesta trebuia închis de la 31 decembrie 2006, dar, pentru că nu s-a găsit o soluție viabilă pentru depozitarea deșeurilor activitatea a continuat.

Concomitent cu realizarea depozitului la nivelul municipiului, a fost inițiat un sistem de colectare selectivă a deșeurilor, care trebuia să funcționeze în totalitate începând cu 1 ianuarie 2007, depozitul de la Fețeni fiind proiectat să primească la depozitare doar deșuri inerte. Pentru aceasta trebuia ca selectarea să se realizeze în totalitate la sursă sau să se prevadă un spațiu intermediar pentru selectare.

În momentul actual, soluția legală de depozitare a deșeurilor constă în transportul acestora la alte depozite ecologice sau care au termen de închidere în anii următori.

Depozite ecologice

În județul Vâlcea se află în derulare proiectul « Managementul Integrat al deșeurilor municipale în Rm. Vâlcea », scopul proiectului fiind implementarea unui nou sistem de colectare, închiderea depozitului Râureni, construirea unei stații de compost, construirea unui depozit ecologic de deșuri la Fețeni.

Soluția de depozitare a deșeurilor municipale, pentru conformarea cu cerințele de mediu, era depozitul ecologic Fețeni, a cărei construcție a început în cursul anului 2005 și care trebuia finalizat în luna septembrie 2006 conform autorizației de construcție. Acest termen nu a fost însă respectat, în prezent fiind realizate 50% din lucrări. Se preconizează un termen de realizare a primei celule pentru depozitarea deșeurilor în luna mai-iunie 2008. Întrucât

amplasamentul ales nu este unul corespunzător, autoritățile locale consideră că acest termen nu va putea fi respectat.

Depozitul ecologic va fi amplasat la cca 9 km est de centrul municipiului Râmnicu Vâlcea la altitudinea de 400-470 m în apropierea localității suburbane Fețeni și va avea următoarele caracteristici : tip depozit – nepericulos, suprafața activă a depozitului - 73.040 mp., capacitate proiectată - 1,130 milioane mc.

• Depozite de deseuri industriale

Depozite de deșeuri nepericuloase

Societățile de pe raza județului Vâlcea care dețin depozite de deșeuri industriale sunt:

- S.C. Uzinele Sodice Govora S.A - deține un batal compus din 8 compartimente pentru depozitarea suspensiilor rezultate din procesele tehnologice - termen de închidere 1 ianuarie 2013
- S.C. CET Govora S.A. – dispune de un depozit de zgură și cenușă - termen de închidere 1 ianuarie 2013
- Sucursala Exploatarea Minieră Râmnicu Vâlcea – cu halde de steril la Pietreni și Cataracte;
- Exploatarea Minieră Berbești – cu haldele de steril de la Olteț- Alunu și Berbești.

În urma proceselor tehnologice de la S.C. Uzinele Sodice Govora S.A. rezultă un șlam care este depozitat pe 8 bataluri cu o suprafață de 168 ha. amplasate în lunca Oltului mal drept.

Depozitul de zgură și cenușă aparținând S.C. CET Govora S.A. ocupa o suprafața de 60 ha, capacitatea depozitului este de cca 14 mil mc, iar până în prezent s-au depozitat cca 11 mil. mc. zgură și cenușă .

Exploatarea Minieră Berbești este deservită de haldele:

- Jigăi- haldă exterioară cu o capacitate de 74 mil. mc, în anul 2004 s-a depozitat 6.150.060 tone steril;
- Panga - haldă interioară are o suprafață de 48 ha, în anul 2004 s-a depozitat 3.663.000 tone steril;
- Berbești est - haldă exterioară are o suprafață de 80,1ha. În anul 2004 s-a depozitat 4.339.800 tone steril;
- Berbești vest - haldă interioară are o suprafață de 169,24 ha. În anul 2004 s-au depozitat 626.400 tone steril;

Cariera Olteț este deservită de haldele:

- Halda interioară Roșia cu o capacitate proiectată de 179,800 mil mc, în anul 2004 s-a depozitat 5548140 tone steril;
- Halda exterioară Valea Muncelului - extindere, în anul 2004 s-a depozitat 9.649.800 tone steril;

Cariera Cernișoara, înființată în 1998 are o suprafață ocupată de 3,5 ha, capacitatea inițială 1 mil mc, capacitatea ocupată 0,83 mil. mc.

Toate aceste halde sunt active. Pentru drenarea apelor din patul haldelor și a apelor de infiltrație în materialul haldat, s-au executat lucrări de drenare și regularizare a principalelor văi transversale din perimetrele miniere. Starea actuală a depozitelor este stabilă neînregistrându-se evenimente deosebite pe parcursul exploatării.

Depozitățile de steril de la exploatarea cărbunelui produc efecte negative asupra mediului natural și antropizat, prin antrenarea deșeurilor fie în albiile majore ale cursurilor de apă, fie tasări ale solului soldate cu alunecări de teren spre perimetrele construite.

În cadrul Sucursalei EM Rm. Vâlcea își desfășoară activitatea două sectoare: sector extracție și preparare Bistrița și sector Brezoi – Cataracte. Sectorul extracție și preparare Bistrița are ca obiect de activitate exploatarea calcarului din zona Arnota – Bistrița, având în exploatare o haldă de steril. Halda de steril ocupă o suprafață de cca. 30 ha pe direcția V-E, între carieră și pâraul Costești. Capacitatea haldei este apreciată la 32 mil. mc, capacitatea ocupată 31 mil. mc, pe o suprafață de 18 ha.

Alunecările de steril și a terenului din fața haldei se produc în special primăvara sau după perioade secetoase, cu timpul putând duce la obturarea pâraului Costești în punctul Școala Pietreni. Eroziunile de mal au condus la modificări frecvente ale cursului albiei pâraului Costești.

Depozite de deșeuri periculoase

În județul Vâlcea principalul generator de deșeuri periculoase este societatea SC OLTCHIM SA. Gestionarea deșeurilor de producție periculoase se face prin eliminarea lor prin incinerare sau depozitare.

Capacitatea depozitului de deșeuri periculoase aparținând S.C. OLTCHIM S.A. Râmnicu Vâlcea este de 290.000 mc (464.000 t), în depozit există 217.000 mc (347.000 tone) pe o suprafață de 5,6 ha. Pentru deșeurile nepericuloase capacitatea de stocare este de 550.500 mc (1.333.000 t). din care ocupate 713.000 t (297.000 mc).

În instalația de ardere respectivă a fost prelucrată o cantitate de 11288,91 tone rezidii organo-clorurate rezultate din instalațiile de producție SC OLTCHIM SA (incluse în categoria substanțelor toxice și periculoase).

S.C. Oltchim S.A. a sistat activitatea de depozitare pe depozitul de deșeuri periculoase la data de 31.12.2006. Stadiul de implementare al acestei măsuri din Planul de Implementare a Directivei 99/31/CE (directiva pe depozitare) a fost atins, iar S.C. OLTCHIM S.A. s-a conformat cu cerințele impuse până la 31.12.2006. Lucrările de închidere urmează să se efectueze până în 2010.

Principalele probleme pe care le ridică gestionarea deșeurilor industriale în județul Vâlcea sunt legate de: diversitatea de deșeurilor produse, cantitatea semnificativă produsă anual, depozitarea, în multe situații în comun cu deșeurile menajere și stradale, pe depozitele municipale, orașenești, a căror amenajare nu asigură protecția factorilor de mediu.

Deși depozitele industriale din județul Vâlcea au fost construite pe bază de proiecte, cu delimitarea strictă a perimetrelor de depozitare, ele nu corespund în totalitate cerințelor de protejare a mediului înconjurător. La depozitele societăților SC. C.E.T S.A., SC Uzinele Sodice Govora SA, depozitarea în aer liber a cenușii, șlamului produce poluarea aerului în condiții meteo defavorabile.

1.6. ZONIFICAREA TERITORIULUI

1.6. 1. Utilizarea terenurilor

Divizarea teritoriului județean (în suprafață de 5.764,77 km²) între principalele moduri de utilizare prin funcțiuni economice este în concordanță cu cadrul natural și dezvoltarea zonelor urbanizate și se reflectă în structura fondului funciar după modul de folosință, conform bilanțului teritorial din tabelul alăturat:

Bilanț teritorial

Suprafața pe categorii de folosință	ha	%
<i>Total agricol – din care:</i>	<i>245.866</i>	<i>42,7</i>
arabil	87.978	15,3
pășuni	108.918	18,9
fânețe	31.183	5,4
vii și pepiniere viticole	3.879	0,7
livezi și pepiniere pomicole	13.908	2,4
<i>Total neagricol – din care:</i>	<i>330.611</i>	<i>57,3</i>
păduri	290.880	50,4
ape	12.544	2,2
drumuri și căi ferate	6.877	1,2
curți și construcții	11.552	2,0
terenuri neproductive	8.758	1,5
Suprafața totală județ	576.477	100

Sursa datelor: OCPI Vâlcea, 2006

Se remarcă faptul că la nivelul întregii zone suprafața silvică are ponderea cea mai ridicată, ocupând jumătate din suprafața totală (cca. 50%). Pădurile din zona muntoasă, dar și din cea subcarpatică și de podiș sunt destinate în cea mai mare parte protecției mediului și climatului, în cadrul acestora existând rezervații și parcuri naturale. Celelalte păduri, din grupa a II-a, de producție și protecție, reprezintă un potențial pentru exploatarea masei lemnoase și a produselor asociate pădurii.

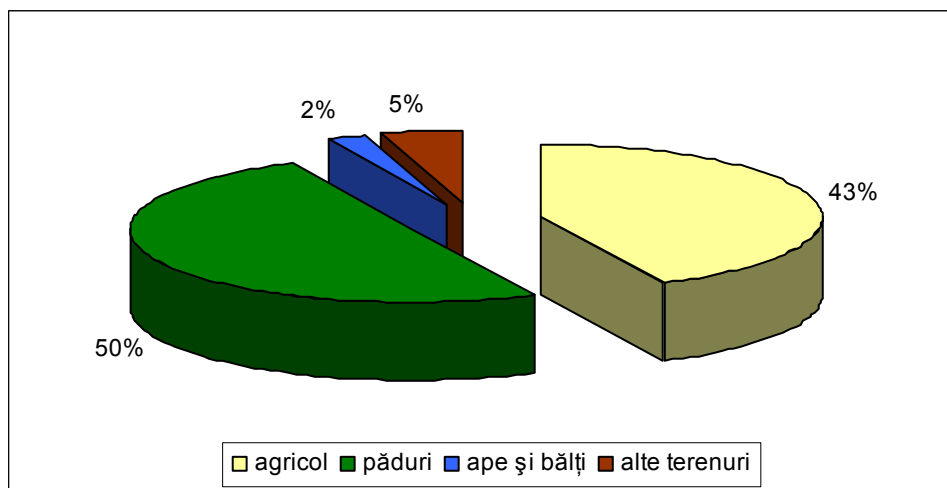

Fig. 1.1. – Structura fondului funciar, 2005

Terenurile agricole constituie de asemenea o resursă importantă a județului. Dintre acestea pășunile și fânețele, specifice zonei montane și submontane, au ponderea cea mai mare, de circa 56% din totalul agricol și, respectiv, 24% din suprafața întregului județ. Suprafața arabilă (cca. 15 %) reprezintă de asemenea un potențial agricol ce trebuie exploatat.

Livezile ocupă suprafețe mai reduse, de doar 2,4%, în arealul submontan. Viile, deși în procent foarte redus (0,7%) sunt renumite, în special cele din zona Drăgășani.

Terenurile cu alte folosințe (ape, drumuri și căi ferate, suprafețe construite și suprafețe neproductive) reprezintă cca. 7 %.

1.6.2. Zone funcțional spațiale

Zonificarea teritoriului constituie suportul unei dezvoltări echilibrate și armonioase în profil teritorial a activităților economice, a populației și a rețelei de localități, a serviciilor și a infrastructurii tehnice, pe baza unor măsuri specifice de amenajare.

Elementele care stau la baza zonificării teritoriului sunt: resursele naturale potențiale, factorii de producție care valorifică resursele naturale și umane precum și relațiile teritoriale pe care le generează, infrastructura tehnică prin care se realizează coeziunea intrazonală, rolul și funcțiile localităților, îndeosebi ale centrelor de polarizare cu potențial de dezvoltare.

Județul Vâlcea este un teritoriu cu resurse naturale deosebite care au determinat o dezvoltare economică complexă, atât în industrie cât și în agricultură. Potențialul turistic natural și cultural deosebit, încă insuficient valorificat, este o oportunitate de dezvoltare care trebuie exploatată.

Repartizarea unităților mari de relief pe zona de studiu reprezintă unul dintre criteriile care stau la baza macro-zonării teritoriului.

Distribuția și concentrarea spațială a principalelor tipuri de activități economico-sociale, a resurselor naturale și a infrastructurii tehnice determină conturarea, la nivelul județului, a trei zone mari funcțional-spațiale:

I. Zona cu profil economic complex – industrial, agrar, turistic – cu grad ridicat de urbanizare și echipare tehnică, ce este situată în partea centrală a județului - arealul subcarpat, cu extensie pe zona sud – estică, fiind definită de două axe: culoarul Oltului, pe direcția nord – sud, și axa Râmnicu Vâlcea – Horezu, pe direcția est – vest. Zona ocupă circa 36% din suprafața județului, include circa 2/3 din populația totală și are un grad ridicat de urbanizare și echipare tehnică.

Resursele naturale deosebit de variate din zonă au favorizat dezvoltarea celor mai importante centre economice din județ – Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Băbeni, în care predomină industria prelucrătoare, dar și energetică, în măsură mai redusă. Orașul Berbești este centru al industriei extractive care valorifică resursele de lignit.

Potențialul turistic deosebit care include atât resurse terapeutice - ape minerale și nămoluri, cât și cadrul natural favorabil, au determinat dezvoltarea activităților turistice și formarea stațiunilor balneare Băile Govora, Băile Olănești și Călimănești. Orașul Ocnele Mari, centru extractiv, are potențial pentru valorificarea turistică a salinelor.

Agricultura are ca suport zonele cultivabile din luncile râurilor, fiind profilată pe zootehnie, pomicultură și culturi vegetale. Viticultura se practică în special în zona Drăgășani.

II. Zona cu profil mixt - predominant agricol, dar și cu exploatarea resurselor energetice de pe cursul Oltețului și cu industrie mică de prelucrare a altor resurse locale, – se desfășoară în partea centrală și sudică a județului și corespunde platformei Oltețului și Cotmenei. Suprafața zonei reprezintă circa 37% din județ, concentrează aproximativ 28% din populația totală și are un grad de urbanizare și echipare tehnică relativ scăzut.

Agricultura, principala activitate, este bazată pe culturi vegetale – cereale, cartofi, legume – precum și zootehnie, care favorizează dezvoltarea centrelor mici de prelucrare a

produselor agricole. Pădurile, deși ocupă suprafețe extinse, sunt constituite majoritar din păduri cu funcțiuni speciale de protecție, ceea ce limitează posibilitatea exploatării lor.

Singurul oraș din zonă este Bălcești, recent înființat, care mai păstrează caracteristici rurale, centru industrial mic cu activități în industria energetică și prelucrătoare.

III. Zona cu profil turistic și silvic – corespunde arealului montan care ocupă partea nordică a județului, pe care se desfășoară Munții Lotrului, Latoriței, Căpățânii la vest de Olt și Munții Făgăraș și Cozia la est. Suprafața acestei zone este mai redusă (27% din teritoriul județului), iar populația reprezintă doar 5% din total. Gradul de urbanizare este foarte redus, specific unei zone montane. Nivelul de echipare tehnică și infrastructura turistică sunt insuficient dezvoltate.

Silvicultura este o ramură economică importantă ce are ca resursă fondul forestier care acoperă o parte semnificativă a acestei zone funcționale.

Potențialul natural al acestei zone constituie o atracție turistică datorită căreia s-a creat o infrastructură specifică, aflată în prezent în dezvoltare. Stațiunea Voineasa este cel mai bine echipată, dar turismul se poate practica și în alte localități rurale. În zonă există, de asemenea, domeniu cu potențial schiabil care urmează a fi valorificat: Obârșia Lotrului, Vidra.

Într-o măsură mai redusă, în această zonă se practică și agricultura profilată pe zootehnie, având ca suport pajiștile alpine și fânețele din lunca apelor.

Totodată, în Voineasa și Malaia industria este prezentă prin valorificarea resurselor hidroenergetice de pe valea Lotrului.

Problemele ce apar în fiecare din zonele descrise anterior sunt generate de disfuncționalitățile mediului natural și antropic, care au efect asupra utilizării terenurilor.

În zona cu profil economic complex, caracterizată printr-o concentrare a funcției industriale, de servicii și transporturi poate genera probleme legate de aglomerări și de apariția unor relații de dependență față de zonele vecine, mai ales la nivelul pieței forței de muncă. Transformările sectorului secundar și nevoia de terenuri pentru industrie și locuire creează presiuni asupra terenurilor agricole.

În zona de podiș cu profil predominant agricol se remarcă două categorii de probleme: prima legată de structura economică preponderent primară unde este necesară eficientizarea activităților agricole, a doua legată de specificul puternic rural al zonei ce face necesară multiplicarea centrelor polarizatoare care să suplinească absența centrelor urbane și să dinamizeze activitățile economice.

În zona montană nordică condiționarea strictă impusă dezvoltării de cadrul natural reduce posibilitățile de evoluție a structurilor economice. Tradiționalismul activităților primare din această zonă împiedică dezvoltarea unor centre rurale cu funcțiuni complexe. Potențialul turistic important este insuficient pus în valoare în lipsa unor infrastructuri turistice și tehnice corespunzătoare.

2. STRUCTURA SOCIO – DEMOGRAFICA

2.1. EVOLUȚIA POPULAȚIEI ȘI POTENȚIALUL DEMOGRAFIC

2.1.1. Volumul populației și densitatea

Populația județului Vâlcea era la 1 iulie 2007 de 411576 locuitori, cu o densitate de 71,4 loc/km², înscriindu-se printre județele cu densitate relativ mică, sub media națională, dar apropiată de cea a regiunii din care face parte (vezi tabelul de mai jos).

Tabel 1. Densitatea populației în județul Vâlcea în anul 2007

Unitate teritorială	Suprafata km ²	Populatie 2007	Densitatea
Romania	238390,7	21537563	90,3
Reg Sud - Vest Oltenia	29211,69	2279849	78,0
Judetul Vâlcea	5764,77	411576	71,4

Sursa primara de date: Baza TEMPO online, a INS

În ceea ce privește distribuția teritorială a densității populației putem constata că în general în rural valoarea ei este de 4 ori mai mică decât în urban (46,9 față de 192,2 locuitori/km², vezi cartograma 9 din anexă). Dacă analizăm gruparea unităților administrativ teritoriale după acest indicator putem vedea că valorile densității cuprind un interval extrem de larg, de la 10 locuitori/ km² (Voineasa, Tetoiu, Caineni, Malaia) până la 250 locuitori/km² (orașele Băile Govora și Băbeni). Cum era de așteptat, municipiile județului au cea mai mare densitate de populație, 435 locuitori/km² în municipiul Drăgășani și 1250 locuitori/km² în municipiul reședință Râmnicu Vâlcea. Densități mai mari de 100 locuitori/ km² înregistrează numai localitățile din jurul acestor municipii, restul teritoriului, în special nordul și sud-vestul, având populație puțină raportată la suprafața administrativă existentă.

Volumul populației județului, pe cele două medii rezidențiale, are o structură inversă comparativ cu valorile înregistrate la nivel național, în sensul că populația rurală din Vâlcea se apropie de 55%, valoare egală cu populația urbană a României (vezi tabelul de mai jos). Putem afirma că populația județului este majoritar rurală, cu o pondere chiar mai mare față de ponderea la nivel regional. Vom vedea în analiza evoluției populației că populația rurală din județ a fost preponderent majoritară în ultimii 20 de ani, în ciuda fluxurilor de migrație rural-urban din perioadele de dezvoltare economică a orașelor.

Tabel 2. Structura populației județului Vâlcea pe medii, în context supraterritorial

Unitate teritorială	Populatie 2007	Urban %	Rural %
Romania	21537563	55,1	44,9
Reg Sud - Vest Oltenia	2279849	47,7	52,3
Judetul Vâlcea	411576	45,4	54,6

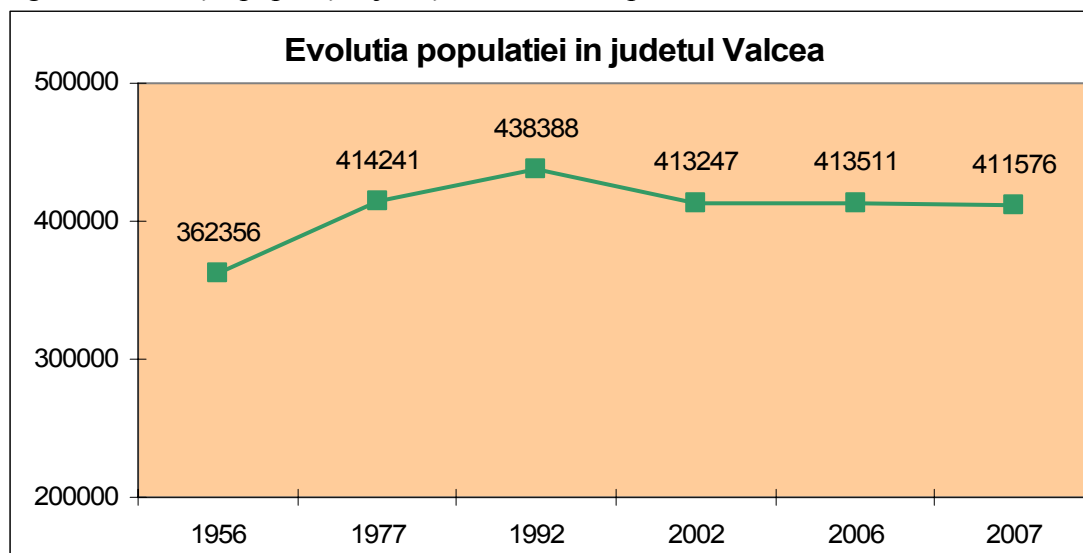
Sursa primara de date: Baza TEMPO online, a INS

2.1.2. Evoluția populației

Calitatea, amploarea și ritmul vieții socio-economice în zona studiată sunt direct influențate de evoluția demografică în general și de mișcarea naturală și de procesul de îmbătrânire demografică în special

Analizând datele de la recensămintele din 1956 până în 2002, dar și pe cele din ultimii ani, constatăm că populația județului Vâlcea a înregistrat cea mai importantă creștere în perioada 1956-1992 (vezi figura de mai jos), când volumul acesteia s-a mărit cu peste 20% în cei 35 de ani. Între ultimele două recensăminte populația scade cu 6%, în schimb din anul 2002 populația tinde să-și păstreze același volum, cu ușoare fluctuații de creștere-scădere.

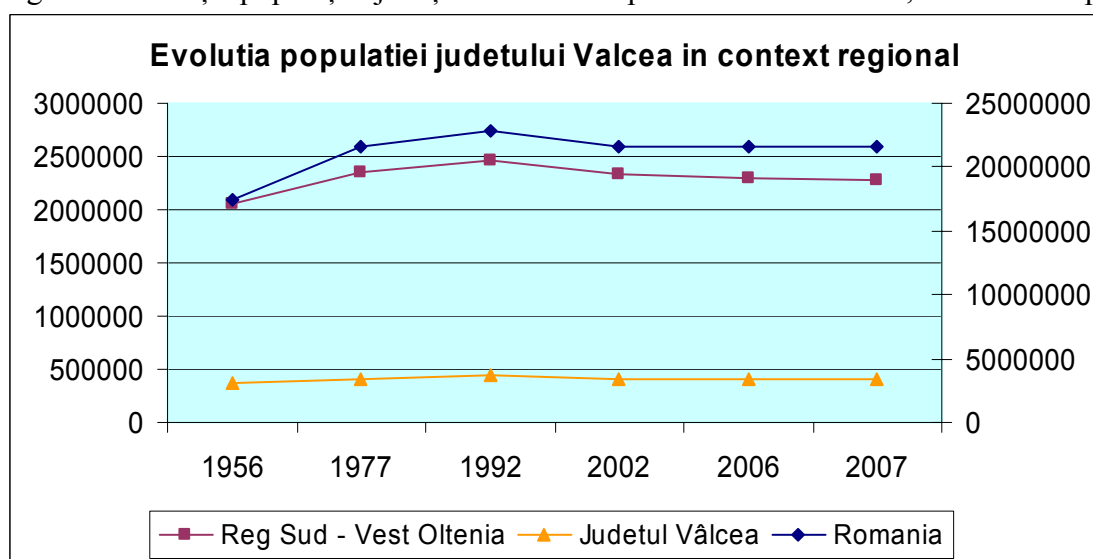
Figura 1. Evoluția populației județului Vâlcea în perioada 1956 – 2007

Sursa de date: Baza de date TEMPO online a INS și Statistica Județeană Vâlcea

În context suprarregional pattern-ul evoluției populației este oarecum diferit în Vâlcea față de cel la nivel național, mai ales când e vorba de scăderea populației, dar apropiat ca tendință și intensitate de cel regional, mai ales când e vorba de creșterea populației. Astfel în perioada 1956 – 1992 Regiunea SV înregistrează o creștere a populației tot cu aproximativ 20%, ca și cea județeană, în schimb la nivelul întregii țări creșterea era de 30% în aceeași perioadă (vezi figura de mai jos).

Figura 2. Evoluția populației județului Vâlcea în perioada 1956 – 2007, în context suprarregional

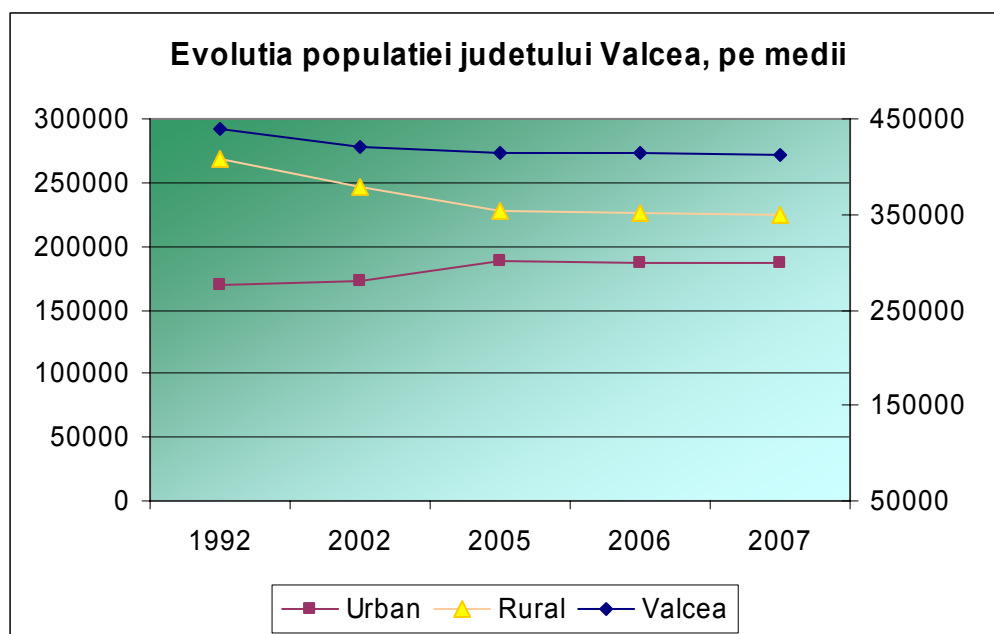
Sursa de date: Baza de date TEMPO online, a INS și Statistica Județeană Vâlcea

Din contră, după 1992, când populația începe să scadă, tendința județeană se apropie mai mult de cea națională, cu un ritm de 6% pierdere de populație până în 2007, în timp ce intensitatea pierderii este mai mare la nivel regional (aproximativ 8%).

În cele două medii trendurile evoluției populației au sensuri diferite în perioada 1992 – 2005, în sensul că populația urbană crește constant în volum, pe când cea rurală pierde constant locuitori. Ritmul de scădere al populației în rural este de aproximativ 15,4%, în timp ce ritmul de creștere în urban este de 10%, în perioada amintită. După anul 2005, ambele medii pierd din efective (vezi figura de mai jos), însă cu ritmuri mai lente (0,5% în urban și 1,1% în rural în anul 2007 față de 2005). După cum se poate observa zonele urbane ale județului au reprezentat puncte de atracție pentru populație, indiferent de crizele economice prin care au trecut acestea în ultimii 15 de ani, în timp ce ruralul a pierdut din ce în ce mai multă populație. Probabil că serviciile medicale de slabă calitate, lipsa locurilor de muncă, sunt motive ce ar justifica diminuarea populației rurale, dar să nu uităm că există o mare probabilitate ca populația să fi scăzut și în urma declarării ca orașe, în toată această perioadă, a unor mari localități rurale.

Figura 3. Evoluția populației județului Vâlcea pe medii, între 1992 – 2007

Sursa de date: Baza de date TEMPO online a INS

În intervalul 1992-2007, dinamica populației nu a avut aceeași tendință la nivel de unitate administrativ teritorială (vezi cartograma 10 cu evoluția populației). Pe teritoriul județului Vâlcea cele mai importante scăderi ale populației s-au înregistrat în comune de la limitele de nord și nord-est ale județului, precum și în zona de sud. Comunele din nordul județului cu scăderi ale populației sunt: Boișoara (-35,0%), Perișani (-41,5%), Căineni (-18,4%) și Voineasa (-16,5%). În sud sunt concentrate cele mai multe comune cu scăderi ale populației: Făurești (-59,6%), Sutești (-45,1%), Mădulari (-23,1%), Ladesti (-21,9%), Ghioroiu (-21,0%), Roșiile (-21,0%), Orlești (-20,0%), Sușani (-19,6%), Gușoeni (-17,1%), Scundu (-17,1%) și Glavile (-17,1%). Comunele Runcu (-19,5%) și Dănicei (-15,5%) sunt singurele comune din estul județului cu scădere accentuată de populație.

Comunele cu creșteri de populație sunt foarte puține și toate grupate în jurul municipiului Râmnicu Vâlcea: Mihăești (6,6%), Budești (10,3%), Dăești (10,7%), Păușești-Măglași (14,0%), Vlădești (19,0%) și Bujoreni (21,9%). Dintre orașe, Băbeni înregistrează o creștere de populație mai semnificativă (7,7%), în celelalte populația aflându-se într-o relativă stagnare.

Ca tendință generală putem afirma că la nivelul județului Vâlcea populația rurală s-a aflat într-o continuă scădere în ultimii 30 de ani, dar cu un ritm mai lent după recensământul din 1992, în timp ce populația urbană, contrar tendinței înregistrate la nivel național, s-a aflat în continuă creștere, însă cu ritmuri inferioare scăderii populației din rural, după același recensământ (vezi tabelul de mai jos).

Tabel 3. Evoluția populației județului față de anii de recensământ, pe medii

Județul Mediul	1977=100%		1992=100%	
	1992	2002	2002	2007
Valcea	106,0	101,3	95,6	93,7
Urban	149,5	151,8	101,6	109,8
Rural	89,5	82,2	91,8	83,6

Sursa de date: INS, Recensământul populației și locuințelor, 2002

Din cauza ritmului de scădere net superior celui de creștere din cele două medii, populația județului Vâlcea se diminuează constant în ultimii 13 ani, cu un ritm mediu anual de scădere de 0,4%.

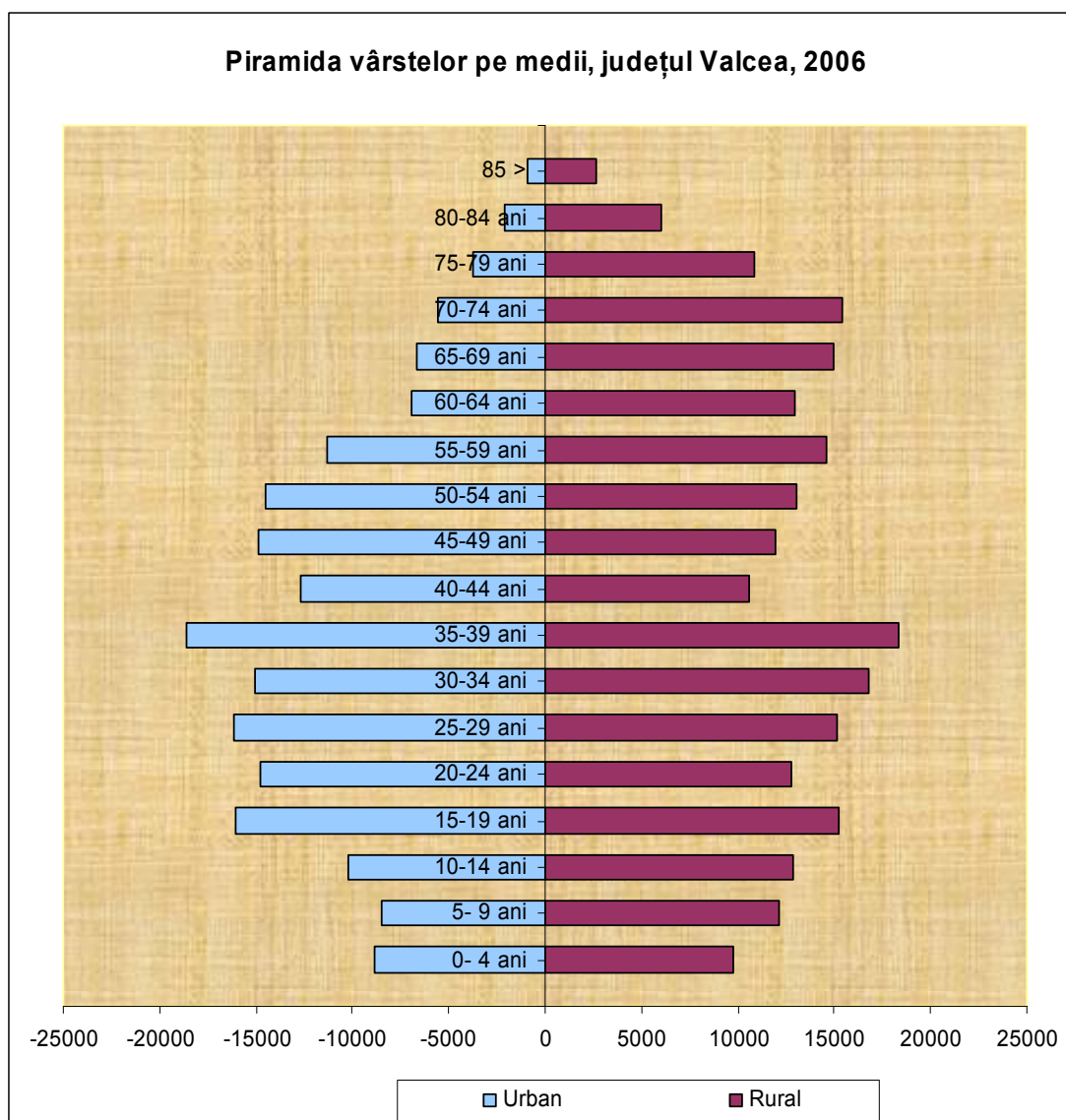
2.1.3. Structura populației pe medii, sexe, grupe de vârstă, etnii și religii

• Structura populației pe vârste și medii

Pentru a analiza evoluția unei populații este necesar să cunoaștem structura ei pe vârste pentru a anticipa tendința de dezvoltare a unor fenomene demografice deja instalate, dintre care cel mai important este îmbătrânirea demografică.

Comparativ cu distribuția populației pe medii rezidențiale înregistrată la nivel național, unde ponderea populației urbane este superioară celei rurale, cea a județului Vâlcea este preponderent rurală, procentul de populație urbană fiind mai redus. Cea mai mare parte a populației județului Vâlcea este concentrată în comune, unde la nivelul anului 2007 locuiau 224738 persoane. Populația urbană este concentrată în cele două municipii ale județului, Râmnicu Vâlcea și Drăgășani, și totalizează 133041 locuitori. Astfel, ponderea populației urbane este de 45,4% în timp ce ponderea celei rurale este de 54,6%. 11,1% din populația urbană a județului este concentrată în municipiul Drăgășani, iar 60% în municipiul Râmnicu Vâlcea.

Piramida vârstelor pe medii, realizată prin reprezentarea generațiilor pe grupe mici de vârstă (câte 5 ani), arată că la sfârșitul anului 2006 populația în vârstă de muncă era mai numeroasă în mediul urban, în timp ce populația de până în 14 ani și cea de peste 55 de ani se concentra în rural. Acest fapt subliniază importanța urbanului în absorbția forței de muncă prin ofertele existente. Însă populația cu vârste cuprinse între 20 și 40 de ani se află aproximativ egal distribuită în cele două medii. În schimb populația cu vârste de peste 70 de ani trăiește în proporție de peste 75% în mediul rural, ceea ce anticipează cererea mare de servicii medicale și de îngrijire ce se va profila, datorită numărului acestora în creștere.

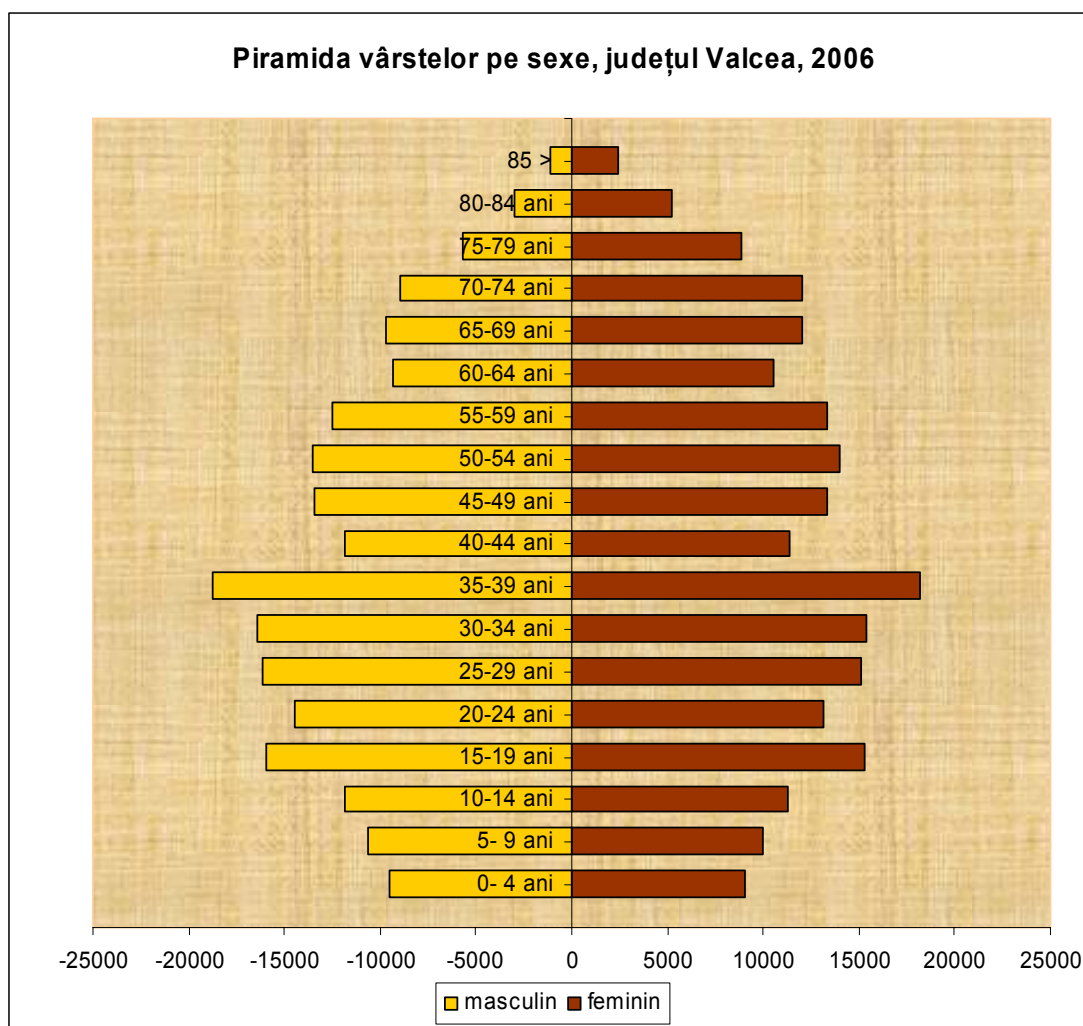

Sursa de date: Statistica Județeană Vâlcea

• Structura populației pe vârste și sexe

Distribuția populației județului Vâlcea pe sexe reflectă un relativ echilibru între ponderea populației feminine și a celei masculine. Comparând distribuția populației pe sexe înregistrată la nivel național cu cea a județului, observăm că nu există o diferență semnificativă între cele două distribuții.

Analizând distribuția populației pe sexe și medii constatăm că în urban ponderea populației feminine (51,6%) este ușor mai ridicată decât în rural (50,3%), și a avut tendințe ușoare de creștere în ultimii 15 ani. Același fenomen îl întâlnim în cazul populației masculine, dar în mediul rural, unde tinde să fie ușor mai mare ca pondere. Totuși nici în acest caz nu se poate vorbi de o diferență semnificativă a distribuției populației pe sexe.

Sursa de date: Statistica Județeană Vâlcea

În figura de mai sus se poate observa distribuția relativ echilibrată a populației pe cele două sexe, mai puțin în cazul categoriilor de vârstă de peste 65 de ani, când populația feminină crește ca pondere. Fenomenul este cunoscut în demografie și explicabil prin speranța de viață mai mare la femei, dat fiind faptul că mortalitatea la aceste categorii de vârste este mai accentuată în cazul bărbaților. Piramida vârstelor pentru Județul Vâlcea la nivelul anului 2006 ne indică faptul că segmentul cu cea mai mare reprezentare în populație este cel al persoanelor între 35 și 39 de ani, urmat fiind de cele între 30-34 de ani, 25-29 și 15-19 ani. Cu toate acestea din îngustarea bazei piramidei se poate observa o scădere constantă a natalității în ultimii 15 ani.

• Structura populației pe grupe de vârstă

În ultimii 15 ani populația Județului Vâlcea a cunoscut un accentuat proces de îmbătrânire, în sensul că ponderea populației vârstnice (în vârstă de 60 de ani și peste) a crescut de la 17,8% în 1992 la 21,6% în 2007, iar concomitent ponderea populației tinere (0-14 ani) a înregistrat o scădere de la 21,5% la 14,9%. Acest fapt este determinat în primul rând de scăderea natalității, după cum vom vedea la analiza mișcării populației. Distribuția pe medii subliniază încă o dată accentuarea îmbătrânirii demografice în mediul rural, unde ponderea populației de 60 de ani și peste este dublă ca pondere față de urban (vezi tabelul de mai jos). Faptul că populația tânără de 0-14 ani este ușor mai numeroasă ca pondere comparativ cu mediul urban constituie și un avantaj, dar și un dezavantaj. Avantaj că reprezintă un potențial de întinerire și de revigorare a forței de muncă viitoare, dezavantaj că în prezent crește raportul de dependență demografică, adică gradul de suportabilitate al populației adulte față de tineri și bătrâni.

Tabel 4. Distribuția populației pe medii și grupe de vârste în 2007

Județ Mediul	Total	Populația (%)		
		0 - 14 ani	15-59 ani	de 60ani si peste
Vâlcea	100%	14,9	63,5	21,6
Urban	100%	14,6	71,5	14,0
Rural	100%	15,2	56,8	28,0

Sursa de date: Statistica Județeană Vâlcea

La nivel de unitate administrativ teritorială se poate observa (vezi cartograma 11, anexă) cum aceste comune cu pondere mare de tineri sunt localizate în partea de nord-est a județului, înregistrând ponderi de peste 19%: Racovița, Căinenii Mici, Titești, Perișani. Aceleași ponderi mari de tineri le au comunele Alunu și Laloșu, prima din vestul județului, iar cealaltă din sud. Există și două orașe cu valori similare comunelor anterior amintite: Berbești, situat în vestul județului și Brezoi, în partea de nord. Comunele cu valori foarte ridicate de populație vârstnică sunt situate aproape în totalitate în partea sudică a județului, unele depășind chiar ponderea de 40%: Lădești, Măciuca, Stănești, Tetoiu, Glavile. În concluzie putem vorbi de existența unei populații tinere în nordul județului Vâlcea și de o populație îmbătrânită în sudul său.

Raportul de dependență după vârstă reprezintă raportul (exprimat în procente), dintre numărul populației de vârstă tânără (0-14 ani) și al populației de vârstă bătrână (peste 60 ani), pe de o parte, și numărul populației de vârstă adultă (15-59 ani), pe de altă parte. Acest raport măsoară „presiunea” populației tinere și a celei vârstnice, numărul de tineri și bătrâni pe care îi „suportă” 100 persoane de vârstă adultă. Efectele fenomenelor demografice pot fi puse în evidență de raportul de dependență după vârstă evidențiind sarcina socială pe care o suportă segmentul populației adulte, care are cea mai importantă contribuție la realizarea bugetului familial și are de asemenea un rol activ în formarea tinerei generații. Nu este identic cu raportul de dependență economică, care se calculează ca raport între populația inactivă și cea activă.

În județul Vâlcea raportul de dependență demografică este mai mic față de cel la nivel național (57,5% față de 62,2%), probabil pe seama natalității mai mici în acest județ comparativ cu tendința națională. Valoarea acestui indicator este aproape de două ori mai mare în rural față de urban (76,0% față de 39,9). Comunele cu valoarea acestui indicator peste medie se grupează în nord-estul, sud și sud-vestul județului (vezi cartograma 12), însă primele au valori mari datorită procentului mare de populație tânără, pe când cele din sud au aceleași valori mari pe seama procentului mare de populație vârstnică.

Compararea cartogramelor ilustrând Raportul de dependență demografică și Structura pe vârste a populației subliniază încă o dată ipoteza lansată mai sus. Cele mai scăzute valori ale indicatorului le regăsim aproape în totalitate în urban: municipiile Râmnicu Vâlcea (33,3%) și Dragasani (42,7%), orașele Babeni (47,9%) și Calimanesti (49,5%), dar și într-o comună, Voineasa (46,2%). Cele mai ridicate valori peste 100% se înregistrează în comunele care au și peste 30% populație vârstnică (de 60 ani și peste): Lacusteni, Madulari, Amarasti, Rosiile, Ghioroiu, Maciuca, Stanesti, Ladesti, Tetoiu și Glavile. O parte din aceste comune au și scădere accentuată de populație, ceea ce înseamnă că se confruntă deja cu un declin demografic (vezi cartograma cu Evoluția populației). Există și un oraș, Bălcești, care înregistrează un raport de dependență de 80%, pe seama unui procent mare de populație vârstnică (29%), ceea ce înseamnă că populația în vârstă de muncă este redusă ca pondere. Este un semnal de alarmă pentru un oraș, care trebuie să reprezinte un suport de dezvoltare pentru zona rurală înconjurătoare, deoarece consecința acestui fapt este insuficiența forței de muncă ce poate avea efecte inhibitoare privind dezvoltarea economiei locale.

• Structura populației pe etnii și religii

După etnie, populația județului Vâlcea este relativ omogenă. Astfel, cea mai mare parte a locuitorilor județului (98,7%) s-au declarat la recensământul din martie 2002 ca fiind români (408178) și numai 1,3% de altă etnie. Această distribuție diferă semnificativ de cea înregistrată la nivel național, unde românii reprezintă 89,5% iar alte etnii 10,5%. Dintre persoanele care au o altă etnie decât cea română cea mai mare pondere o au cele de etnie rromă (0,9%), celelalte având ponderi extrem de mici (vezi tabelul de mai jos).

Tabel 5. Structura populației după etnie în Județul Vâlcea, la recensământul din 2002

Populație totală	Romani	Maghiari	Rromi	Ucrainiei	Germani	Turci	Italieni	Alta etnie
413247	408178	332	3955	31	136	36	33	506
100%	98,77	0,08	0,96	0,01	0,03	0,01	0,01	0,13

Sursa: INS, Recensământul populației și locuințelor, 2002

În interiorul fiecărui grup etnic comportamentul privind adeziunea la o religie este diferit, însă, ținând cont că etniile cele mai numeroase sunt românii și rromii, putem afirma că religia ortodoxă este cea mai răspândită formă de credință. Tabelul de mai jos ilustrează că grupurile etnice își păstrează credința de origine, a țării de proveniență.

Tabel 6. Structura adeziunii populației județului Vâlcea la o religie, în funcție de grupul etnic din care face parte, în 2002

Etnia	Populație totală	Ortodoxă	Romano-catolică	Reformată	Pentecostala	Greco-catolică	Musulmana	Alta religie
Romani	100,00	99,32	0,11	0,01	0,11	0,03	0,00	0,41
Rromi	100,00	97,83	0,05	0,00	0,94	0,10	0,00	1,09
Maghiari	100,00	25,00	46,08	20,78	0,00	1,81	0,00	6,33
Ucrainieni	100,00	90,32	3,23	0,00	3,23	3,23	0,00	0,00
Germani	100,00	29,41	44,85	0,00	0,74	3,68	0,00	21,32
Turci	100,00	2,78	0,00	0,00	0,00	0,00	97,22	0,00
Italieni	100,00	18,18	69,70	0,00	0,00	6,06	0,00	6,06

Sursa: INS, Recensământul populației și locuințelor, 2002

2.1.4. Mișcarea naturală și migratorie a populației

Pentru a analiza evoluției unei populații dintr-un spațiu dat este necesar să-i cunoaștem structura, dar mai ales mișcarea, ce cuprinde două componente: mișcarea naturală și mișcarea migratorie. Principalii indicatori ai mișcării naturale sunt natalitatea și mortalitatea, pe baza cărora se calculează sporul natural, iar indicatorii mișcării migratorii sunt ratele de sosiri și plecări la mia de locuitori, dintr-un teritoriu dat, pe baza cărora se calculează sporul migrator. Prin însumarea celor două sporuri aflăm volumul populației respective la momentul de referință ales.

• Mișcarea naturală

Mișcarea naturală a populației reprezintă una din componentele care determină evoluția unei populații. Cele două fenomene surprinse de aceasta sunt natalitatea și mortalitatea.

Natalitatea este măsurată prin rata natalității care reprezintă numărul de copii născuți vii la 1000 locuitori într-o perioadă determinată (1 an calendaristic).

În județul Vâlcea natalitatea era ușor superioară ca valoare mediei regionale și naționale în anul 1992. Însă între ultimele două recensăminte și până în 2006 natalitatea scade, urmând tendințele contextului suprateritorial, cu intensitate similară regiunii SV, dar mult mai accentuat

față de tendința națională. Astfel în 2006 natalitatea județului are o valoare mult sub media națională datorită valorii extrem de reduse a acestui indicator în mediul rural. Comparativ urban-rural se constată, că rata natalității este puțin mai mare în orașe decât în comune, tendință instalată recent a acestui indicator, în ultimii 5 ani, deoarece până în 2002 natalitatea era mai mare în rural decât în urban. Orașele prin oferta lor de educație și de muncă, mult mai variată decât cea rurală, atrag populația tânără, motiv pentru care natalitatea tinde să crească în urban.

Tabel 7. Evoluția natalității județului Vâlcea comparativ cu nivelul suprateritorial între ultimele recensăminte (rate la mia de locuitori)

Unitatea teritorială	Mediu	1992	2002	2006
ROMANIA	TOTAL	11,4	9,7	10,2
	Urban	10,2	8,5	10,1
	Rural	12,9	11	10,3
Regiunea SUD-VEST	TOTAL	11,5	9	8,6
	Urban	11,1	8,8	9,2
	Rural	11,8	9,2	8
Vâlcea	TOTAL	11,6	9,2	8,8
	Urban	10,8	9,8	9,7
	Rural	12,1	8,7	8,1

Sursa de date: Baza de date TEMPO online a INS

Există câteva comune cu natalitate de peste 12‰ situate în nord estul teritoriului analizat: Căineni, Perișani, Racoviță, dar și în extremitatea sudică: Laloșu și Făurești (cea mai mare valoare, 18,1‰). În mediul urban, orașul Brezoi are cea mai mare natalitate (13,4‰), restul orașelor având valori în jur de 10‰, care este și media acestui indicator pentru urban. Valori foarte mici ale natalității pentru urban se înregistrează în municipiul Drăgășani (7,8‰) și în orașul Govora (5,5‰).

Mortalitatea ca fenomen demografic este și un indicator al calității vieții, fiind influențată de factori economici și sociali cum ar fi accesul la serviciile de sănătate și nivelul de educație, dar și de factori ecologici. Un indicator al mortalității este rata brută a mortalității, numărul de decedați la 1000 de locuitori.

În județul Vâlcea evoluția ratei mortalității are același trend ca la nivelurile regional și național, cu valori mai crescute în 2002 față de 1992, însă cu tendințe ușoare de scădere în 2006 față de 2002 (vezi tabelul de mai jos). Paternul evoluției indicatorului la nivel de județ este mai curând asemănător cu cel la nivel național, decât la nivel regional, unde mortalitatea are valori mult mai crescute.

Tabel 8. Evoluția mortalității județului Vâlcea comparativ cu nivelul suprateritorial între ultimele recensăminte (rate la mia de locuitori)

Unitatea teritorială	Mediu	1992	2002	2006
ROMANIA	TOTAL	11,6	12,4	12
	Urban	8,7	9,8	9,8
	Rural	14,8	15,3	14,6
Regiunea SUD-VEST	TOTAL	12,6	13,7	13
	Urban	7,5	8,7	8,5
	Rural	16,5	17,7	17,1
Vâlcea	TOTAL	11,4	12,9	12,2
	Urban	6,9	8,9	8,3
	Rural	14,2	15,6	15,4

Sursa de date: Baza de date TEMPO online a INS

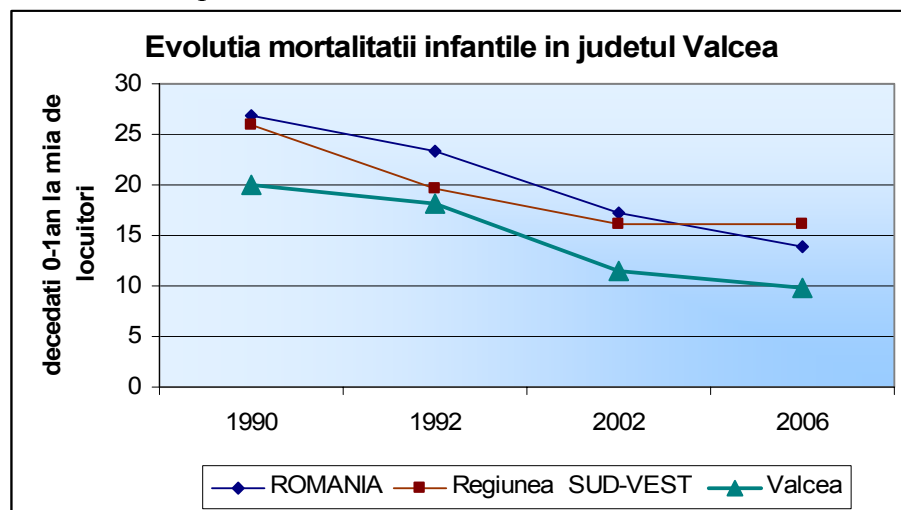
O specificitate a județului Vâlcea este că în ultimii 15 ani rata mortalității s-a menținut în urban la valori sub media națională, în timp ce în rural valorile au fost peste media națională în aceeași perioadă. Este important totuși că, în regiunea din care face parte, Vâlcea este un județ cu mortalitate mică, la aproape două puncte procentuale sub media regională.

La nivel de unitate administrativ teritorială valorile indicatorului variază între 6,6‰ (valoare minimă) în municipiul Râmnicu Sărat și 24,6‰ în Ladești (valoare maximă). Valorile relativ scăzute din urban arată că serviciile medicale acoperă nevoile populației, asigurând o stare de sănătate acceptabilă, pe când în rural aceste servicii încă sunt greu accesibile tuturor locuitorilor, fie din lipsă de instruire, fie din lipsă de infrastructuri, fie din lipsă de personal calificat. O astfel de situație o întâlnim în unele comune din sudul județului: Madulari (21,1‰), Maciuca (21,1‰), Susani (21,5‰), Rosiile (21,5‰), Gusoeni (22,3‰), Stanesti (22,5‰), Tetoiu (22,6‰), Sutesti (24,2‰), Zatreani (24,1‰), dar și în estul județului, cu valori mai mici față de cele din sud: Boisoara (22,3‰), Milcoiu (21,9‰), Runcu (18,0‰) și Dănicei (21,1‰).

Rata mortalității infantile reprezintă frecvența deceselor sub un an, raportată la totalul născuților vii dintr-o perioadă determinată (de obicei un an calendaristic). Ca și speranța de viață la naștere exprimă gradul de dezvoltare al unei populații.

Evoluția mortalității infantile în județul Vâlcea este similară cu cea la nivel național, dar între 2002- 2006 scade cu o intensitate mai mică față de valoarea la nivel de țară. Comparativ cu mediile înregistrate la nivel național și regional, în întreaga perioadă analizată, observăm că rata mortalității infantile a județului Vâlcea este mult mai mică. La nivelul anului 2006, rata mortalității infantile era de doar 9,8‰, față de 13,9‰ la nivel național și 16,1‰ la nivel regional. De altfel media regională are din 2002 o tendință contrară mediei celorlalte unități analizate, crescând ușor până în 2006.

Figura 4. Evoluția mortalității infantile în județul Vâlcea, comparativ cu nivelul suprateritorial

Sursa de date: Baza de date TEMPO online a INS

Acest fapt poate reflecta o calitate mai bună a serviciilor medicale, mai ales acolo unde se nasc mulți copii, adică în mediul urban, dar, dacă ținem cont de valoarea acestui indicator pe medii și o comparăm cu natalitatea, putem observa că valoarea medie la nivel județean a scăzut pe seama valorii mici a mortalității infantile din rural, unde în perioada 2002-2006 natalitatea a scăzut mult mai pronunțat decât în urban (vezi tabelul de mai jos). Din contră, în urban, în aceeași perioadă mortalitatea infantilă înregistrează o creștere de aproape 3 puncte procentuale, în condițiile scăderii natalității.

Tabel 9. Evoluția mortalității infantile și a natalității în județul Vâlcea, pe medii

Natalitatea (nascuți vii la mia de locuitori)	Valcea	1992	2002	2006
	TOTAL	11,6	9,2	8,8
	Urban	10,8	9,8	9,7
	Rural	12,1	8,7	8,1
Mortalitatea infantilă (decese 0-1an la mia de nascuți vii)	TOTAL	18,1	11,4	9,8
	Urban	16,5	8,2	11,5
	Rural	19	13,8	8,2

Sursa de date: Baza de date TEMPO online a INS

Cu alte cuvinte valoarea scăzută a mortalității infantile în județul Vâlcea se datorează scăderii natalității, mai ales din rural, iar în mediul urban trebuie tras un semnal de alarmă privind creșterea îngrijorătoare a deceselor la această categorie de populație (0-1 an), ce afectează potențialul de dezvoltare al populației în general.

Sporul natural este un indicator care reflectă echilibrul între cele două componente ale mișcării naturale ale populației: natalitatea și mortalitatea. Acesta ne arată cu cât crește în mod natural o populație și se calculează ca diferență între numărul de nașteri și cel de decese ce au avut loc într-un an, raportată la volumul populației. Un spor natural pozitiv nu înseamnă neapărat o creștere a populației, volumul acesteia depinzând și de fluxurile migratorii.

Astfel calculat, sporul natural pentru zona de referință înregistrează o valoare negativă: - 3,4‰, datorată unei scăderi naturale accentuate în mediul rural (-7,3‰, vezi tabelul 11). Evoluția mișcării naturale pe medii arată situația critică a mediului rural, atât la nivel județean, cât și la nivel regional și național, prin ratele mari de mortalitate înregistrate. Mediul urban al județului Vâlcea înregistrează o creștere naturală a populației în 2006 net superioară celei regionale și naționale, datorită mortalității mai mici și natalității cu valori comparabile celor două nivele suprateritoriale (vezi tabelul 10) .

Tabel 10. Mișcarea naturală a populației urbane a județului Vâlcea, în context suprateritorial, în anul 2006

Mediu urban	Rata natalității	Rata mortalității	Sporul natural
România	10,1‰	9,8‰	0,3‰
Regiunea SUD-VEST	9,2‰	8,5‰	0,7‰
Vâlcea	9,7‰	8,3‰	1,4‰

Sursa de date: Baza de date TEMPO online a INS

Tabel 11. Mișcarea naturală a populației rurale a județului Vâlcea, în context suprateritorial, în anul 2006

Mediu rural	Rata natalității	Rata mortalității	Sporul natural
România	10,3‰	14,6‰	-4,3‰
Regiunea SUD-VEST	8‰	17,1‰	-9,1‰
Vâlcea	8,1‰	15,4‰	-7,3‰

Sursa de date: Baza de date TEMPO online a INS

La nivelul unităților administrativ teritoriale se înregistrează sporuri naturale pozitive mai mari doar în municipiul Râmnicu Vâlcea (3,6‰) și în localitățile din jurul său, precum și în orașul Berbești (1,7‰) și comuna Făurești (7,5‰ cea mai mare valoare). Comunele Bunești Voineasa și orașul Brezoi sunt și ele unități administrative cu spor natural pozitiv, dar până în 1‰, restul teritoriului având valori negative la acest indicator. Cele mai accentuate scăderi naturale de populație le găsim la comunele din sudul județului, care au și populația cea mai îmbătrânită: Zătreni (-21,1‰), Stanesti (-18,4‰), Valea Mare (-16,5‰), Maciuca (-14,4‰),

Sirineasa (-16,3‰), Gusoeni (-5,5‰), Tetoiu (-5,8‰), Sutesti (-14,3‰) și Lădești (-15,2‰), dar și în estul județului: Boisoara (-4,6‰), Milcoiu (-16,6‰) și Dănicei (-13,6‰).

● *Mișcarea migratorie*

Migrația este o altă componentă care contribuie la creșterea sau descreșterea unei populații alături de natalitate și mortalitate. Migrația reprezintă totalitatea stabilirilor și plecărilor cu domiciliul.

Înainte de 1989 sensul fluxurilor migratorii interne era de la sat spre oraș, însă după 1997 aceste sens s-a inversat, astfel încât numărul celor care se stabilesc în rural îl devansează pe al celor care se stabilesc în urban. Fiind un județ preponderent rural, este de așteptat ca Vâlcea să fi cunoscut un spor migratoriu pozitiv. Sporul migratoriu reprezintă diferența dintre stabilirile și plecările cu domiciliul raportată la 1000 de locuitori. Totuși sporul migratoriu în acest județ este negativ (-1,4‰), chiar și în mediul rural (-0,1‰).

Tabel 12. Mișcarea migratorie a populației județului Vâlcea în 2006, pe medii

Județul Vâlcea	Rata stabilirilor cu domiciliu	Rata plecărilor cu domiciliu	Spor migratoriu
Total	17,3‰	18,7‰	-1,38‰
Urban	17,6‰	20,5‰	-2,89‰
Rural	17,1‰	17,2‰	-0,12‰

Sursa de date: Baza de date TEMPO online a INS

La nivel teritorial NUTS 4 se poate constata că sporul migratoriu pozitiv cel mai accentuat îl au comunele din jurul municipiului Râmnicu Vâlcea (-2,8‰): Budești (18,4‰), Mihăești (10,9‰), Bujoreni (19,6‰), Păușești-Măglași (10,0‰), Runcu (7,2‰), Dăești (13,7‰) și Vlădești (22,7‰). În general se poate observa în cartograma 14 că localitățile cu spor migratoriu pozitiv se grupează în jurul marilor orașe, ceea ce înseamnă că se instalează un fenomen de deplasare a populației dinspre urban înspre ruralul de proximitate sau dinspre unele comune către cele aflate în apropierea orașului.

Sporul anual al populației județului Vâlcea în 2006 a fost de -4,8‰. Sporul anual al unei populații se calculează luând în considerare atât sporul natural cât și migrația netă. Din această perspectivă pot fi identificate localități care au înregistrat sporuri absolut pozitive, având deci și un spor natural pozitiv și fiind și atrăgătoare ca destinație pentru migranți. Acestea sunt doar în număr de 4: Mitrofani, Bunesti, Bujoreni, Vladesti, dintre care ultimele 3 sunt situate în nord-vestul municipiului Râmnicu Vâlcea. Sporurile anuale negative cu valorile cele mai mari le găsim tot în comunele din sudul județului, afectate de declin demografic.

În concluzie datele cele mai recente din 2006 arată că fenomenele demografice instalate după 1992 se accentuează, amenințând cu depopulare zona sudică a județului Vâlcea, care are și cea mai îmbătrânită populație din județ. Mai există un pericol de depopulare în zona nord-estică a județului, unde totuși situația demografică este mai bună decât în sud, prin faptul că există aici efective de populație tânără, ce pot constitui un potențial de revigorare a populației din această zonă.

2.2. RESURSELE DE MUNCĂ

2.2.1. Structura și dinamica resurselor de muncă

Datele statistice furnizate de Institutul Național de Statistică prin Baza TEMPO privind resursele de muncă ale județului Vâlcea la 1 ianuarie 2002 și 1 ianuarie 2006 sunt prezentate în Tabelul 1 în care regăsim următorii indicatori în cifre absolute:

- *Resursele de muncă* reprezintă acea categorie de populație care dispune de ansamblul capacităților fizice și intelectuale care îi permit să desfășoare o muncă utilă în una din activitățile economiei naționale și includ: populația în vârstă de muncă, aptă de a lucra (bărbați de 16 - 62 ani și femei de 16 - 57 ani), precum și persoanele sub și peste vârsta de muncă aflate în activitate.

- *Populația activă* civilă caracterizează oferta potențială de forță de muncă și gradul de ocupare a populației cuprinzând populația ocupată civilă și șomerii înregistrați.

- *Populația ocupată* civilă cuprinde toate persoanele care au o ocupație aducătoare de venit, pe care o exercită în mod obișnuit în una din activitățile economiei naționale fiind încadrate într-o activitate economică sau socială (cu excepția cadrelor militare și a persoanelor asimilate acestora, a salariaților organizațiilor politice, obștești și a deținuților) în baza unui contract de muncă sau în mod independent (pe cont propriu), în scopul obținerii unor venituri sub forma de salarii, plată în natură, etc.

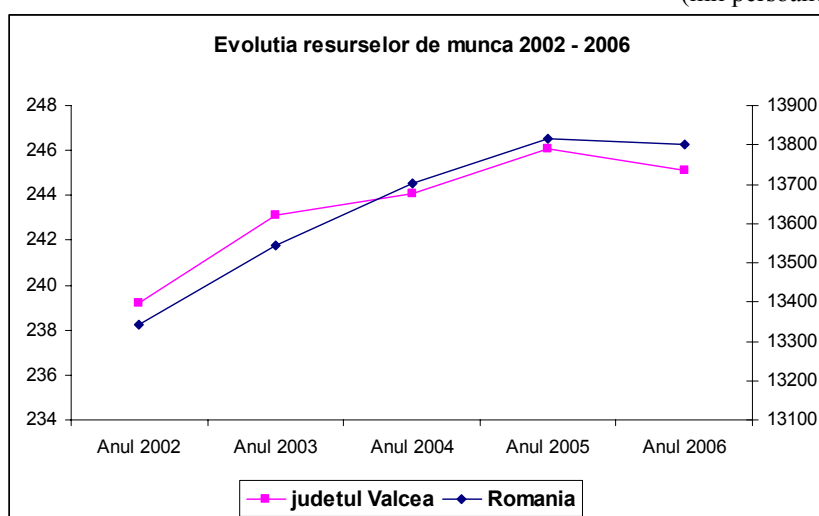
- *Șomerii* înregistrați reprezintă persoanele apte de muncă, ce nu pot fi încadrate din lipsa de locuri de muncă disponibile și care s-au înscris la agențiile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă.

Tabel 1. Date statistice privind resursele de muncă ale județului Vâlcea - 2006 (mii persoane)

Resursele de muncă	2002			2006		
	Masculin	Feminin	Total	Masculin	Feminin	Total
Județul Vâlcea						
• Resurse de muncă	122,3	116,9	239,2	129,5	115,6	245,1
• Populație activă	100,7	88	188,7	94,4	80,9	175,3
• Populație ocupată	88,4	78,1	166,7	89,9	77	166,9
• Șomeri	12,1	9,9	22,0	4,5	3,9	8,4
România						
• Resurse de muncă	6755,9	6586,7	13342,6	7142,3	6659,3	13801,6
• Populație activă	4737,9	4351,7	9089,6	4728,3	4201,5	8929,8
• Populație ocupată	4316,8	4012,2	8329	4459,2	4010,1	8469,3
• Șomeri	421,1	339,5	760,6	269,1	191,4	460,5

Sursa datelor: Baza TEMPO – INSSE, 2006

Grafic 1. Evoluția resurselor de muncă în perioada 2002 – 2006
(mii persoane)

Sursa datelor: Baza TEMPO – INSSE, 2006

După cum se poate observa deși resursele de muncă cresc în perioada analizată cu aproximativ 2,5%, populația activă înregistrează o ușoară scădere, iar cea ocupată este în stagnare. Scade de asemenea efectivul de șomeri considerabil: de la circa 22000 persoane la aproximativ 8400 de persoane. Însă creșterea înregistrată de resursele de muncă se poate explica

și prin faptul că a crescut vârsta de pensionare în perioada 2002-2006 și de asemenea legislația muncii a acordat pensionarilor dreptul de a se angaja pentru a-și suplimenta veniturile.

Dacă rata de ocupare a resurselor de muncă a înregistrat o scădere ușoară în 2006 față de 2002 de la 69,7% la 68,1%, tendința de scădere este mult mai evidentă în cazul ratei de activitate a resurselor umane în 2006 față de 2002 de la 78,9% la 71,5%. Aceste două rate se calculează prin raportarea populației ocupate, respectiv a celei active la totalul resurselor de muncă ale județului și sunt o imagine mai fidelă a evoluției reale fiind mărimi relative exprimate procentual.

Rata șomajului are o evoluție pozitivă dacă comparăm valorile înregistrate în 2006 cu cele din 2002, înregistrând o scădere de la 11,7 la 4,8. Dacă în 2002 județul Vâlcea înregistra o rată a șomajului superioară mediei naționale (8,4%) în 2006 reușește să se plaseze sub media națională (5,2%), fapt datorat în primul rând componentei masculine.

La momentul recensământului din martie 2002 structura socio-economică a populației județului Vâlcea era următoarea: dintr-un total de 413247 persoane, 148886 persoane reprezintă populația activă (aproximativ 36%), iar 264361 sunt persoane inactive. Cea mai mare pondere a populației inactive o regăsim în mediul rural, aceasta reprezentând peste 60% din totalul populației inactive a județului și circa 40% din populația totală a județului. Atât în mediul rural, cât și în mediul urban, ponderea persoanelor inactive de sex feminin o depășește pe cea a inactivilor de sex masculin.

Tabel 2. Structura socio-economică a populației pe medii și sexe - 2002

	Populație activă		Populație inactivă	Total
	Populație ocupată	Șomeri		
Județul Vâlcea	131692	17194	264361	413247
Urban	59146	7215	95475	161836
masculin	30819	4164	43206	78189
feminin	28327	3051	52269	83647
Rural	72546	9979	168886	251411
masculin	43066	7096	73512	123674
feminin	29480	2883	95374	127737

Sursa datelor: Recensământul populației și locuințelor 2002 - INSSE

În tabelul 3 este prezentată distribuția populației inactive a județului pe categorii de inactivi, pe sexe și medii la recensământul 2002. Ponderea cea mai mare de inactivi o reprezintă așa cum era de așteptat pensionarii – 45,7% din totalul populației inactive a județului, urmați de elevi / studenți cu o reprezentare de 26,5% din populația inactivă, iar casnicele și persoanele întreținute de alte persoane sunt categorii cu o reprezentare de circa 12% fiecare din inactivii județului.

Tabel 3. Populație inactivă pe categorii, pe sexe și medii - 2002

Județul Vâlcea		Urban		Rural		Total
		Masculin	Feminin	Masculin	Feminin	
Populație inactivă	Elevi / studenți	17309	16844	18354	17543	70050
	Pensionari	15611	20473	39926	44847	120857
	Casnice	646	7993	966	21420	31025
	Întreținuți de alte persoane	7001	5917	10988	10237	34143
	Întreținuți de stat sau de organizații private	509	479	728	796	2512
	Alte situații	2130	563	2550	531	5774
Total		43206	52269	73512	95374	264361

Sursa datelor: Recensământul populației și locuințelor 2002 - INSSE

Populația activă a județului la momentul recensământului din 2002 reprezenta circa o treime din populația totală și era compusă din populație ocupată (88,5% din populația activă) și șomeri (circa 17 mii de persoane).

2.2.2. Ocuparea resurselor de muncă, șomajul, navetismul

Distribuția populației ocupate pe sexe și medii dezvăluie o reprezentare mai mare a ocupațiilor în mediul rural (55% din totalul populației ocupate) decât în mediul urban, și o manifestare mai accentuată a șomajului în rândul populației active masculine (65,5% din totalul șomerilor județului), față de cea feminină.

Gruparea unităților administrativ-teritoriale ale județului Vâlcea după ponderea populației ocupate în totalul populației active este reprezentată în cartograma nr. 15 „Populația ocupată – 2002”. Unitățile administrativ-teritoriale care au o pondere a populației ocupate din populația activă de peste 95% sunt toate din mediul rural: comunele Ștefănești (95%), Cernișoara (95,4%), Dănicei (95,8%), Păușești (96,2%), Pietrari (96,2%), Stroești (96,6%) și Scundu (97,3%).

Mai mult de un sfert dintre UAT-urile județului Vâlcea au o pondere a populației ocupate în populația activă cuprinsă între 90 – 95%, iar în cazul a peste o treime dintre UAT-uri populația ocupată reprezintă 85 – 90% din populația activă. Se remarcă prin ponderi scăzute ale populației ocupate nordul județului – comunele Căineni (73,2%), Malaia (84,2%), Voineasa (86,1%), Boișoara (87,7%), Perișani (87,1%), Racovița (88,2%) și orașul Brezoi (77,8%) zonă în care valorile înregistrate sunt situate sub 90%.

Din cele 9 orașe vâlcene în 5 dintre ele (Brezoi, Băbeni, Berbești, Horezu, Ocnele Mari) populația ocupată reprezenta la momentul recensământului mai puțin de 85% din populația activă, în cele trei stațiuni balneoclimaterice care se află în apropierea municipiului reședință de județ - Băile Govora, Băile Olănești, Călimănești - ponderea ocupațiilor era între 85-90% și numai în orașul Bălcești aceasta depășea 90% din populația activă. Cele două municipii ale județului Vâlcea înregistrau următoarele ponderi ale populației ocupate: municipiul Drăgășani doar 83,4%, iar în reședința de județ Râmnicu Vâlcea populația ocupată reprezenta de 91% din populația activă a municipiului.

Distribuția populației județului Vâlcea pe grupe de vârstă după statut socio-economic la recensământul din 2002 este prezentată în Tabelul 4.

Tabel 4. Structura socio-economică a populației pe grupe de vârstă - 2002

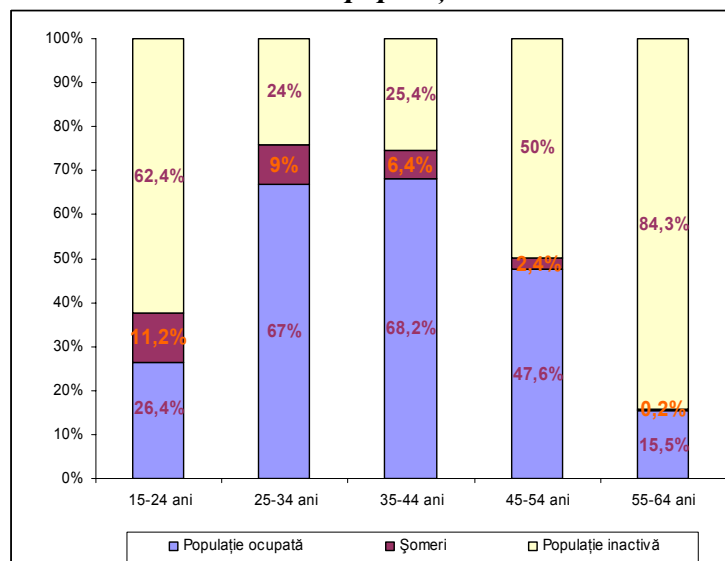
Județul Vâlcea	Populație ocupată	Șomeri	Populație inactivă	Total
0-14 ani	-	-	72579	72579
15-24 ani	15064	6427	35648	57139
25-34 ani	45482	6164	16285	67931
35-44 ani	33566	3166	12509	49241
45-54 ani	26394	1349	27707	55450
55-64 ani	6908	88	37526	44522
65 ani și peste	4278	-	62107	66385
Total	131692	17194	264361	413247

Sursa datelor: Recensământul populației și locuințelor 2002 – INSSE

Se evidențiază câteva particularități ale acestora: populația ocupată este cel mai bine reprezentată în cadrul grupelor de vârstă 25 – 34 ani și 35 – 44 ani; șomajul în rândul tinerilor este o realitate a acestui județ ce nu poate fi ignorată, șomerii cu vârste cuprinse între 15 – 24 ani reprezentând 37,4% din totalul șomerilor înregistrați la nivel județean, iar cei cu vârste între 25 – 34 ani reprezentau 35,8% din total șomeri; ponderi ridicate de populație inactivă cu vârste cuprinse între 45 – 54 ani (10,5%) și între 55 - 64 ani (14,2%), categorii de vârstă care fac parte

din populație în vârstă de muncă conform reglementărilor recente privind vârsta de pensionare și care împreună cumulează peste un sfert din populația inactivă a județului (vezi Grafic 2).

Grafic 2. Structura socio-economică a populației cu vârste între 15 -64 ani - 2002

Sursa datelor: Recensământul populației și locuințelor 2002 – INSSE

În funcție de sectorul în care lucrează populația ocupată a județului Vâlcea, la momentul recensământului din martie 2002, se distribuia astfel (Tabel 6): 36% lucra în sectorul de stat, 43% în sectorul privat, 17% în gospodărie proprie, 4% în sectorul mixt. Analiza acestei distribuții evidențiază contribuția majoritară a mediului rural la ponderea categoriei ocupațiilor în gospodării proprii (aceștia reprezentând 16,5% din totalul de 17% încadrați în această categorie la nivel județean).

Tabel 6. Distribuția populației ocupate după sectorul în care lucrează - 2002

Populație ocupată după sectorul în care lucrează	Județul Vâlcea	Urban	Rural
De stat	47332	26430	20902
Privat	56227	28146	28081
Mixt	5807	4086	1721
Gospodărie proprie	22307	473	21834
Alte gospodării decât cea proprie	19	11	8
Total	131692	59146	72546

Sursa datelor: Recensământul populației și locuințelor 2002 - INSSE

Populația ocupată a județului se distribuia la ultimul recensământ pe grupe de ocupații astfel (vezi Tabelul 7): cele mai bine reprezentate ocupații sunt cele de agricultori și lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit (24,3%) și meșteșugari și lucrători calificați (20,47%), fiind urmate apoi de grupa tehnicieni, maiștri și asimilați (10,55%), grupa operatori la instalații și mașini, asamblori de mașini, echipamente și alte produse (10,48%), grupa lucrători operativi în servicii, comerț și asimilați (9,08%) și specialiști cu ocupații intelectuale și științifice (9,07%).

Tabel 7. Distribuția populației ocupate pe grupe de ocupații - 2002

Populație ocupată pe grupe de ocupații	Județul Vâlcea	Urban	Rural
Legislatori, membri ai executivului, conducători din administrația publică și unități economico-sociale și politice	6399	4930	1469
Specialiști cu ocupații intelectuale și științifice	11941	9621	2320
Tehnicienii, maiștri și asimilați	13900	9560	4340
Funcționari administrativi	6054	3900	2154
Lucrători operativi în servicii, comerț și asimilați	11958	7043	4915
Agricultori și lucrători calificați în agricultură, silvicultură și pescuit	31999	933	31066
Meșteșugari și lucrători calificați	26951	12921	14030
Operatori la instalații și mașini; asamblori de mașini, echipamente și alte produse	13804	6746	7058
Muncitori necalificați	7763	3248	4515
Forțele armate	923	244	679
Total	131692	59146	72546

Sursa datelor: Recensământul populației și locuințelor 2002 - INSSE

Structura populației ocupate după statutul profesional dezvăluie următoarea repartitie a populației județului Vâlcea: peste 70% dintre ocupații județului sunt salariați, aproximativ 2% au statut profesional de patron, 5% se încadrează în categoria lucrătorilor pe cont propriu, iar 21% se declară lucrători familiali în gospodărie proprie.

Tabel 8. Distribuția populației ocupate după statut profesional - 2002

Populație ocupată după statut profesional	Județul Vâlcea	Urban	Rural
Salariați	94101	54684	39417
Patroni, întreprinzători privați	3103	2278	825
Lucrători pe cont propriu	6639	1597	5042
Membri ai societăților agricole / cooperativelor	105	29	76
Lucrători familiali în gospodărie proprie	27486	529	26957
Alta situație	258	29	229
Nedeclarat	-	-	-
Total	131692	59146	72546

Sursa datelor: Recensământul populației și locuințelor 2002 - INSSE

După cum se poate observa în Tabelul 8 status-urile profesionale regăsite cu preponderență în mediul rural sunt cele de lucrători pe cont propriu (75,6% din populația cuprinsă în această categorie fiind din rural și de lucrători familiali în gospodărie proprie (98,1% din populația ocupată care declară acest statut profesional).

Salariații sunt persoanele care-și exercită activitatea pe baza unui contract de muncă într-o unitate economică sau socială - indiferent de forma ei de proprietate - sau la persoane particulare, în schimbul unei remunerații sub formă de salariu, plătit în bani sau natură, sub formă de comision etc.

În perioada 2002 – 2005 numărul mediu de salariați ai județului Vâlcea a urmat un trend descendent scăzând cu aproximativ 12,5%, scădere datorată exclusiv mediului rural, deoarece în urbanul județului numărul de salariați a înregistrat o ușoară creștere. Conform datelor furnizate de Fișa Localității pentru anul 2005 gruparea unităților administrativ-teritoriale în funcție de numărul de salariați era următoarea:

- între 0 – 100 salariați - 9 UAT-uri
- între 100 – 250 salariați - 41 UAT-uri
- între 250 – 500 salariați – 21 UAT-uri, din care un oraș – Ocnele Mari

- între 500 – 1000 salariați – 11 UAT-uri, din care trei orașe: Bălcești, Brezoi și Govora
- între 1000 – 5000 salariați - 6 UAT-uri toate din mediul urban: orașele Băbeni, Băile Olănești, Berbești, Călimănești, Horezu, și municipiul Drăgășani
- cu peste 43000 salariați – municipiul Râmnicu Vâlcea care deținea 54,1% din forța de muncă a județului.

Cartograma nr. 16 „Forța de muncă salariată - 2005” care reprezintă ponderea salariaților în total populație la nivelul anului 2005 evidențiază următoarele unități administrativ-teritoriale din mediul urban în care ponderea salariaților din total populație este de peste 25% - orașele Horezu (28,3%), Călimănești (31,5%), Berbești (34,1%), Băbeni (34,2%) și municipiul Râmnicu Vâlcea (38,5%).

În ruralul județului se remarcă șapte comune în care ponderea salariaților în total populație este de peste 15%: Păușești (15%), Malaia (16,3%), Milcoiu (16,6%), Vlădești (17,1%), Nicolae Bălcescu (17,4%), Berislăvești (17,8%) și Voineasa (18,7%).

Deși au ponderi foarte mari de populație ocupată se remarcă prin ponderi foarte scăzute de salariați următoarele comune: Pietrari (4,2%), Dănicei (4,4%), Ștefănești (4,6%), Scundu (5,8%), Cernișoara (5,9%), Stroești (6%). La pol opus sunt situate comunele din nord-vestul județului Vâlcea – Voineasa, Malaia, Căineni și orașul Brezoi care erau caracterizate prin ponderi foarte reduse de populație ocupată, dar și prin ponderi ale salariaților de peste 10%.

Distribuția populației ocupate și a salariaților din județul Vâlcea pe activități ale economiei naționale la nivelul anului 2006 este redată în Tabelul 9 (în mii persoane). Activitățile economice care se remarcă prin numărul mare de ocupați sunt: agricultura, vânătoarea și silvicultura cu peste 58 de mii persoane, industria prelucrătoare cu peste 30 de mii persoane, comerțul cu peste 22 mii persoane și construcțiile cu peste 9,5 mii persoane. Ierarhia se păstrează și în cazul salariaților cu precizarea ca agricultura, vânătoarea și silvicultura dispar din top numărând mai puțin de 1500 de salariați. Astfel că activitățile economice care numără cei mai mulți salariați sunt în ordine: industria prelucrătoare peste 22 mii salariați, comerțul cu circa 13 mii salariați, construcțiile cu peste 7 mii salariați.

Tabel 9. Distribuția populației active pe activități ale economiei naționale – 2006

- mii persoane -		
Activități ale economiei naționale	Populația ocupată	Salariați
Agricultură, vânătoare și silvicultură	58,3	1,3
Industrie extractivă	2,8	2,7
Industrie prelucrătoare	30,5	22,5
Energie electrică și termică, gaze și apă	4,3	4,1
Construcții	9,6	7,1
Comerț	22,4	12,9
Hoteluri și restaurante	3,1	2,8
Transport, depozitare și comunicații	6,7	4,1
Intermedieri financiare	1,1	1
Tranzacții imobiliare și alte servicii	6,6	3,8
Administrație publică și apărare	4	3,7
Învățământ	7,1	6,8
Sănătate și asistență socială	7	6,5
Alte activități ale economiei naționale	3,4	2
Total	166,9	81,3

Sursa datelor: Baza TEMPO – INSSE, 2006

Ponderea salariaților în totalul populației active a județului pe activități economice înregistrează valori cuprinse între 45 – 50% în cazul următoarelor activități: industrie extractivă - 49,1%, învățământ – 48,9%, energie electrică și termică, gaze și apă – 48,8%, administrație

publică și apărare – 48,1%, sănătate și asistență socială – 48,1%, intermediari financiare – 47,6% și hoteluri și restaurante – 47,5%. Se remarcă printr-o pondere extrem de redusă salariații din agricultură, silvicultură și vânătoare care reprezintă doar 2,2% din totalul populației active care desfășoară această activitate economică în județul Vâlcea.

La nivelul anului 2005, în urbanul județului se remarcă următoarele activități economice prin numărul ridicat de salariați: industrie prelucrătoare – 19059 salariați, comerț – 8246 salariați, sănătate și asistență socială – 4886 salariați, învățământ – 4271 salariați, construcții – 4116 salariați. Evident că cea mai însemnată contribuție o are la situația prezentată municipiul Râmnicu Vâlcea care este principalul motor economic al județului și care atrage forța de muncă din zona polarizatoare a acestuia.

În ruralul județului Vâlcea în anul 2005 activitățile economice care concentrează cel mai mare număr de salariați sunt: industria prelucrătoare – 3784 salariați, comerț – 3351 salariați, construcții – 2807 salariați și învățământ – 2622 salariați. Comunele care au peste 200 de salariați în industria prelucrătoare sunt Măldărești – 207 salariați, Berislăvești – 220 salariați și Mitrofani cu 341 salariați. Având peste 100 de salariați în comerț se remarcă comunele Alunu – 110 salariați, Malaia – 115 salariați, Vaideeni – 145 salariați și Bărbătești – 282 salariați. Peste 180 de salariați în construcții sunt înregistrați în comunele: Orlești – 180 salariați, Cernișoara – 193 salariați, Fântârești – 214 și Budești – 348 salariați. Comunele în care numărul salariaților în învățământ este de peste 100 sunt Milcoiu cu 120 salariați, Bărbătești cu 129 salariați și Alunu cu 151 salariați în învățământ.

Evoluția numărului de salariați la nivelul județului Vâlcea în perioada august 2006 – august 2007 este prezentată în tabelul de mai jos, datele fiind furnizate de anuarul statistic județean.

Tabel 10. Evoluția numărului de salariați în perioada august 2006 – august 2007

	2006					2007							
	aug.	sept.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.
Județul Vâlcea - total	84682	84565	84449	84477	83988	84082	84794	85701	85834	86151	86303	86411	86360
Agricultură, vânătoare și servicii anexe, Silvicultură și Piscicultură	1645	1643	1641	1641	1632	1444	1456	1471	1474	1479	1482	1484	1483
Industria și construcții	38448	38395	38342	38355	38133	37357	37673	38076	38135	38276	38343	38391	38369
Servicii	44589	44527	44466	44481	44223	45281	45665	46154	46225	46396	46478	46536	46508

Sursa datelor: INSSE – Buletin statistic lunar județean Vâlcea, www.insse.ro

După cum se poate observa, în perioada analizată, a crescut numărul total de salariați de la 84682 persoane la 86360 persoane, adică cu aproximativ 2%, creștere datorată sectorului servicii, acesta fiind singurul care înregistrează creștere, agricultura, silvicultura, vânătoarea și piscicultura, dar și industria și construcțiile înregistrând o ușoară scădere a numărului de salariați.

La recensământul din 2002 șomerii înregistrați în județul Vâlcea au fost de 17194 persoane, din care 53,9% erau în căutarea unui alt loc de muncă, iar 46,1% erau în căutarea primului loc de muncă. Distribuția șomerilor pe medii și sexe este prezentată în Tabelul 11: 42% dintre șomeri proveneau din mediul urban, iar 65,5% erau de sex masculin. În frecvențe absolute se remarcă numărul mare de șomeri de sex masculin înregistrați în ruralul județului Vâlcea – 7096 persoane. Cea mai mare frecvență de șomeri de sex feminin se înregistrează în mediul urban în rândul celor în căutarea unui alt loc de muncă – 1800 persoane.

Tabel 11. Șomeri pe medii și sexe - 2002

Județul Vâlcea	Șomeri		Total
	În căutarea unui alt loc de muncă	În căutarea primului loc de muncă	
Urban	4083	3132	7215
Masculin	2283	1881	4164
Feminin	1800	1251	3051
Rural	5176	4803	9979
Masculin	3750	3346	7096
Feminin	1426	1457	2883
Total	9259	7935	17194

Sursa datelor: Recensământul populației și locuințelor 2002 - INSSE

Rata șomajului în județul Vâlcea, care ne arată câți șomeri revin la 100 de persoane active, avea valoarea de 11,5%, înregistrând o valoare ușor mai ridicată în mediul rural (11,7%) decât în mediul urban (11,4%). Mai mult de jumătate dintre UAT-uri au înregistrat o rată a șomajului aflată peste media județeană. Cartograma nr. 17 „Rata șomajului – 2002” ilustrează manifestarea fenomenului în teritoriul județean. Se identifică astfel următoarele UAT-uri cu valori extrem de ridicate ale ratei șomajului, de peste 20%, care reprezintă circa 15% din totalul UAT-urilor județului: comunele Tetoiu, Alunu, Roșiile, Lădești, situate în vestul județului, comunele Căineni, Dăești și orașul Brezoi situate în nord-estul județului, comunele Făurești, Lungești, Crețeni, Sutești situate în sudul județului Vâlcea, precum și orașul Băbeni și comuna Popești în centru județului.

O evoluție a numărului de șomeri înregistrați la nivel județean pentru perioada august 2006 – august 2007 ne arată o diminuare cu aproximativ 27% a acestui fenomen socio-economic în această perioadă de la 8324 de șomeri în august 2006 la 6104 șomeri în august 2007, dacă analizăm datele puse la dispoziție de ANOFM, și o diminuare cu circa 65% față de recensământul din 2002.

Tabel 12. Numărul șomerilor înregistrați în perioada august 2006 – august 2007 persoane

	2006					2007							
	aug.	sept.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.
Județul Vâlcea	8324	8259	8578	8464	8434	9293	8302	7365	6680	6094	5828	5788	6104
Bărbați	4406	4267	4411	4391	4534	5148	4334	3970	3582	3206	3018	2896	2995
Femei	3918	3992	4167	4073	3900	4145	3968	3395	3098	2888	2810	2892	3109

Sursa datelor: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, www.insse.ro

Rata șomajului a avut și ea o evoluție similară numărului de șomeri, în perioada august 2006 – septembrie 2007, înregistrând o scădere cu aproximativ 1,3 puncte procentuale, această tendință fiind mai evidentă în cazul ratei șomajului masculin (a scăzut cu 1,4 puncte procentuale) față de cea a șomajului feminin (a scăzut cu 1 punct procentual).

Tabel 13. Rata șomajului înregistrat în perioada august 2006 – august 2007 %

	2006					2007							
	aug.	sept.	oct.	nov.	dec.	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.
Județul Vâlcea	4,7	4,6	4,8	4,7	4,7	5,2	4,6	4,1	3,7	3,4	3,3	3,2	3,4
Bărbați	4,5	4,4	4,5	4,5	4,6	5,3	4,4	4,1	3,7	3,3	3,1	3,0	3,1
Femei	4,8	4,9	5,2	5,0	4,8	5,1	4,9	4,2	3,8	3,6	3,5	3,6	3,8

Sursa datelor: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, www.insse.ro

La 31 august 2007 la nivelul județului Vâlcea erau înregistrați 6104 șomeri, ceea ce presupune o rată a șomajului de 3,4%, din care: 2033 persoane erau șomeri indemnizați și 4071 persoane aveau statut de șomeri neindemnizați. Incidența șomajului pe termen lung este redată

prin numărul șomerilor care se află în această situație de mai mult de 6 luni – 264 persoane și cel al șomerilor aflați în șomaj de mai mult de un an – 1363 persoane. Ponderea persoanelor aflate în șomaj pe termen lung este de 26,7%. Din cei 6104 șomeri înregistrați în județul Vâlcea, doar 16,1% urmau cursuri de formare profesională care să le asigure mai multe șanse de găsire a unui loc de muncă, de inserție pe piața muncii.

După cum se poate observa din datele furnizate de AJOFM Vâlcea șomerii înregistrați la 31 august 2007 proveneau în proporție de peste 60% din mediul rural al județului.

Tabel. 14 Distribuția șomerilor înregistrați pe sexe și medii – august 2007

Județul Vâlcea		Sex		Total	
		Masculin	Feminin		
Mediu	Urban	1061	1345	2406	39,4%
	Rural	1934	1764	3698	60,6%
Total		2995	3109	6104	-
		49,1%	50,9%	-	100%

Sursa datelor: Agenția Județeană pentru Ocuparea Forței de Muncă Vâlcea

Între comunele județului Vâlcea se remarcă prin numărul mare de șomeri înregistrați la 31 august 2007 următoarele: Alunu – 176 persoane, Vaideeni – 123 persoane, Ștefănești – 118 persoane, Frâncești – 117 persoane, Zătreni – 114 persoane și Oteșani – 110 persoane. În urbanul județului unitățile administrativ-teritoriale în care fenomenul șomajului se manifestă cu cea mai mare intensitate, în aceeași perioadă, sunt municipiile Râmnicu Vâlcea (1164 șomeri înregistrați) și Drăgășani (369 persoane aflate în șomaj), urmate fiind de orașele Horezu (216 persoane) și Berbești (183 persoane).

Distribuția pe sexe a șomerilor este foarte echilibrată la nivel județean, dar analiza încrucișată pe sexe și medii dezvăluie situații diametral opuse: dacă în urban numărul șomerilor de sex feminin îl devansează pe cel al șomerilor de sex masculin, în rural situația este inversă, șomajul masculin manifestându-se cu o intensitate mai mare.

Diminuarea intensității acestui fenomen socio-economic, în perioada 2002 – 2007, ale cărui manifestări au fost destul de acute în anii 1995 – 2000 se datorează în primul rând Mun. Râmnicu Vâlcea care datorită dezvoltării sale economice absoarbe forța de muncă din zona sa de influență, crescând cererea de forță de muncă înalt calificată și specializată.

Fenomenul de **navetism** manifestat în rândul populației ocupate a județului poate fi analizat folosind datele prezentate în Tabelul 5 care ilustrează distribuția populației ocupate după localizarea locului de muncă în aceeași localitate – aproximativ 3 sferturi din populația ocupată, în altă localitate din județ – circa 20%, în alt județ – 3% și în altă țară – 1%.

Tabel 15. Distribuția populației ocupate după localizarea locului de muncă - 2002

Populație ocupată după localizarea locului de muncă	Județul Vâlcea	Urban	Rural
Acceași localitate	99620	50841	48779
Altă localitate din județ	26326	6477	19849
Alt județ	4393	1337	3056
Altă țară	1353	491	862
Total	131692	59146	72546

Sursa datelor: Recensământul populației și locuințelor 2002 - INSSE

Navetismul se manifestă mai pregnant în cazul populației ocupate din mediul rural care este atrasă spre mediul urban pentru a-și desfășura activitățile profesionale. Astfel că din cele 20 de procente de ocupați cu loc de muncă în altă localitate 15 procente sunt persoane din mediul rural, iar din cele 3 procente de ocupați cu loc de muncă în alt județ 2 procente provin din mediul rural.

3. STRUCTURA ACTIVITĂȚILOR

3.1. AGRICULTURA

Agricultura și silvicultura reprezintă două ramuri importante ale economiei județului Vâlcea care concentrează peste 37,4% din totalul populației ocupate. Dezvoltarea acestor sectoare este determinată de potențialul natural caracterizat prin întinse suprafețe de pădure în jumătatea nordică a județului, exploatarea lemnului fiind ocupația de bază a locuitorilor din această zonă. În cadrul agriculturii, dată fiind extinderea mare a pășunilor și fânețelor naturale s-a dezvoltat foarte mult creșterea animalelor. De asemenea, pomicultura și viticultura se constituie ca subramuri ale agriculturii cu vechi tradiții, cultura pomilor fructiferi fiind răspândită pe aproape întreg teritoriul județului Vâlcea.

Principalele probleme cu care se confruntă sectorul agricol sunt legate de o agricultură ineficientă, un exces de forță de muncă, practicându-se preponderent o agricultură de subzistență.

Structura terenurilor agricole

Terenurile agricole dețin aproximativ 43% din suprafața totală a județului Vâlcea, ponderea acestora scade treptat de la peste 50% în jumătatea sudică la sub 15% în partea nordică a județului. Din suprafața terenurilor agricole, terenurile arabile dețin 36%; pășunile și fânețele naturale 56%; viile 2%, iar livezile 6% (Fig. 1.2).

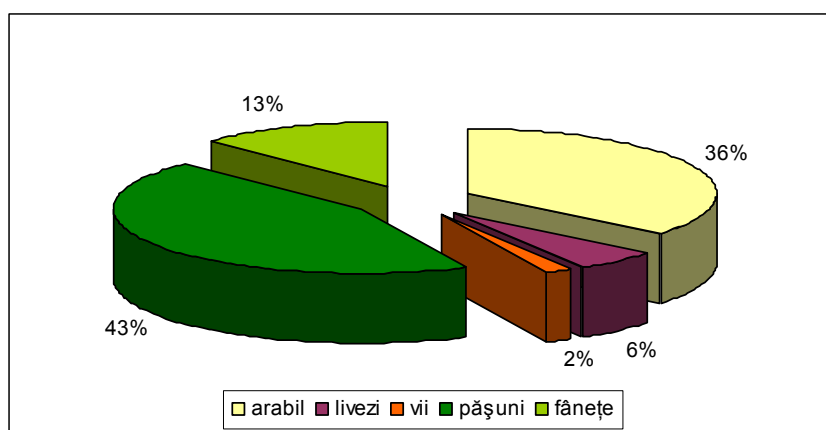

Fig. 1.2. – Structura terenurilor agricole, 2006

Ca efect al aplicării Legii fondului funciar 18/1991, completată și modificată prin Legea 167/1997 și Legea 1/2000 peste 99% din terenurile agricole se află în proprietate privată.

Ponderea sectorului privat asupra terenurilor agricole, conform datelor de la Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală – Vâlcea 2007

	Total județ		din care :			
	ha	%	Sector privat		Sector de stat	
			ha	%	ha	%
Agricol	245866	100	245323	99,74	533	0,26
Arabil	87978	35,77	87774	99,76	204	0,24
Pășuni	109403	44,09	109307	99,91	96	0,09
Fânețe	31509	12,81	31502	99,97	7	0,02
Vii	3856	1,57	3813	98,88	43	1,47
Livezi	13120	5,34	12927	98,53	193	1,44

Terenurile arabile. Ca urmare a condițiilor naturale, relief alcătuit predominant din dealuri și munți, terenurile arabile ocupă suprafețe restrânse deținând doar 36 % din suprafața agricolă totală. O extindere mai mare a terenurilor arabile se întâlnește în partea sudică a județului Vâlcea (Fig. 1.3.) unde, la nivel de comună, pot avea o frecvență de până la 50% din suprafața agricolă (comunele Voicești și Drăgoești cu 95%, respectiv 70% din suprafața agricolă, iar alte 11 comune din sud și est au o pondere a suprafeței arabile de peste 50 %).

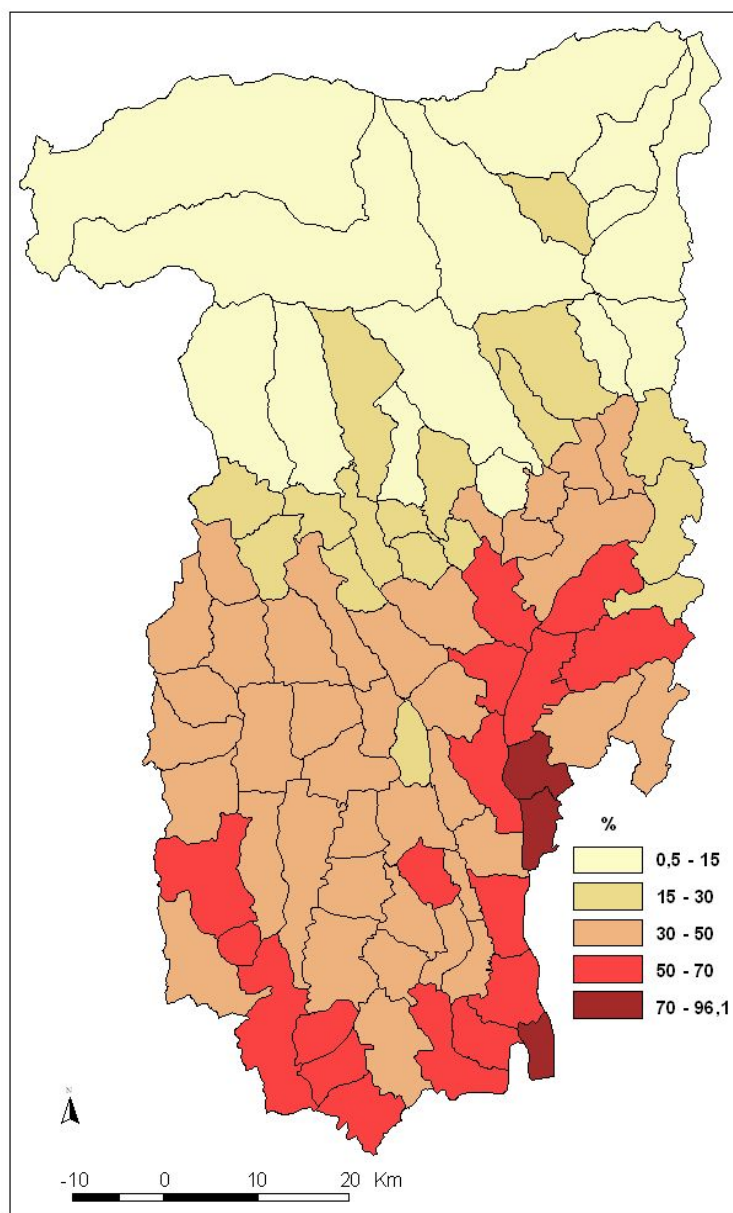

Fig. 1.3. – Suprafața arabilă, 2005 (pondere în suprafața agricolă a UAT)

Structura terenurilor cultivate

Terenurile arabile sunt cultivate în special cu cereale – *porumb*, care ocupă cele mai mari suprafețe (43043 ha) și *grâu*, și pe suprafețe mai restrânse sunt cultivate plante furajere, cartofi și legume (Fig. 1.4.). Celelalte culturi ocupă suprafețe foarte mici (2005).

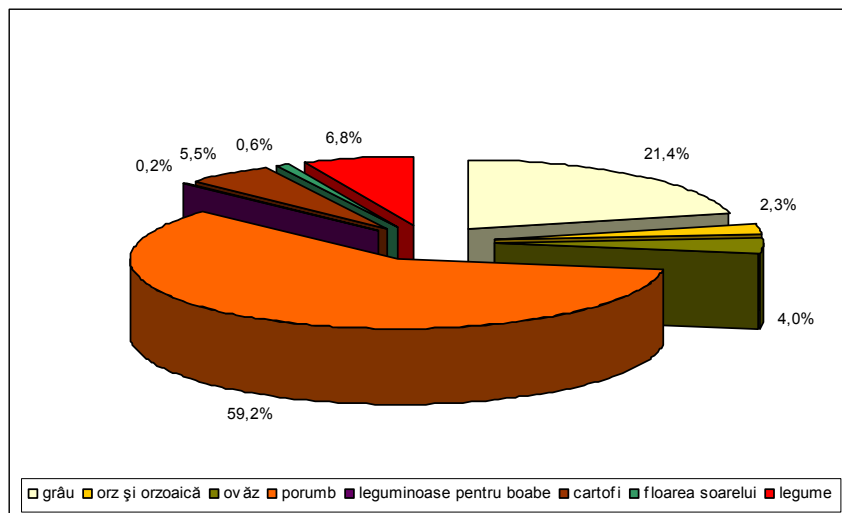

Fig. 1.4. – Suprafața cultivată cu principalele culturi, 2005

Cerealele pentru boabe sunt cultivate pe suprafețe întinse în jumătatea sudică a județului Vâlcea, ajungând la nivel de comună, să dețină ponderi de până la 85 % din suprafața totală cultivată.

Pășunile și fânețele naturale acoperă aproximativ 56% din suprafața agricolă totală, reprezentând categoria agricolă dominantă de utilizare a terenurilor. Dezvoltarea pășunilor și fânețelor naturale este determinată de condițiile naturale (relief, sol și climă) favorabile. Cele mai extinse pășuni și fânețe naturale se întâlnesc în jumătatea nordică a județului a căror frecvență poate să depășească 94% din suprafața agricolă cum este cazul comunelor Voineasa (99.4%), Mălaia (97,6) și Brezoi (94,4) – Fig. 1.5.

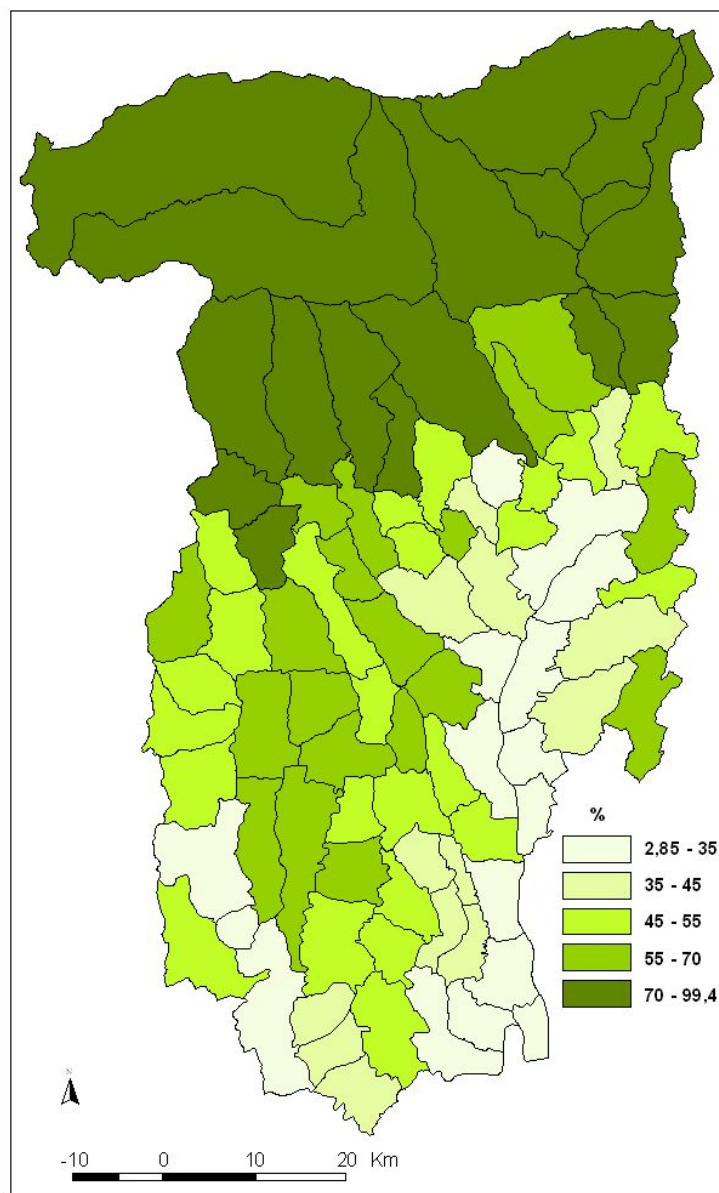

Fig. 1.5. – Suprafața acoperită cu pășuni și fânețe naturale, 2005
(pondere în suprafața agricolă a UAT)

Terenurile pomicole dețin aproximativ 6% din suprafața agricolă, dezvoltarea acestora fiind favorizată de particularitățile cadrului natural, în special cele morfo-pedologice și climatice. Pomicultura reprezintă una din subramurile agricole cele mai importante și cu vechi tradiții, pe teritoriul județului Vâlcea se găsesc câteva dintre cele mai renumite bazine pomicole din țara noastră. În cadrul plantațiilor pomicole predomină prunul și mărul (Fig. 1.6.).

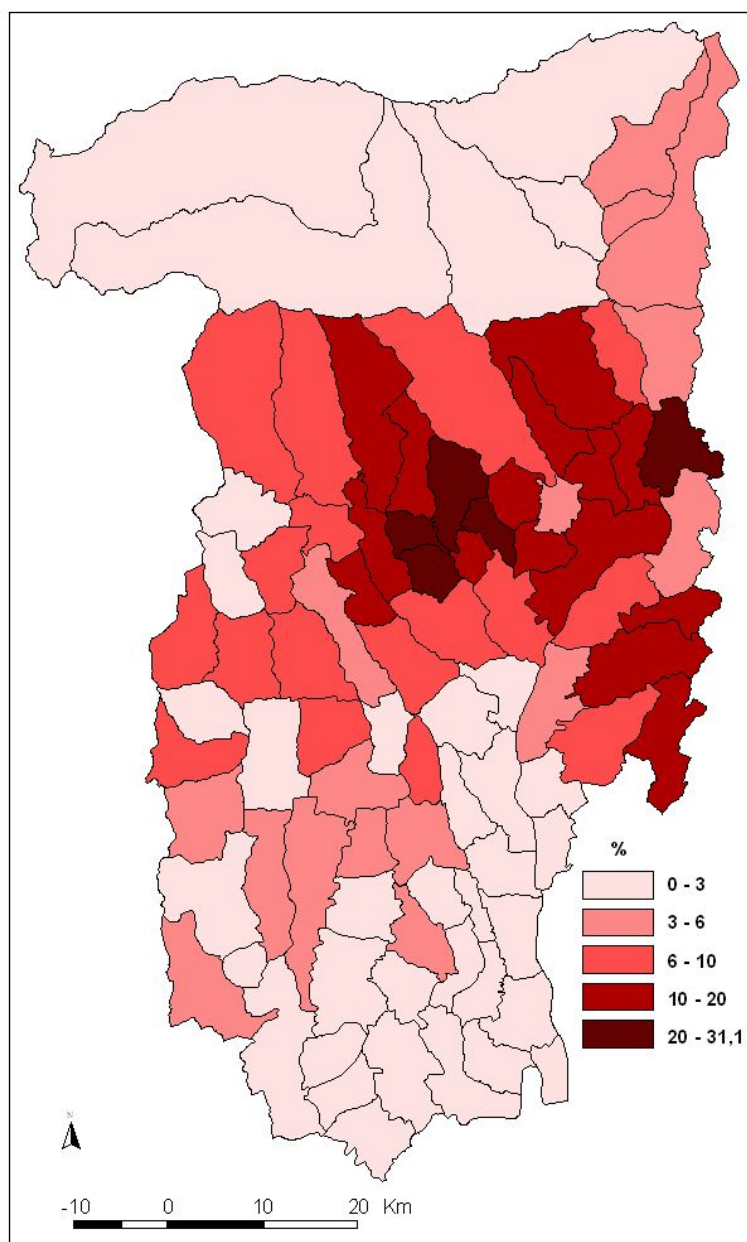

Fig. 1.6. – Suprafața acoperită cu livezi, 2005 (pondere în suprafața agricolă a UAT)

Cele mai importante plantații pomicole, în care predomină prunul, se găsesc în zona subcarpatică pe pantele domoale ale dealurilor care închid depresiunile, sau chiar în cuprinsul acestora (depresiunile Hurez, Pietrari – Bodești. Stoenеști – Dobriceni, Olănești, Berislăvești). Plantațiile de măr se întâlnesc în lungul Văii Oltului (Călimănești – Bujoreni – Goranu), dar și în depresiunile de pe văile pâraurilor Muereasa și Sărat (Ocnele Mari – Ocnița), în depresiunile Olănești, Stoenеști – Dobriceni – Zmeurătu etc.

Cea mai mare problemă a suprafețelor acoperite cu livezi o constituie productivitatea scăzută ca urmare a unei îngrijiri necorespunzătoare sau chiar a abandonării acestora. Multe din livezile de pomi fructiferi au fost defrișate odată cu trecerea lor în proprietate privată ca efect al aplicării Legi fondului funciar.

Terenurile viticole reprezintă doar 2 % din suprafața agricolă totală a județului Vâlcea. Cele mai extinse terenuri viticole se găsesc în sud – estul județului, în zona Drăgășani unde se află una dintre cele mai vestite podgorii din țară (Fig. 1.7.).

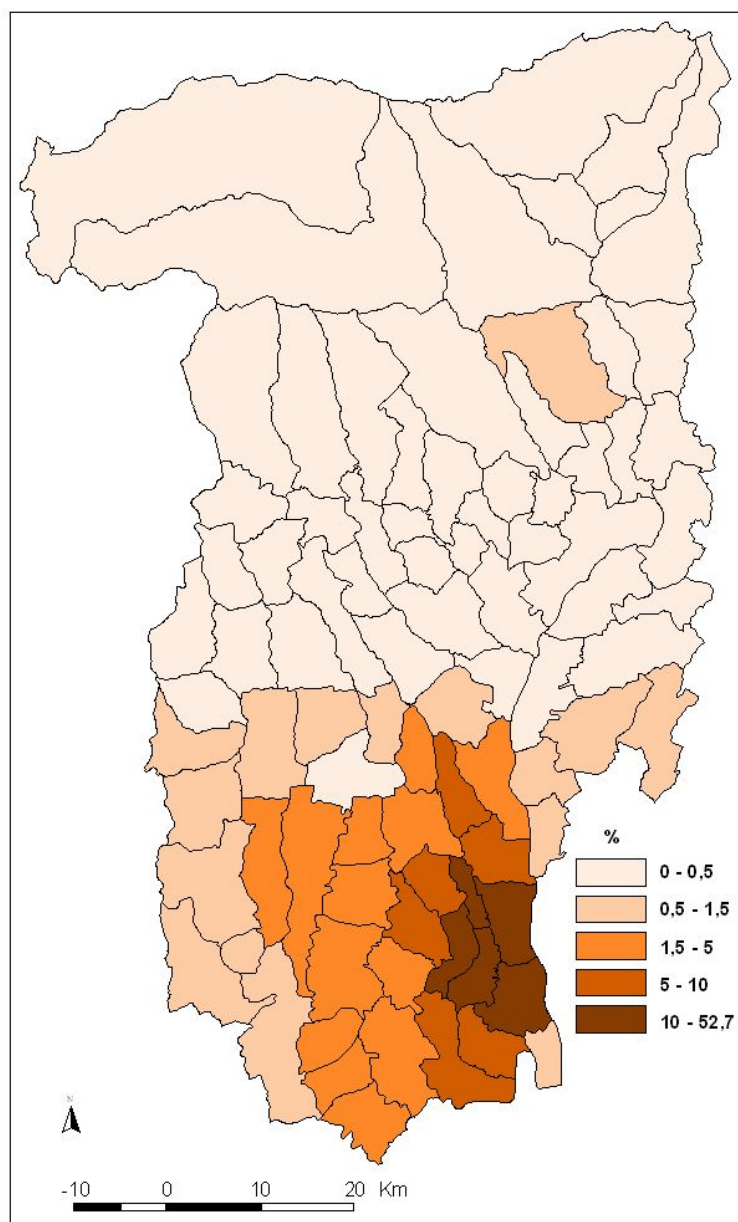

Fig. 1.7. – Suprafața acoperită cu vii, 2005 (pondere din suprafața agricolă a UAT)

Producția agricolă

În cadrul structurii producției agricole se remarcă o predominare a producției vegetale. Acest lucru este influențat de faptul că producția vegetală necesită eforturi materiale și financiare mai mici, în condițiile inexistenței pieței de capital și a creditelor avantajoase.

Producția totală agricolă a fost în anul 2005 de 831170 Ron prețuri curente, din care 53,1% producție vegetală (442155 Ron) și 46,6 % (387456 Ron) producție animală (Fig. 1.8.). Din întreaga producție agricolă, 95,6 % s-a obținut în sectorul privat.

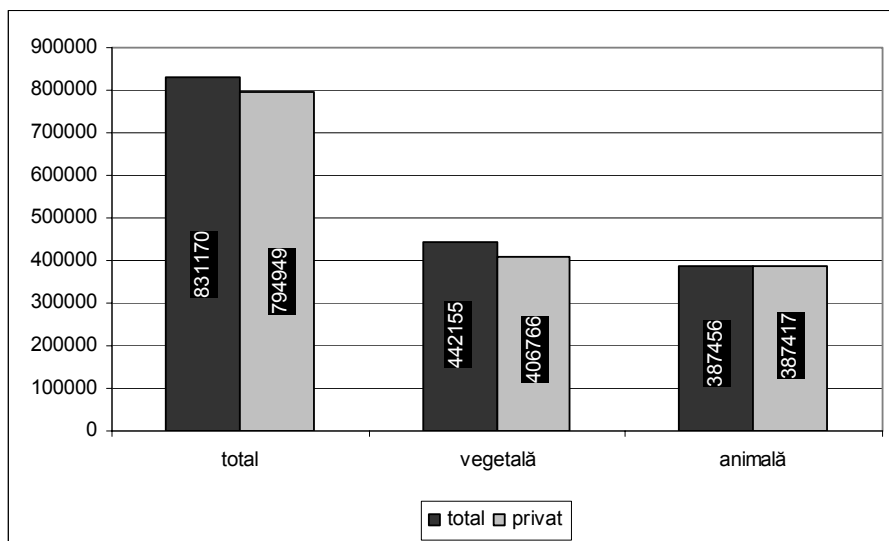

Fig. 1.8. – Producția agricolă vegetală și animală, 2005 (RON – prețuri curente)

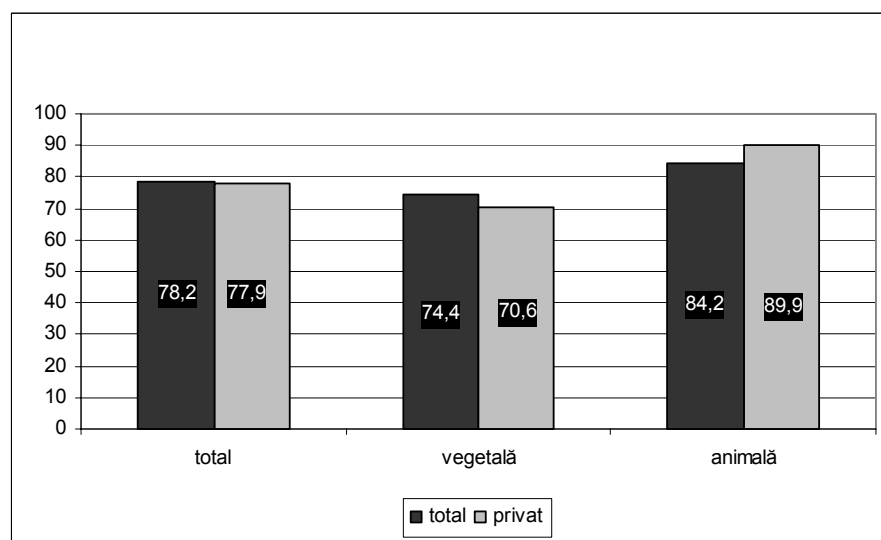

Fig. 1.9. – Indicii producției agricole %, 2005

Producția vegetală

În cadrul producției vegetale un loc important îl dețin cerealele pentru boabe cu o producție medie la hectar de 3258 kg pentru grâu, 4487 kg porumb, 3016 kg orz și orzoaică etc.

Tabel 1.2. Suprafața cultivată, producția totală și producția medie/ha la principalele culturi, 2005

	Suprafața cultivată (mii ha)	Producția totală (mii tone)	Producția medie (kg/ha)
Cereale boabe	63145	254545	-
Grâu	15546	50644	3258
Orz și orzoaică	1656	4995	3016
Porumb	43043	193114	4487
Floarea-soarelui	472	336	712
Cartofi	4006	49201	11983
Legume	4907	53902	-

Sursa : Anuarul Statistic al României, 2006

Un loc important în cadrul producției vegetale îl dețin și producțiile de fructe și struguri. În cadrul producției de fructe – prunele și merele ocupă primele locuri, o pondere importantă având și producția de căpșuni. După 1989, pomicultura a cunoscut o perioadă de declin, atât numărul de pomi fructiferi pe rod, cât și producția totală de fructe au scăzut semnificativ. În perioada 2001 – 2005 s-au înregistrat și creșteri ale numărului total de pomi fructiferi pe rod, cași și zarzări, piersici și nuci datorită dezvoltării sectorului privat.

Tabel 1.3. - Numărul pomilor fructiferi pe rod - bucăți -

<u>Pomi</u> -total	4.555.270	4.394.856	4.402.707	4.268.607	4404394
• din care: sector privat	4.243.918	4.083.478	4.237.754	4.265.600	4393308
<u>Pruni</u> -total	3.028.149	2.927.821	2.897.049	2.902.214	2839213
• din care: sector privat	2.824.222	2.723.891	2.808.716	2.900.486	2838763
<u>Meri</u> -total	1.137.222	1.097.688	1.117.431	1.007.756	1172104
• din care: sector privat	1.062.272	1.022.738	1.057.756	1.006.849	1168768
<u>Peri</u> -total	112.130	94.496	114.466	84.484	93029
• din care: sector privat	110.305	92.671	113.386	84.469	93029
<u>Cireși și vișini</u> -total	88.135	87.793	76.418	73.727	79008
• din care: sector privat	65.985	65.620	69.278	73.683	79008
<u>Cași și zarzări</u> -total	54.523	54.883	60.741	64.757	67612
• din care: sector privat	54.523	54.883	60.741	64.728	67612
<u>Piersici</u> -total	13.566	16.576	11.607	16.629	15907
• din care: sector privat	13.566	16.576	11.607	16.600	15907
<u>Nuci</u> -total	68.142	65.462	70.783	67.787	73108
• din care: sector privat	66.142	63.462	68.783	67.781	73108

Tabel 1.4. - Producția de fructe din județul Vâlcea, 2005 (tone)

	total	privat
total	52167	51974
prune	26484	26175
mere	18562	18400
pere	989	989
piersici și nectarine	481	481
cireșe și vișine	1329	1329
caise și zarzări	1183	1183
nuci	1023	1023
căpșuni	1727	1727
alte fructe	689	667

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

În județul Vâlcea la nivelul anului 2005, suprafața viilor pe rod era de 4122 ha, dintre care: 2337 erau vii altoite și 1785 vii hibride. Producția totală de struguri a fost de 14524 tone, aproximativ 86 % din aceasta a fost realizată în sectorul privat.

Atât producția de struguri, cât și cea de fructe înregistrează mari fluctuații de la un an la altul datorită influenței factorilor naturali și greutăților materiale și financiare ale producătorilor de a asigura condițiile necesare pentru obținerea de producții mari, stabile și de bună calitate.

Potențialul exploatațiilor agricole pe tipuri de proprietate

Exploatațiile agricole individuale existente în județul Vâlcea sunt aproximativ 119.157 cu variații de + sau - 250 exploatații de la un an la altul.

Suprafața medie a exploatațiilor individuale este de 2,07 ha, din care: arabil - 0,73 ha, vie - 0,03 ha, livezi - 0,11 ha, pasuni - 0,93 ha, finete - 0,27 ha.

Exploatațiile de tip asociativ juridice sunt 11 și detin 1402 ha, revenind o suprafață medie de 127 ha, din care: arabil - 105 ha, pasune - 12.5 ha, fânețe - 5.2 ha, vie - 3.5 ha, pomi - 0.8 ha

Exploatații de tip asociativ familial sunt 4 care detin în medie o suprafață de 19.5 ha, din care: arabil - 10 ha, vie - 9.5 ha.

Producția animală

Începând cu 1990, creșterea animalelor a cunoscut o perioadă dificilă, concretizată atât prin reducerea semnificativă a efectivelor de animale, cât și prin reducerea producției animaliere. În anul 2005, producția animală reprezenta 46,6 % din totalul producției agricole. În ultimii ani se remarcă o revigorare a sectorului zootehnic prin creșterea numărului de ovine, cabaline, păsări și a familiilor de albine. Aceste creșteri se datorează în cea mai mare parte dezvoltării sectorului privat, dar și potențialului natural (întinse suprafețe de pășuni și fânețe naturale) propice creșterii animalelor.

Tabel 1.5. - Efectivele de animale din județul Vâlcea, 2005

	Bovine	Porcine	Ovine	Caprine	Cabaline	Păsări	Albine (familii)
Total	75623	160154	97588	18210	7895	2069747	33267
Proprietate privată	75601	159958	97550	18210	7889	2069747	33267

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

Comparând aceste valori cu datele furnizate de Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală – Vâlcea în 2007, se remarcă o dinamică diferențiată a efectivelor de animale: creșteri la majoritatea acestora, mai accentuate la cabaline și albine și scăderi la efectivele de păsări.

Tabel 1.6. Efectivele de animale din județul Vâlcea, 2007

	Bovine	Porcine	Ovine + Caprine	Cabaline	Păsări	Albine (familii)
Total	88023	188000	150788	22428	1889000	79860
Proprietate privată	88023	188000	150788	22428	1366785	79860

Tabel 1.7. - Producția agricolă animală din județul Vâlcea, 2005

	Carne – total (tone greutate în viu)	Carne de bovine	Carne de porcine	Carne de ovine și caprine	Carne de pasăre	Lapte (mii hl)	Lână (tone)	Ouă (mil bucăți)	Miere extrasă (tone)
Total	34393	10939	12464	2036	8947	1203	269	210	353
Proprietate privată	34373	10939	12447	2035	8947	1202	269	210	353

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

Tabel 1.8. Producțiile medii realizate pe cap de animal, pe tipuri de proprietate, 2007

	Carne bovine (kg/cap)	Carne ovine (kg/cap)	Carne porcine (kg/cap)	Carne pasăre (kg/cap)	Lapte vacă (l/cap)	Lapte oaie (l/cap)	Lână (kg/cap oaie)	Ouă (bucăți/cap)	Miere (kg/fam albine)
Pe județ	320	22,3	91	1,7	1812	40	2,4	119	12
Proprietate de stat	-	-	-	1,95	-	-	-	179	-
Gospodării individuale	320	19	91	1,86	1809	40	2	112	12
Societăți comerciale	440	25	-	2	2502	40	2,6	142	-

Sursa: Direcția pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală, august 2007

Pe teritoriul județului Vâlcea își desfășoară activitatea un număr important de **centre cu capacități de producție agricolă**. Localizarea celor considerate mai reprezentative, în funcție de numărul de salariați, cifra de afaceri sau profitul înregistrat în 2006, este prezentată alăturat.

- S.C. Agromec Dragășani S.R.L. (Municipiul Dragășani)
- S.C. Agromec Crețeni S.A. (Municipiul Dragășani)
- S.C. Nirdagro S.R.L. (Municipiul Dragășani)
- S.C. Agroneg Prod S.R.L. (Sat Gorunești, Comuna Slatioara)
- S.C. Agromec Băbeni S.A. (Oraș Băbeni)
- S.C. Agromec Bălcești S.A. (Oraș Bălcești)
- S.C. Agromec Berbești S.A. (Oraș Berbești)
- S.C. Agromec Galicea S.A. (Sat Ostroveni, Comuna Galicea)
- S.C. Agromec Horezu S.A. (Comuna Măldărești)
- S.C. Agromec Lungești S.A. (Sat Stănești-Lunca, Comuna Lungești)
- S.C. Agromec Orlești S.A. (Sat Procopoaia, Comuna Orlești)
- S.C. Agromec Prundeni S.A. (Comuna Prundeni)
- S.C. Agromec Sutești S.A. (Comuna Sutești)
- S.C. Agromec Ștefănești S.R.L. (Comuna Ștefănești)
- S.C. Agromec Voicești (Sat Voiceștii din Vale, Comuna Voicești)
- S.C. Cupăreanu (Sat Băbeni-Oltețu, Comuna Diculești)
- S.C. MP NMC S.A. (Sat Cârlogani, Oraș Bălcești)

Parcul de tractoare și mașini agricole

Marea problemă a agriculturii românești o constituie gradul scăzut de mecanizare a lucrărilor agricole. În județul Vâlcea, numărul de tractoare și mașini agricole este foarte scăzut, în multe cazuri situându-se pe ultimul loc comparativ cu celelalte județe ale țării. Suprafața arabilă ce revine pe un tractor fizic este de 48 de hectare. Sectorul privat continuă să fie slab echipat cu mijloace mecanizate atât datorită restricțiilor financiare în achiziționarea de mașini și utilaje agricole cât și a randamentelor scăzute în exploatarea acestora la nivelul gospodăriilor individuale.

Tabel 1.9. - Parcul de tractoare și mașini agricole din județul Vâlcea, 2005

	Tractoare	Pluguri	Cultivatatoare mecanice	Semănători mecanice	Mașini stropit de prafuit	Combina pentru recoltat cereale	Combina pentru recoltat furaje	Vîndrovere pentru recoltat furaje	Prese pentru balotat paie și fân
Total	1830	1491	89	472	42	111	3	2	5
Proprietate privată	1795	1474	87	467	27	111	3	2	5

Sursa: Anuarul Statistic al României, 2006

În plus, mijloacele tehnice au un pronunțat grad de uzură fizică și morală. Numărul insuficient de tractoare și mașini agricole, coroborat cu gradul înalt de uzură fizică și morală și cu tarife inaccesibile pentru micii producători agricoli determină nivelul scăzut de mecanizare a lucrărilor agricole și întoarcerea, în numeroase cazuri, la tracțiunea animală și la munca manuală.

Tratarea solului și a plantelor

Aplicarea îngrășămintelor este un factor important care determină productivitatea plantelor și fertilitatea solului. Utilizarea nerațională a îngrășămintelor determină apariția unui exces de azotați și fosfați, care au efect toxic asupra microflorei din sol și duce la acumularea în vegetație a acestor elemente.

În majoritatea cazurilor, aplicarea îngrășămintelor chimice se face în mod arbitrar, fără efectuarea studiilor agrochimice, care să stabilească dozele optime necesare a fi aplicate.

Tabel 1.10. - Cantitățile de îngrășămintă chimice aplicate la nivelul județului Vâlcea în anul 2006

Tip îngrășământ	Suprafața fertilizată (ha)	Cantitate (tone/an)	% din suprafața arabilă
Organice	15000	375000	17
Amendamente	973	3407	1.1
Chimice total: din care	128332	6575	14.6
Azotoase	127682	6472	14.5
Fosfatice	650	103	0.7
Potasice	-	-	-

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu în județul Vâlcea în anul 2006

În anul 2006, la nivelul județului Vâlcea s-a asigurat cantitatea necesară de produse fitosanitare pentru combaterea buruienilor pe o suprafață totală de 55471 ha cultivată cu diverse culturi.

Tabel nr.1.11. – Utilizarea produselor fitosanitare, 2006

Tip produs	Suprafața totală (ha)	Cantitate (kg/an)
Ierbicide	26801	5544
Fungicide	13150	14540
Insecticide și acaride	15520	620

Sursa: Raport privind starea factorilor de mediu în județul Vâlcea în anul 2006

3.2. SILVICULTURA

● Fondul forestier

Fondul forestier este compus din totalitatea pădurilor, a terenurilor destinate împăduririi, a celor care servesc nevoilor de cultură, protecție și administrație silvică și a terenurilor neproductive incluse în amenajamentele silvice.

Fondul forestier cuprinde și terenurile acoperite cu vegetație forestieră constând în arbori și arbuști, care își creează un mediu specific de dezvoltare biologică și care constituie componenta directă a fondului forestier.

Fondul forestier deosebit de bogat al județului Vâlcea a favorizat dezvoltarea silviculturii. Terenurile forestiere ocupă o suprafață de 268,8 mii ha, din care 44,9 % aparține fondului forestier de stat și 55 % reprezintă pădurile proprietate publică a unităților administrativ teritoriale și proprietate privată. Pădurile de foioase acoperă cele mai mari suprafețe, peste 63 % din fondul forestier, urmate de pădurile de conifere care dețin doar 34,3 %.

Tabel 1.10. - Fondul forestier după modul de folosință

		2001	2002	2003	2004	2005
Suprafața fondului forestier - total	mii ha.	271,1	271,1	269,1	270,3	268,8
Suprafața pădurilor, din care :	mii ha.	267,9	267,2	265,0	266,1	263,6
▪ rășinoase	mii ha.	80,0	79,3	78,7	79,0	92,2
▪ foioase	mii ha.	187,9	187,9	186,2	187,1	171,4

Ocolul Silvic Privat Săliște și-a mărit suprafața de la 11.172 ha în anul 2006 la 12.341 ha în 2008. Suprafața pădurilor este de 12.284 ha, din care 4.168 ha rășinoase și 8.116 ha foioase.

Ponderele suprafeței împădurite variază în funcție de principalele forme de relief: aproximativ 50 – 55 % se situează în regiunea de munte; 40% în regiunea de deal și 5 – 10 % în regiunea de câmpie – luncă (Fig. 1.11.).

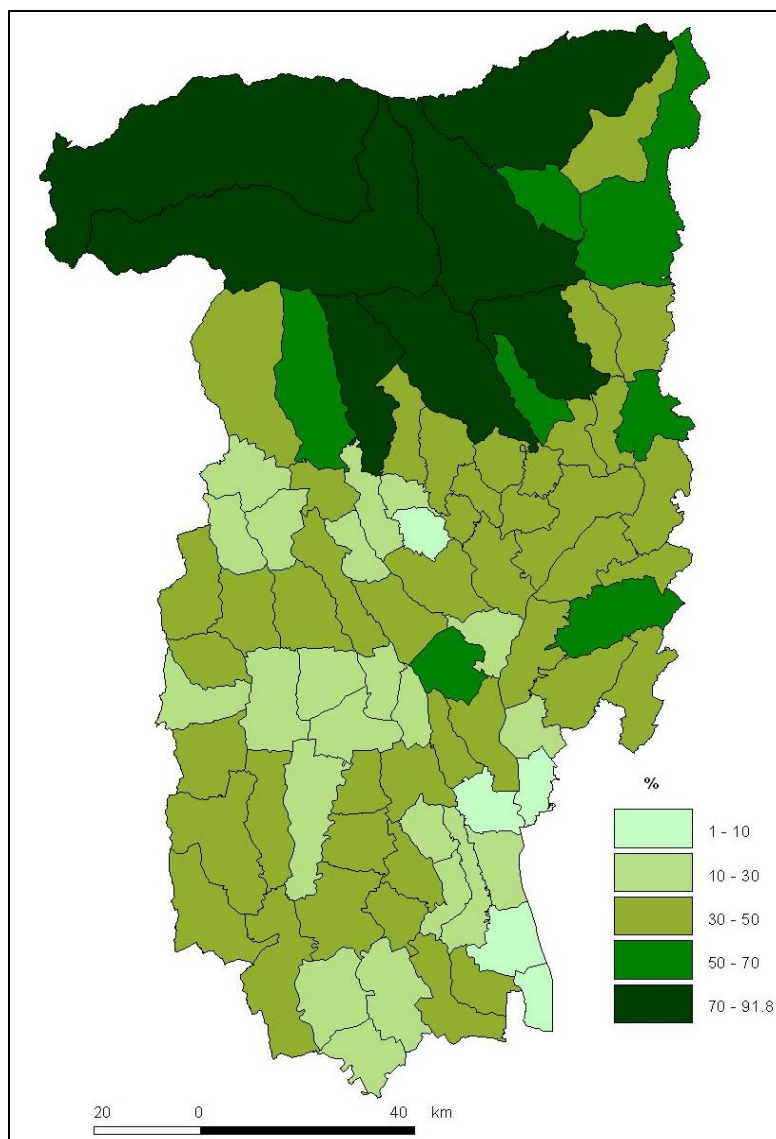

Fig. 1.11. – Suprafața acoperită cu păduri, 2005 (pondere în suprafața totală a UAT)

Producția unității silvice

Pădurile îndeplinesc diferite funcții, însă sunt predominante pădurile cu funcție de protecție, încadrate în grupa I funcțională, care reprezintă peste 88 % din total, în timp ce pădurile cu rol de producție și protecție reprezintă doar 12 %.

Funcția economică a pădurii joacă un rol important, în fiecare an fiind valorificate diverse produse principale și secundare ale pădurii.

Tabel nr. 1.11. - Producția unității silvice

	UM	2001	2002	2003	2004	2005
Producția unității silvice ¹⁾	mil lei	144.360	155.734	178.118	241.304	-
	Lei ron	-	-	-	-	22.722.329
Masa lemnoasă valorificată	mii m ³	264	321	263	264	228
Fructe de pădure	tone	302	139	159	197	81
Ciuperci comestibile	tone	130	8	25	20	14
Carne de vânat	tone	3	3	-	-	3
Păstrăvi de consum	kg	41.000	30.812	56.633	113944	110.840
Miere de albine	tone	3	2	3,7	3,2	2,6

¹⁾ Exprimați în prețuri curente

Fondul forestier al județului Vâlcea dispune de 13 447 mii mc masă lemnoasă brută, din care 4 032 rășinoase și 9 415 foioase. În anul 2006 din fondul forestier de stat a fost recoltat și pus în circuitul economic un volum de 195,5 mii mc, iar din fondul privat a fost recoltat un volum de 119,2 mii mc. Analizând datele statistice din perioada 2001 – 2005 se observă o creștere a volumului total de masă lemnoasă pus în circuitul economic.

Tabel 1.12. - Volumul de masă lemnoasă pusă în circuitul economic (mii m³)

	2001	2002	2003	2004	2005
Masa lemnoasă pusă în circuitul economic-total, din care:	287	395	384	475	408
· rășinoase	59	92	95	121	103
· fag	120	167	173	220	181
· stejar	53	64	60	67	62
· diverse specii tari	42	48	40	49	46
· diverse specii moi	14	25	16	17	16

Starea de sănătate a pădurilor din județul Vâlcea este apreciată ca fiind bună, pădurile nefiind afectate de boli și/sau dăunători, de uscare, secetă, poluări. În cursul anului 2006, în pădurile de stat au fost înregistrate patru incendii pe o suprafață de 11 ha.

Suprafețe din fondul forestier parcurse cu tăieri. În anul 2005, au fost parcurse cu tăieri de regenerare 1086 ha din care: tăieri de regenerare în codru 975 ha și tăieri de regenerare în crâng 60 ha. De asemenea, pe 2982 ha au fost executate tăieri de produse accidentale (arbori uscați și doborâți, defrișări aprobate pentru diverse obiective); pe 4190h au fost executate tăieri de igienare și curățire a pădurilor, iar pe 2325 ha au fost executate tăieri de îngrijire în păduri tinere (degajări, rărituri, curățiri).

Tabel 1.13. - Suprafața parcursă cu tăieri

Nr. crt.		2001	2002	2003	2004	2005
0	A	1	2	3	4	5
1.	Suprafața parcursă cu tăieri de regenerare-total ,d.c :	1.093	1.578	1.235	1.583	1086
	In codru ,d.c :	982	1.473	1.182	1.470	975
	• tăieri succesive	114	66	45	69	11
	• tăieri progresive	755	1.258	1.064	1.249	837
	• tăieri grădinarite	38	3	12	35	15
	• tăieri rase	75	146	61	117	112
	În crâng	18	52	46	55	60
2.	Tăieri de substituiri, refaceri a arboretelor slab productive și degradate	4	11	4	2	3
3.	Operațiuni de igienă și curățire a pădurilor	11.794	14.266	6.365	3.575	4190
4.	Tăieri de îngrijire în păduri tinere	4.577	3.984	3.402	2.587	2325
5.	Tăieri de produse accidentale	4.623	4.560	1.378	2.699	2982

Suprafețe de teren regenerate. În anul 2006, în pădurile din fondul de stat a fost asigurată regenerarea naturală pentru 258 ha. Pe suprafața de 99 ha au fost executate lucrări de împăduriri, pe specii: stejari – 13 ha; platin, frasin, cireș – 6 ha; salcâm – 6 ha; plop euroamerican – 11 ha; alte specii de arbori și arbuști – 1 ha; brad – 1 ha; larice – 9 ha; duglas – 1 ha. Pe suprafețele de teren pe care se execută lucrări de conservare (situat pe pante mari și la limite altitudinale extreme) se execută lucrări de ajutorare a instalării și dezvoltării semînțului natural, împăduririle fiind greu de executat pe aceste suprafețe.

3.3. INDUSTRIA

Baza economică a s-a format în urma acțiunii unui complex de factori cu direcții și intensități variabile în funcție de condițiile locale (Ianoș Ioan, 1987). Mutațiile intervenite în structura populației salariate în perioada economiei centralizate au fost determinate de crearea în mod continuu de locuri de muncă în ramurile industriei, de eliberarea de forță de muncă din agricultură, urbanizarea continuă și transformările radicale în caracteristicile social-economice ale zonelor rurale.

Activitățile industriale reprezintă elementul cel mai dinamic și cu efectele cele mai vizibile asupra unui centru urban. Tocmai procesul de industrializare a dus la impulsivitatea vieții economice și sociale a unor localități rurale, care ulterior au fost investite cu statut de oraș, la accentuarea relațiilor dintre orașe și zonele înconjurătoare.

În perioada socialistă, industria a jucat un rol important în transformarea economiei românești, devenind ramura dominantă iar rolul ei a crescut prin producerea de bunuri materiale pentru alte domenii de activitate. La modernizarea industriei a contribuit dinamica accentuată a ramurilor generatoare ale progresului tehnic – electrotehnică, construcții de mașini, energie electrică și termică, chimică.

Structura și repartizarea activităților industriale la nivelul județului Vâlcea a fost influențată de varietatea resurselor naturale, de poziția geografică și de tradiția în prelucrarea resurselor.

În prezent industria județului Vâlcea este caracterizată de o insuficientă orientare către piață, o competitivitate scăzută a produselor realizate, datorită uzurii fizice și morale a mașinilor și utilajelor, tehnologiilor învechite, lipsei de inițiativă, slaba motivare a managerilor.

Structura sectorului secundar scoate în evidență din punct de vedere al **populației ocupate** o predominanță la nivelul județului Vâlcea în anul 2005 a activității de prelucrare (65%), urmată de construcții (20%), producția și distribuția energiei electrice (8%) și industria extractivă (7%) (fig. 2.1).

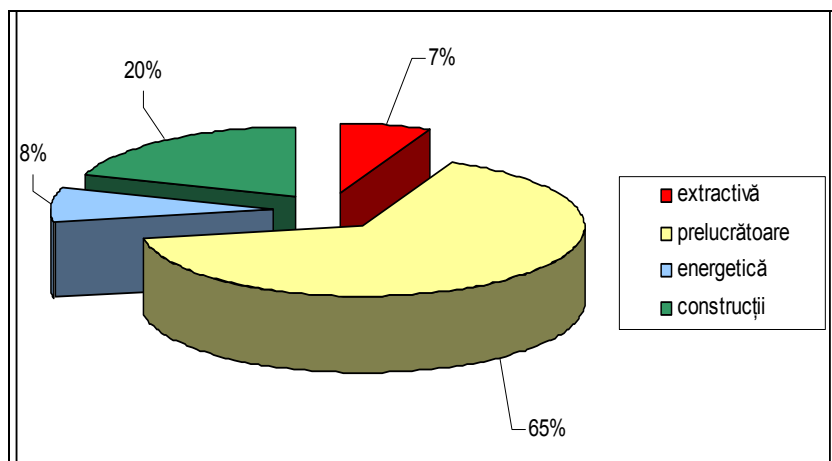

Fig. 2.1. Sectorul secundar - structura populației ocupate, 2005

Populația ocupată în industrie se cifra în 2005 la 36800 persoane, ceea ce reprezenta 22,0% din totalul ocupațiilor județului. Cel mai mare număr de ocupați în industrie se înregistrează în municipiul reședință de județ – Râmnicu Vâlcea (13085 pers.) urmat de orașele Drăgășani (1973 pers.) și Băbeni (1149 pers.) (fig. 2.2). În topul ierarhiei se găsesc în continuare atât unele orașe (Ocnele Mari, Horezu, Brezoi, Călimănești), cât și comune, printre care Mihăești (678 pers.), Budești, Alunu, Galicea, Păușești-Măglași, Costești (între 300 și 600 pers.).

Procentual, cea mai mare pondere a ocupațiilor din industrie înregistrează orașele Băbeni (33%), Ocnele Mari (32,8%), Berbești (29,1%) și comunele Alunu (31,5%), Mihăești,

(29,1%) localități în care populația ocupată e specializată în industria extractivă. Majoritatea localităților (65) se caracterizează printr-un grad de ocupare a populației în industrie de sub 20%.

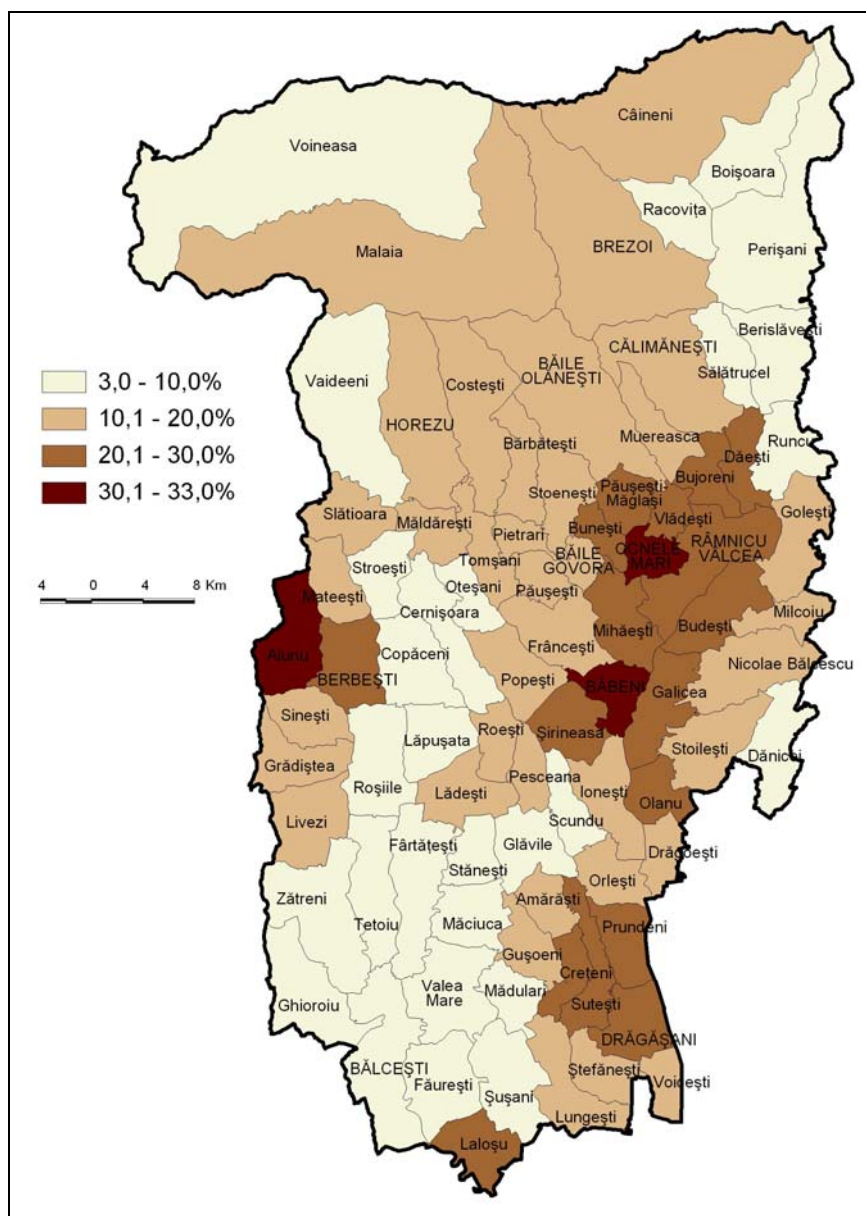

Fig. 2.2. Ponderea populației ocupate în industrie din total populație ocupată, 2002.

Închiderea unor capacități de producție a condus la reducerea numărului de salariați, industria devenind astfel principala ramură generatoare de șomaj în județul Vâlcea în anii imediat următori revoluției. Scăderi mari ale numărului mediu de salariați s-au înregistrat în industria de extractivă, în industria chimică, în cea a prelucrării lemnului, textilă, și în general în toate ramurile industriei. De asemenea, descentralizarea economiei a creat o profundă criză managerială.

Din analiza numărului mediu al salariaților pe ramuri ale industriei în 2005, industria chimică deținea 5000 de persoane datorită prezenței celor două mari unități – Oltchim și Uzina de Sodă Govora. Locul următor este ocupat de industria alimentară și cea a construcțiilor metalice, fiecare cu un număr de 3400 salariați. De reținut că în perioada 2001-2005 nu toate ramurile industriale au înregistrat pierderi ale efectivului de salariați, astfel creșterile au caracterizat industria textilă, industria de prelucrare a lemnului, industria construcțiilor metalice (tabel 2.1).

Tabel 2.1. Numărul mediu al salariaților pe ramuri ale industriei (mii persoane)

Denumirea ramurii industriale	2001	2002	2003	2004	2005
Total, din care:	31,0	30,1	33,0	29,6	29,6
1. Industria extractivă	3,5	3,4	3,3	3,1	3,2
2. Industria alimentară	4,1	3,2	4,1	3,1	3,4
3. Industria textilă	1,7	2,4	2,0	2,1	2,3
4. Industria pielăriei și încălțăminte	2,5	2,2	2,1	1,6	1,3
5. Industria de prelucrare a lemnului (exclusiv mobila)	1,7	1,7	2,2	2,0	2,4
6. Industria chimică	7,8	7,2	6,7	5,9	5,0
7. Industria construcțiilor metalice	2,4	2,0	2,3	2,4	3,4
8. Industria de mașini și echipamente	0,5	1,0	1,6	0,6	0,4
9. Alte activități industriale	0,5	1,0	3,2	3,1	2,5
10. Energie electrică și termică	4,6	4,4	3,9	3,9	3,6

Sursa: www.valcea.insse.ro

Și în privința muncitorilor pe ramuri industriale cel mai mare număr se înregistrează în cazul industriei chimice, urmată de cea alimentară, construcțiilor metalice, energia electrică și termică și extractivă. Cel mai mic număr de salariați deține industria de mașini și echipamente (300 persoane), ramură cu un număr mic de societăți (tabel 2.2).

Tabel 2.2. Numărul mediu al muncitorilor pe ramuri ale industriei (mii persoane)

Denumirea ramurii industriale	2001	2002	2003	2004	2005
Total, din care:	24,9	24,2	26,6	24,0	23,4
1. Industria extractivă	2,9	2,5	2,5	2,5	2,4
2. Industria alimentară	3,5	2,8	3,3	2,5	2,9
3. Industria textilă	1,6	2,1	1,8	1,9	2,1
4. Industria pielăriei și încălțăminte	1,9	1,9	1,8	1,3	1,0
5. Industria de prelucrare a lemnului (exclusiv mobila)	1,5	1,5	1,8	1,7	2,1
6. Industria chimică	6,1	5,5	5,0	4,7	3,5
7. Industria construcțiilor metalice	2,0	1,6	1,9	1,9	2,6
8. Industria de mașini și echipamente	0,4	0,8	1,3	0,5	0,3
9. Alte activități industriale	0,5	0,9	2,8	2,8	2,3
10. Energie electrică și termică	3,5	3,3	2,9	2,9	2,6

Sursa: www.valcea.insse.ro

În 2002, numărul mediu al salariaților industriali din județul Vâlcea înregistra un ecart de variație între 0 (în cazul a 32 de comune) și 19315 în municipiul Râmnicu Vâlcea (fig. 2.5). Din analiza numărului salariaților industriali se observă următoarea distribuție a claselor de mărime: 17 localități au între 1 și 10 salariați (0,3% din totalul salariaților din industrie), localități, de altfel, și cu număr mic de locuitori; din categoria 11-50 salariați făceau parte 12 localități (1,0% din forța de muncă industrială); centrele între 50-100 salariați - 7, totalizau 1,7% din totalul forței de muncă industriale. În următoarele categorii avem următoarea distribuție:

între 101-500 se încadrează 12 localități (9,5% din forța de muncă), între 500-1000, 2 localități (5,2%) iar între 1000 și 1600, 2 localități (18,3%).

Din ultima categorie face parte municipiul Râmnicu Vâlcea cu 19315 salariați industriali, ce deține 64,0% din totalul forței de muncă. Iese în evidență gradul scăzut de dependență a economiilor locale de activitățile industriale (ponderea salariaților industriali din totalul forței de muncă. Aceasta redă mai bine intensitatea dezvoltării industriale și reacțiile diferite față de celelalte localități în perioada de tranziție.

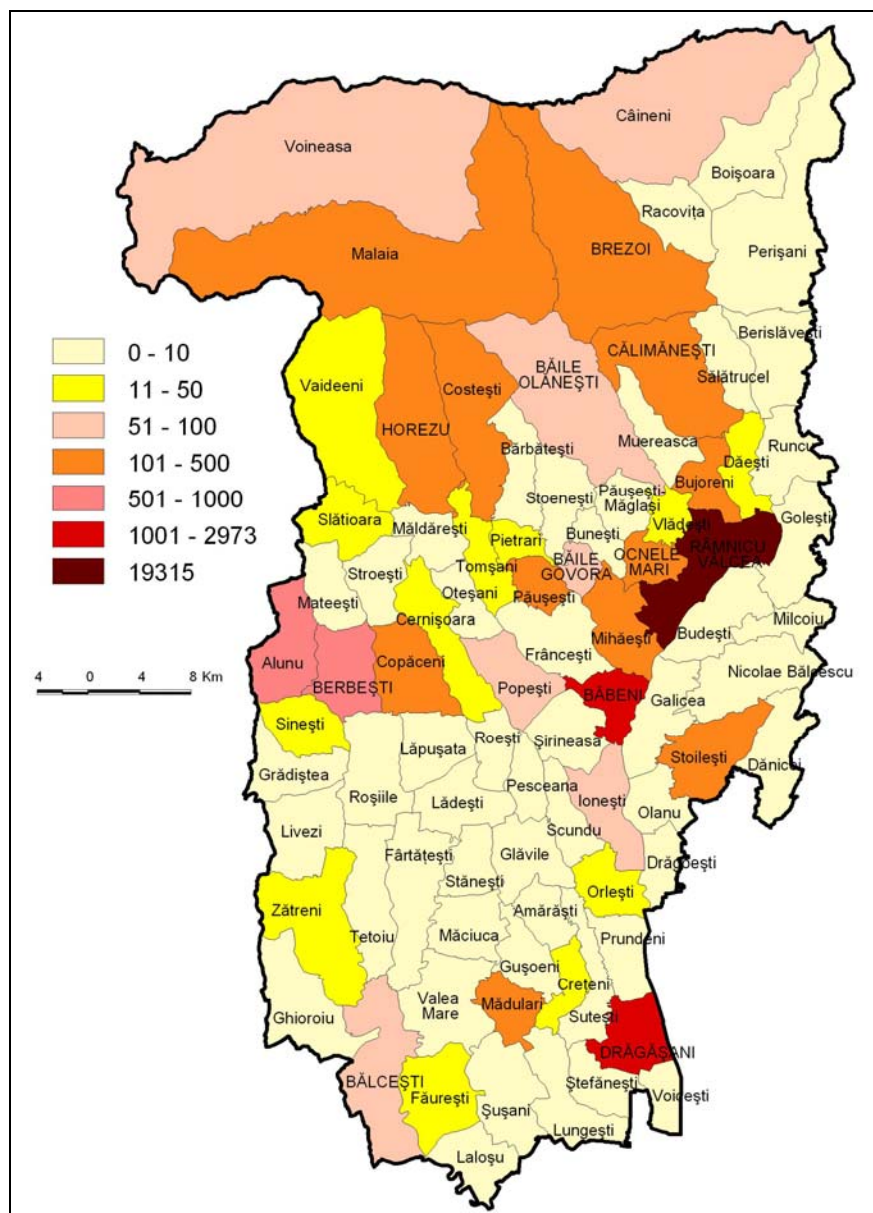

Fig. 2.5. Numărul salariaților din industrie, 2002

În anul 2005, distribuția salariaților din industrie la nivel de localitate scoate în evidență următoarele particularități (fig. 2.6):

- numărul salariaților se încadrează în intervalul 0 (în cazul a 10 localități) și 15617 persoane în reședința de județ Râmnicu Vâlcea;
- în intervalul 1-10 salariați se încadrează 5 localități ce dețin doar 0,1% din totalul salariaților industriali;
- în intervalul 11-50 persoane se încadrează cel mai mare număr de localități, 28 ce dețin 2,5% din total salariați;

- tabloul distribuției următoarelor categorii scoate în evidență următoarele particularități: între 50 și 100 persoane, 13 localități (3,1%); 100-500 salariați, 25 centre (19,3%); 500-2988 salariați, 3 localități (23,1%).
- Orașul Râmnicu Vâlcea, ca centru coordonator al județului deține 51,9% din numărul total al salariaților din industrie.

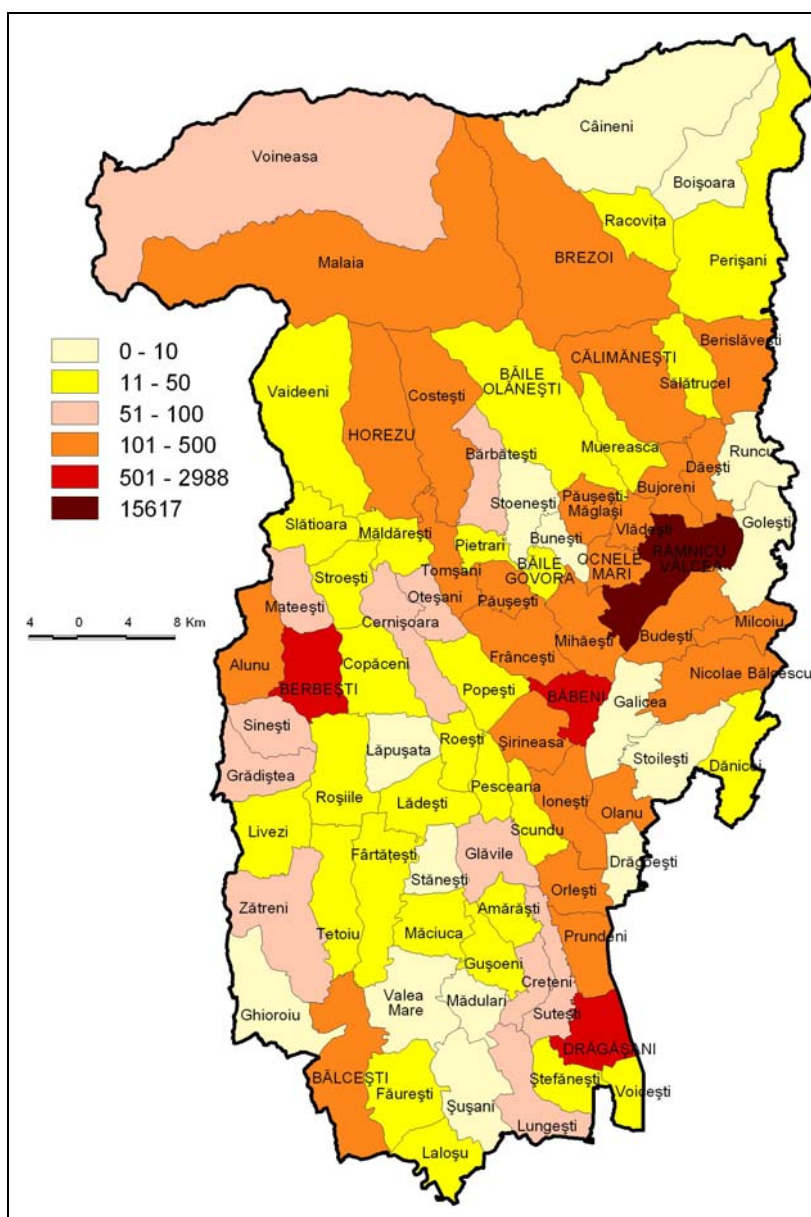

Fig. 2.6. Distribuția salariaților din industrie, 2005

În privința dinamicii salariaților din sectorul industrial în perioada 2002-2005 se poate observa o creștere la nivelul a 62 de unități administrative ale județului (între 1 și 340 persoane), descreștere în cazul a 16 localități (între 4 și 3698 persoane) și stagnări în cazul a 7 localități (fig. 2.7).

Cele mai importante creșteri (peste 200 de persoane) s-au produs în cazul localităților Olanu, Rotărești, Ionești, Stoenști și Păușești-Măglași, situate mai ales în partea estică a județului Vâlcea.

Stagnările au caracterizat o serie de localități rurale localizate atât în sudul județului (Ghioroiu, Valea Mare, Șușani, Stănești), cât și în aria de influență a orașului Râmnicu Vâlcea (Runcu, Popești și Stoenști).

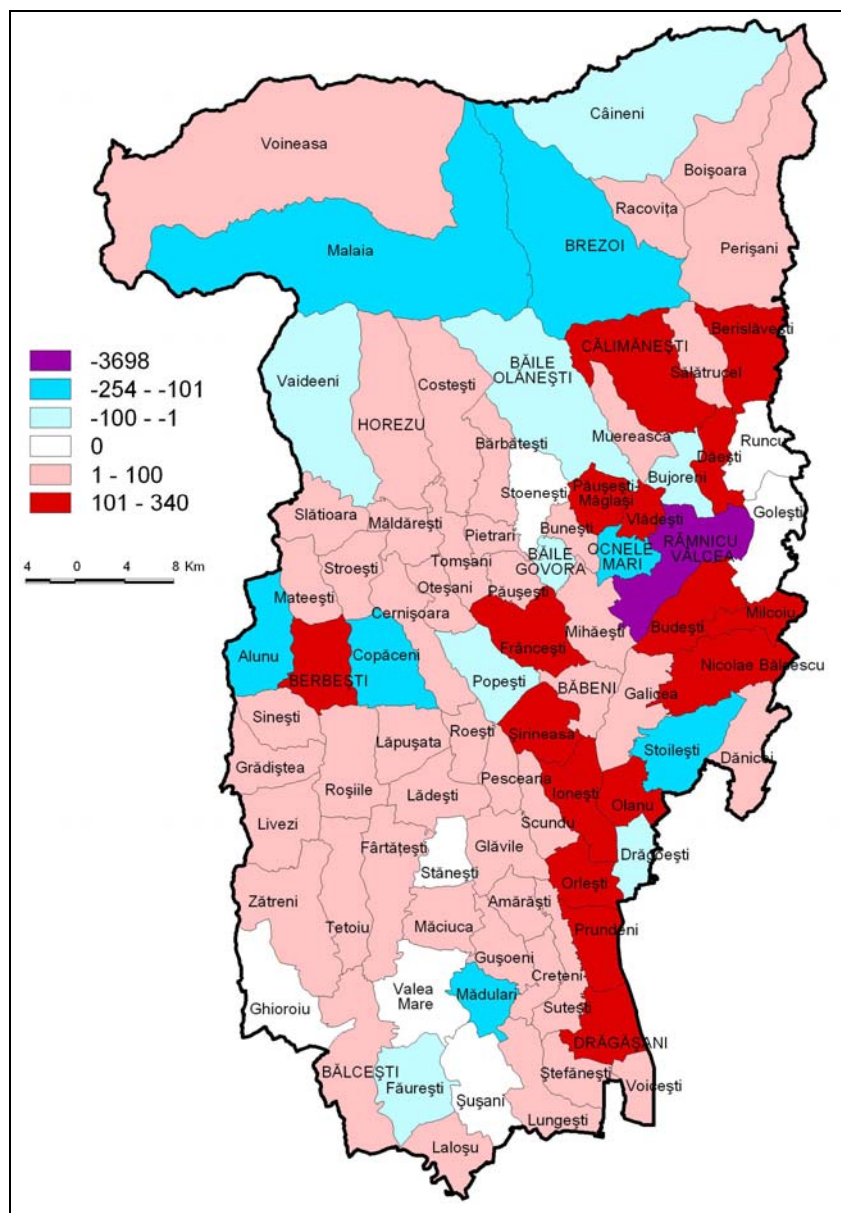

Fig. 2.7. Dinamica numărului de salariați din industrie în perioada 2002-2005

Scăderile mult mai numeroase, au înregistrat nivelul maxim în municipiul Râmnicu Vâlcea (3698 persoane). În celelalte localități descreșterile având o amploare mai redusă, între 254 și 4 persoane, în cazul orașului Brezoi, respectiv comuna Vaideeni. Cele mai drastice scăderi cuprinse între 217 și 100 de persoane s-au înregistrat în localitățile Ulmetu, Alunu, Mădulari, Gura Suhașului, Stoilești și Malaia.

Structura salariaților din sectorul industrial scoate în evidență o predominanță a salariaților din industria prelucrătoare în cazul localităților din părțile centrală și nordică (fig. 2.8). Centrele cu o pondere ridicată a salariaților în industria prelucrătoare sunt Nicolae Bălcescu, Popești, Roești, Păușești, Tomșani, Păușești-Măglași, Berislăvești, Stroiești. Industria extractivă este prezentă cu ponderi mai însemnate în localitățile din sudul și sud-vestul județului – Făurești, Mădulari, Gușoeni, Fântâțești, Zătreni, Livezi, Roșiile, Alunu, specializate în exploatarea petrolului, gazelor și cărbunelui (prin decopertare).

În privința dinamicii producției pe principalele produse industriale în perioada 2001-2005, se observă că unele au înregistrat un trend ascendent (gaze asociate, sodă caustică, lacuri și vopsele, carne tăiată în abatoare, lapte de consum, brânzeturi) (tabel 2.4). Însă majoritatea s-au caracterizat printr-o evoluție oscilant descendentă. O scădere drastică se observă în cazul mobilierului din lemn, producția ajungând de la 577,7 miliarde lei la 77,1 miliarde lei.

Tabel 2.4. Producția principalelor produse industriale

Nr. crt.	Denumirea produsului	U.M.	2001	2002	2003	2004	2005
1.	Lignit extras	mii tone	2.562	2.267	2.336	2.398	1.724
2.	Țiței extras	mii tone	173,8	147,8	129,6	276,3	253,1
3.	Gaze asociate extrase (inclusiv gaze libere)	mii m ³	260.782	249.904	329.285	392.152	404.021
4.	Sodă calcinată (100% Na ₂ CO ₃)	mii tone	262,4	259,6	219,9	227,0	168,3
5.	Sodă caustică (100% NaOH)	mii tone	262,8	276,5	296,5	330,0	334,7
6.	Antidăunători (100% substanță activă)	tone	1.075	704	661	633	461
7.	Lacuri și vopsele	tone	3811	3725	6198	9.400	10.261
8.	Var	mii tone	316,0	344,4	330,4	333,7	133,9
9.	Cherestea - total	mii m ³	67,6	59,0	38,5	65,2	52,7
10.	Placaje din lemn	m ³ ef.	6.955	7.535	7.505	9.131	4.660
11.	Mobilier din lemn	mld.lei	577,7	498,5	704,6	797,9	77,1
12.	Fire tip BBC	tone	134	96	105	98	71
13.	Încălțăminte	mii per.	1.174	919	1.126	1.178	941
14.	Carne tăiată în abatoare	tone	1.773	3.144	3.732	3.530	6.809
15.	Preparate carne	tone	3.047	2.408	2.837	3.265	8.039
16.	Lapte de consum	hl.	-	4.096	8.622	16.042	8.543
17.	Brânzeturi	tone	-	-	19	240	141
18.	Legume, fructe conservate prin sterilizare	tone	4.590	4.414	4.454	2.206	3.569

Sursa: www.valcea.insse.ro

Structura cifrei de afaceri la nivelul ramurilor industriale scoate în evidență predominarea industriei chimice (45,97%), față de alte ramuri: producția, transportul și distribuția energiei electrice și termice, gaze, apă caldă (15,27%), industria alimentară și a băuturilor (8,95%), industria construcțiilor metalice și a produselor din metal (6,54%). Valorile minime (sub 1%) caracterizează extracția petrolului și a gazelor naturale, industria textilă și a produselor textile, industria celulozei, hârtiei și a cartonului, edituri și poligrafie, industria altor produse din minerale nemetalice, industria metalurgică, industria de mașini și aparate electrice (tabel 2.5).

Tabel 2.5. Cifra de afaceri în industrie și structura acesteia în anul 2005, pe ramuri ale economiei naționale (după Ancheta Structurală) – date extinse (mii lei, prețuri curente)

Denumire indicator	2005	
	Cifra de afaceri	Structura (%)
Total județ, din care, pe principalele activități:	3.460.691	100,00
Extracția petrolului și gazelor naturale (exclusiv prospecțiunile)	14.428	0,42
Extracția și prepararea cărbunelui	80.050	2,31
Alte activități extractive	42.825	1,24
Industria alimentară și a băuturilor	309.712	8,95
Industria textilă și a produselor textile	21.333	0,62
Industria confecțiilor din textile	80.594	2,33
Industria pielăriei și încălțămintei	35.728	1,03
Industria de prelucrare a lemnului (exclusiv producția de mobilier)	80.803	2,33
Industria celulozei, hârtiei și cartonului	23.422	0,68
Edituri, poligrafie	17.058	0,49
Industria chimică	1.590.778	45,97
Industria de prelucrare a maselor plastice	38.276	1,11
Industria altor produse din minerale nemetalice	15.316	0,44
Industria metalurgică	26.822	0,78
Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal	226.498	6,54
Industria de mașini și echipamente	62.090	1,79
Industria de mașini și aparate electrice	688	0,02
Industria mijloacelor de transport rutier	78.534	2,27
Producția de mobilier	92.583	2,67
Recuperarea deșeurilor	48.317	1,40
Producția, transportul și distribuirea energiei electrice și termice, gaze, apă caldă	528.553	15,27
Captarea, tratarea și distribuția apei	46.283	1,34

Sursa: www.valcea.insse.ro

Pe ramuri de activitate ale economiei naționale, producția industrială livrată, din punct de vedere al ponderii acestor ramuri în total livrări, în luna august 2002, se prezenta astfel:

Tabel 2.6. Producția industrială livrată

Denumirea ramurii	August 2002
Total județ	100
Extracția și prepararea cărbunelui	4,5
Alte activități extractive	1,6
Industria alimentară și a băuturilor	11,7
Industria textilă și a produselor textile	1,1
Confecționarea îmbrăcămintei din textile și piele	1,5
Industria pielăriei și încălțămintei	2,3
Industria de prelucrare a lemnului (exclusiv ind. mobilei)	4,6
Industria celulozei, hârtiei și cartonului	0,8
Industria chimică	0,8
Industria de prelucrare a maselor plastice	52,6
Fabricarea materialelor de construcții și a altor produse nemetalice	0,001
Construcții metalice și construcții din metal	7,2
Industria de mașini și echipamente	0,4
Industria mijloacelor de transport rutier	1,1
Industria mobilei	0,7
Recuperarea deșeurilor	0,3
Producția, transportul și distribuirea energiei electrice, termice, gaze și apă caldă	9,2
Captarea, tratarea și distribuția apei	0,2

Sursa: www.valcea.insse.ro

• Caracterizarea ramurilor și a principalelor unități industriale

Principalele ramuri industriale din județul Vâlcea se bazează pe exploatarea și prelucrarea resurselor naturale.

Principalele ramuri industriale, cu o pondere semnificativă la nivel județean sunt:

a) **industria extractivă** funcționează prin intermediul Sucursalei de exploatare a cărbunelui Berbești, ce aparține de Regia autonomă a lignitului Târgu-Jiu, Schela de foraj Drăgășani și Schela de extracție Râmnicu Vâlcea.

Sucursala Exploatarea Minieră Râmnicu Vâlcea a luat ființă în 1965, prin comasarea mai multor exploatări miniere din jurul orașului Râmnicu Vâlcea, care aveau ca obiect de activitate extracția și prepararea substanțelor minerale utile precum sare în soluție, sare gemă, calcar, grafit, feldspat, mică și tuf vulcanic.

Sarea formează un important zăcământ, situat la 12 km sud-vest de municipiul Râmnicu Vâlcea, în localitatea Ocnele Mari. Salinele Ocnele Mari sunt amintite în numeroase documente și scrieri vechi, pentru că de aici se aprovizionau cu sare nu numai Oltenia, Banatul și partea de vest a Transilvaniei, ci și Bazinul Adriatic al Peninsulei Balcanice.

Exploatarea micii din zăcămintele pegmatitice cu mică de pe Valea Lotrului, situate pe teritoriul localității Voineasa, județul Vâlcea, a început în cel de-al doilea deceniu al secolului XIX, de către mai mulți concesionari, români sau străini.

Exploatarea feldspatului a început în 1967 prin zăcământul de Vasilatu, situat în apropierea localității Brezoi. Prin măcinare s-a realizat feldspat sodic, utilizat în industria porțelanului dielectric și menajer, produse abrazive, industria sticlei și ceramică.

Odată cu amplasarea Uzinei de Produse Sodice Govora, s-a deschis în 1960, în masivul Arnova, pe teritoriul comunei Costești, cariera Bistrița, de unde se extrage și se prepară calcarul folosit în industria chimică, pentru nevoi locale și calcarul filer, calcarul sistificare, furajer, mozaic de calcar, calcar pentru mixturi asfaltice. În perioada anilor 1970, activitatea unității s-a extins și în domeniul extracției și preparării tufurilor vulcanice, în zonă existând, de asemenea, importante zăcămintele.

b) **industria energetică** utilizează potențialul energetic al râului Oltului dar și al afluenților săi. Bogatele rezerve de petrol, gaze naturale, cărbune și imensul potențial hidroenergetic au dat posibilitatea dezvoltării industriei energetice. Pe lângă Termocentrala Govora care are o putere industrială de 307 MW și asigură alimentarea cu energie a întregii platforme industriale, în județ mai funcționează Hidrocentraha Lotru – Ciunget (cea mai mare hidrocentrală din România care realizează o producție 510 MW dintr-un total de 1000 MW la nivel județean), două hidrocentrale pe râul Lotru, la Brădișor (115 MW), Malaia (18 MW) și alte 11 hidrocentrale pe râul Olt cu o putere de 469 MW.

c) **industria chimică**. Județul Vâlcea deține una dintre cele mai mari capacități de prelucrare aici fiind produse mai mult de 70 de produse diferite (sodă caustică și praf, PVC, insecticide, alcooluri, policarbonați, pesticide, etc).

Peste 50% din volumul producției industriale este asigurat de industria chimică și petrochimică, reprezentată de SC Olchim SA Râmnicu Vâlcea, SC Uzina de Sodă SA Govora, amplasate pe platforma industrială din sudul municipiului, la care se adaugă SC Oltplast SA Drăgășani. Produsele principalilor reprezentanți ai acestei ramuri sunt utilizate în industrie, agricultură și construcții și sunt exportate în numeroase țări din întreaga lume.

OLTCHIM este una dintre cele mai mari companii de produse chimice din România, înființată în 1966 sub denumirea de Combinatul Chimic Râmnicu Vâlcea, prin H.C.M. nr. 1046/26.05.1966. Lucrările de investiții au început în luna iulie 1966, prima instalație pusă în funcțiune fiind Instalația de Electroliză cu catod de mercur la data de 28 iulie 1968. În 1990, prin

H.G. nr. 1213/20 noiembrie, în baza Legii nr. 15/1990, Combinatul Chimic Râmnicu Valcea a devenit societate comercială pe acțiuni, sub denumirea S.C. OLTCHIM S.A.

În orașul Drăgășani funcționează **SC FINCA SA** (860 salariați), societate de prelucrare a cauciucului și mase plastice, realizându-se o gamă diversificată de pantofi de tenis și baschet, cizme pentru protecție, încălțăminte cu fețe textile și din cauciuc în diverse sortimente.

d) în domeniul **exploatarea și prelucrării lemnului** cele mai importante unități sunt COZIA FOREST SA (exploatarea lemnului) și CARPATINA SA (prelucrarea lemnului și producția de mobilă – fostul Combinat de prelucrare a lemnului). Principalele țări în care sunt exportate produsele sunt Germania, Suedia, Belgia, Olanda. Exploatarea și prelucrarea lemnului, ramură cu vechi tradiții realizează circa 6% din producția industrială a județului.

e) **industria constructoare de mașini** produce echipamente pentru industria petrochimică, pentru industria producătoare de autovehicule, elemente hidraulice, etc. Principalele unități ale acestei ramuri sunt VILMAR SA (un joint-venture Franco-Român), ROȚI AUTO SA Drăgășani și HERVIL SA, care produce o gamă largă de echipamente hidraulice, pentru piața internă dar și pentru cea externă.

VILMAR S.A. este o societate privată cu 100 % capital francez, fiind cea mai importantă fabrică a companiei GENOYER S.A. Vitrolles – Franța, acționarul său principal. GENOYER S.A. are filiale industriale și comerciale aproape în toată lumea, ceea ce asigură suportul relațional, financiar și logistic pentru promovarea produselor VILMAR pe toate piețele lumii. VILMAR produce și vinde o gamă diversificată de utilaje tehnologice și părți componente destinate industriei: chimice, petrochimice, petrolului și a gazelor naturale, energetice, metalurgice, construcțiilor mecanice, prelucrării metalelor.

Producția în cadrul societății **HERVIL** a început în 1981, impunându-se încă dinainte de 1989 ca o întreprindere a căror produse sunt exportate (în anul 1989 se exporta 60% din produse). În anii 1990 produsele se exportau în țări ca Italia, Germania, SUA, Israel, Anglia, Canada, Austria și Iran. În prezent societatea are 310 angajați și o cifră de afaceri de 3 milioane euro.

f) **industria ușoară** este foarte bine reprezentată, prin fabrici producătoare de încălțăminte și îmbrăcăminte din piele și înlocuitori, textile și materiale nețesute, etc. Aceasta a suferit scăderi masive doar în sectorul cooperatiei sau în condițiile unei insuficiente adaptări la piață (Vâlceana Râmnicu Vâlcea), constituindu-se o premisă a dezvoltării economice prin forța de muncă ieftină și calificată disponibilă. Industria textilă este reprezentată de SC Favil SA, SC MINET SA din Râmnicu Vâlcea și SC Mobitex Horezu.

S.C. Favil S.A. este o societate comercială înființată în anul 1982, având o bogată tradiție în producerea și vânzarea firelor de bumbac și tip bumbac și a aței de cusut din bumbac și sintetice, cu o experiență de 25 ani.

S.C. MINET S.A. Râmnicu Vâlcea, înființată în anul 1983, este una din societățile etalon ale industriei ușoare din România, fiind cel mai important producător de textile nețesute din țară. De la înființare și până în prezent, societatea a dezvoltat o gamă largă de produse, având diverse domenii de utilizare.

Industria alimentară este reprezentată de fabrici de conserve din legume și fructe, de produse lactate, de panificație și băuturi răcoritoare și alcoolice. Este cunoscută în special în perimetrul localităților Râmnicu Vâlcea, Drăgășani și Horezu. Această ramură, cu vechi tradiții, a deținut o poziție prioritară în economia județului. Agenții economici mai importanți din acest domeniu sunt SC Conservil SA Râureni, SC Lactovil, SC Mopariv SA, SC Carvil SA, SC Viticola SA Drăgășani.

Evaluarea nivelului de performanță și stabilirea clasamentelor pe domenii, grupe de activitate și grupe de mărime a firmelor s-a realizat pentru anul 2006 prin preluarea electronică a

datelor, în baza metodologiei pentru realizarea Topului Național al Firmelor, aprobată de către Comisia de realizare a Topului, constituită în cadrul Camerei de Comerț și Industrie a României. Au fost șase domenii de activitate: cercetare-dezvoltare și high-tech; industrie; agricultură, pescuit, piscicultură; construcții; servicii; comerț, export, turism. Principalele firme în funcție de ramurile industriale sunt: OLTCHIM, Protectchim (industria produselor primare); PROIMSAT SA, Govora SA, Conexvil SA (lucrări de instalații); CET Govora (producerea, transportul și distribuția energiei termice); Mentchim, Uzina Mecanică Râmnicu Vâlcea (industria metalurgică); DCB Componente SA (industria pielăriei și încălțăminte); Magnostro Wheels Drăgășani (industria mijloacelor de transport); Șapte Spice SA (industria alimentară); Minet SA (industria produselor textile); Cozia Forest, Vilcart (industria lemnului și a produselor din lemn); Dacos, Normandia (transporturi); Remat (servicii de colectat și reciclat deșeuri); Nurvil, Motoractiv (comerț cu autovehicule); Annabella SRL (comerț cu amănuntul în magazine specializate); Călimănești Căciulata SA, Olănești Riviera SA (activitatea hotelieră); Rosan Grup, Cazare Cantine Berbești (restaurante, baruri, cafenele).

● Parcuri industriale potențiale

În august 2001 a fost publicată în Monitorul Oficial, Ordonanța Guvernului nr. 65 privind constituirea și funcționarea parcurilor industriale. Conform acesteia prin parc industrial se înțelege un spațiu delimitat în care se desfășoară activități economice, de cercetare științifică și/sau dezvoltare tehnologică, cu acces la drum european sau național, cu o suprafață de minim 10 ha care să se afle în proprietatea sau în folosința societății comerciale ce solicită titlul de parc industrial pe o perioadă de cel puțin 30 ani. Parcurile industriale se pot constitui prin hotărâri guvernamentale pe amplasamentele platformelor industriale și beneficiază de o serie de facilități: scutirea de la plata unor taxe pentru societatea-administrator care deține titlul de parc industrial; deducerea din profitul impozabil a unei cote de 20% din valoarea investițiilor realizate în parcul industrial pentru agenții economici care realizează astfel de investiții în construcții pentru transportul și distribuția energiei electrice, a energiei termice, a gazelor naturale și a apei; amânarea pe perioada de realizare a investiției respective, a plății taxei pe valoare adăugată (TVA) pentru materialele și echipamentele necesare realizării sistemului de utilități.

În portofoliul județean de proiecte sunt incluse unele propuneri care vizează dezvoltarea unor parcuri industriale: Drăgășani, Băbeni și Căzănești (tabel 2.7).

Tabel 2.7. Parcuri industriale potențiale.

Locație	Suprafața totală	Număr proiecte	Medie sumă/proiect (mil euro)	Total sumă (mil euro)
Băbeni, Drăgășani, Căzănești	140 ha	3	2	6

Sursa: www.adroltenia.ro

De asemenea, în orașul Horezu se preconizează înființarea unui parc industrial tehnopol.

Acest fapt este determinat de disponibilitatea de situri industriale ce necesită o reabilitare complexă, deoarece aceste zone industriale, deja conectate la utilitățile de baza (deseori complet), găzduiesc un număr de vechi clădiri industriale ce ar trebui reconvertite pentru producția nouă. Aceasta reprezintă de exemplu, cazul a două întreprinderi militare/de armament ce au fost închise în județul Vâlcea, și pentru care autoritățile locale și-au asumat responsabilitatea reabilitării și valorificării acestora.

Însă la nivel guvernamental în cadrul DIRECȚIEI GENERALE PENTRU COMUNITĂȚI LOCALE, ZONE ASISTATE, AJUTOR DE STAT ȘI PARTENERIAT CU STRUCTURILE ASOCIATIVE, nici o societate de pe raza județului Vâlcea nu a depus cerere de acordare a titlului de parc industrial.

3.4. CONSTRUCȚIILE.

Construcțiile, caracterizate prin întreprinderi foarte mari înainte de 1989 au fost sectorul care s-a repliat poate cel mai repede, datorită dezvoltării unei piețe a construcțiilor, cu precădere pentru structurile de stat (vămi, bănci, sedii administrative) cât și demarării unor investiții private și apariției unei cereri pentru construcții de locuințe. În sectorul construcțiilor s-a declanșat o specializare a firmelor pe tipuri de lucrări: construcții, instalații, etc. A fost unicul sector în care serviciile de proiectare nu numai că s-au menținut, dar s-au și dezvoltat prin apariția de firme mici în domeniu.

În anul 2005 populația ocupată în domeniul construcțiilor se cifra la 9000 persoane, în timp ce salariații erau de 6923 persoane din care 5466 muncitori.

Salariații din domeniul construcțiilor variaua în anul 2002 pe un ecart cuprins între 0 (în cazul a 50 de comune) și 5515 persoane în municipiul Râmnicu Vâlcea, ceea ce reprezintă 79,6% din total județ (fig. 2.9).

Mărimea centrelor în funcție de numărul de salariați în construcții are următoarea distribuție:

- între 1-10 salariați (15 localități), 1,1% din totalul forței de muncă din construcții;
- între 11-25 salariați (6 localități), 1,5% din totalul forței de muncă din construcții;
- între 26-50 salariați (3 localități), 1,9% din totalul forței de muncă din construcții;
- între 50-500 salariați (10 localități), 15,9% din totalul forței de muncă din construcții.

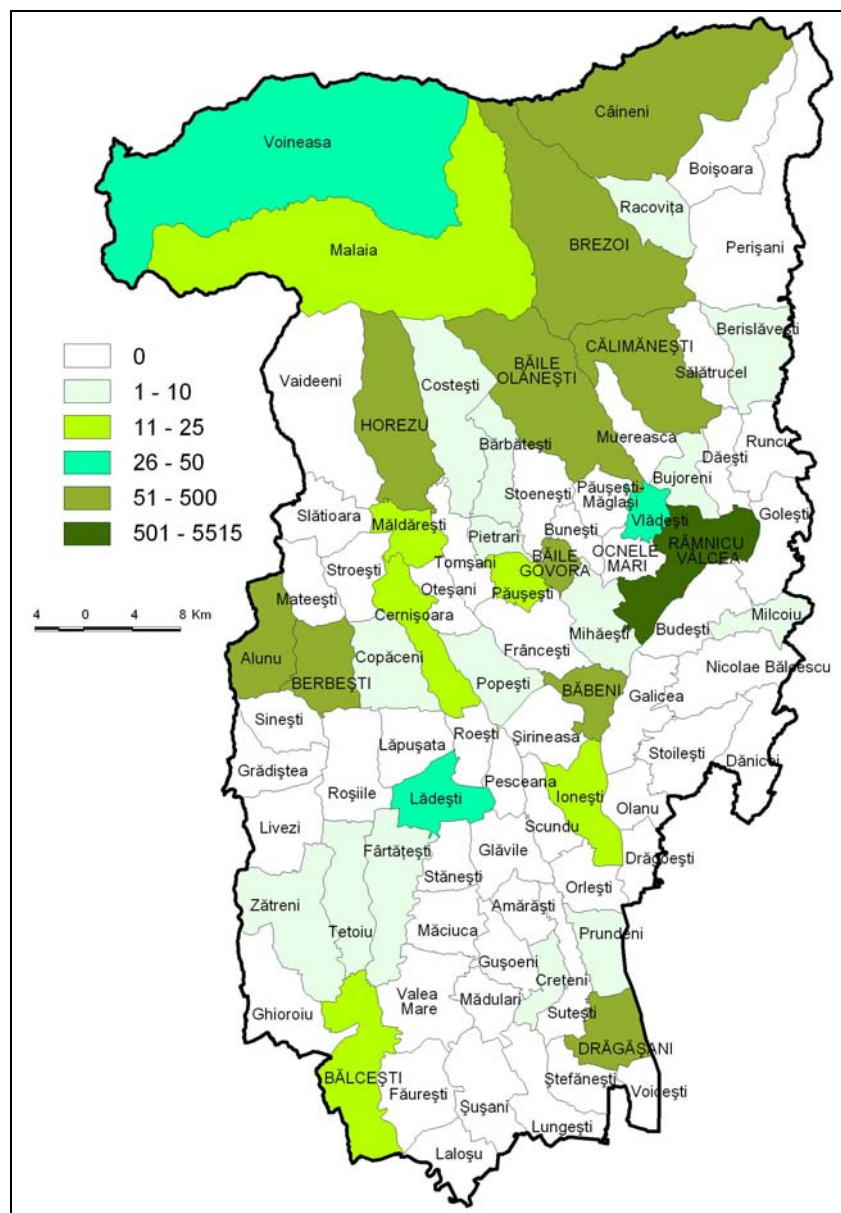

Fig. 2.9. Numărul salariaților din construcții, 2002

În anul 2005, activitatea de construcții se remarcă printr-o ușoară descreștere a numărului total de salariați (fig. 2.10).

Însă se poate evidenția și scăderea numărului de localități care până acum nu aveau nici o persoană ocupată în acest tip de activitate. Astfel, față de anul 2002 când se înregistrau 50 de comune cu 0 salariați, în 2005 numărul lor a scăzut la 17.

Se poate observa numărul ridicat al centrelor cu salariați în construcții între 1 și 100 persoane (55 localități) dar care dețin doar 24% din totalul salariaților la nivel județean.

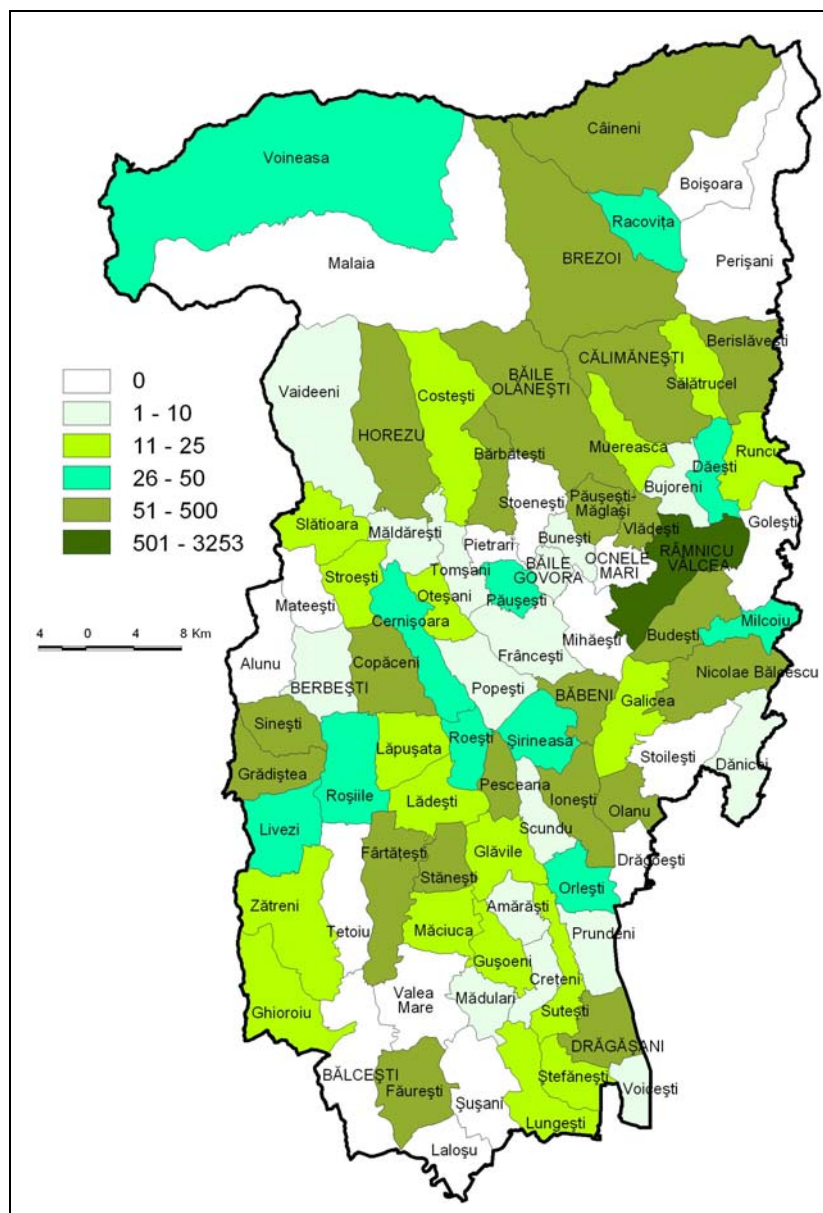

Fig. 2.10. Numărul salariaților din construcții, 2005

De remarcat că, deși în intervalul 100-500 persoane sunt cuprinse doar 10 centre, acestea dețin 28% din forța de muncă. Ele sunt localizate într-un areal mai compact în partea de nord a județului (Horezu, Călimănești, Căineni, Păușești-Măglași), cât și dispersate în partea central-sudică (Făurești, Băbeni, Vlădești, Fântărești). Municipiul Râmnicu Vâlcea avea o populație salariată în construcții de 3253 persoane ce reprezenta 47,9% din totalul la nivelul județului.

Dinamica la nivel de unitate administrativă scoate în evidență creșteri în cazul a 58 de localități (între 1 și 348 persoane în cazul comunelor Voicesti, respectiv Budești). Creșteri mai însemnate (între 100 și 208 salariați) s-au înregistrat în Nicolae Bălcescu, Făurești, Căineni, Stoenesti, Horezu, Păușești-Măglași și Fântărești. Descreșterile au caracterizat 16 localități, cele mai drastice producându-se în Râmnicu Vâlcea, Călimănești, Alunu, Baile Govora, Berbești (între 50 și 2262 persoane) (fig. 2.11).

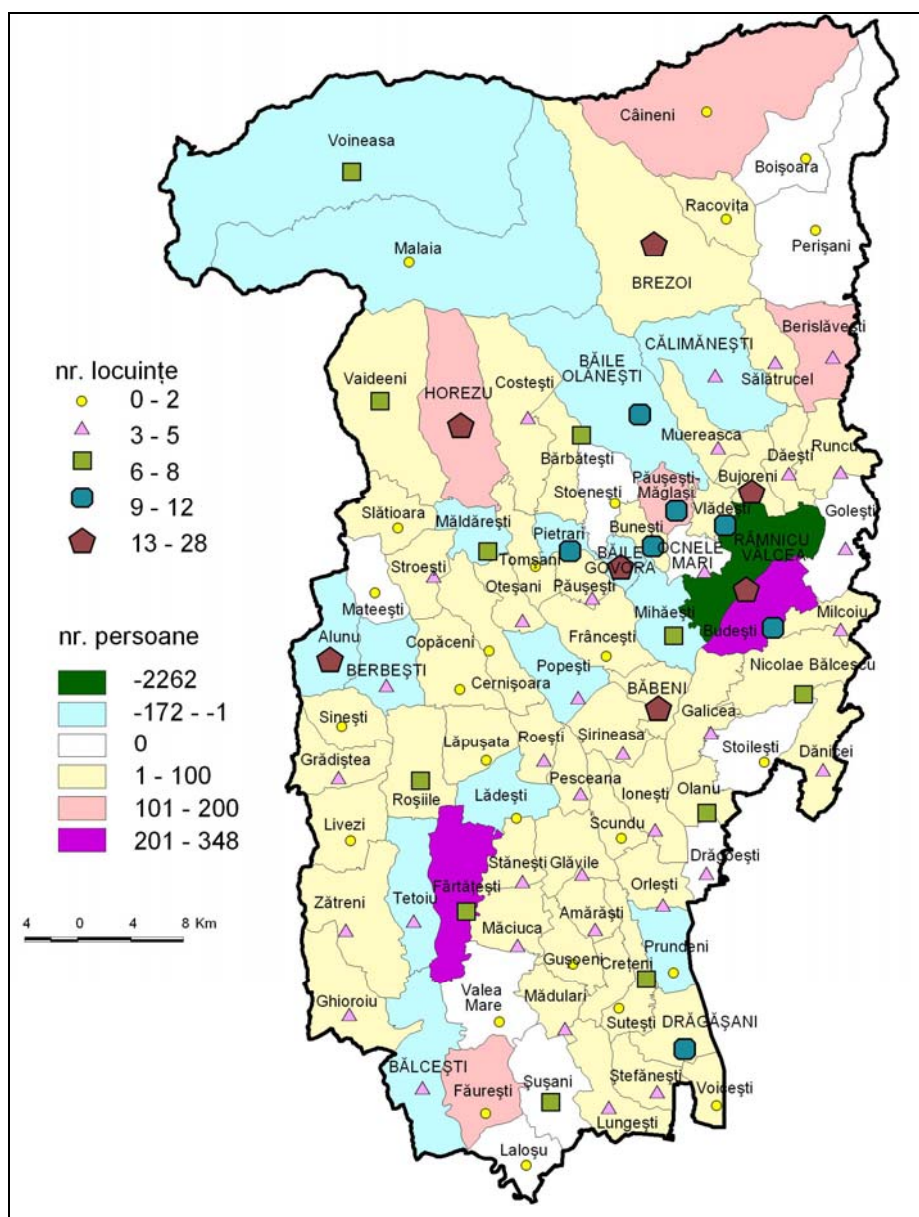

Fig. 2.11. Numărul de locuințe terminate în 2005 și dinamica salariațiilor din construcții în perioada 2002-2005

3.5. AGENȚI ECONOMICI. SECTORUL IMM-URILOR.

Sectorul IMM-urilor, inexistent înainte de 1990, a cunoscut o dezvoltare, datorită capitalului mic de înființare, cât și dorinței populației de a-și începe propria afacere.

În ceea ce privește sectorul de IMM-uri, dezvoltarea acestuia este limitată de o serie de factori, printre care numărul destul de redus de antreprenori locali și nivelul redus al culturii antreprenoriale aflat încă sub cel din Uniunea Europeană. De asemenea, datorită necredibilității garanțiilor oferite de antreprenori pentru a obține finanțare, multe din întreprinderile sunt subcapitalizate și prezintă discontinuități în fluxul de numerar. Datorită faptului că jumătate din populația din mediul rural trăiește la nivel de subzistență, nivelul cererii este redus, ceea ce duce la o cerere redusă pentru bunuri și servicii pentru consumul personal.

Sectorul IMM-urilor a luat ființă prin divizarea unor foste întreprinderi mari și prin inițiativa întreprinzătorilor privați români și străini, care au înființat întreprinderi noi.

Majoritatea localităților din județul Vâlcea se încadrează în categoria 2-10 agenți economici, acestea fiind concentrate mai ales în partea de sud, cu un grad de ruralizare mai ridicat (fig. 2.12). Cel mai mic număr de agenți economici sunt prezenți în comunele Oveselu (2), Amărăști, Galicea și Sălătrucel (fiecare cu câte 3 agenți). La polul opus, un număr mai mare de agenți economici caracterizează orașele Brezoi (92), Horezu (115), Călimănești (150) și Drăgănești (447). Însă cel mai mare număr este prezent în municipiul Râmnicu Vâlcea – 3511 agenți.

În funcție de mărimea agenților economici, cele mai multe unități se încadrează în categoria micro-întreprinderilor (sub 9 salariați). Pe locul următor se plasează întreprinderile mici, între 10-49 salariați. Întreprinderile mari (250 salariați și peste) sunt prezente în orașele Călimănești (1), Berbești (1), Drăgășani (3), în timp ce cel mai mare număr se înregistrează în municipiul Râmnicu Vâlcea (21).

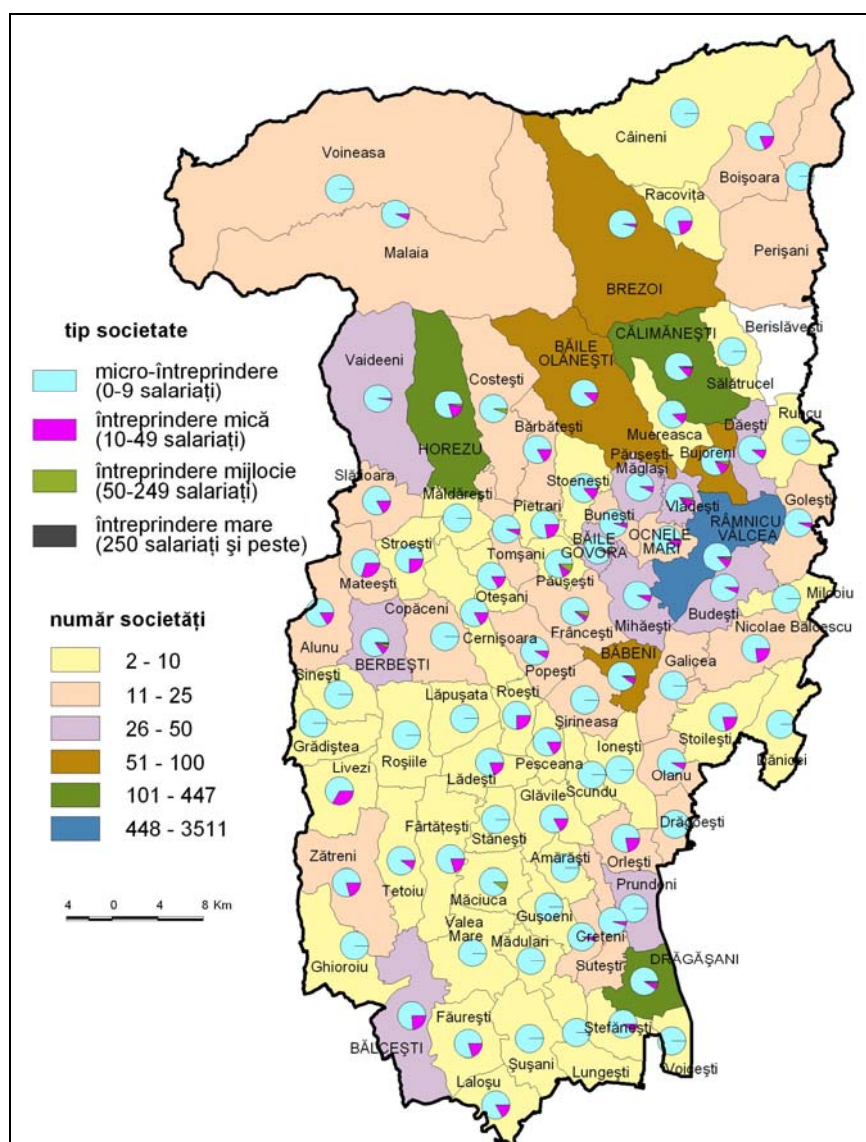

Fig. 2.12. Repartiția numărului de agenți economici pe tipuri, 2003

Numărul de salariați din economie la nivel de unitate administrativă variază între 1 în comuna Zătreni și 41745 salariați în Râmnicu Vâlcea (fig. 2.13). Peste jumătate din localitățile județului Vâlcea (51) au sub 50 de salariați. Orașele Drăgășani, Călimănești, Berbești, Horezu și Băbeni au un număr de salariați cuprins între 3645 și 584 persoane.

Pe tipuri de agenți economici, în mediul rural cel mai mare număr de salariați lucrează în cadrul micro-întreprinderilor. Această situație iese foarte bine în evidență în cazul părții de sud a județului. De asemenea, localitățile cu ponderi ridicate ale salariaților concentrați în cadrul întreprinderilor mici sunt localizate în partea centrală și tot în spațiul rural.

O diversificare mai mare se constată în cazul orașelor Râmnicu Vâlcea, Drăgășani, Călimănești, Berbești, Băbeni.

Cifra de afaceri variază pe un ecart cuprins între 270528 lei în comuna Galicea și 33426293035 lei în Râmnicu Vâlcea (fig. 2.14). Valori de sub 10 mil lei sunt caracteristice pentru 34 de localități, cele mai mici valori fiind înregistrate în comunele Roești, Zătreni, Oveselu (sub 1 mil lei). Valori de peste 500 mil lei se înregistrează în orașele Călimănești, Berbești și Drăgășani.

În funcție de mărimea societăților, în cadrul spațiului rural cea mai mare pondere a cifrei de afaceri se înregistrează în cazul micro-întreprinderilor și întreprinderilor mici.

În cazul centrelor urbane la totalul cifrei de afaceri contribuie toate tipurile de societăți începând cu micro-întreprinderile și terminând cu întreprinderile mari. Acest lucru este mai evident în cazul orașelor Drăgășani, Berbești, Călimănești și Râmnicu Vâlcea. În cazul reședinței de județ este evidentă ponderea cifrei de afaceri obținută în cadrul întreprinderilor mari (cu peste 250 de salariați), situație datorată în primul rând prezenței societății Oltchim.

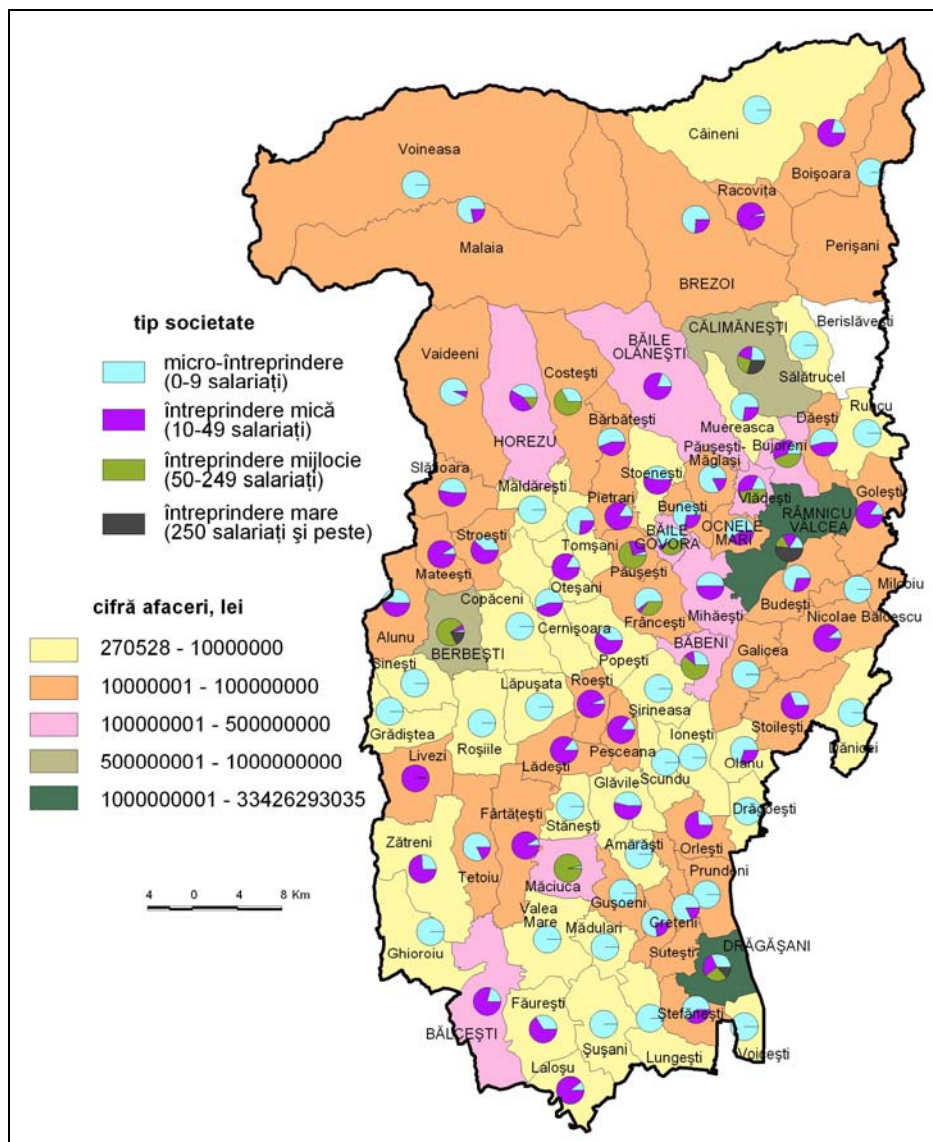

Fig. 2.14. Repartiția agenților economici și cifra de afaceri, 2003

Faptul că IMM-urile realizează cea mai mare parte a PIB-ului și produse și servicii mai ieftine decât firmele mari scoate în evidență flexibilitatea și adaptabilitatea acestui sector la cerințele pieții. În același timp, IMM-urile reprezintă germeii viitoarelor firme mari, fiind în ultima perioada singurul domeniu care a creat locuri de muncă noi. Un loc important trebuie să ocupe dezvoltarea durabilă a acestui sector, ca alternativă la restructurarea societăților comerciale cu capital majoritar de stat. Astfel, se impune sprijin pentru crearea unei rețele funcționale de centre de consultanță în domeniul IMM-urilor.

Județul Vâlcea înregistra la nivelul anului 2004 un număr de 41 de întreprinderi mari, dintre care 17 activau în industria prelucrătoare. Ponderea întreprinderilor mari din Vâlcea în regiunea Sud-Vest a fost de 19,9 %. În producția majorității întreprinderilor de top din județ se regăsesc principalele produse industriale ale județului: fabricarea produselor chimice de bază (Oltchim SA), transportul și distribuția aburului și apei calde (C.E.T Govora), fabricarea

produselor metalice (Vilmar SA), sare (clorură de sodiu), sodă calcinată, sodă caustică (Uzinele Sodice Govora SA), fabricarea produselor de morărit (Boromir Ind SRL), energie electrică (Filiala pentru Reparații și Servicii Hidroserv Râmnicu Vâlcea SA). Investițiile străine s-au realizat în cadrul unor întreprinderi de top, cum ar fi : Vilmar SA (Franța), Magnetto Wheels România SA.

Tabel 2.11. Principalii indicatori ai întreprinderilor mari din județul Vâlcea (2002-2004)

Nume	Localitate	Tipul de activitate	Număr de angajați			Cifra de afaceri (mii ROL)		
			2002	2003	2004	2002	2003	2004
OLTCHIM SA	Râmnicu Vâlcea	Fabricarea produselor chimice de bază	6948	6640	6048	7055745452	8053499158	13739955168
C.E.T. GOVORA SA	Râmnicu Vâlcea	Transportul și distribuția aburului și a apei calde	1596	1652	1648	2085559420	1825374698	2352089854
VILMAR SA	Râmnicu Vâlcea	Fabricarea produselor metalice obținute prin deformare	998	977	935	802176653	1086432698	1285169219
UZINELE SODICE GOVORA	Râmnicu Vâlcea	Fabricarea de produse chimice anorganice de bază	1469	1245	1288	1095271956	992415342	1210784427
BOROMIR IND SRL	Râmnicu Vâlcea	Fabricarea produselor de morărit	395	423	574	443842092	851390022	1020394230
URBAN SA	Râmnicu Vâlcea	Colectarea și tratarea altor reziduri	889	1119	1311	187049159	362866125	636248618
I.M.S.A.T. SA	Râmnicu Vâlcea	Lucrări de instalații electrice	496	501	530	341957516	484988274	505618475
FILIALA REPARAȚII ȘI SERVICII HIDROSERV RÂMNICU VÂLCEA	Râmnicu Vâlcea	Producția de energie electrică	306	322	337	19596599	243030006	350431309
UZINA MECANICĂ RÂMNICU VÂLCEA	Râmnicu Vâlcea	Construcții metalice	459	439	570	201731916	190497701	335184845
CĂLIMĂNEȘTI CĂCIULATA SA	Călimănești	Hoteluri și moteluri cu restaurant	444	475	511	134266988	160193956	180781417

Dacă rolul IMM-urilor este vital pentru asigurarea flexibilității economice și a unei adaptări rapide la un mediu de afaceri aflat în plin proces de transformare, cu siguranță nici misiunea întreprinderilor mari nu trebuie neglijată. Talia acestor întreprinderi, precum și activele deținute le conferă avantaje considerabile de acces la piață și la finanțare, dar și o mai mare forță de a efectua investiții în tehnologie și cercetare-dezvoltare. Întreprinderile mari, cu peste 250 de angajați, pot acționa ca adevărați poli de creștere economică. Deși numărul lor este redus în comparație cu cel al IMM-urilor, ponderea întreprinderilor mari în forța de muncă ocupată și respectiv în cifra de afaceri totală este semnificativă.

3.6. TURISMUL

Volumul crescând și complexitatea ofertei de servicii turistice au generat *dezvoltarea unei adevărate industrii a turismului* ceea ce justifică tratarea fenomenului turistic ca o ramură distinctă a economiei. Spre deosebire de alte sectoare de prestări de servicii, industria turismului rămâne o ramură de consecință a carei dezvoltare în fiecare etapă dată nu se va asigura decât în stransă corelare cu nivelurile și ritmurile de dezvoltare ale celorlalte ramuri ale economiei.

Deși turismul este determinat cel mai adesea de condițiile externe, dezvoltarea lui depinde de următorii factori care reflectă aspecte interne ale acestui fenomen: atractivitatea (naturală și/sau culturală), infrastructura de transport, comunicații, servicii edilitare, baza materială turistică (cazare, aprovizionare cu alimente, servicii), alți factori nu mai puțin importanți ca: publicitatea turistică, personalul turistic, structura organizatorică, atitudini.

Turismul, ca activitate economico-socială, este încadrat în sfera serviciilor. Turismul rezultă din efectul conjugat și combinat al mai multor ramuri, (construcțiile, industria energiei electrice și termice, industria construcțiilor de mașini, electrotehnică și electronică, industria lemnului și cea textilă, agricultura, industria furniturilor, se înglobează fie în baza materială a turismului, fie în producția oferită de unitățile de alimentație publică).

În contextul implicațiilor economice, se înscrie și contribuția turismului la dezvoltarea unor zone mai puțin bogate în resurse capabile să asigure dezvoltarea unor întreprinderi, dar bogate în resurse turistice naturale și antropice care atrag fluxuri turistice și duc la apariția și dezvoltarea localităților existente ca stațiuni turistice sau chiar la apariția unor stațiuni noi.

Prin amenajările și condițiile pe care le presupune turismul, activitățile turistice contribuie la ridicarea economică și culturală a perimetrelor respective și în consecință, la crearea de condiții mai bune de viață pentru populația locală. Turismul este un mare consumator de forță de muncă permanentă, dar și sezonieră.

● **Potențialul turistic natural și cultural**

Județul Vâlcea este înzestrat cu un potențial turistic de excepție care a favorizat dezvoltarea acestei activități, prin punerea lui în valoare. Apele minerale de la Călimănești-Căciulata, de la Băile Govora, Băile Olănești, Ocnele Mari-Ocnita, rezervațiile naturale din Munții Coziei și Munții Căpățânii, Valea Oltului, Valea Lotrului străjuită de păduri seculare, se înscriu între cele mai pitorești arii turistice din țară, mănăstirile Cozia, Hurezi, Govora, Bistrița, Mănăstirea Dintr-un Lemn, Surpatele, Arnota, cetățile geto-dacice și castrele romane de la Buridava sau de pe Valea Oltului, celebra "Calea lui Traian", muzeele amenajate în 16 unități de profil, etc toate au dus la crearea unei importante baze de cazare, servire și tratament.

Teritoriul județului Vâlcea prezintă o mare varietate geografică, aici succedându-se peisaje de la cele alpine ale căldărilor și custurilor glaciare ale munților Făgărașului, Lotrului, Latoriței, Coziei, Căpățânii, culoare de vale și depresiuni intramontane intens populate (Loviștea) sau dealurile și depresiunile subcarpatice. În funcție de particularitățile peisajului, după specificul obiectivelor, nu doar naturale ci și antropice se individualizează câteva arii:

Valea Lotrului, prin ceea ce oferă și prin amenajările la care a fost supusă formează, împreună cu munții din jur, cea mai importantă zonă turistică nu numai a județului Vâlcea ci și a Carpaților Meridionali în ansamblu. În cadrul acestei arii se detașează Valea Lotrului între Voineasa și Brezoi (ca porțiune de legătură între Valea Oltului și munții de la vest) și bazinul superior al Lotrului (incluzând și Valea Latoriței, culmile Căpățânii și Lotrului).

Masivul Vânturarița-Buila. calcaros izolat și proeminent, prin trăsăturile peisajului reprezintă una din atracțiile principale din munții dintre Olt și Jiu. Este un obiectiv cu potențial turistic ridicat, dar a cărui punere în valoare este mult sub posibilități. La potențialul natural se adaugă un anumit potențial cultural-educativ, dată fiind prezența în imediata apropiere a unor mănăstiri și schituri, monumente de arhitectură, martore ale unor evenimente istorice de

referință. Dintre formele de turism Masivul Vânturarița-Buila se pretează la drumeții montane, alpinism și turism speologic.

Masivului oferă numeroase puncte de belvedere, prezintă sectoare de chei înguste și sălbatice între care cele mai spectaculoase sunt Cheile Pârâului Cheia, cascade impresionante, peșteri și avene care oferă suficientă atractivitate pentru turiștii pasionați de speologie. Podurile naturale (arcadele) se înscriu printre cele mai spectaculoase forme de relief.

După modul de grupare a atracțiilor turistice, inclusiv după accesibilitate, în masivul Vânturarița-Buila, I.D.Ilie (1974) a conturat trei subunități definite prin trăsături și potențial turistic natural: *subunitatea sud-vestică* (include munții Cacova, Scărișoara și Piatra), *subunitatea centrală* (include munții Albu, Buila și Vioreanu) și *subunitatea nord-estică* include muntele Vânturarița. Prin includerea la masivul propriu-zis Vânturarița-Buila și a celor două extremități ale barei de calcar – munții Stogu și Stogșoare și măgurile Arnotei și Bistriței – gama elementelor de interes turistic a sporit cu Cheile Bistriței Vâlcii (cu câteva guri de peșteră fosile, dintre care cea mai mare, Peștera Liliecilor, adăpostește și un schit din sec al XVII-lea).

Prezența în apropierea masivului a unor monumente de arhitectură ca Mănăstirea Arnota (cu mormântul lui Matei Basarab), Mănăstirea Bistrița, schiturile Păpușa, Pahomie, Pătrunsa și Iezer completează potențialul turistic.

Principala cale de acces este șoseaua națională Râmnicu Vâlcea – Târgu Jiu situată la 6 km de marginea sudică a masivului. Din aceasta pornesc drumuri secundare asfaltate care ajung până la marginea masivului. O a doua cale de acces, tot de la Râmnicu Vâlcea, este șoseaua modernizată prin care se asigură legătura cu Băile Olănești și Cheia. Drumurile modernizate sunt continuate cu o serie de drumuri nemodernizate, forestiere, relativ bine întreținute. Din Râmnicu Vâlcea pornește către localitatea Bistrița o cale ferată îngustă, care ar putea fi folosită cu unele mici adaptări la transportul turiștilor.

Rețeaua de drumuri și poteci oferă posibilitatea parcurgerii masivului în condiții relativ bune, dar există un impediment de foarte mare importanță: acela al lipsei locurilor de adăpost. Bazele turistice cu condiții de cazare se află la distanțe de 10-20 km de masiv. Mănăstirile (Bistrița, Horezu) și schiturile (Pahomie, Pătrunsa, Iezer) oferă cazare în condiții modeste grupurilor de turiști. Mai există posibilitatea cazării turiștilor în satele din jur (Bistrița, Pietreni, Bărbătești, Costești, Cheia) sau la cantoanele silvice (aflate pe văile Bistriței și Pârâului Cheia), dar în condiții foarte modeste. De asemenea, mai există refugiul turistic Curmătura Builei.

Cu toate greutățile întâmpinate de activitatea turistică prin lipsa spațiilor de cazare, bazele de cazare din Olănești și Horezu pot fi folosite pentru accesul în masiv. Gradul redus de afectare antropică a peisajului masivului Vânturarița-Buila se constituie în argument pentru o valorificare superioară a potențialului turistic în condițiile protejării elementelor de peisaj.

Parcul Național Cozia a fost declarat prin Ord.7/1990, al Ministrului Apelor, Pădurilor și Mediului și reconfirmat prin Legea nr. 5/2000 și cuprinde ținutul muntos Cozia-Naratu-Dobra, acoperit în cea mai mare parte cu păduri. Această zonă este o arie naturală protejată, de interes național și internațional, încadrată de Uniunea Mondială pentru Conservarea Naturii din cadrul ONU în categoria a II-a (parc național).

Scopul pentru care a fost înființat Parcul Național Cozia, în suprafață de 17.000 ha este conservarea biodiversității biologice, a formațiunilor geologice și geomorfologice, a peisajului, precum și pentru educație și recreere.

Valoarea deosebită a habitatelor naturale existente, cu o mulțime de specii de floră și faună sălbatică existente în listele Directivelor Europene (Habitat, Păsări) sau ale altor convenții internaționale, justifică regimul special de protecție și conservare impus în acest parc. Prezența unor peisaje unice, spectaculoase constituie un potențial remarcabil pentru turismul montan.

Pădurile îmbracă aproape întreaga zonă, începând de lângă firul apei sau marginea localităților, până în culmile cele mai înalte ale munților, suprafața împădurită fiind de peste 90%

Substratul litologic cel mai des întâlnit este unul de o categorie aparte, format din gnaiss de Cozia, o rocă ce se dezagregă în blocuri mari și care determină formarea unui peisaj ruinos presărat cu turnuri, ace, hornuri, colți, coloane, bulzuri etc. În aceste locuri, timpul a modelat roca muntelui dând naștere unei multitudini de forme interesante: Sfinxul Coziei, Ciobănașul, Haiducul, Înțeleptul, Dacul, Baba Coziei, Ursoaica și puiul etc. Mai există aici mulțime de portaluri, praguri și punți suspendate, grote, cascade, chei etc., toate menite să amplifice misterul acestor creații arhitectonice ale naturii.

Disponerea în zig-zag a culmilor muntoase care coboară înspre Olt, atât din partea stângă cât și din dreapta lui, nu permit pătrunderea în zonă a curenților reci veniți dinspre munții înalți ai Făgărașului, în timp ce prezența curenților mediteraneeni în partea sudică, determină formarea unui microclimat mai cald, de adăpost. Pe substratul litologic al gnaissului de Cozia și în prezența microclimatului cu influențe sudice, a fost posibilă crearea unui mozaic de ecosisteme care nu respectă regulile de bază ale așezării pe verticală sau orizontală. Astfel, flora locală se compune din asocieri și combinații de plante de la cele alpine sau subalpine, până la cele de stepă, multe specifice nu doar Carpaților, ci și regiunilor caucaziene, balcanice, mediteraneene etc. Bogăția floristică este un argument puternic pentru declararea acestei zone ca parc național. Din această originală paletă de plante, circa 9% sunt specii endemice locale: *Achillea coziana*, *Gallium baillonii*, *Rosa argesana*, *Rosa coziae*, *Centaurea coziensis*, *Stipa crasiculmis* etc. Foarte importante pentru a fi protejate și conservate sunt speciile periclitate, cunoscute popular sub denumirile: iedera albă, floarea de colț, garofița de munte, stâncenelul crinul galben de pădure etc.

Interesantă este și inversiunea de așezare a etajelor de vegetație forestieră întâlnită pe raza acestui parc național. Astfel, sub stâncile Foarfecii o pădure de gorun urcă până la 1350m, în timp ce pădurile de brad și fag coboară aproape până în Defileul Oltului la altitudinea de doar 300 – 400m.

Parcul național cuprinde și un valoros patrimoniu faunistic. În pădurile seculare, printre stâncile munților sau în golurile subalpine se găsește o întreagă piramidă trofică de animale sălbatice: ursul brun, capra neagră, lupul, cerbul carpatin, râsul. Pe stâncăriile însoțite din zonele Basarab și Turnu se întâlnește vipera cu corn iar pe sub blocurile de stânci trăiește scorpionul mic, specie termofilă de origine mediteraneană. Defileul Oltului, parte integrantă a Parcului Național Cozia este un coridor ecologic deschis păsărilor în migrația lor spre Europa centrală și de nord, iar alte specii sudice utilizează culoarul în extinderea arealului lor (ca lăstunul de stâncă)

Constituirea ca parc național a acestei zone, ține cont și de posibilitatea desfășurării unor activități turistice. Astfel, potențialul turistic al acestor locuri este deosebit de atractiv. Prin păduri și pe crestele munților sunt trasee turistice spre înălțimile Coziei sau Naratului, oferind călătorilor o mulțime de priveliști minunate. Pelerinii au posibilitatea întâlnirii unora dintre cele mai sacre locașuri ale ortodoxiei românești în locuri ca: Mănăstirea Cozia, Mănăstirea Turnu, Mănăstirea Stănișoara, Schitul Cornet, Schitul din Ostrovul Călimăneștiului etc. Turismul de sănătate atrage în fiecare sezon o mulțime de vizitatori în stațiunile Călimănești, Căciulata, Cozia. De viitor în apropierea parcului, este și turismul rural, cu potențial de dezvoltare în salba de localități montane din comunele Perișani, Sălătrucel, Racovița, Berislăvești. Această formă de turism poate aduce beneficii localnicilor prin vânzarea de produse naturale și oferta unor servicii de cazare în mediul tradițional românesc. Obiceiurile, datinile și tradițiile locurilor trebuie păstrate deoarece constituie savoea și atracția satelor românești pentru turiștii de pretutindeni. Misterul și originalitatea acestor locuri este dată și de o serie de legende legate de comorile din Muntele Sfânt al dacilor, despre iele sau despre haiduci.

Dar orice formă de turism s-ar practica, aceasta trebuie să fie una responsabilă. Mai ales turismul montan trebuie să fie unul ecologic, controlat, cu respectarea valorilor naturale de excepție ale acestui parc național.

● Arii de interes turistic

- **Aria de interes turistic a Băilor Govora** – la 5 km spre Sud se ajunge la mănăstirea Govora (sec. XV). În satul Govora se poate vizita biserica de lemn declarată monument de arhitectură românească. La 6 km mai la Sud se poate vizita mănăstirea Surpatele și încă mai la Sud mănăstirea Dintr-un Lemn. La circa 18-20 km departare spre Nord, pe Valea Bistriței se pot vizita mănăstirea Bistrița, mănăstirea Arnota, schitul Papusa, defileul Bistriței, tăiat între Munții Arnota și Scarisoara. Ceva mai la Vest pe Valea Romanilor se ajunge la mănăstirea Hurez. La 4 km de orașul Hurez se găsesc culele Maldaresti.
- **Aria de interes turistic Băile Olănești** – se pot vizita Piatra Scrisa la 1,5 km departare spre Nord Est, presupus loc de popas al haiducilor, mănăstirea Frăsinei, mănăstirea Saracinesti, biserica din Albac, schitul Pahomie, schitul Iezer.
- **Aria de interes turistic a stațiunilor Călimănești și Căciulata** – cuprinde Defileul Oltului cu obiectivele: mănăstirea Cozia, biserica Bolnita Cozia, mănăstirea Turnu, mănăstirea Cornetu, mănăstirea Stănișoara. Una din trasaturile de bază constă tocmai în varietatea accentuată a peisajului.

Din punct de vedere geografic pe teritoriul județelor Vâlcea și Gorj (în zona subcarpatică) sunt conturate 2 arii aparținând prin caracterele lor la 2 subzone:

- una axată pe Valea Oltului (cu centru polarizator Rm. Vâlcea) care cuprinde stațiunile balneoclimaterice Călimănești, Olănești, Govora și toate obiectivele turistice dintre masivul Cozia, dealurile Olanestilor (la Vest) și cele ale Govorei (la Sud).
- a 2-a Bistrița-Hurez, aparținând subzonei desfasurate spre Vest, în lungul depresiunii subcarpatice oltene, tot ansamblul peisagistic caracteristic contactului dintre bordura Sudică a Carpatilor Meridionali și Subcarpații Getici, în care se integrează o gamă variată de fenomene naturale, vestigii istorico culturale și opere de artă populară de o deosebită valoare.

Subzona turistică de pe Olt, fiind străbătută longitudinal de una dintre principalele cai de legătură transcarpatică – feroviara și rutiera – de importanță internațională, deține un rol deosebit în circulația de tranzit.

A 2-a arie, având alte condiții geografice și alt specific turistic va trebui inclusă tot mai mult în circuitul turistic cu scopul valorificării maxime a elementelor oferite de cadrul natural (fără intervenții care i-ar putea diminua valoarea peisagistică actuală) a obiectivelor de arhitectură și artă populară (mănăstirea Arnota, Hurez, Bistrița, culele, ceramica de la Hurez) a elementelor etnografice și folclorice reprezentative (Vaideeni, Tomsani). Valorificarea acestor microzone va trebui făcută mai ales prin prisma completării și suplinirii lipsei unor elemente specifice regiunii din subzona puternic urbanizată din lungul Văii Oltului și în strânsă legătură cu subzona vestică Polovragi-Baia de Fier-Novaci-Tg. Jiu.

Stațiunile turistice din județul Vâlcea a căror dezvoltare a fost favorizată de potențialul turistic deosebit sunt: stațiunile balneare de interes național Băile Govora, Băile Olănești, Călimănești, stațiunea montană de interes național Voineasa și stațiunea de interes local Horezu.

● Capacitatea de cazare

Capacitatea de cazare din rețeaua turismului vâlcean constă în 147 unități de cazare cu 10.380 locuri, 33 hoteluri cu 6.815 locuri și încă 496 de locuri în hanuri și hoteluri, 98 de locuri în cabane turistice, 894 în campinguri și 703 locuri în vile turistice și pensiuni agroturistice, județul ocupând locul al 3-lea pe țară în privința capacității de cazare turistică.

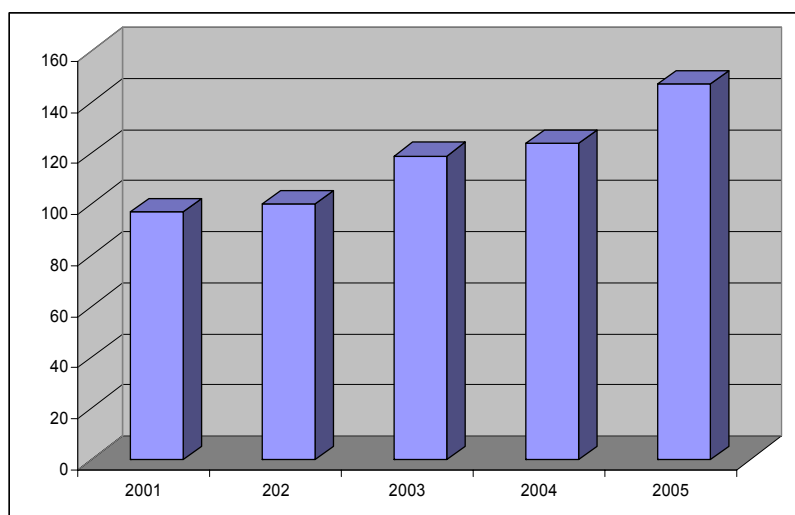

Fig. 3.2. Evoluția numărului de unități de cazare turistică în perioada 2001-2005

Deși per total unități de cazare se înregistrează o evoluție constantă a numărului acestora, pe tipuri de unități se poate constata o fluctuație a numărului de vile turistice care se reflectă și în dinamica locurilor în unitățile de cazare.

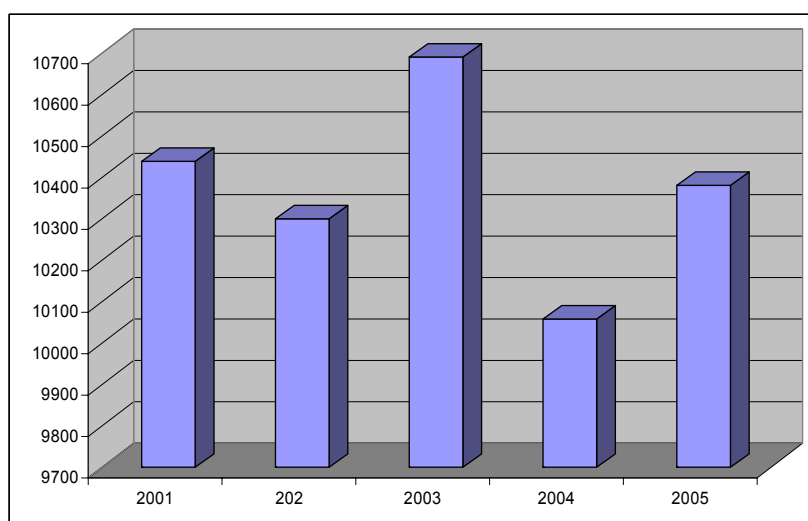

Fig. 3.3. Evoluția numărului de locuri în unități de cazare turistică în perioada 2001-2005

Tab. 3.1. Unitățile de cazare turistică, capacitatea de cazare turistică și turiștii cazați în unitățile de cazare turistică, 2001-2005

		2001	2002	2003	2004	2005
1) Unitățile de cazare turistică pe tipuri de unități - nr. unități -	TOTAL, din care:	97	100	119	124	147
	1. Hoteluri	25	25	27	29	33
	2. Hanuri și moteluri	4	4	9	9	11
	3. Cabane turistice	3	3	3	3	3
	4. Campinguri	6	8	8	9	10
	5. Vile turistice	40	37	46	37	42
2) Capacitatea de cazare turistică existentă, pe tipuri de unități - locuri -	TOTAL, din care:	10.438	10.301	10.691	10.058	10.380
	1. Hoteluri	6.648	6.629	6.664	6.633	6.815
	2. Hanuri și moteluri	304	358	616	572	496
	3. Cabane turistice	227	227	193	148	98
	4. Campinguri	664	831	809	874	894
	5. Vile turistice	1.210	1.150	1.230	588	703

3) Numărul turiștilor cazați în unitățile de cazare turistică - nr. persoane -	TOTAL, din care:	192.997	200.139	188.362	217.419	189.844
	1. Hoteluri	156.559	161.566	144.893	151.191	132.703
	2. Hanuri și moteluri	10.167	13.853	17.035	37.863	26.858
	3. Cabane turistice	1.301	1.053	798	729	611
	4. Campinguri	7.867	6.904	6.825	5.277	5.308
	5. Vile turistice	9.079	7.112	8.729	9.099	10.798

Baza de cazare cea mai bine dotată și cea mai mare este pe Valea Oltului, în stațiunile balneare de interes național Călimănești, Băile Olănești și Băile Govora, stațiunea montană de interes național Voineasa, precum și în municipiile Rm. Vâlcea și Drăgășani.

Călimănești-Căciulata

Indicații terapeutice: boli ale aparatului digestiv, boli ale rinichilor și cailor urinare, afecțiuni metabolice, ale aparatului locomotor, afecțiuni ginecologice, ale cailor respiratorii, boli alergice.

Căi de acces tren- gara Călimănești; auto E81 (DN 7) la 18 km de Rm. Vâlcea

Capacitate de cazare - 32 de unități de cazare în 2005, cu 3134 de locuri de cazare.

Se remarcă: Hotel Central * -304 locuri, Hotel Căciulata ** - 210 locuri, Hotel Cozia ** - 400 locuri, Hotel Oltul ** - 476 locuri – hoteluri care dispun de baze de odihnă și tratament.

Voineasa

Indicații terapeutice: nevroza astenică, surmenajul fizic și intelectual, afecțiuni ale aparatului locomotor, ale cailor respiratorii și alte boli asociate.

Căi de acces: București-Voineasa, pe DN 7 și E 15 A (246 Km). Feroviare: București-Brezoi (307 Km) și Brezoi-Voineasa cu autobuzul (40 Km).

Hoteluri: Lotru, Bradșor, Lotrișor, Vidruța, Voinești, Poienița.

Băile Govora

Indicații terapeutice: afecțiuni ale aparatului respirator, boli otoringolaringologice, maladii locomotorii, reumatism cronic degenerativ și inflamator, afecțiuni neurologice periferice și centrate, boli asociate, afecțiuni ginecologice, endocrine și de nutriție, maladii provocate de poluarea atmosferică, boli de piele, afecțiuni urinare, boli digestive, hepatice, anemie, nevroze.

Acces tren până la stația CF Govora (la 12 km de stațiune); auto – pe DN 67, la 18 km de Rm. Vâlcea

Băile Olănești

Indicații terapeutice: boli cronice ale tubului digestiv, afecțiuni cronice ale rinichilor și cailor urinare, boli alergice de diferite etiologii însoțite de prurite și erupții polimorfe sau dermite alergice de contact, eczeme profesionale, afecțiuni ale aparatului locomotor, ale sistemului nervos periferic, afecțiuni respiratorii și ginecologice.

Acces cu trenul până la Rm. Vâlcea, plus autobuze până în stațiune (18 km); auto pe DN 7 (E81) București-Rm. Vâlcea (175 km) plus DN 64A (18 km) până în stațiune. Există curse regulate cu autocare confortabile pe ruta București-Olănești.

În afara hotelurilor, vilelor, gospodăriilor țărănești, moteluri, județul Vâlcea există și un număr important de baze turistice pentru tineri și adulți și pentru tratament, administrate de *Agenția Națională a Taberelor și Turismului Școlar* din România:

Tabăra Cozia este situată pe teritoriul orașului Călimănești, în apropiere de Mănăstirea Cozia, de pe E 81/DN 7, la 20 km nord de Râmnicu Vâlcea și la 79 km sud de Sibiu. Stația CFR de debarcare este Călimănești care se află la 6 km distanță. Funcționează permanent cu 100 loc./serie și sezonier cu 180 loc./serie;

Tabăra Arutela situată în stațiunea Călimănești-Căciulata, pe malul stâng al Oltului în imediata vecinătate a haltei CFR Păușa. Stația de debarcare este Călimănești, care se află la 5 km distanță. Funcționează sezonier cu 300 loc./serie.

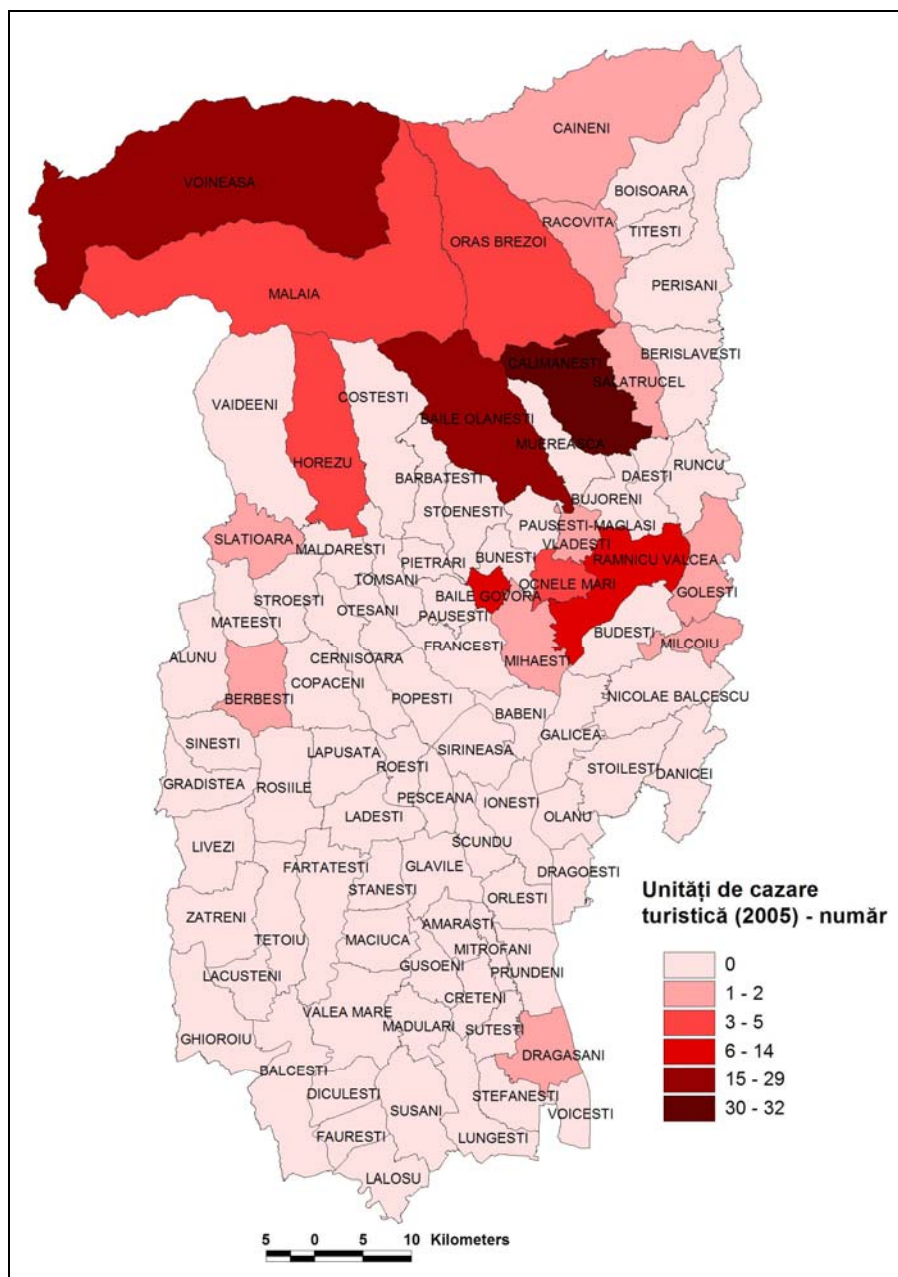

Fig. 3.4. Unitățile de cazare turistică

• Circulația turistică

În ceea ce privește circulația turistică, cu toate că județul Vâlcea oferă posibilități nenumărate de odihnă și tratament, aceasta se menține scăzută iar indicele de utilizare a capacității de cazare a scăzut în anul 2005 la 48,1%.

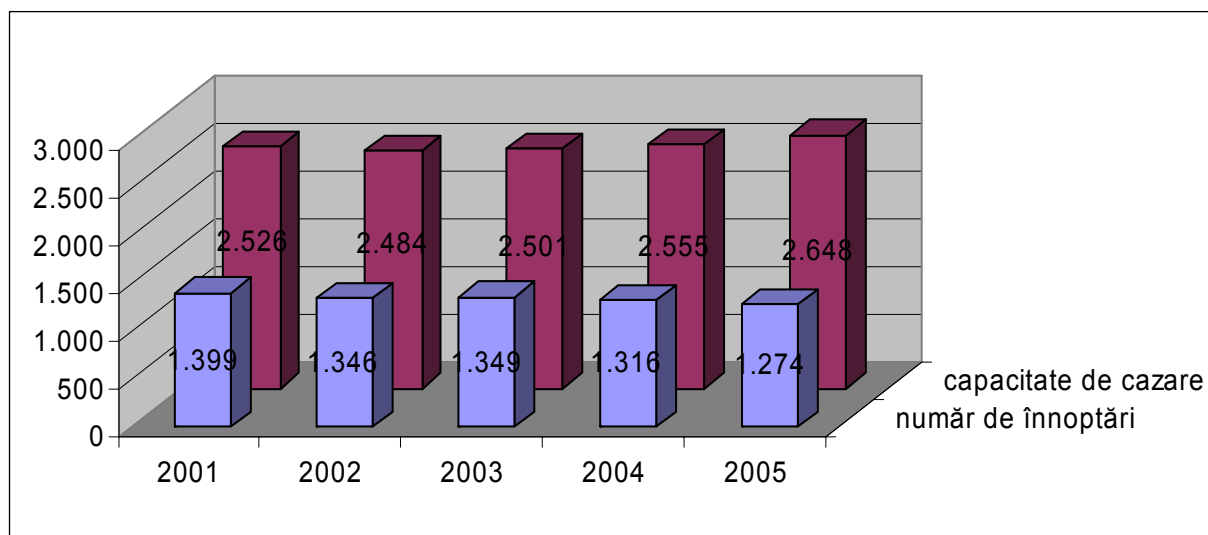

Fig. 3.5. Dinamica capacității de cazare și a numărului de înnoptări 2001 - 2005

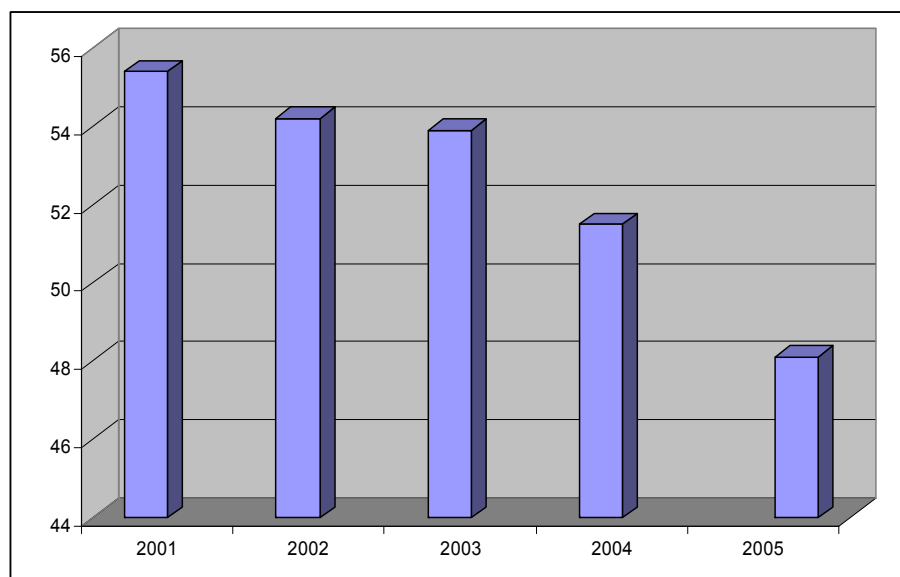

Fig. 3.6. Dinamica indicelui de utilizare a capacității de cazare în perioada 2001 - 2005

Tabel 3.2. Indicii de utilizare a capacității de cazare în funcțiune pe județ

	U.M.	2001	2002	2003	2004	2005
Capacitatea de cazare în funcțiune	<i>mii locuri-zile</i>	2.526	2.484	2.501	2.555	2.648
Numărul de înnoptări	<i>mii locuri-zile</i>	1.399	1.346	1.349	1.316	1.274
Indicele de utilizare a capacității în funcțiune	%	55,4	54,2	53,9	51,5	48,1

Numărul total al turiștilor cazați în unitățile de cazare din județul Vâlcea a fost în anul 2005 de 189.711 persoane, detașându-se stațiunile Călimănești-Căciulata cu peste 65 000 turiști, urmat la mare distanță la municipiul Râmnicu Vâlcea (42185 turiști) și Băile Olănești (34932 turiști).

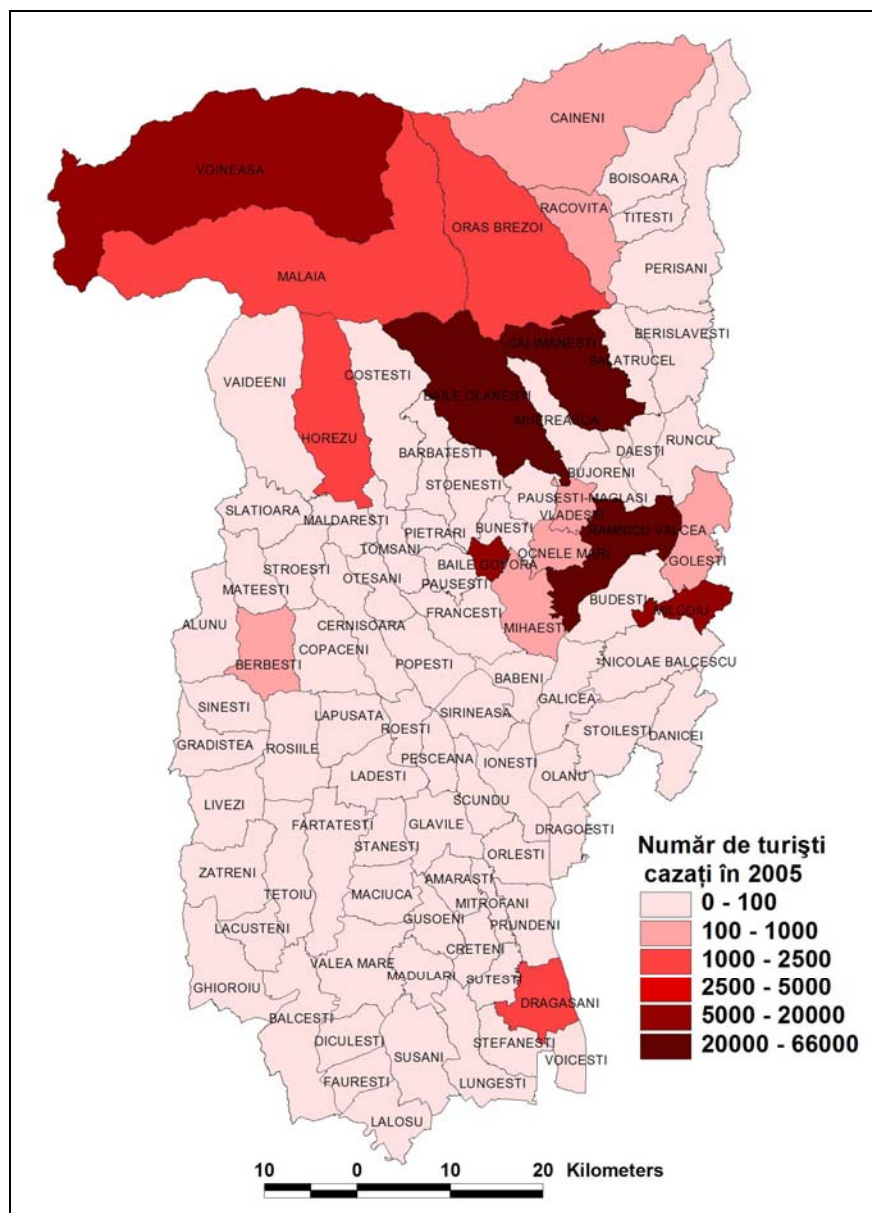

Fig. 3.6. Numărul de turiști cazați în 2005

În concluzie, putem spune că județul Vâlcea, deși dispune de un potențial turistic natural și antropic printre cele mai crescute din țară (cu o concentrare în partea nordică, subcarpatică și carpatică) și de numeroase unități de cazare acestea nu sunt în prezent utilizate gradul de ocupare fiind puțin sub 50%. Este necesară modernizarea multora dintre aceste unități de cazare pentru oferirea unor standarde mai ridicate creșterea calității serviciilor și promovarea mai eficientă pentru atragerea de turiști, atât din țară cât și din străinătate.

3.7. SERVICII ECONOMICE ȘI SOCIALE

• Comerț

Pentru desfășurarea în condiții bune a activităților comerciale, un rol important îl are cunoașterea pieței potențiale de aprovizionare și a celei de desfacere, deci o informare continuă asupra elementelor care modelează fluxurile de mărfuri și tipurile acestora, potențialii clienți și colaboratori. Din această perspectivă, Departamentul de Relații Comerciale Interne-Externe și Reprezentanța Vâlcea a Centrului Român de Comerț Exterior București au o funcție esențială pentru dezvoltarea serviciilor comerciale în județul Vâlcea, întrucât oferă informații și consiliere privind: importatorii și posibili cumpărători externi ai produselor locale, producătorii-exportatorii străini de materii prime, mașini, utilaje și alte produse, privind referințele comerciale despre societăți din străinătate, achiziții publice și licitații în țară și în exterior, cereri și oferte din întreaga lume, acorduri comerciale, târguri și expoziții în țară și în străinătate, reglementări și standarde de calitate și tehnice străine, primire de misiuni economice, delegații de oameni de afaceri și grupuri de cumpărători.

Soldul balanței comerciale înregistrat în județul Vâlcea a fost pozitiv în ultimii ani, așa cum reiese din înregistrările statistice. Într-o ierarhie valorică a tipurilor de produse din structura exporturilor FOB⁷ se observă că predomină produsele regnului vegetal (în scădere ca valoare cu aproximativ 50% pe parcursul ultimului deceniu), produsele industriei chimice (cu o evoluție relativ constantă), produsele din materiale plastice și din cauciuc (în scădere cu 13%), metalele comune (fontă, fier, oțel, cupru, aluminiu), la care se adaugă mașini, aparate, echipamente electronice, mobilă, articole de mobilier și încălțăminte. Creșteri semnificative în structura exporturilor FOB a avut comerțul cu animale vii și produse ale regnului animal, cu produse alimentare, băuturi și tutun, în timp ce s-au înregistrat scăderi ale valorii exporturilor FOB în cazul comerțului cu produse minerale, cu piei crude și tăbăcite, cu pastă de lemn și carton, cu articole din materiale textile, cu accesorii pentru mijloacele de transport. În structura importurilor CIF au importanță semnificativă următoarele categorii de produse comercializate: animale vii, produse ale regnului vegetal, produse alimentare, băuturi și tutun (toate cu o dinamică descendentă, ca valoare), produse chimice (scădere de 10% pe parcursul ultimului deceniu), articole din materiale textile (creștere cu 40%), metale comune, vehicule, echipamente, accesorii pentru mijloacele de transport (o dublare a valorii produselor importate), mașini, aparate și echipamente electronice.

În cadrul comerțului intern, cel mai mare volum de vânzări de mărfuri revine comerțului cu ridicata (50%), în timp ce comerțul cu amănuntul de mărfuri nealimentare și cel cu mărfuri alimentare reprezintă, fiecare în parte, câte 15 – 17% din totalul volumului comercializat, ponderile fiind în scădere în ultimul deceniu. Activitățile comerciale legate de vânzarea, întreținerea și repararea autovehiculelor, motocicletelor, comerțul cu amănuntul cu carburanți au reprezentat aproximativ 15 % din totalul volumului vânzărilor de mărfuri.

În județul Vâlcea își desfășoară activitatea numeroase IMM-uri cu profil comercial (3200 unități, adică 53,8% din totalul IMM-urilor vâlcene) și majoritatea lor (92,1%) se încadrează în categoria celor foarte mici, având cifre de afaceri și putere economică reduse și

---

⁷ Datele valorice se exprimă în prețuri externe efective FOB pentru exporturi și CIF pentru importuri.

- Prețul FOB (engleză -> *Free On Board* - liber la bord) reprezintă prețul la frontiera țării exportatoare, care include valoarea mărfii, toate cheltuielile de transport până la punctul de îmbarcare, precum și toate taxele pe care marfa trebuie să le suporte pentru a fi încărcată la bord;

- Prețul CIF (engleză -> *Cost, Insurance and Freight* - cost, asigurare și navlu) reprezintă prețul la frontiera țării importatoare, care cuprinde atât elementele componente ale prețului FOB cât și costul asigurării și transportului internațional.

salariați puțini (sub 9 salariați). Totuși, toate unitățile cu profil comercial din județul Vâlcea (comerț cu ridicata și cu amănuntul, repararea și întreținerea autovehiculelor și motocicletelor și a bunurilor personale și casnice) au o cifră de afaceri de aproximativ 18500 miliarde lei prețuri curente, ceea ce înseamnă aproape 30% din totalul cifrei de afaceri a unităților economice active. Marile centre comerciale care au fost deschise în județul Vâlcea, mai ales în reședința de județ, au ridicat ponderea investițiilor în activități comerciale la 18% (locul 2, după industria prelucrătoare, cu 42,3%) din totalul investițiilor realizate în județul Vâlcea la jumătatea deceniului actual.

● Transporturi și telecomunicații

Infrastructură de transport rutier și feroviar este completată de cea a transporturilor speciale, mai precis de conducte de gaze naturale, care transportă gazele de la cele nouă puncte de exploatare, printr-o rețea de 259 km, către distribuitori și consumatori.

Un element pozitiv pentru dezvoltarea județului Vâlcea este reprezentat de evoluția calității drumurilor publice vâlcene, în sensul că ponderile și lungimile celor modernizate au crescut în ultimii ani, concomitent cu tendința de scădere a lungimii și ponderii drumurilor nemodernizate. Trebuie menționat și faptul că, pentru o dezvoltare reală și durabilă a activităților economice vâlcene este necesar ca această dinamică pozitivă a structurii calitative a drumurilor publice să se accentueze și să i se confere continuitate în timp și spațiu prin investiții în infrastructura de transport. Este de remarcat faptul că, din perspectiva premiselor pentru dezvoltarea activităților economice, ponderea covârșitoare a drumurilor nemodernizate în categoria celor comunale se constituie într-un element nefavorabil atât pentru dinamica spațiului rural, cât și pentru dezvoltarea teritoriului județean, în ansamblul său.

Activitățile din domeniul transportului au avut capacitatea de a derula o cifră de afaceri de 3342 miliarde lei prețuri curente, ceea ce reprezintă 5,36 % din întreaga cifră de afaceri înregistrată de unitățile economice active din județul Vâlcea. Investițiile realizate în activitățile de transporturi de pe teritoriul județului reprezintă 10,9 % (850 miliarde lei prețuri curente) din totalul investițiilor realizate în Vâlcea.

IMM-urile active în domeniul transporturilor sunt în număr de aproximativ 440 (7,2% din totalul IMM-urilor vâlcene), dintre care, ca și în cazul activităților comerciale, majoritatea (87,3%) fac parte din categoria celor foarte mici, cu un număr de salariați mai mic de 9 persoane, 9,7% au un număr de salariați cuprins între 10 și 49 de persoane și numai 0,7% au mai mult de 250 de salariați.

Numărul unităților de poștă, telefonie și telegrafie au avut o evoluție ușor descendentă la nivel județean, de la 288 unități la sfârșitul deceniului trecut, la 281 în anul 2002. Scăderea a continuat și în ultimii ani, astfel că în 2005 numărul total al unităților PTTR era de 233. Deși serviciile oferite de aceste unități s-au diversificat, amploarea foarte mare pe care a luat-o accesul la internet de la domiciliu (implicit, acces la o serie de alte servicii de telecomunicații), a reprezentat principala motivație pentru diminuarea interesului și nevoii populației de a apela la unitățile PTTR. Corespondența expediată a scăzut de la 3697 mii bucăți în anul 1998, la numai 2544 mii bucăți în 2002, abonamentele la radio și-au redus numărul de la 74604 în 1998, la 41447 patru ani mai târziu. Pentru mediul rural, unde accesibilitatea la rețeaua de internet este mai dificilă sau lipsește, unitățile PTTR au rămas un mijloc de comunicare cu lumea, dar chiar și în acest context, numărul lor s-a redus cu mai mult de jumătate în primii ani ai deceniului actual, crescând gradul de izolare comunicațională al comunităților rurale.

Există mai multe IMM-uri cu activitate în domeniul telecomunicațiilor, însă una dintre ele are o piață mai largă, ca și oferta sa: Allgemeine Holding SRL oferă clienților săi echipamente de telecomunicații, echipamente de transfer de date, acces de mare viteză la internet, comercializează echipamente pentru rețele de date, telefoane IP, echipamente VOIP, cu o intrare specială pentru internet.

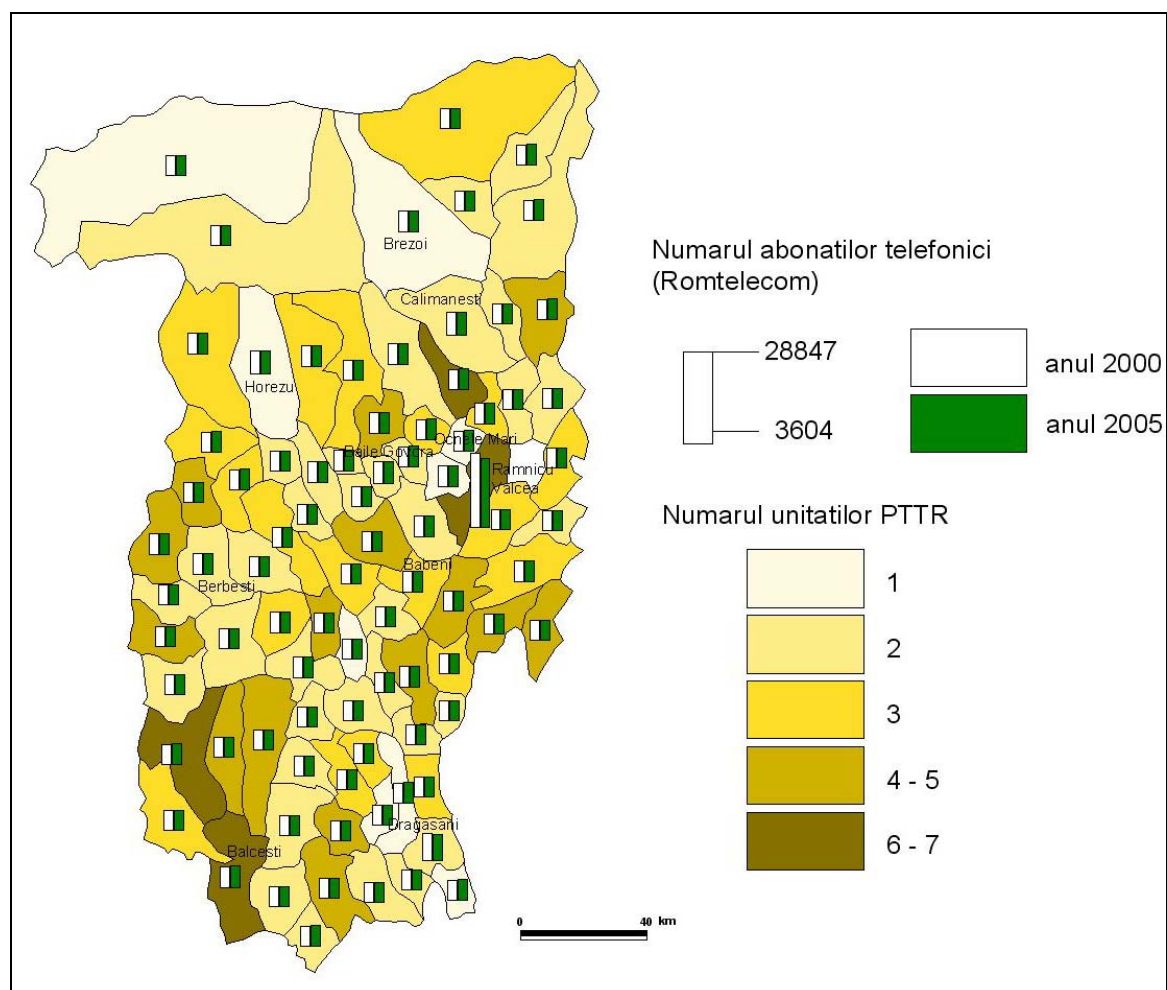

Fig. 4.1 Serviciile de poștă și telecomunicații (2005)

• Servicii pentru dezvoltarea afacerilor

Serviciile profesionale cuprind în sfera lor serviciile de consultanță juridică, contabilă, expertiză contabilă, evaluare, notariate, expediționeri, comisionari vamali și sunt adresate agenților economici.

Centrul de consultanță în afaceri care funcționează în cadrul Camerei de Comerț și Industrie a județului Vâlcea, oferă consultanță generală de afaceri (pregătirea și lansarea afacerilor, planificarea strategică și operativă a afacerii, elaborarea de planuri de afaceri, studii de fezabilitate și studii de marketing, asistență în domeniul relațiilor internaționale), consultanță pentru dezvoltare operațională (managementul afacerii, strategii de marketing, tehnici de consultanță, întocmirea planului de afaceri, managementul resurselor umane, tehnici de comunicare, management prin proiecte), consultanță pentru obținere de finanțări (elaborarea documentației de obținere a creditelor, finanțări nerambursabile prin programe europene și licitații internaționale, asistență în redactarea proiectelor pentru obținerea de finanțări).

Centrul județean Vâlcea de dezvoltare a resurselor umane pentru IMM-uri oferă servicii de consultanță pentru orientare și consiliere în domeniul resurselor umane (repartizarea responsabilităților, recrutarea personalului, motivarea personalului, gestiunea timpului de lucru, pregătirea personalului, comunicarea organizațională și managementul conflictelor, evaluarea performanțelor angajaților, legislația muncii, consiliere și orientare profesională). O atenție specială este acordată instruirii și formării continue a adulților prin activități orientate spre acoperirea nevoilor de instruire profesională specifică ale firmelor, atât pentru nivele de bază, cât și pentru actualizarea și perfecționarea unor aptitudini existente, structurate pe domenii

functionale ale firmei (management, producție, financiar-administrativ, comerț exterior, resurse umane, prelucrare date, legislație comercială, limbi străine, oferte de cursuri internaționale), organizarea unor burse de locuri de muncă și de târguri de oferta educațională, punct de informare privind resursele umane.

Centrul de Afaceri Flandra – Vâlcea este rezultatul parteneriatului dintre Consiliul Local Râmnicu Valcea, Consiliul Județean Vâlcea, Camera de Comerț și Industrie Vâlcea, Ministerul Comunității Flamande și Agenția pentru dezvoltarea regională din Antwerp. Centrul a fost creat pentru a veni în sprijinul întreprinzătorilor aflați la început de drum, punând la dispoziția acestora un sediu, servicii precum și logistica necesară, dar și pentru a servi ca o bază de legătură între firme din Râmnicu Vâlcea și alte firme românești sau din lumea întreagă. Oferta centrului constă într-o infrastructură modernă, care poate asigura cadrul și ambianța necesare dezvoltării afacerilor și totodată este capabilă să confere firmelor implicate o imagine europeană; servicii de secretariat și consultanță diversă (oportunități de finanțare, managementul afacerii, tehnici de comunicare, marketing și accesare piețe).

Ca și alte județe din țară, și județul Vâlcea face parte din aria de acoperire a Agenției Naționale pentru Dezvoltare a Zonelor Miniere. În unele dintre localitățile sale (23 la număr) sunt prestate servicii speciale, adresate unui segment de forță de muncă (șomeri sau persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, antreprenori) dar și o serie de servicii pentru dezvoltarea afacerilor, care sunt comune și altor județe din aria de acoperire a ANDZM-ului, dar care la nivelul comunităților vizate au un rol modelator al mediului economic local și/sau regional. Serviciile oferite celor aflați în căutarea unui loc de muncă, celor interesați în deschiderea unei afaceri sau celor care au nevoie de susținere financiară, logistică, informațională, de diferite tipuri de infrastructură specifică domeniului antreprenorial (spații pentru birouri, dotări de birotică, strategii de management etc.) sunt diversificate, dar în special patru tipuri sunt prestate în localitățile din județul Vâlcea (informare publică, stimulente financiare pentru angajare și instruire, microcredite și sprijin pentru întreprinzători).

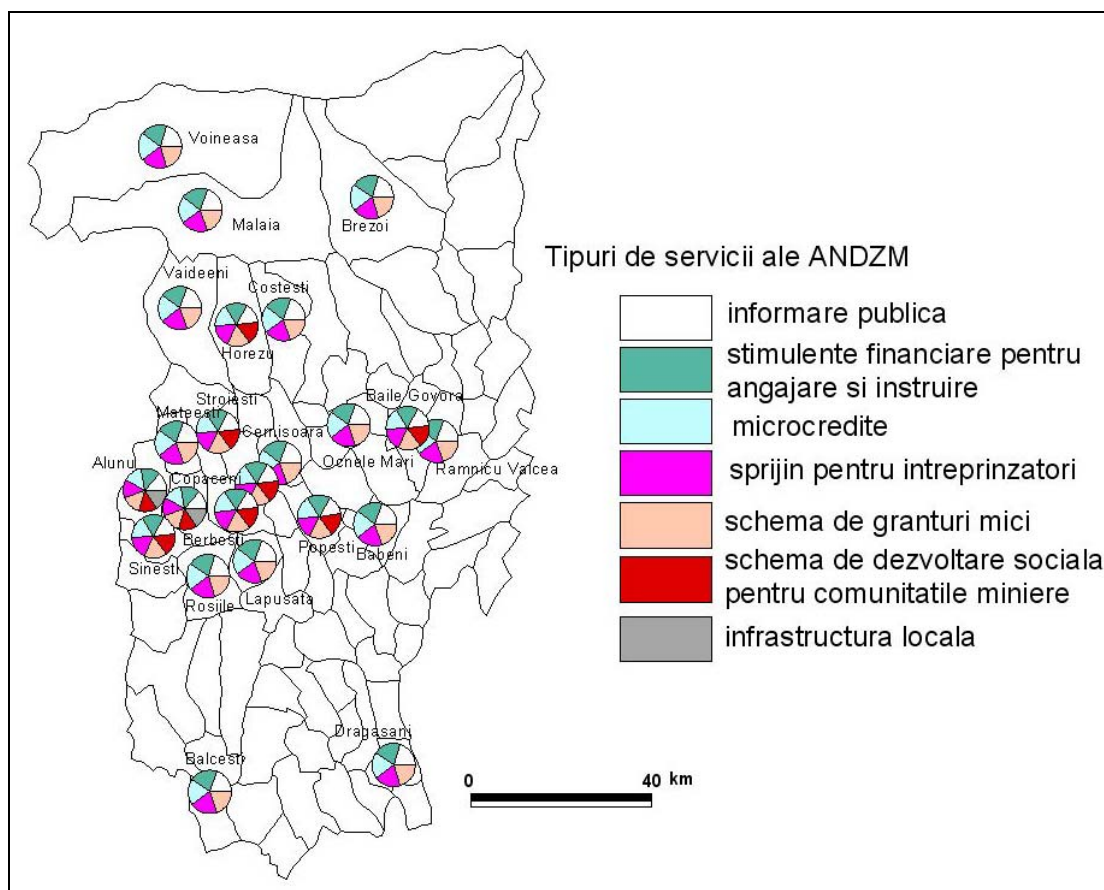

Fig. 4.2 Repartiția teritorială a serviciilor oferite de ANDZM în localități din județul Vâlcea

●Finanțe - bănci, asigurări

Serviciile financiar-bancare și de asigurări sunt caracterizate printr-un necesar semnificativ de investiții de capital, din acest motiv în județul Vâlcea au fost înființate doar sucursale sau filiale ale unor instituții cu sediile generale în București.

Domeniul financiar bancar este un domeniu cu evoluție foarte rapidă atât la nivel regional, cât și la nivel județean. Practic, între domeniul serviciilor financiar-bancare și cel economic general, în mod special cel antreprenorial s-a stabilit o relație complexă de interdependență: serviciile financiar-bancare au apărut inițial ca o necesitate pentru buna desfășurare a diferitelor activități economice, iar în prezent le susțin pe acestea și asigură și un mediu propice pentru noi localizări de activități economice. În județul Vâlcea, în numai câțiva ani, numărul reprezentanțelor de bănci a crescut, astfel că dacă imediat după 1989 exista numai Banca Națională și sucursalele Casei de Economii și Consemnațiuni, de la jumătatea anilor '90 și până în prezent s-a ajuns la situația în care numeroase bănci sunt reprezentate în județ: Banca Națională, Banca Comercială Română, Banca de Credit și Dezvoltare, Banc Post, Banca Comercială Carpatica, Banca Română pentru Dezvoltare, Banca Transilvania. Distribuția teritorială a filialelor de bănci indică o concentrare a lor în mediul urban și în mod special în municipiul Râmnicu Vâlcea.

●Tranzacții imobiliare

Activitățile din domeniul tranzacțiilor imobiliare au luat o amploare deosebită în ultimii ani, constituind obiect de activitate pentru multe firme. Nu toate au însemnătate pentru piața imobiliară vâlceană și numai câteva realizează tranzacții numeroase și valoroase. Firma de tranzacții imobiliare SC Realpro SRL este una dintre aceste companii (înființată în anul 2002) și promovează o platformă imobiliară integrată: logistică, training, management, marketing, tehnologie. O altă firmă vâlceană de succes din domeniul tranzacțiilor imobiliare este SC Danielco SRL.

* * *

Tipurile de servicii analizate au o distribuție teritorială diferențiată atât între cele două medii de rezidență, cât și între centrele urbane. Astfel, se remarcă faptul că municipiul Râmnicu Vâlcea reprezintă un areal de concentrare a agenților economici din domeniul serviciilor precum și de maximă varietate a tipurilor de activități de servicii, după clasificarea CAEN. În municipiul Râmnicu Vâlcea funcționează un număr de peste 6330 firme, dintre care mai mult de jumătate sunt active în domeniul serviciilor. Dintr-un Top 50 al firmelor din județul Vâlcea, structurate după CAEN, se remarcă faptul că multe funcționează în orașul Râmnicu Vâlcea: în activități comerciale cu amănuntul se evidențiază firma Hery SRL, cu o cifră de afaceri în creștere cu aproximativ 50% între anii 2003 și 2006, cu o dinamică asemănătoare a numărului de forță de muncă angajată; în activități de transporturi se remarcă firmele Euroliz Trans SRL și Tour Ipmex Tel Net SRL, care ocupă locul 1 în Top Afaceri România, cu o cifră de afaceri și cu efectivele de angajați în evoluție pozitivă și cu trei sucursale; în domeniul închirierii mașinilor, a echipamentelor și a bunurilor personale și gospodărești este de subliniat importanța firmei Senzo Serv SRL, iar în domeniul cercetare-dezvoltare se remarcă firma Gertrude Impex SRL. Structura agenților economici activi în orașul Râmnicu Vâlcea indică predominanța firmelor din domeniile comerțului, al transporturilor și din domeniul serviciilor pentru întreprinderi. Un număr mai mic de agenți economici sunt activi în domeniile informaticii și al activităților financiare, recreative, al tranzacțiilor imobiliare, al cercetării, dezvoltării și inovării dar prin intermediul lor se diversifică paleta tipurilor de servicii existente în municipiul Râmnicu Vâlcea.

Menționând faptul că analiza se poate realiza numai pentru anumite orașe din județul Vâlcea, remarcăm o varietate relativ mare a tipurilor de servicii și în orașul Drăgășani, în timp ce orașele Horezu, Călimănești au sectorul serviciilor dominat de activitățile comerciale și de cele de transport.

Analiza la nivelul mediului rural a fost realizată pe baza unui set de informații privind profilul activităților firmelor din localitățile rurale din totalul primelor 1000 de firme care funcționează în județul Vâlcea. Cei mai numeroși agenți economici din domeniul serviciilor activi în mediul rural vâlcean sunt în comerț și transporturi.

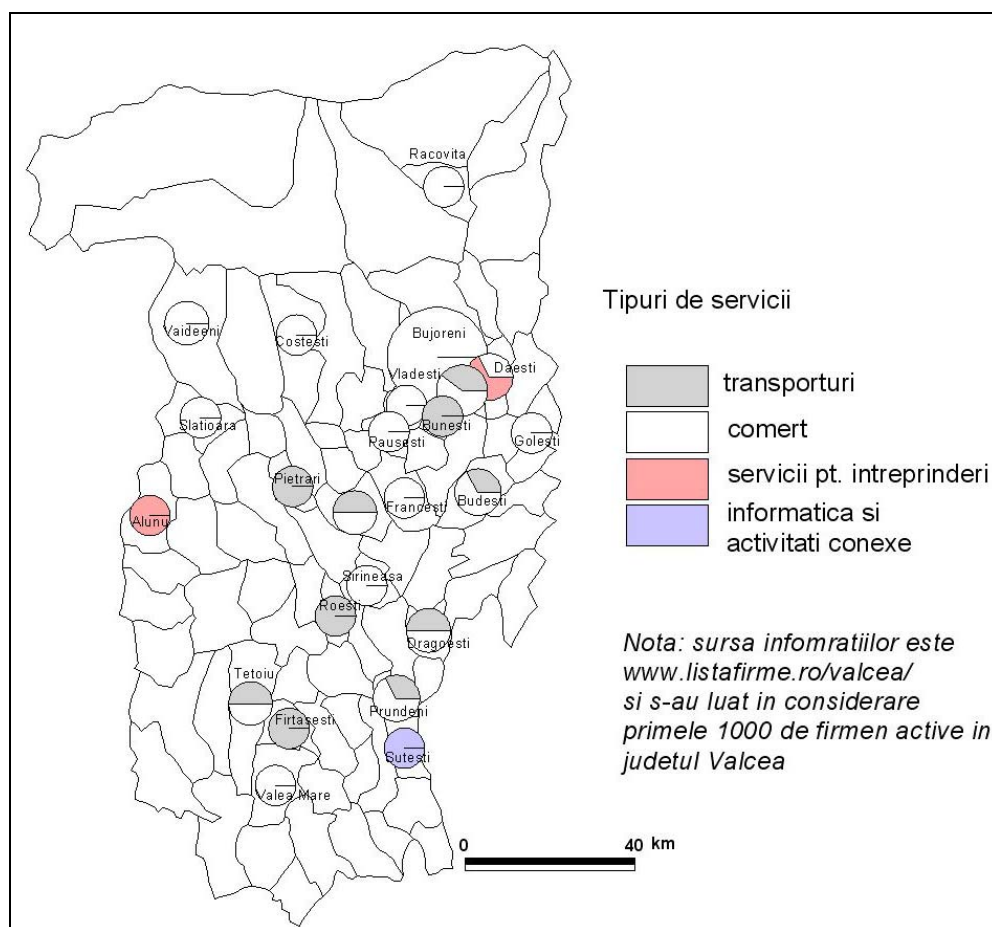

Fig. 4.4 Serviciile din mediul rural

Activitățile comerciale sunt prezente în aproape toate comunele, în timp ce activitățile de transport de marfă și/sau de persoane au luat o amploare mai mare în localitățile rurale aflate la intersecția unor drumuri de importanță județeană și locală, care coincid cu arealele de confluență ale afluenților Oltului cu râul Olt (este cazul localităților Roești, Tetoiu, Sirineasa, Pietrari) (fig.4.4).

4. CONTEXTUL TERITORIAL INTERJUDEȚEAN, REGIONAL ȘI NAȚIONAL

Analiza contextului suprateritorial al unui județ implică mai multe niveluri de interacțiune:

- nivelul interjudețean – ca zonă cu posibile relaționări determinate de vecinătatea teritorială;
- nivelul regional – cu racordare la strategii regionale axate pe atingerea unor obiective care vizează rezolvarea problemelor specifice de dezvoltare a regiunii;
- nivelul național – înscrierea în strategiile naționale de planificare spațială, respectiv secțiunile P.A.T.N.

Teritoriul de referință pentru analiza încadrării în contextul suprateritorial include județele componente ale Regiunii 4 Sud – Vest din care face parte județul Vâlcea, dar și județele adiacente acestuia – Argeș, Sibiu, Alba, Hunedoara, reprezentate grafic în planșa nr. 5.

Spațial județul Vâlcea este inclus în **Regiunea de Dezvoltare 4 Sud – Vest Oltenia**, alături de județele Dolj, Gorj, Mehedinți și Olt. Regiunea ocupă o suprafață de 29.212 km², respectiv 12,25% din suprafața României și însumează o populație de 2.306.450 locuitori (10,67% din populația totală a țării).

Regiunea beneficiază de resurse economice variate, ceea ce îi conferă potențial pentru dezvoltarea unor activități diversificate. Acestea se bazează pe:

- resursele naturale complexe specifice fiecărei unități mari de relief: zona montană nordică în care predomină pădurile și pășunile alpine, zona subcarpatică cu resurse ale subsolului (cărbune, petrol, minereuri, sare și alte roci utile) și zona de câmpie cu terenuri de mare fertilitate, favorabile agriculturii axate pe cultura de cereale;
- resursele hidrologice bogate (în principal Dunărea și râurile Olt și Jiu) care conferă regiunii rolul energetic cel mai important în România;
- potențialul turistic natural și cultural deosebit, cu posibilitatea practicării unor forme variate de turism favorizate de cadrul natural, în special în zona montană, cu parcuri și numeroase rezervații și monumente ale naturii protejate prin lege, de resursele balneare, precum și de monumentele de arhitectură religioase și civile, situate preponderent în Subcarpații Gorjului și Vâlcii;
- infrastructura de transport relativ bine dezvoltată, îndeosebi rețeaua rutieră, cu densitate a drumurilor publice ușor peste media națională și prezența a trei drumuri europene; regiunea este traversată de tronsoane ale coridoarelor pan-europene IV și VII;
- resursele umane reprezintă un factor deosebit de dezvoltare, cu toate că regiunea are o densitate a populației mai scăzută decât media națională (79,3% față de 90,9% locuitori/km²).

Problemele cu care se confruntă regiunea sunt legate în primul rând de:

- declinul industrial masiv care s-a manifestat în toate județele, cea mai afectată fiind zona minieră a bazinului carbonifer Gorj – Motru;
- prezența unor zone cu grad redus de accesibilitate (cum este platoul Mehedinți), parte din acestea având dificultăți de relaționare cu centre urbane;
- existența unor orașe mici recent înființate fără o infrastructură corespunzătoare;

- declinul unor zone turistice tradiționale (Valea Oltului) și valorificarea insuficientă a potențialului turistic care ar permite forme mult mai variate de exploatare.

La nivelul teritoriului regional pot fi constatate disparități referitoare atât la volumul și structura resurselor umane cât și la profilul economic și nivelul de dezvoltare a infrastructurii.

Poziția județului Vâlcea în cadrul regiunii este analizată prin compararea indicatorilor specifici pe domenii.

Fiind considerat unul dintre județele medii, la nivelul regiunii, din punct de vedere al resurselor umane și suprafeței, Vâlcea are o structură a populației preponderent rurală (55%) mai mare decât media regiunii (52,8%) și cu atât mai mult față de media pe România (45,1% populație rurală).

Cu toate acestea face parte dintre județele industrializate din nordul Olteniei, alături de județul Gorj, ceea ce explică perioada dificilă de restructurare industrială de care a fost afectat.

Contribuția județului la formarea Produsului Intern Brut regional este de circa 20%, ceea ce clasează județul Vâlcea pe locul 3 după Dolj și Gorj.

Evoluția ratei șomajului, în directă legătură cu procesul de restructurare economică, deși indică o tendință descendentă începând din 1995 (când se înregistra 15,2%), menține încă județul Vâlcea printre cele cu o valoare ridicată a acestui indicator, respectiv 7,6% în 2004, comparabil cu media pe regiune (7,5%), dar mai ridicată decât media națională.

Reducerea populației ocupate în județele Vâlcea și Gorj a fost mai drastică din cauza restructurării industriei extractive. În prezent structura populației ocupate din aceste județe reflectă o orientare a economiei spre servicii și o ocupare mai redusă în agricultură comparativ cu județele sudice axate preponderent pe agricultură (între 44% și 50% din totalul populației ocupate pe județele respective). Spre deosebire de acestea Vâlcea are o populație ocupată în servicii de 34,27% și în industrie – construcții de 28,26%.

În urma unor studii la nivel național toate județele regiunii 4 – Oltenia, deci inclusiv județul Vâlcea, au fost încadrate ca având un nivel de dezvoltare a zonelor rurale redus sau foarte redus.

Analiza indicatorilor referitori la infrastructurile tehnice evidențiază disparități importante între județele regiunii.

În privința densității rețelelor de transport se constată că pe regiune densitatea drumurilor publice/100 km² este mai ridicată decât media națională (35,9 față de 33,3), majoritatea județelor depășind semnificativ această valoare. Județul Vâlcea cu 37,6 km drumuri publice/100 km² depășește cu puțin media pe regiune, fiind doar pe locul 4 printre județele componente.

În privința densității căilor ferate valoarea indicatorului pe regiune este inferioară mediei naționale, respectiv 33,9 km/1000 km² față de 46,4. Județul Vâlcea se plasează într-o poziție inferioară cu numai 28,3 km căi ferate/1000km².

Echiparea localităților cu utilități, analizată pe baza procentului de localități racordate, indică o poziție relativ medie a județului Vâlcea față de regiune, respectiv 1,84% localități conectate la rețeaua de gaze (față de 1,80%), 0,92% localități care beneficiază de energie termică (față de 0,84% media regională), dar un nivel mai scăzut al procentului de localități conectate la rețeaua de apă (5,39% față de 6,96% media pe regiune). Acești indicatori reflectă oricum un nivel foarte scăzut de echipare edilitară la nivelul întregii regiuni.

Județul Vâlcea se plasează într-o poziție dominantă în domeniul infrastructurii turistice având o bază de cazare semnificativă, care reprezintă 65% din capacitatea totală de cazare a regiunii Oltenia.

Indicele dezvoltării umane (IDU) reprezintă un indicator complex care reflectă standardul de viață pe un anumit teritoriu și este indicatorul cel mai utilizat în comparațiile privind dezvoltarea umană, atât la nivel mondial, european, național, cât și la nivel regional și județean. În ierarhia celor 177 țări europene, România se clasează pe locul 69, înregistrând un IDU pe 2004 de 0,800, respectiv 0,808 în anul 2005. Analiza comparativă a indicatorilor principali care se referă la profilul dezvoltării umane pentru județul Vâlcea, Regiunea 4 Sud – Vest și România este prezentată în tabelul alăturat:

Denumire indicator	Județul Vâlcea	Regiunea 4 Sud-Vest	România
Prudusul intern brut (PIB) pe locuitor *	42.568,1	220.029,3	2.464.687,9
Gradul de alfabetizare a populației (%) **	97,2	96,7	97,5
Rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ (%)**	64,6	69,1	72,9
Speranța de viață la naștere (ani)**	72,9	71,6	71,8
Indicele Dezvoltării Umane*	-	0,786	0,800

* în 2004, ** în 2005

Sursa datelor: Raportul Național al Dezvoltării Umane, România, 2007 și INS, 2007

IDU reunește informațiile de la următorii trei indicatori : rata brută de cuprindere școlară în toate nivelurile de învățământ, speranța de viață la naștere și PIB pe locuitor exprimat în miliarde lei sau dolari SUA la PPC (paritatea puterii de cumparare). Pentru a evidenția nivelul dezvoltării umane vom folosi în cadrul analizei și informații ale indicatorului gradul de alfabetizare a populației adulte.

Acordarea unui grad mai ridicat de importanță indicatorului „PIB pe locuitor” este justificată de rolul important al creșterii economice în dezvoltarea umană. Se constată că în anul 2004 la nivelul județului Vâlcea indicatorul PIB pe locuitor exprimat în mld. lei reprezintă 19,34% din total PIB regional, clasându-se pe locul al III-lea la nivelul Regiunii de dezvoltare Sud-Vest Oltenia.

Gradul de alfabetizare este următorul indicator care contribuie la dezvoltarea umană la nivel regional și național. În județul Vâlcea se constată că un procent de 97,2% din populația adultă este alfabetizată, având o valoare comparabilă (doar cu 0,5% mai mare) cu valoarea indicatorului la nivelul Regiunii S-V Oltenia. Valorile înregistrate de acest indicator în anul 2005 (la nivel național, regional și județean) depășesc 96%, deci putem spune că acest indicator se apropie de nivelul maxim pe care îl poate atinge, respectiv 100%.

Indicatorul rata brută de cuprindere școlară pentru toate nivelurile educaționale, la nivel național, înregistrează o valoare de 72,0% în anul 2004, cu o evoluție pozitivă care a condus la o creștere cu 0,9% în 2005. La nivelul județului Vâlcea, în anul 2005, aceasta rată este inferioară cu 4,5% față de valoarea înregistrată la nivel regional și cu 8,3% față de media națională. Rata brută de cuprindere școlară este indicatorul care contribuie nefavorabil la indicele dezvoltării umane, deoarece în anul 2005 față de anul 2004 se constată scăderi ale valorilor înregistrate de acest indicator la nivel regional. Din punct de vedere al dezvoltării umane, cea mai evidentă diferență dintre zonele urbane și rurale se regăsește în rata brută de cuprindere școlară pentru toate nivelurile

educaționale. La nivelul zonelor urbane acest indicator înregistrează valori net superioare față de zonele rurale.

Indicatorul speranța de viață la naștere, exprimat în număr ani, pentru anul 2005, la nivelul județului Vâlcea contribuie semnificativ la creșterea valorii indicelui dezvoltării umane. Valoarea înregistrată la nivel județean a devansat cu 1,5 valoarea înregistrată la nivelul Regiunii S-V Oltenia și cu 1,1 pe cea la nivel național.

Din analiza comparativă a valorilor celor patru indicatori ce determină valoarea IDU se poate concluziona că județul Vâlcea se plasează într-o poziție favorabilă față de media regională, cu excepția ratei de cuprindere școlară la toate formele de învățământ care are un nivel inferior mediei pe regiune.

Elementele funcțional spațiale de care depinde dezvoltarea socio – economică a teritoriului de studiu sunt constituite, în principal, din rețele majore de transport, poli urbani de dezvoltare și zone cu anumite caracteristici.

Zona de referință a contextului supraterritorial beneficiază de prezența unor trasee importante de transport internațional și interregional, care se constituie în **axe suport** pentru interrelaționarea și dezvoltarea localităților, după cum urmează:

- coridorul pan-european IV, cu mai multe ramuri:
  - * rutier: București – Pitești – Sibiu – Deva – Arad – Nădlac
  - * rutier și feroviar: Calafat – Craiova – Drobeta-Turnu Severin – Timișoara
  - * feroviar: București – Brașov – Deva – Arad – Curtici
- coridorul pan-european VII fluvial – Dunărea.

Teritoriul este străbătut, totodată, de drumurile europene E 81 și E 79 pe direcții nord – sud de legătură cu Oradea sau Cluj, precum și de E 70, pe direcția est – vest, care leagă principalele centre urbane din sudul României. O rețea relativ densă de drumuri naționale facilitează relaționarea la nivel interjudețean și județean.

Starea infrastructurii de transport pe direcțiile principale menționate anterior este în prezent nesatisfăcătoare, dezvoltarea și modernizarea acesteia fiind prioritară.

Principalele centre urbane prezente în teritoriu care pot fi identificate ca **poli urbani de dezvoltare**, situați pe niveluri ierarhice diferite, se consideră a fi următorii:

- *pol național* – municipiul Craiova, centru reprezentativ la nivel național, care poate dezvolta servicii terțiare de nivel metropolitan, cu nivel economic ridicat, centru cultural și universitar cu identitate recunoscută, sediu al unor instituții teritoriale cu rol regional și arie de influență extinsă;
- *poli regionali* – municipiile reședință de județ Râmnicu Vâlcea, Pitești, Târgu Jiu, Drobeta – Turnu Severin, Slatina, Sibiu, Deva, Alba Iulia, centre economice și administrative importante cu influență la nivel regional, bine relaționate în teritoriu, conectate la rețeaua națională sau europeană de transport; în aceeași categorie se încadrează și municipiul Medias, centru economic și cultural reprezentativ; municipiile Râmnicu Vâlcea și Sibiu sunt centre ale unor zone turistice importante la nivel național.
- *poli subregionali* – municipiile Drăgășani, Curtea de Argeș, Câmpulung, Motru, Calafat, Caracal, Petroșani, Hunedoara, Orăștie, Brad, Sebeș, Blaj, Aiud, centre urbane cu rol de echilibru la nivel județean, parte dintre acestea cu dezvoltare economică deosebită și poziționare favorabilă.

Relațiile între aceste centre urbane se manifesta diferențiat. Craiova este capitala regională care își manifestă influența asupra unui teritoriu foarte extins, având relații economice și sociale, în principal, cu orașele din nord – vestul, sudul și estul regiunii. Râmnicu Vâlcea se plasează pe o axă relaționară Pitești – București, dar și pe direcția văii Oltului care face legătura cu orașele transilvane, primul fiind municipiul Sibiu.

Până în prezent în Regiunea 4 – Oltenia nu s-au instituit zone metropolitane sau periurbane. Municipiul Craiova este singurul centru urban în jurul căruia se poate constitui o zonă metropolitană, având în vedere dimensiunea demografică și aria de influență extinsă. Municipiile Pitești, Râmnicu Vâlcea, Sibiu și Deva au potențial pentru a dezvolta în perspectivă zone periurbane.

Regiunea 4 Sud – Vest beneficiază de orașe care pot fi considerate **“porți regionale”** având în vedere posibilitatea stabilirii unor legături naționale/internaționale directe prin rețelele de transport existente. Este cazul municipiului Craiova care deține un aeroport și al orașelor porturi la Dunăre Drobeta - Turnu Severin, Calafat și Corabia.

Cadrul mai larg de cooperare în care se încadrează teritoriul studiat se bazează pe prezența unor **zone de cooperare transnațională**.

Județele riverane Dunării (Mehedinți, Dolj, Olt) fac parte din zona de cooperare a Dunării prin “Liga județelor dunărene din România” care a fost cooptată în 1991 în “Liga țărilor dunărene”. Scopul acestui organism este crearea unui cadru organizat, coerent și funcțional pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare în: monitorizare și intervenție în probleme de mediu în bazinul Dunării, corelarea activităților de amenajare a teritoriului, cooperare în activitățile economice etc.

Posibilitățile de cooperare sunt susținute și de instituirea unor *euoregiuni* care au ca scop crearea unor legături directe între regiuni și comunități aflate de o parte și de alta a frontierelor de stat, în virtutea competențelor autorităților locale, așa cum sunt acestea definite în legislația națională.

În zona studiată funcționează euoregiunea “Dunărea 21” înființată în 2002, care cuprinde localități urbane și rurale din România (municipiul Calafat și comunele Poiana Mare, Desa, Cetate și Ciupercenii Noi din județul Dolj), Bulgaria (orașul Vidin și 7 comune) și Serbia (orașul Zaicar și 7 comune). Cooperarea vizează realizarea unei zone de comerț liber și rezolvarea unor probleme comune legate de îmbunătățirea infrastructurii, protecția mediului, dezvoltarea economică a localităților.

Adiacentă limitei de vest a Regiunii 4 Oltenia se desfășoară euoregiunea “Dunăre – Mureș - Tisa” care cuprinde 4 județe din partea de vest a României (Hunedoara fiind unul dintre acestea), 4 din Ungaria și o regiune din Serbia. Poziția geografică și problemele specifice acestei euoregiuni (în special cele legate de starea mediului și riscurile de poluare a râului Tisa) sunt tangențiale obiectivelor pe care le au în vedere județele din Oltenia. În acest sens, stabilirea unor legături mai strânse între județele celor două regiuni are, la momentul actual, efect doar în cadrul extins al nivelului național sau internațional.

Județul Vâlcea nu face parte direct din niciuna dintre aceste zone de cooperare, dar proximitatea cu județele riverane Dunării este o oportunitate care trebuie valorificată prin relaționarea cu coridorul VII și prin posibilitățile de dezvoltare economică integrată a zonei.

La nivelul Regiunii 4 - Oltenia, dar și al județelor adiacente, se pot identifica unele **zone cu probleme complexe** economice, sociale sau de mediu, care necesită acțiuni prioritare din partea autorităților centrale și locale. Câteva dintre acestea se menționează în continuare.

Zonele defavorizate, (definite prin O.U.G. nr.24/1998 ca arii geografice dominate de structuri monoindustriale aflate în pronunțat declin, care afectează peste 50% din populația salariată locală) – includ zone din județele: Gorj (Albeni, Schela, Motru, Rovinari), județul Hunedoara (Valea Jiului, Brad, Hunedoara) și județul Alba (Munții Apuseni, Cugir). Spațial sunt, de regulă, zone montane în care activitățile tradiționale sunt legate de industria extractivă și zootehnie.

Pe teritoriul județului Vâlcea nu sunt declarate zone defavorizate, deși aria de exploatare a cărbunelui din jurul orașului Berbești este localizată geografic în continuarea zonei miniere din Gorj, fiind caracterizată de probleme similare, dar de mai mică amploare.

Abordarea integrată a problemelor complexe ale zonelor defavorizate, asistate financiar și educațional trebuie să se bazeze pe strategii de dezvoltare cu priorități clar stabilite. După decembrie 2008 statutul acestor zone va înceta, dar politicile de revitalizare trebuie să se continue, cooperarea în acest scop într-un teritoriu mai larg cu probleme similare fiind indicată.

Zonele mari de restructurare industrială sunt arii mai extinse care cuprind centre economice cu probleme în dezvoltarea sectorului industrial (conform H.G. nr. 399/2001). În teritoriul de referință sunt incluse 4 zone de restructurare: aria centrată pe bazinul carbonifer al Olteniei, zona industrială Craiova – Slatina și județele Hunedoara și Alba în totalitate. Sudul județului Vâlcea, având ca principal centru industrial municipiul Drăgășani, este inclus în zona Craiova – Slatina.

Pentru a fi sprijinite în depășirea problemelor cu care se confruntă, zonele cu industrii în declin au fost incluse printre *zonele prioritare* stabilite la nivel național, care cuprind arii cu probleme complexe, zone de mare sărăcie sau cu probleme de degradare a terenurilor. Dintre acestea în zona de studiu se regăsesc: aria minieră a Olteniei (incluzând și aria de exploatare Berbești – Alunu din județul Vâlcea), aria carboniferă Valea Jiului, aria metalurgică Hunedoara și aria Zlatna. Deși identificarea acestor zone s-a realizat în urmă cu circa 10 ani politicile de intervenție s-au dovedit până în prezent insuficiente pentru a rezolva problemele complexe ce se manifestă.

Pe teritoriul de studiu se pot identifica, de asemenea, 4 **zone rurale** cu dificultăți de relaționare fizică cu localități urbane (distanțe mai mari de 25 km), conform Legii nr. 351/2001 privind aprobarea P.A.T.N. Secțiunea IV – Rețeaua de localități. Acestea sunt situate în zona sudică de câmpie și parțial în aria subcarpatică. Una dintre zonele profund rurale se desfășoară peste partea central – sudică a județului Vâlcea. Cele trei orașe nou înființate – Berbești, Băbeni, Bălcești – au restrâns teritorial dimensiunile acestei zone, dar nivelul actual de dezvoltare și dotare al acestora este încă insuficient pentru a-și putea îndeplini rolul de furnizori de servicii.

Zona montană a Regiunii 4 Sud – Vest, cu un cadru natural deosebit la care se asociază, în zona submontană, numeroase monumente de arhitectură religioase sau civile, poate fi identificată ca **zonă cu potențial turistic ridicat insuficient valorificat**. Cooperarea județelor nordice ale Olteniei, la care se poate asocia zona Văii Jiului, pentru care turismul reprezintă o alternativă la activitățile miniere, poate stimula dezvoltarea activităților turistice prin implementarea unor programe integrate.

BIBLIOGRAFIE

- Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul;
- Legea nr. 71/1996 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.) – secțiunea I – Căi de comunicație;
- Legea nr. 171/1997 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.) – secțiunea a II-a – Apa;
- Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.) – secțiunea a III-a – zone protejate;
- Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.) – secțiunea a IV-a – Rețeaua de localități;
- Legea nr. 575/2001 privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național (P.A.T.N.) – secțiunea a V-a – zone de risc natural.

Badea, L., Rusenescu, Constanța (1970) – *Județul Vâlcea*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București.

Bălțeanu, D., Popescu, M., Urșanu (Popovici) Ana (2004) - *Land Tenure and Land Relations in Romania*, cap. în *International Encyclopedia of Land Tenure and Land Relations in the World*, vol. IV, ed. Edwin Mellen Press, UK, ISBN 07734-65391

Dobraca, L., (2001), *Activitățile comerciale în orașele României. Studiu geografic*, teză de doctorat în manuscris, Biblioteca Institutului de Geografie al Academiei Române, București.

Erdeli G. (1996), *Potențialul turistic al României*, Editura Universității din București.

Erdeli G., Cucu V. (2005), *România. Populație. Așezări. Economie*, Editura Transversal, București.

Neacșu N. (2000), *Turismul și dezvoltarea durabilă*, Editura Expert, București.

Popescu Claudia Rodica (2000), *Industria României în secolul XX – analiză geografică*, Editura Oscar Print, București.

Popescu Claudia Rodica (2001), *Industria mondială în era globalizării*, Edit. Oscar Print, București, 283 pag.

Popescu Claudia Rodica (coord.) (2003), *Disparități regionale în dezvoltarea economico-socială a României*, Edit. Meteor Press, București.

Popescu Marin, Bălțeanu Dan, Urșanu (Popovici) Ana (2003) - *Dinamica utilizării fondului funciar în perioada de tranziție la economia de piață*, Revista geografică, Institutul de Geografie, Edit. Academiei, București

Tălângă, C., (2000), *Transporturile și sistemele de așezări din România*, col. Universitaria, Editura Tehnică, București.

*** (1995), *Județele și orașele României în cifre și fapte*, Departamentul pentru administrație publică locală, București.

*** (2002), *Turismul României – Breviar statistic*, Institutul Național de Statistică.

*** (2005), *România. Spațiu, societate, mediu*, Editura Academiei Române, București.

*** (2006), *Nordul județului Vâlcea. Prezent și perspective*, Consiliul Județean Vâlcea,

*** (2006), *Planul de dezvoltare regională 2007 – 2013. Regiunea Sud – Vest Oltenia*. Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud – Vest Oltenia.

*** (2006), *Raport privind starea factorilor de mediu în județul Olt în anul 2006*. Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile. Agenția pentru Protecția Mediului Olt.

*** *Recensământul populației și locuințelor din 1992*, CNS, București.

*** *Recensământul populației și locuințelor din 2002*, INS, București.

*** www.andzm.minind.ro

www.ccir.ro, *Strategia națională de dezvoltare economică a termen mediu (2000-2004)*, data accesării 15.10.2007.

*** www.listaфирme.ro/valcea

*** www.cnipmmr.ro

*** www.valcea.insse.ro